הארץ

1.30 ש"ח יום ד' כ"ז באדר תשמ"ח, 16 במרס 1988 VOL.69/20938 MARCH 16 1988

נגרית סביון
רהוט משרדי מעולה
רק אצלנו תמצא מגוון עצום של רהיטי משרד באיכות גבוהה, בהתאם לתקציב העומד לרשותך.
המפעל ואולם התצוגה: רח' השקמה 11 א, התעשיה החדש אזור, טל: 03-5567711
חנות המפעל: רח' מסילת וולפסון 20 ת"א, טל: 03-823325, 03-825883
10% הנחה אמיתית

דריכות בוואשינגטון לקראת פגישת רייגן ושמיר היום בבית הלבן

מרפי: עמדת שמיר לגבי הוועידה פירושה הוא שאין תהליך שלום

עוזר שר החוץ האמריקאי: אין עמדת ישראל – יש עמדות של מנהיגים בישראל ● כרגע אין אלטרנטיווה לתהליך השלום ● המנצח במהומות לא תהיה ישראל או אש"ף – אלא הקיצוניים

שיחות קשות – תוך חיוכים: יצחק שמיר וג'ורג' שולץ אתמול. באמצע השגריר פיקרינג. (תצלום אי.פי.)

מאת צבי בראל
וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ")

עמדתו של שמיר ביחס לועידה הבין לאומית פירושה שאין תהליך שלום – כך הבהיר אמש עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'ארד מרפי. בעדותו בפני תת ועדת של בית הנבחרים נשאל מרפי אם עמדת ישראל בשאלה זו איננה מבשילה למעשה את תהליך השלום. על כך השיב מרפי: אין עמדת ישראל, יש

(סוף בעמוד 8)

שולץ לשמיר: קבלו או דחו התוכנית כפי שהיא, כולל ועידה בין־לאומית

בשיחה נוקבת בת שעתיים וחצי אמר שר החוץ האמריקאי: ישראל אינה נוטלת סיכונים בענין הוועידה; לארה"ב תהיה זכות וטו ● שמיר לא גילה נכונות לדון במזכר־ההבנה סביב ענין הוועידה ● סוכם: לשמיר יש "שהות לחשוב", והוא ישלים ביקורו בוואשינגטון בלי עימות

מאת יואל מרקוס

וואשינגטון

מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ הודיע אתמול ליצחק שמיר חד־משמעית כי אין בדעת הממשל לפתוח את תוכנית השלום שלו או להכניס בה שינויים כלשהם. על ישראל לקבל או לדחות את המסמך כמות שהוא, כולל הוועידה הבין־לאומית בהשתתפות חמש המעצמות. עמדה סופית זו נמסרה במהלך שיחה נוקבת בת שעתיים ומחצה שנערכה בין השניים.

התפתחות זו – שלא צפויה לשינוי בפגישתו של שמיר עם הנשיא רייגן היום – מעמידה למעשה את ראש הממשלה עם שובו לישראל בפני הברירה לאמץ מה שנראה בעיניו פתרון אמריקאי כפוי, לבין דחייתו והסתבכות במשבר עמוק עם ארה"ב.

עם זאת הוסכם במהלך השיחות בין שולץ לשמיר שיש לראש הממשלה "שהות לחשוב" וכי הוא ישלים כאן את ביקורו באווירה ידידותית ובלי הפגנות של עימות.

(סוף בעמוד 8)

שולץ יציע לבריה"מ לבקש האו"ם לשגר הזמנות לוועידה

החלטת ישראל לדחות ההזמנה לוועידה תביא לביטולה ותציג את ישראל כסרבנית שלום נוכח אפשרות שירדן ומצרים ייענו בחיוב

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

בירושלים נודע כי המהלך הבא של ממשל ארה"ב, בין אם שמיר ישיב בחיוב ובין אם ישלול את היוזמה, יהיה פניה לזימון הוועידה. מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ יציע בעוד חמישה ימים, בשעה שראש הממשלה יצחק שמיר ישהה

(סוף בעמוד 8)

רייגן: השגת שלום – ענין דחוף

אמר לנציגי המגבית היהודית המאוחדת: מחוייבות ארה"ב לביטחון ישראל – בבסיס יוזמת השלום

מאת צבי בראל
וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ")

הנשיא רייגן הבהיר אמש כי השגת השלום במזרח התיכון היא ענין דחוף. הנשיא ציין כי השלום במזרח התיכון ישרת את האינטרסים של ארה"ב וישראל ולפיכך יש להתגבר על המכשולים. "אני שמח לכבד על ביקורו של ראש הממשלה", אמר. עוד ציין כי מחוייבותה של ארה"ב לביטחון ישראל עומדת בבסיס יוזמת השלום.

החריפו המהומות: 2 נהרגו ליד ג'נין ורמאללה; שביתת מסחר ותחבורה כללית

התפטרו 3 ראשי מועצות ברצועה ● בקלקיליה השליכו מתנחלים אבנים על בתי ערבים; נרגמו מכוניות ערביות בכביש שכם־טול כרם; בחלחול הוצתו 2 מכוניות של ערבים ● מאות מהרצועה יועברו למתקן כליאה חדש בנגב

מאת אורי ניר ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

שני צעירים ערבים מהגדה נהרגו ולפחות חמישה נפצעו אתמול, עם חידוש המהומות בשטחים. הפגנות אלימות היו אתמול במוקדים רבים בצפון הגדה, ואילו איזור הדרום היה בדרך כלל שקט. בגדה וברצועה היתה שביתת מסחר ותחבורה כללית. בלשכת דובר צה"ל בירושלים לא ידעו אמש למסור פרטים על שתי התקריות שבהן נהרגו שני הצעירים.

אתמול ושלשום בלילה היו כמה מעשי נקם של מתנחלים נגד כלי רכב ובתים של ערבים בגדה. בקלקיליה השליכו מתנחלים אבנים על בתי ערבים, ועל כביש שכם־טול כרם ניצבו יהודים שרגמו מכוניות ערביות חולפות. בחלחול הוצתו שתי מכוניות של ערבים, וכמה אחרות ניזוקו. בבית חנינא נוקבו צמיגים של כתריסר מכוניות.

בכפר דיר ג'ריר, צפונית מזרחית לרמאללה, החלה הפגנה של עשרות צעירים. מקורות ערביים מסרו כי חייל צה"ל ירה על עיסאת חוויה (22), תושב הכפר הסמוך עין יברוד, ופגעו בראשו. מקורות צבאיים רשמיים מסרו כי ידוע להם על גופת צעיר – כנראה מהכפר דיר ג'ריר – שהובאה לבית חולים ליד ירושלים, אך לא ידעו למסור פרטים על נסיבות מותו. אמש היו שמועות על כך שמתנחלים היו מעורבים בתקרית בדיר ג'ריר, אך לא נמצא להן אישור מגורם רשמי.

"איזור משוחרר"

מקורות פלשתיניים מסרו אמש כי גם בכפר ענבא, הדומית לג'נין, (ליד סנור) נהרג צעיר מאש חיילים. מקורות צבאיים רשמיים מסרו כי לא ידוע להם על תקרית כלשהי בכפר ענבא, או על מותו של צעיר מירייה. מקורות פלשתיניים מסרו לעומת זאת, כי הכפר ענבא הכריז על עצמו בימים האחרונים "איזור משוחרר". צעירים חסמו את הכבישים המוליכים אליו, והתנגדו בסיורים של צה"ל. אתמול, לדברי המקורות, השליכו אבנים על סיור צבאי. מסוק של צה"ל הנחית כוחות במבואות הכפר, ונוצר עימות אלים עם החיילים. המקורות, שהסתמכו על דברי תושבים מהכפר, מסרו כי חיילים פתחו באש, ופגעו בעלאם סעיד נבראלאלה (17). הוזה כי הצעיר ספג קליע בבטנו, הובהל לבית החולים האנגליקני בשכם, ושם נקבע מותו. כאמור, מקורות צבאיים רשמיים מסרו כי לא ידוע להם על כך.

עימותים בקלקיליה

בקלקיליה התחדשו אתמול בבוקר המהומות, לאחר לילה סוער של עימותים בין מתנחלים לבין תושבים ערבים. מקורות צבאיים רשמיים לא ידעו למסור פרטים על שהתחולל בלילה בקלקיליה, אך עדי ראייה מסרו כי בשעות הערב המוקדמות החלו הפגנות בעיר, והושלכו אבנים על כלי רכב רבים. במקרה אחד הושלך גם בקבוק תבערה על מכונית פרטית, ונוסע נפצע קל. לפחות תריסר מכוניות ישראליות ניזוקו מאבנים. בעקבות זאת, בסביבות חצות, פשטו על קלקיליה עשרות מתנחלים, והשליכו אבנים על בתי תושבים. לפי העדויות, באו המתנחלים בכ־15 מכוניות, וירו אבנים על בתים רבים במרכז העיר. המתנחלים נמלטו, וחיילי צה"ל החלו לפזר את הערבים שניהלו קרבות אבנים אתם.

(המשך בעמוד 5)

שוק ההון

ביקוש באפיק הדולרי

מאת יהודה שרוני

העובדה שבחודש אפריל תשולם לכל השכירים במשק תוספת יוקר, הגם שמדד המחירים לצרכן שפורסם היום היה על גבול המדד בתשלום התוספת, הביאה להערכות בשוק ההון כי בקרוב צפוי תיקון מסוים בשער החליפין של השקל לעומת הדולר. בעקבות כך התחזקו הביקושים לאפיקי השקעה דולריים, כמו בנקאיות שבהסדר ואגרות דולריות.

בון פועלת בפרלמנט האירופי לאשר הסכמי הסחר עם ישראל

מערב גרמניה מתנגדת עקרונית להטלת חרם כלכלי ● קוהל: מדיניות כזאת לא תביא תועלת; היא יכולה רק לחבל במאמצי השלום

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת מערב גרמניה תפעל כדי להביא לכך, שהפרלמנט האירופי יאשר את הסכמי הסחר עם ישראל. הגרמנים הם יושבי הראש התורנים של מוסדות השוק המשותף עד סוף חודש יוני השנה.

פקיד מערב גרמני בכיר אמר אמש ל"הארץ": "אנחנו פועלים בקרב הסיעות בפרלמנט האירופי בשטרסבורג ובקרב ידידינו בכל ארצות השוק המשותף. לדעתנו, עם

(סוף בעמוד 7)

מדד פברואר 0.8%; נסים לוחץ לעכב תוספת היוקר (4.9 אחוז) בחודש אחד

ההסתדרות תציג היום לשר האוצר הצעות לשינוי הסכם תוספת היוקר: יוקטן שיעור הפיצוי לעובד אך יקוצרו מועדי התשלום

מאת חן מגיד, יהודית וינקלר ויונתן שרמן
סופרי "הארץ"

מדד המחירים לצרכן עלה בפברואר ב־0.8% ל־109.3 נקודות לעומת 108.4 נקודות בינואר. בהתאם להסכם תוספת היוקר זכאים השכירים במשק לקבל כבר במשכורת מארס המשולמת בראשית אפריל תוספת יוקר של 4.9%. על פי חישובי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עלה מדד המחירים לצרכן מאז ספטמבר '87 – מועד תשלום תוספת היוקר האחרונה – ב־7%. שיעור ההתייקרות שנקבע בהסכם כמחייב תשלום תוספת יוקר בגובה 70% מההתייקרות.

שר האוצר משה נסים הודיע כי הממשלה תכבד את כל התחייבויותיה בנושא תוספת היוקר, אך ראוי לדבריו שההסתדרות תגיע לדחיה בחודש של מועד תשלום תוספת היוקר, כדי למנוע בעיה רצינית של תעסוקה, בעיקר במגזר העסקי.

בעקבות עליית המדד בפברואר, יעודכנו החודש מדרגות המס, נקודות הזיכוי וקיצבאות הילדים ב־3.74%

(סוף בעמוד 7)

פרשנות כלכלית / נחמיה שטרסלר

כלכלה ומוסר

התעשיינים לא רוצים מרפא. רק לא לשלם את תוספת היוקר, לקצץ בתשלומי הביטוח הלאומי, ולבצע פיחות קטן. לעיסקה בחטרה זו הם קוראים עיסקת חבילה. העובדים יוותרו, האוצר ישלם – והם יקבלו.

דב לאוטמן טוען בשמם שתשלום 4.9 אחוז תוספת יוקר הוא נטל בלתי נסבל העלול להביל לפיטורים במפעלים מסויימים. בדקנו מהו הנטל הזה. מרכיב הוצאות השכר במפעל אופייני מגיע לכ־30 אחוז מסך ההוצאות, כלומר תוספת יוקר של 4.9 אחוזים פירושה שסך ההוצאות של המפעל עולות ב־1.5 אחוזים בלבד – ובזה אי אפשר לעמוד?

אולי מחירי התעשייה לא עלו מספיק בשנה האחרונה? בדקנו גם את זאת. מתברר שמאז הפיחות האחרון בינואר 1987 עלה מדד המחירים הסיטונאיים בחמישה אחוז יותר מאשר מדד המחירים לצרכן, כלומר התעשיינים מכרו את התוצרת שלהם לסיטונאים במחיר גבוה יותר מאשר קצב האינפלציה – אז איך זה שאין להם ממה לשלם?

המפעלים המייצרים לשוק המקומי זכו לפרוספריטי יוצא דופן בשנתיים האחרונות. גם המפעלים המייצאים לאירופה זכו לתמורה הולמת. הבעיה היא אך ורק חלק ממפעלי האלקטרוניקה המייצאים לארה"ב. אז אולי הפתרון היותר נכון הוא קרן של עזרה הדדית בין המפעלים החזקים בהתאחדות התעשיינים.

קל למדי להבין מדוע תעשיין יעדיף לשלם כמה שפחות, אך דרישת התעשיינים לעיסקת חבילה היא דבר תמוה.

עיסקת חבילה פירושה גם הולכה על פיחות. בחודר אחד יישבו משה נסים, דב לאוטמן וישראל קיסר והם יודעו לפני כל עם ישראל מתי יתבצע הפיחות ובאיזה שיעור. כך קרה בדיוק בינואר 1987 ואומנם היו אז רבים שגרפו הון בין לילה – על חשבון הקופה הציבורית.

האחריות של התעשיינים וההסתדרות היא אך ורק לגבי הסכמי שכר ותוספת יוקר. לאחר שיישבו ויוותרו ביניהם על שני הסכמים אלו הם צריכים לצאת לגמרי מהתמונה.

רק אז יוכל לכנס שר האוצר את אנשי משרדו, ובשקט־בשקט, בחדרי חדרים, יחליטו מתי לבצע את הפיחות הבלתי נמנע. גם לכלכלה יש פן מוסרי.

נותק הקשר הטלפוני הישיר לחו"ל מהשטחים

מאת אורי ניר

בהוראת המינהל האזרחי בשטחים נותק אמש הקשר הטלפוני של תושבי השטחים עם חו"ל. במסגרת זו נתבטלה אפשרות החיוג הישיר מקווי הטלפון בגדה המערבית וברצועת עזה לחו"ל והוטלו הגבלות על השימוש בשירותי המרכזיה הבין לאומית (18) הן לגבי שיחות יוצאות והן לגבי שיחות נכנסות. צעד זה מכוון למנוע מתושבי השטחים קבלת הוראות והכוונה מן ההנהגה הפלשתינית או מגורמים חיצוניים אחרים מחוץ לגבולות המדינה.

התוספות נטו לשכירים במשכורת הבאה: כ־4.5%

משכורת מרס לעובדי מדינה תוקדם לרגל החג

מאת חן מגיד סופר "הארץ"

במשרד האוצר הוחלט להקדים את מועד תשלום משכורת החודש מרס לעובדי המדינה על מנת לסייע להם בעריכת הקניות לחג הפסח.

(סוף בעמוד 8)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: משה נוימן, יועץ ומומחה לסקרים פוליטיים
על: השפעת הסקרים בבתי הספר על מערכת הבחירות
(עמ' 2)

★

בגדה מארגנים ועדות עממיות שיעסקו בשמירה – כתהליך למשטרה
(עמ' 2)

★

שר החוץ הסיני: אנו מעוניינים להשתתף בועידה אך לא לכונן יחסים עם ישראל
(עמ' 2)

★

שלושה תומכי אפרטהייד בדרא"פ נכנסו לישראל בהצהרות שוא
(עמ' 3)

★

רופאי המדינה ישביתו היום ומחר את חדרי הניתוח ב־14 בתי חולים
(עמ' 3)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: עליה בטמפרטורות. הלחות תרד.
● ירושלים: 15–7.
● תל־אביב: 20–10.
● חיפה: 14–6.
● באר־שבע: 20–6.
הגולן: 17–7, טבריה: 23–10, שומרון: 18–7, נתב"ג: 20–9, עזה: 19–9, אילת: 25–11.

זכו בלוטו

בהגרלה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 2, 12, 21, 33, 36, 39. המספר הנוסף: 16.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5666	+0.0016
נוסקים	1.8620	+0.0019
שחור	1.6700	+0.0160

שער הסל

יציג	1.7168	−0.0011

בגליון זה 18 עמודים

ערך את העמוד: ברוך שפירא

صكنا من الاهل

هكذا عن الإعلام

שיחת היום / אורית גלילי

עם: משה נוימן, יועץ ומומחה לסקרים פוליטיים
על: השפעת הסקרים בבתי הספר על מערכת הבחירות

ההקצנה תפעל בשני הקצוות

האם ראשי המערך צריכים להיות מודאגים מתוצאות הבחירות בבתי הספר, המצביעות על נטיית בני הנוער כלפי מפלגות הימין?

לישון בשקט הם לא יכולים מכיוון שהתוצאות מורות בבירור על הקצנה של הדור הצעיר כלפי הימין ובהחלט למערך יש בעיה עם הדור הצעיר. מצד שני לא הייתי מציע לאנשי הליכוד לצאת לרקוד ברחובות. לא צריך להפריז בחשיבות התוצאות הללו כיוון שהן מייצגות מידגם של גילאים מסויימים ובחלק מהמקרים של אזורים מסויימים.

התוצאות האלה בבתי הספר, משפיעות להערכתך על מקבלי ההחלטות?

השפעה על מקבלי ההחלטות היא בעיקר מוראלית. במקרה הקיצוני זה עלול ליצור מומנטום מסויים להקרנת הבחירות בקרב המפלגות שמקבלות את מירב הקולות. אבל זה יכול להטעות כיוון שבסופו של דבר הפלח שבו מדובר הוא קטן מאוד. לא הייתי ממליץ להקרים או לאחר בחירות על סמך סקרים בבתי ספר. השנתון הורש נותן שניים עד שלושה מנדטים ובמקרה הטוב יקבל החוק מנדט וחצי וכל האחרים יתחלקו בשאר.

אתה סבור שבני הנוער יצביעו בבחירות כפי שהצביעו בבית ספרם?

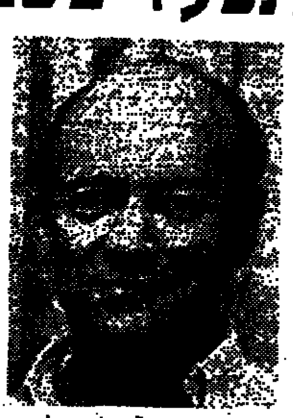

זה מצביע על המגמה למרות שזה ניתן לשינוי באמצעות אירועים יוצאי דופן. אם למשל חריג נשמיר ייפגש עד הבחירות או תפרוץ מלחמה — אירוע חריף כזה יכול לשנות עמדות.

מה מידת ההשפעה שיש לאישים שמופיעים בבתי הספר? יוסי שריד לדוגמה הצליח לשנות עמדות בתיכון עירוני ה'?

לאישים יש בהחלט השפעה אבל היא פחותה ממה שהיא מצטיירת. למסר ולדרך העברתו יש משקל גדול יותר מהתרמית האישית. לשומר בראש מפלגה יש משקל אבל בערבון מוגבל בגלל השיטה הקיימת בישראל. בהחלט יכול להיות שיוסי שריד חביב יותר אבל אילו המסר שלו היה גרוע או שהוא לא היה מסוגל להעביר אותו, זה היה משפיע. שריד היה בנראה באותו יום במיטבו והעביר את המסר בצורה מעולה.

נכון מציע לבטל את הבחירות בבתי הספר אם יוקדמו הבחירות. לדעתך בצדק?

מדוע שהשמאליסטים שממילא מצביעים עוד כמה חודשים לא יהיו נתונים להשפעה כמו כל אזרח במדינה? אולי מבחינה חינוכית העיסוק במאבקים פוליטיים כתוניים יסיט את העניין מהלימודים אבל זה כבר נתון לשיקולו של מנהל בית הספר.

האם מבוגרים יכולים להיות מושפעים מהבחירות של הנוער?

אם כבי מצביע מפ"ם. אז זה מחייב אותי? או אם אני מצביע מערך אז זה מחייב אותה מקסימום אנחנו מתווכחים בארוחת שבת. אין לזה בחברה זיקה נוזלית ישירה. מאז ומתמיד הליכוד היה חזק בבבא והצעירים תמיד הלכו יותר עם הימין. ההקצנה באירועים האחרונים תפעל לדעתי בשני הקצוות. מי שנטה על הימין ייעשה ימני יותר ומי ששמאלי ייעשה שמאלי יותר. יהיה גם מעבר הדדי מהשמאל לימין ולהיפך. המאזן הכללי יתמצב בסופו של דבר באותו דבר.

(תצלום: אלכס ליבק, "הרשות")

יידוי אבנים ב"רוגמקה", אתמול בכ"נן.

בגדה מארגנים ועדות עממיות שיעסקו בשמירה כתחליף למשטרה

לשכות המסחר מחזקות השמירה על ריכוזי המסחר במתכונת של "משמר אזרחי" ● רבים נוהגים להסתיר מכוניותיהם בלילה מחשש שמתנחלים יתנכלו להן ● לראשונה התפטרו גם שוטרים בירושלים ● כ־70 מתנחלים מבקשים להתנדב למשטרה ● מחריף מחסור הדלק בשטחים

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

בעקבות התפטרותם של מאות השוטרים מהשטחים, ינסו תושבי השטחים להתארגן במסגרות איזוריות ומקומיות, כדי למלא את החלל שיווצר במישור השמירה על בטחון הפרט, באמצעות "ועדות עממיות" וגופים וולונטאריים.

תושבים מסרו כי בכמה מקומות כבר החלו דיונים על אופי פעילותם המתוכננת של גופי השיטור הבלתי רשמיים.

בכמה מקומות כבר החלו להתארגן גופים כאלה. בעיר חברון, למשל, שבה היו בלילות האחרונים התנכלויות של מתנחלים מהסביבה לבתים ולכלי רכב של תושבים ערביים, התארגנו הצעירים בשכונות השונות. עם רדת הערב, הם נוהגים להציב מחסומי אבנים וגרוטאות ברחבי הכניסה לשכונות, כדי למנוע כניסה של מתנחלים. בינם לבין עצמם הם מארגנים תורנויות של תצפית ושמירה על גגות הבתים, במטרה להתריע על בואם של מתנחלים לאיזור. חלקם נוהגים לישון על גגות הבתים. תושבים רבים נוהגים להכניס את מכוניותיהם למקומות מסתור במשך שעות הלילה, מחשש שמתנחלים יתנכלו להן. במקביל נערכות לשכות המסחר בגדה המערבית לחזק את השמירה על ריכוזי המסחר, במתכונת של "משמר אזרחי", כפי שכבר נעשה בעבר בכמה ערים.

אור ליום אתמול הוצתו שתי מכוניות של ערבים בסביבת חלחול, ושמשותיהן של כמה אחרות נופצו. מתנחלים בקרית ארבע מסרו כי הדבר נעשה בתגובה על רגימת באבנים של מכוניות ישראליות מאיזור קרית ארבע ושל אוטובוס "אגד" בקו 60 שלשום בערב. "בכוונתנו להוכיח לערבים שאנחנו לא מתכוונים לשבת בשקט, ולהציג את הלחי השניה", אמר אתמול ראש ועד הפעולה החדש של קרית ארבע, אהרון דומב, שציין כי לא ידועה לו זהותם של הפוגעים במכוניות הערביות.

הידיד הפעיל של מועצת יש"ע וראש המועצה האיזורית גוש עציון, שילה גל, גינה אמש בחריפות כל התנכלות לכלי רכב של יהודים או ערבים. גל אמר כי הוא אינו מצדיק פגיעה כלשהי בכלי רכב של ערבים ביהודה שומרון ועזה. דבריו נאמרו בעקבות פגיעה של יהודים בכלי רכב של ערבים בגדה בעת האחרונה.

מתנחלים מבקשים להתנדב

הוועד המאוחד החדש של מתנחלי קרית ארבע וחברון שלח אתמול מברק לשר המשטרה, חיים בר לב ולמפכ"ל רב־ניצב דוד קראוס, ובו הודעה על נכונותם של כ־70 מתנחלים להתנדב לשירות משטרתי. לדברי הודעה, כמחצית מהמתנדבים דוברי ערבית שוטפת, וכולם מתגוררים בקרית ארבע או בחברון.

עד כה נודע כי כמעט כל השוטרים הערבים בנפת יהודה של המשטרה, מרבית השוטרים בנפת עזה, וחלק גדול מאוד משוטרי נפת השומרון כבר התפטרו מהשירות.

ערב שרגאי, סופר "הארץ" בירושלים, מוסר כי אתמול, לראשונה, התפטרו גם שוטרים ערבים ממשטרת ירושלים. שמונה שוטרים מבקרת המשטרה שעל הר הבית הודיעו על כוונתם להתפטר, ושבעה מתוכם מימשו כוונה זו. במשטרת ירושלים פתחו בפעולת הסברה, במגמה לשכנע את השוטרים הערבים, המועסקים על ידי משטרת ירושלים שלא ללכת בעקבות חבריהם. לשכנע המתפטרים הוכנסה עבודה על ידי הוואקף כשומרים מטעמו, על הר הבית.

מעט מכוניות בגדה

המחסור בדלק בגדה המערבית, עקב החלטת המינהל האזרחי להפסיק את אספקת הדלק לתחנות שבבעלות ערבית, כבר משפיע על מהלך החיים באיזור. מעט מאוד מכוניות פרטיות נראו אתמול על הכבישים בגדה, ותעשיינים ובעלי בתי מלאכה מסרו על מחסור בדלק.

סין מעונינת להשתתף בוועידה אך לא לכונן יחסים עם ישראל

שר החוץ הסיני: קשרים — רק אם ישראל תאמץ גישה אחרת לבעיות

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). סין מעונינת להשתתף בועידה בינלאומית לפתרונו של הסכסוך המזרח תיכוני, אולם לא תכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל, כל עוד זו לא תשנה את מדיניותה. דברים אלה אמר אתמול לסופר "הארץ" שר החוץ הסיני עם סיום בקורו בבריטניה.

וו שיה צ'אן, אשר כיסס עצמו בשלישיה המנהיגים המובילה של ארצו, אמר כי פקינג תומכת בכינוסה של ועידה כדרך יחידה ליישובו של הסכסוך, "אם תיעשנה הכנות מתאימות לכך על־ידי הצדדים המעורבים". בתשובה לשאלה נוספת הוא אמר כי "ברגע זה, הזמן אינו נכון לכינון יחסים דיפלומטיים עם ישראל במצב הנוכחי". דבר כזה יקרה רק אם ישראל תאמץ גישה אחרת לבעיות האזור. הוא סירב לומר אם הסינים יכירו בישראל כתנאי להשתתפות בפורום הבינלאומי.

השר הסיני, אשר חזר אמש לפקינג, אמר כי לסכסוך יש שני היבטים. "מצד אחד קיימת הבעיה הישראלית־ערבית הידועה, ומן הצד השני אנו עדים למצוד השורר בין השלטונות הישראלים לבין הפלשתינאים בגדה המערבית וברצועת עזה שם נהרגים אנשים כל יום". שיה צ'אן הוסיף "אנו תומכים במאבק זה של הפלשתינאים".

הוא גם אמר שלפיו יש נכונות לסייע גם בהחשת סיומה של מלחמת המפרץ וגילה חוסר שביעות כלפי ברית־המועצות. לדבריו, רק הסרת 3 מכשולים נבאו להקמתה של ... פיסגה סינית־סובייטית: נסיגה מאפגניסטן, נסיגה של ויאטנם מקמבודיה, וצמצום פריסתם של הכוחות הרוסיים על הגבול עם סין ובתוך מונגוליה.

צ'רלי ביטון קרא בקופנהגן להחרים את תוצרת ישראל

קופנהגן (ע"ט). חבר הכנסת צ'רלי ביטון קרא בקופנהגן להחרים את תוצרת ישראל.

"זהו על סוחרות ישראליות הוא הצורה היעילה ביותר להטעיל לחצים על ישראל ולהביאה למשא ומתן עם הפלשתינים", הכריז בר איון בעתון הקומוניסטי "לאנד אוג פולק".

מלכת היופי: שירלי בן־מרדכי, 17

שירלי בן מרדכי

מאת נורית אמתי

שירלי בן־מרדכי, תלמידה בת 17 בבית הספר התיכון "אליאנס" מרמת אביב, נבחרה אמש למלכת היופי של ישראל. והיא תייצג את ישראל בתחרות מיס יוניברס שתתקיים בטאיוואן בקיץ.

כנערת ישראל נבחרה דגנית כתן, מלכת החן היא גלית אהרוני, רוזיסל מור — נסיכת היופי, לימור מגן — סגנית מלכת היופי וחיויסל חסידוב נבחרה לסגנית נערת ישראל.

אד קאץ': לדכא המהומות ביד קשה, לגרש ערבים, לא להתחשב בתקשורת

ראש עיריית ניו־יורק לכתבים הישראלים: אלה התובעים מישראל שתוכיח רמה מוסרית גבוהה הם בעד התאבדות עצמית, וזו אסורה לפי ההלכה ● אני קרוב בהשקפתי לפרס, אך מוקיר את שמיר; הבעיה שלו שהוא רע מאוד בהופעותיו בתקשורת ● הייתי רוצה לראות את שרון בראשות ירושלים

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). יש לדכא את המהומות בשטחים ביד קשה והמצביעים ורסטים ולאסור כניסת צלמי טלוויזיה לאיזור — זאת אמר ראש עיריית ניו יורק, אד קאץ' לכתבים ישראלים בניו יורק, שהוזמנו במפתיע לסעוד ארוחת צהרים עם ראש העיר. לדעתו, אם חייל מותקף על ידי מתפרעים, מותר לו לירות בהם באש חיה. "בשביל זה הוא חייל", אמר ראש העיר.

צלמי הטלוויזיה, לדבריו, משלהבים את הרוחות ויש להתיר רק לנציגי העתונות הכתובה להיכנס לשטחים. אד קאץ' לעג לאלה התובעים מישראל שתוכיח רמה מוסרית גבוהה יותר מאחרים. "אלה המבקשים זאת, הם בעד התאבדות עצמית, האסורה לפי ההלכה היהודית", אמר. לדעתו, יש להשליך לכלא לתקופה קצרה כל מי שנתפס פעם ראשונה כשהוא מיידה אבנים. בפעם שניה, יש לגרשו אל מחוץ לגבולות ישראל. לדבריו, אין ישראל צריכה להיות כה רגישה לתגובת אמצעי התקשורת. "היא תפסיד את אהדתו של אנטוני לואיס מניו יורק טיימס, אך הוא לא היה אף פעם לצדה של ישראל".

ראש העיר הביע דעתו בעד משא ומתן על עתיד השטחים וציין כי הוא תומך בטריטוריה תמורת שלום. "אני לא מתנגד למשא ומתן עם ערפאת, אך לפני כן עליו לבטל את אמנת אש"ף הקוראת להשמדת ישראל, לגנות את הטירור ולהכיר בהחלטות 242, בלי התייחסות להחלטות אחרות של מועצת הבטחון, הנרוקנות למעשה את משמעות החלטה 242".

קרוב יותר לפרס

בהתייחסו למנהיגי ישראל, אמר ראש העיר כי בהשקפתו הפוליטית הוא קרוב יותר אל שמעון פרס, אך הוא מכבד ומוקיר גם את יצחק שמיר. הבעיה של שמיר, לדברי קאץ', היא שהוא אינו מפגין פתי־

הזות "רע מאוד בהופעותיו באמצעי התקשורת". קאץ' שיבח מאוד את אריק שרון, ואמר כי אם יחליט טדי קולק לא "לרוץ" לתקופת כהונה נוספת, הוא היה רוצה לראות את אריק שרון כראש עיריית ירושלים.

בהתייחסו למשתתפי המירוץ לנשיאות בארצות הברית, אמר אד קאץ', כי הנשיא רייגן ושר החוץ שולץ הם הידידים הטובים ביותר שהיו לישראל בוושינגטון. "ג'ורג' בוש הוא טיפש ומועד לשגיאות. כנשיא הוא יהיה מסוכן", אמר קאץ'. אין לו הערכה רבה לכישוריהם של המועמדים הדימוקרטים. קאץ' אמר כי הוא מתכוון להציג את מועמדותו לתקופת כהונה רביעית כראש עיריית ניו יורק.

איגוד פועלי הדפוס מאיים להשבית העתונים

— בעקבות החלטת איגוד העתונים היומיים להדול מלהוות ארגון יציג של מעסיקים

מאת יהודית רינקלר,
סופרת "הארץ"

איגוד עובדי הדפוס מאיים להשבית את העבודה בעתונים היומיים החל מיום ו' הקרוב ביניהם כי שינוי במעמדו של איגוד העתונים היומיים לפיו חדל להוות ארגון יציג של מעסיקים, יפגע במאבקם של פועלי הדפוס להכליל רכיבים נוספים בפנסיה ולקבל תוספת שכר עבור טכנולוגיות חדשות בדפוס של העתונים היומיים.

מוסדי איגוד העתונים היומיים נודע, כי בית הדין הארצי לעבודה בהרכב שישה שופטים דחה שלשום את בקשת עובדי הדפוס לאסור קיום אסיפה כללית של איגוד העתונים היומיים וקבלת החלטה על שינוי מעמדו כארגון יציג. אתמול החליט איגוד העתונים היומיים לחדול מלהוות ארגון יציג של מעסיקים. מכאן שהוא חדל להיות צד להסכמים ולדיונים עתידיים ואיגוד פועלי הדפוס יאלץ לנהל משא ומתן עם כל עתון בנפרד. בעוד שעד כה עמדו בפניו אפשרויות לנהל משא ומתן ענפי ומפעלי כאחד. בית הדין הארצי לעבודה דחה כמו כן את טענת עובדי הדפוס כי הסכם מינואר השנה לדון בתביעות הנוגעות לתנאי עבודה ושכר עדיין שריר וקיים, שכן האיגוד כארגון יציג של מעסיקים איננו קיים עוד. כן נקבע שהסדור מינואר מוצה בין הצדדים במשא ומתן שנוהל ביניהם.

למרות שאיגוד פועלי הדפוס לא הצליח, בבקשתו לבית הדין לעבודה, למנוע את קבלת ההחלטה על ידי האסיפה הכללית של איגוד המו"לים אתמול — הודיע איגוד פועלי הדפוס על סכסוך העבודה לאיגוד המו"לים, שאיננו מייצג עוד למעשה 8 את העתונים היומיים.

מאיר גולדשטיין, מזכיר איגוד עובדי הדפוס, מסר אתמול כי קיימת סכנה של אי כיבוד התחייבויות לנוכח השינוי במעמדו של איגוד העתונים היומיים.

ראיתי שמעתי

ה"ניצים" נסעו עם שמיר — המתונים נשארו

פרשנים אחדים נתנו הסברים פוליטיים פרוזיקילכת לעובדה שראש הממשלה, יצחק שמיר, העדיף לצרף למפלייתו את חברי הכנסת משה ארנס ודני מילוא, הנחשבים לניצים במיוחד, ולהשאיר בבית את חברי הכנסת אהוד אולמרט ודן מרידור, הנמנים עם החוגים המתונים יותר בתנועה.

מתברר כי אולמרט נמצא בעיצומו של מסע הרצאות בנושא השטחים מטעם הסוכנות באוסטרליה. משם הוא ימשיך לארה"ב, ובין הרצאה להרצאה יצטרף גם למפליית שמיר. מרידור נקרא בימים אלה לשירות מילואים והוא מקפיד למלא אחר תפקידו הצבאי.

א. לם

המאמר יתפרסם באיחור של 50 שנה

פרופ' הנס קלינגהופר, מי שהוא בעל שם עולמי למשפט קונסטיטוציוני, כתב ב־1938 מאמר מקצועי על המשפט הקונסטיטוציוני באוסטריה. המאמר לא התפרסם מעולם, משום שהיטלר נכנס לאוסטריה ועורכי כתב־העת המשפטי סירבו לפרסמו.

במשך 50 שנה שמר קלינגהופר על ההעתק של אותו מאמר. בימים אלה הוזמן ע"י הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת וינה להשתתף בדיון "ספר היובל", שבו יפורסם המאמר ההיסטורי. הפרופסור הקשיש גם התבקש להרצות באותו מעמד על "ההיבטים המשפטיים של כיבוש אוסטריה ע"י הנאצים".

אתמול, טרם צאתו לאוסטריה, אמר קלינגהופר: "זו מחווה לא רק כלפי, אלא כלפי מדינת ישראל. התלבטתי מאוד אם להענות להזמנה, אבל בסופו של דבר הולטתי בחיוב".

אוניברסיטה זו גם העניקה השבוע תואר דוקטור כבוד מיוחד לקנצלר אוסטריה לשעבר, ברונו קרייסקי. תואר זה אמור להיות פיצוי על התואר שנמנע ממנו לפני חמישים שנה עם תום לימודיו, כשנעצר בידי הנאצים.

ג. אורט

תסיסה במשרד החוץ

שר החוץ, שמעון פרס, כינס אתמול את הנהלת משרדו במאמץ ליישב את ההדורים ולהפיג את המתח בינו לבין הפקידות הבכירה. בשבוע שעבר הביעו המנכ"לים במשרד את מורת־רוחם מהרחקתם ממידע ומתהליכי קבלת ההחלטות — בהודעת ישיבת הנהלה. בפגישה אתמול הביעו כמה מהפקידים את תסכולם בדורות רבה, ופרס הסביר את הצורך לשמור על חשאיות המהלכים המדיניים האחרונים.

לאחר שסקר את מהלכיו האחרונים של מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ורג' שולץ, הוא הביע תקוה לשיתוף פעולה הדוק בעתיד הקרוב.

א. לם

עדיין משלמים למפוני סיני

ח"כ דידי צוקר (רצ), פנה אתמול אל הממונה על התקציבים באוצר, דוד ברעם, ותבע לעכב העברת סכום של 7.9 מיליון שקל המופיע בהצעת התקציב עבור מפוני סיני. ח"כ צוקר מבקש לדעת למי מיועד הסכום, ומדוע, שש שנים לאחר פינוי סיני עדיין ממשיכה הממשלה לשלם פיצויים למפונים. באוצר אמרו אתמול כי נותרו בטיפול תיקים בודדים של מפונים, שהמשמעות הכספית שלהם מינימלית. ותיקים אחדים נמצאים בדיון בבית המשפט העליון.

צבי זרחיה

מושבת אמנויות למצפה רמון

מושבת אמנויות עתידה לקום במצפה רמון, שבמסגרתה יפעלו פנימיה תיכונית וביתספר תיכון ללימוד אמנויות. למנכ"ל הפרוייקט התמנה אריה מוסינזון, שהיה בעבר מנכ"ל תיאטרון ירושלים ומנהל פסטיבאל ישראל.

חבר הכנסת אברהם בורג, המכהן כיו"ר ועדת החינוך של ועדת השרים לעניני פיתוח הנגב, מסר כי הקהילה היהודית בניו־יורק החליטה לתרום ארבעה מיליון דולר למפעל האמנותי.

דווקא ה"בטלנים" עבדו

הקרנה חגיגית לסרט המתיחות של ה"בטלנים", "עבודה בעיניים", התקיימה אמש בקרן לנוער הזר בתל־אביב — בלא חוגי השמחה. ההקרנה, לטובת קרן "יד ביד" — הקרן להצלת חיי אדם, נקבעה זמן רב מראש, וכשהתברר שכריזק באותו תאריך יש לנתק דפנר ואבי קרשניר הופעה בטבריה, היה זה מאוחר מדי לבטל. לעיני אלף צופים באולם הופיעו על הבמה השחקנים תיקי דיין, יאיר ניצני, מנחם זילברמן ומשתתפים אחרים בסרט, וכן למהדאות כפיים.

רוחם של צמד ה"בטלנים" ריחפה באולם כשהשמעה קלטת, שבה הם פנים לקהל ומתנצלים על היעדרם, ומעידים שבסופו של דבר הם אלה שעובדים, בעוד הקהל נח ונהנה בסרט.

על בימת מיק, בואת לילדי הגן, הזוגים המחזאי דויד גרוסמן (מימין) והבימאי מוקי גורביץ את בבורת "גן ריקי" ב"הבימה". גורביץ הודה לשחקנים על עבודתם המאומצת: "להיות ילד בן 4 שמונה שעות ביום זו משימה קשה", אמר. לידם שתי "הגיבורות" הגן, יעל אמיתי ושרי ליצי.

בעריכת עירית רוזנבלום

אל על

	מינימום מעלות	מקסימום מעלות		מינימום אתמול	מקסימום אתמול
אמסטרדם	4	7	גשום	2	9
אתונה	11	16	מע' חלקי	8	20
בוקרשט	4	8	מע' חלקי	—	—
בריסל	3	7	גשום	5	10
וינה	3	8	מעונן	1	5
דבלין	4	10	גשום	—	—
לונדון	4	7	גשום	7	12
ליסבון	12	17	מע' חלקי	10	17
מדריד	1	15	מע' חלקי	4	19
ניו־יורק	0	5	גשום	2	8
פאריס	6	9	גשום	8	11
פרנקפורט	2	6	גשום	0	3
ציריך	3	8	גשום	—	—
קהיר	10	21	בהיר	15	22
קופנהאגן	−1	2	שלג	−5	1
רומא	5	16	מע' חלקי	−9	15
שטוקהולם	−7	−1	מע' חלקי	−12	−1

EL AL אל על

צלם אמריקאי חשוד בידוי אבנים על חיילי צה"ל

מערכת "וילג' ווייס": חוקרים הפרשה

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

ויליאם ביגרס, צלם של השבועון האמריקאי, "וילג' וויס", נאשם על ידי שלטונות ישראל בהשתתפות בהתפרעות אלימה שאירעה בשכם ב־8 במרץ וידוי אבנים על חיילי צה"ל. הצלם עזב כבראה את הארץ, לאחר שהוצגה בפניו הזמנה לבית המשפט. מערכת "וילג' וויס", שאישרה כי ביגרס מועסק על ידה, בודקת בפרשה. הודיעה כי בקרוב תפרסם תגובה בנושא.

גורמים ישראלים מספרים, כי לאחר שהגיע ארצה, פנה ביגרס פעמיים לבקש תעודת עיתונאי מלשכת העיתונות הממשלתית. בפעם השניה, הופיע במשרדים לאחר שגילחו את זקנו, תשמע מסביר כי "אינו רוצה להראות כמתנחל יהודי".

במהלך התקרית בשכם, הבחין קצין בצעיר העוטה כאפייה, שוהה כוויליאם ביגרס. בעקבות תלונה שהגיש קצין צה"ל במשטרת שכם, זומן ביגרס להופיע בבית המשפט ביום ראשון האחרון. לאחר שיחת טלפון עם הקונסוליה האמריקאית, שהבהירה לו כי אין לה מעמד להתערב בהליך משפטי, יצא ביגרס ככל הנראה לארה"ב.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

ר' משה פרל

ב"ר מרדכי אליעזר ז"ל

ההלוויה תצא היום, יום רביעי, כ"ז באדר תשמ"ח, 16.3.88 בשעה 1.00 אחה"צ מבית הכנסת של הפועל המזרחי ברח' הפלמ"ח 34, ת"א לבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בתים.

האבלים:
אשתו: יפה פרל
בניו: נחמיה ויצחק פרל
בתו: רבקה כהן
אחיו: ישראל פרל
נחמן פרל
אחיותיו: צפורה כרמל
לאה איינטל
נכדיו וכל בני המשפחה

השבעה: בבית הבנות, רח' הפלמ"ח 25, ת"א

אגוד ערים אזור דן

לידידנו זאב פרקאל
השתתפותנו בצערך על פטירת
אביך ז"ל

יצחק כספי יו"ר
וחבר העובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בטרם עת של יקירתנו

ורדה פרושן

ההלוויה תצא מחר, יום חמישי, כ"ח אדר תשמ"ח, 17.3.88 בשעה 1.30 אחה"צ מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אבלים:
בעלה: עמוס
בניה: רועי, רן וטל
אמה: מתילדה הרמן
אחיה: אברהם ואידית הרמן וב"ב
חנוך ואסתר הרמן וב"ב
וכל בני המשפחה

רק כאן נותנים לך פרסום חינם!

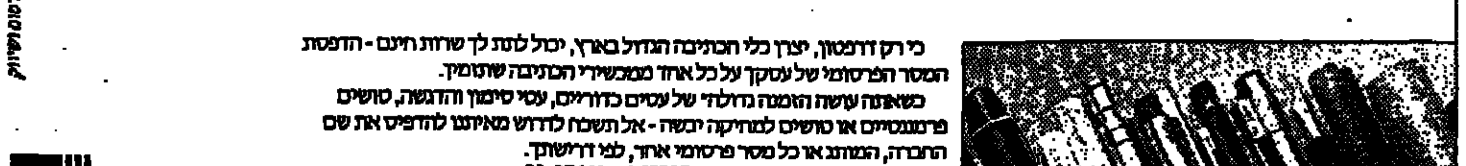

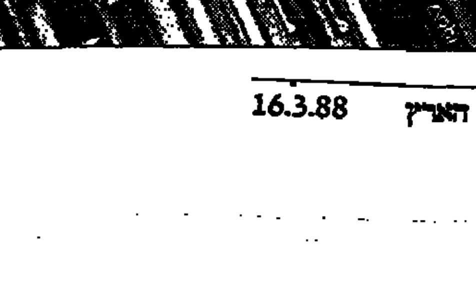

כי רק דורפמן, יצרן כלי הכתיבה הגדול בארץ, יכול לתת לך שרות חינם - הדפסת המסר הפרסומי של עסקך על כל אחד ממכשירי הכתיבה שתזמין.
כשאתה עושה הזמנה גדולה של עטים כדוריים, עטי סימון והדגשה, טושים פרמננטיים או טושים למחיקה יבשה - אל תשכח לדרוש מאיתנו להדפיס את שם החברה, המותג או כל מסר פרסומי אחר, לפי דרישתך.
הרם עוד היום טלפון לטוביה, 375805, 03-376414
מסור את הזמנתך וקבל את השרות חינם.
*החל ב-5,000 יחידות לעטים כדוריים (סטיקים).
פירוט לגבי גודל ההזמנה המינימלית של יתר מוצרינו - תוכל לקבל טלפונית מסוכניה.

דורפמן
יצרן כלי הכתיבה הגדול בישראל

רופאי המדינה ישביתו היום ומחר את חדרי הניתוח ב־14 בתי חולים

בעקבות ההשבתה יידחו כ־500 ניתוחים אלקטיוויים ● בפגיש בין נסים לאלמוזלינו סוכם: משרד הבריאות יגיש לאוצר תוך כמה ימים הצעת תקציב ברוח החלטות הממשלה

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

בשל עיצומי רופאים משבתים היום ומחר חדרי הניתוח ב־14 בתי חולים ברחבי הארץ. ארגון רופאי המדינה משבית מהיום ל־48 שעות את חדרי הניתוח ב־12 בתי חולים ממשלתיים עירוניים. בעקבות ה־החלטה יפעלו חדרי הניתוח בבתי החולים הממשלתיים והעירוניים במ־תכונת שבת. הרופאים המרדימים משביתים היום את חדרי הניתוח בבתי החולים "מאיר" בכפר סבא ו"ביקור חולים" בירושלים.

מחר ישביתו, בנוסף לבתי החולים הממשלתיים, את חדרי הניתוח בבתי החולים "סורוקה" בבאר שבע ו"משגב לדך" בירושלים.

בעקבות ההשבתה יידחו היום ומחר כ־500 ניתוחים אלקטיוויים. הרופאים הודיעו כי העיצומים יי־משכו כל עוד מסרב האוצר לנהל עמם משא ומתן.

הוועדה הממונה על התקציבים באוצר גיבשה שורה של המלצות, אך הגשת הדו"חות לשרי האוצר והבריאות מתעכבת מאחר ושרת הבריאות אינה מאשרת למנכ"ל המשרד ולראש שירותי האשפוז לחתום על הדו"ח. בהתנגדותה זאת גם בחתימתם של נציגי קופת חולים המשתתפים בוועדה. נציגי קופת החולים מסרבים לחתום, מכיוון שחתימתם פירושה התחייבות לביטול ההסכם שנחתם עם רופאי בתי החו־לים של הקופה.

על־פי המלצות שגיבשה הוועדה, תוקם חברה לקיצור תורים, שתש־כור את שירותי הרופאים ובתי החו־לים לביצוע הניתוחים. רבע מהמימון אמור להגיע מתקציב המדינה והיתר מקופות החולים או מהמבוט־חים.

גורמים באוצר אומרים כי הכוונה היא להחיל את ההסכם על מערכות האשפוז הממשלתית והציבורית כמ־קשה אחת. מאחר וקופת חולים מתנגדת ומשרד הבריאות אינו חותם על הדו"ח, אין מה להציע לרופאי המדינה.

מד"א לא ישבית שירותיו

עובדי מגן דוד אדום הסירו אתמול את האיום להשבתת השירו־ת, לאחר שבפגישה שקיימה אתמול הנהלת מד"א עם שר האוצר הורה השר לאנשי אגף התקציבים להגיע לסיכום עם הנהלת התאגיד על תכ־נית הבראה, מבלי לסגור תחנות בשלב זה, ולהבטיח לתאגיד מימון להמשך הפעילות ותשלום שכר העובדים. בימים הקרובים יימשכו המגעים בין הנהלת מד"א לבין אנשי האוצר.

לאחר הסיכום שהושג בפגישה עם שר האוצר, החליטה הנהלת מד"א שלא להשבית את שירותי בנק הדם, עד שיימצא הסדר לתשלום חוב של 800 אלף שקלים לספק שקיות הדם, מפעל טרוויונל, ינוצלו שקיות ממלאי הזירום.

שרי האוצר והבריאות נפגשו

בפגישה בין שרי הבריאות והאוצ־ר אתמול סוכם כי משרד הבריאות יגיש לאוצר בתוך מספר ימים הצעת תקציב ברוח החלטות הממשלה.

כזכור, הגיש האוצר לאישור הכנסת הצעת תקציב חד־צדדית של קיצוץ של 65 מיליון שקלים, מאחר שאי־אפשר היה להגיע להסכם עם הנהלת המשרד. החלטות הממשלה שמשרד הבריאות מתנגד להן היו על בסיס הסכם שהושג בין ממלא מקום ראש הממשלה לבין שר האוצר.

על־פי ההסכם, יכוסה הקיצוץ של 65 מיליון שקלים באמצעות 12.5 מיליון שקלים מגביית אגרות החו־לים ו־20 מיליון שקלים מהעלאת מחיר יום אשפוז. 32.5 מיליון שק־לים בקיצוץ היא הוצאה שמותנית בהכנסה, שהאוצר יממן עד שמקורה יימצא.

השופטת אבנור: גאות בממדי האלימות המילולית בביהמ"ש

עורכי הדין המופיעים במשפט מרבים להתווכח עם השופטים ● "לפעמים אני מתקנאה בשופטים בטלוויזיה ובקולנוע, שכאשר הם מכריזים "ההתנגדות נדחית" הם זוכים לתשובה "כן, כבודו""

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

נשיאת ביהמ"ש המחוזי בתל־אביב, השופטת חנה אבנור, טוענת כי ממדי האלימות המילו־לית מצד עורכי־דין המופיעים בבתי־המשפט, גאו בשנים האחרונות והגיעו לממדים "שלא עלו אף בדמיונם של טובי המש־פטנים בעבר".

במאמר תחת הכותרת "אנטו־מיה של אלימות מילולית", שפירסמה ב"הדי דין", ביטאון ועד מחוז תל־אביב של לישכת עורכי הדין, הדגישה השופטת אבנור כי "שנים רבות אני יושבת על כס המשפט. הכרתי עורכי־דין וטוענים שונים, טובים ורעים, חכמים ושאינם חכמים, מנומסים וחסרי נימוס, ישרים פחות. כאז כן היום אני 'שומעת' את הלחצים ואני חשה את האלימות המילולית, אך עלי לומר בגלוי כי ממדיה עלו וגאו".

השופטת אבנור מציינת, כי "באחרונה התפתח בתוכנו אי־סדר במקום הסדר. שופט פוסל שאלה, מגביל את אורך החקירה, מסרב לבקשת דחייה ואינו מקבל נימוק זה או אחר. עורך־דין פלוני, במקום לומר 'כן, כבודו' ולקבל את ההחלטה, מתחיל להתווכח ואינו מוכן לוותר".

השופטת אבנור מגלה בגילוי־לב, כי לפעמים היא מקנאה בשו־פטים שהיא רואה בסרטי קולנוע וטלוויזיה, משום שבהם, כש־השופט מכריז שההתנגדות נד־חית, עורך־הדין אומר 'כן, כבודו' ועובר לשאלה הבאה. אצלנו התמונה לעתים שונה. לאחר שהשאלה נפסלת, מתחיל ויכוח, עו"ד אינו מוכן לקבל את ההחלטה, או שהוא מציג את השאלה שנפסלה, פעם שנייה וש־לישית. בעקבות זאת מתעורר וי־כוח או סכסוך, שבסיומו מבקש עוה"ד מהשופט שיפסול עצמו, השופט מסרב. לדבריה, לעתים מתבזבזים ימים על ויכוחי־סרק אלה.

השופטת אבנור קוראת לשו־פטים, משפטנים ועורכי־דין לטכס ביחד עצה כיצד לעמוד בפרץ ולגרום לכך שאותה תחושה של לחץ כתוצאה מהאלימות המילולית לא תיהפך ללחצים של ממש.

משרד החוץ מחה בפני שגרירות דרא"פ

3 תומכי אפרטהייד בדרא"פ נכנסו לארץ בהצהרות שווא

טענו כי באו לקיים פגישות עם השגרירות, אך למעשה כוונתם להרצות בכנס מטעמה ● שגרירות דרא"פ: מדובר בטעות שמקורה בפרטוריה

מאת עקיבא אלדר
כתבו המדיני של "הארץ"

משרד החוץ מחה בפני שגרירות דרום־אפריקה בישראל על נסיבות כניסתם לארץ של שלושה מתומכי משטר האפרטהייד בדרום־אפריקה, שירצו השבוע בכנס מטעם השגרירות, בנושא "דרום־אפריקה היום". השלושה — לבן, שחור וצב־עוני — קיבלו אשרות כניסה לישראל לאחר שהצהירו כי מטרת בואם לקיים פגישות עם השגרירות בתל־אביב. בתגובה נמסר מהשגרירות לראש דסק הדרא"פ במשרד החוץ, ד"ר אלון ליאל, כי מדובר בטעות שמקורה בפרטוריה.

בתגובה לכנס שעורכת השגר־ירות, הודיעו מספר גורמים ישר־אליים המתנגדים לאפרטהייד, לערוך כנס מקביל באותו מקום ובאותה שעה. [illegible] העבודה, תנועת רצ והתנועה הרפור־מית יקיימו, אפוא, באולם סמוך במ־לון קרלטון בתל־אביב, כנס שבו יציגו את דרום־אפריקה מזווית שונה. בכנס זה ישתתפו, בין השאר, ח"כ יוסי שריד, פרופ' שלמה אבינרי ואנשי אקדמיה נוספים.

האורחים שירצו בכנס המתחרה הם גלן גוגנייה, מהשחורים הבכי־רים בדרא"פ שהביעו נכונות להצטרף למועצה הלאומית של הנשיא בותה, [illegible] ראש המחלקה להיסטוריה באוניברסיטת פרטוריה, הנחשבת למוסד האקדמי הריאקציוני ביותר בדרא"פ.

תיקון טעות

במאמרו של ד"ר יצחק ביילי, "השלום מתחיל בגולן", שהתפרסם אתמול, שובש המשפט הראשון. הנוסח הנכון הוא "רבים בישראל שואלים: אם נצליח לחתום על הסכם שלום עם ממלכת ירדן; מה יקרה אם חלק מהפלשתינאים לא יקבלו אותו?" ולא כפי שנרשם.

עורכת את המדור: עדה אושפיז

ועדות וסיעות / דן מרגלית

נדחתה ההצעה לבטל את סמכות החנינה של הנשיא במקרי רצח ממדרגה ראשונה

משרד המשפטים הציע הצעה חילופית: בדרך כלל לא ייקצב מאסר עולם על פעילות חבלנית עויינת

משרד המשפטים לא קיבל את הצעת ח"כ שולמית אלוני (רצ) להגביל את סמכות החנינה של נשיא המדינה כשמדובר במורשעים בפשע של רצח מדרגה ראשונה. אלוני הציעה כי הנשיא לא יוכל לחון (לקצוב שנות מאסר) את מי שיורשע ב"רצח ממדרגה ראשונה". אך בדיוני משרד המשפטים עם נשיא המדינה הובעה התנגדות להגביל את סמכות הנשיא בתחום זה.

כנגד הצעת אלוני הגיש משרד המשפטים הצעה המוסכמת על נשיא המדינה. לפיה, "בדרך כלל לא ייקצב עונש מאסר עולם על מי שהורשע ברצח על רקע של פעי־לות חבלנית עויינת. בדרך כלל לא ייקצב עונש מאסר עולם, אלא לאחר 10 שנים מיום המאסר של מי שהורשע ברצח והוא: רצח אדם שנחטף, רצח תוך התעללות בקורבן, רצח על רקע עבירת אונס או עבירת מין אחרת. בדרך כלל לא ייקצב עונש מאסר עולם על רצח, אלא לאחר חמש שנים מיום המאסר".

אלוני מתנגדת לסיכום זה מפני שהוא מבוסס על מצב שישרור "בדרך כלל". ולמעשה נותרת איפוא בידי הנשיא הסמכות לקצוב־לחון מורשעים ברצח ממדרגה ראשונה במקרים שהם יוצאים מהכלל.

תכנית נוספת להעשרה

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון הודיע לוועדת החינוך של הכנסת בראשות נחמן רז (מערך) כי מתגבש מסמך שבו תפורט תכנית לימודים נוספת לבתי הספר שתמומן בכספי ההורים. בת־כנית יוסדר שיתוף תלמידים מעוטי יכולת ושיתוף ארגונים קהילתיים כמו המתנ"סים ואמנות לעם, שיטפלו בתכניות העשרה להורים שאינם יכולים לעמוד בתנאי המימון.

השר יצחק נבון

כן מסר נבון על הצעת חוק מינימום של שעות לימוד שהמדינה תהיה חייבת לכל תלמיד. החוק יתבסס על מספר שעות הלימוד שניתנו בשנת הלימודים תשל"ט (1979/78). הוא ביקש את סיוע מב־קרי המפד"ל במניעת הכרסום שחל באינטגרציה בחינוך הממלכתי־דתי.

יו"ר הוועדה נחמן רז הביע חשש מיצירת מערכת חינוך פרטית כמ־דינה. לתהליך של מתן חינוך טוב יותר לעשירים תהיה השלכה קשה גם על המודים, אמר יו"ר הוועדה.

ביגון: הגלאסנוסט מצליח

בהופיעו אתמול בפני ועדת הקליטה בראשות ח"כ מרים גלזר־תעסה (ליכוד) הביע יוסי ביגון את דעתו כי "אין חזרה ממדיניות הגלאסנוסט (פתיחות) בברית המוע־צות". זה מחייב את ישראל להגביר את המאמץ לא רק לפתיחת שערי בריה"מ, אלא גם להעמקת הפעולה היהודית בה.

"השלטונות מאפשרים היום יותר פעילות יהודית תרבותית ואינם מתעללים בפעילי העלייה", אמר ביגון, אך הדגיש כי יש לתבוע את זכות העלייה לא רק על בסיס של איחוד משפחות, שייכשם את מקודת העלייה, אלא על יסוד של ריפטריאציה.

גלזר־תעסה הביעה הסתייגותה מ"ההיסטוריות" שבקבלת אמנים אורחים מבריה"מ.

ב"יום הבריאות העולמי" אתמול ביקרה שרת הבריאות באחד הדוכנים למניעת עישון והצליחה לשכנע תושב ירושלמי להפסיק לעשן. (צילום: זום 77)

מועצת רצ תתכנס היום לדיון על מסגרת ההליכה לבחירות

מאת סופר "הארץ"

מועצת רצ תתכנס היום בתל־אביב לדון על מסגרת ההליכה של רצ לבחירות.

מרכז מפ"ם יתכנס ביום ראשון הקרוב כדי לדון אף הוא באותו נושא. מרכז הדור הצעיר של מפ"ם יצא אתמול בקריאה למפ"ם, רצ וגורמים במגזר הערבי, להקים חזית משותפת לבחירות הבאות. צעירי מפ"ם נימקו הצעה זו באומרם, כי חזית שלום כזו, שתהווה מקור משיכה לבוחרים רבים, תוכל לשבור את הקיפאון המדיני בממשלה, להחזיר את הממשלה העתידית למדיניות של שלום, ולשמש בלם בפני הקמת ממשלת אחדות לאומית נוספת.

באולם המליאה / עמוס בן־ורד

שרת הבריאות: יותר מ־5,000 איש מקפחים את חייהם מעישון כל שנה

סקר: שיעור המעשנים ירד ב־7% מאז נחקקו התקנות למניעת עישון במקומות ציבוריים

יותר מ־5,000 בני־אדם מקפחים את חייהם בכל שנה בגלל נזקי עישון, קבעה אתמול שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בנאום שהוקדש ליום הבריאות העולמי החל היום, ואשר הוכרז כתור "יום ללא עישון".

השרה סקרה את פעולות משרדה, במסגרת הקריאה הראשונה של תקציב השנה הבאה, והתייחסה לפתרונות אפשריים למשבר במער־כת הבריאות.

על־פי סקר שערך המכון למחקר חברתי שימושי, ירד שיעור המעש־נים ב־7% מאז נחקקו התקנות למניעת עישון במקומות ציבוריים. בכוונת משרד הבריאות לחדש את הדרישה להטלת מס מיוחד על סיגריות ומוצרי טבק, והביעה השרה תקווה להפנות כספים אלה לקרן מיוחדת שתכליתה תהיה מלחמה בעישון. היא נדהמה כאשר הורדו המסים על סיגריות יבוא לפני כחודשיים, כאשר היה המשבר ב"דובק", ובכך "הוסיף האוצר חולי סרטן ולב בגלל העישון, למעגל המטופלים במערכת הבריאות", היא אמרה, על אף שתק־ציב למערכת זו הוקטן.

"השביתות והעיצומים המתמש־כים במערכת הבריאות הופכים בדעת הציבור לתופעה שגרתית", אמרה ארבלי־אלמוזלינו. "הציבור הרחב מתחיל להתרגל לתופעה זו, והסובלים מכך הם החולים. משרד הבריאות חי בהרגשה, שאזהרותיו אינן זוכות לאוזן קשבת. רק כך אפשר להסביר את אדישות האוצר לשביתת הרופאים המרדימים, הנ־כנסת עתה לחודש השביעי. זו שביתה שגורמת סבל רב לחולים שניתוחיהם נדחים, ולהפסד של מי־ליונים רבים כתוצאה מהקטנת מספר הניתוחים והגדלת תור הממ־תינים."

ויקטור שם־טוב (מפ"ם), שהיה שר הבריאות שלוש שנים, אמר בנאומו הראשון בכנסת מזה פרישתו, כי יש להגדיל את השתתפות האוצר במימון שירותי הבריאות, כדי לשמור על רמתה הגבוהה של הרפואה בישראל. העובדה שארגון הבריאות העולמי הכריז על השנה כשנה למלחמה בעישון מוכיחה שתודעת הנזק שמביא העישון היא כלל־עולמית. לכן חייבת הכנסת לעודד את כל הגורמים במלחמתם נגד העישון.

דן תיכון (ליכוד־ליברלים) אמר שהפקרות תיצול לרעה של המשקי רשות הוא לבוא לכנסת בלי הסכמה על תקציב הבריאות. מכיוון שהאוצר ומשרד הבריאות אינם תמימי־דעים בשאלה זו, לא צריכה הכנסת להתייחס לנושא.

שילוב הרכבת והנמלים — לכנסת

מימוש החלטת הממשלה שעל פיה יהיו רכבת ישראל ורשות הנמ־לים לרשות אחת, כלול בהצעת חוק לתיקון חוק רשות הנמלים שהוגשה אמש בשעה מאוחרת לקריאה ראשונה בכנסת.

בנאום שהכין שר התחבורה חיים קורפו, הוא ציין כי על־פי הצעת התיקון, תהפוך הרכבת למפעל הנושא את עצמו והעובדים הקבועים תוסדר בהסכם שייחתם אתם.

הרשות החדשה תיקרא "רשות הנמלים והרכבות". המנכ"ל הנוכחי של הרכבת, אליהו ברק, יהיה מישנה למנכ"ל הרשות החדשה, וי־משיך לנהל את מסילות־הברזל. מנכ"ל הרשות יהיה שאול רזיאל, המנכ"ל הנוכחי של רשות הנמלים. קבלת החוק תביא לתנופת פיתוח חדשה להסעת המונים, אמר השר. כלומר, הרכבת תוכל לקבל כספים שנמנעו ממנה עד כה. בין היתר, תופעל מיד תוכנית להסעה בקר־נועים במסלול תל־אביב־נתניה (22 דקות נסיעה), ותוכנית רכבת פרב־רים בגוש דן ובחיפה, כדי להקל על המחנק התחבורתי בכניסות וביציאות מן הערים.

ההחלטה למזג את שתי הרשויות נתקבלה בממשלה בקיץ שעבר, כש־22 שרים מצביעים בעד ושר אחד — שר האוצר — מתנגד.

מספר העובדים באוכלוסיה — נמוך

שיעור העובדים בכלל האוכלוסיה בישראל, נכון לשנת 1986, הוא 34%, לעומת 42% בצרפת, 45% בגרמניה, 41% באיטליה ו־51% בשוודיה, אמר שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי בתשובה על שאילתה של אוריאל לין (ליכוד־ליברלים).

שאלתו של לין התייחסה לסקר שנערך במשרדו של יעקבי, שעל פיו עובדים רבים בישראל פורשים מן העבודה בגיל 65, על אף שמצבם הבריאותי והאישי מאפשר להם להמשיך ולעבוד, ולתרום משמעו־תית למשק.

עצרת האו"ם תדון השבוע בסגירתם של משרדי אש"ף בניו־יורק

מרכז האו"ם (ע"ה). עצרת האו"ם עשויה להתכנס ביום ו' כדי לגנות את החלטת ארה"ב לסגור את משרדי אש"פ באו"ם — אמר מקור ערבי.

המקור ציין, שהמושב יימשך כנראה עד יום ב' בשבוע הבא, היום שבו עומדים לסגור את משרדי הנציגות על־פי החוק נגד טרור שנחקק בארה"ב ב־1987.

העצרת הכללית התכנסה בתחילת חודש זה וקראה לארה"ב לוותר על תוכניתה לסגור את משרדי אש"ף. בהחלטה נאמר, כי צעד מעין זה יהווה פגיעה בהסכם משנת 1947 בדבר הקמת משרדי האו"ם בניו־יורק.

עשרות מתנגדי משטר מהמדינות הבלטיות הגיעו לשוודיה עם אשרות לישראל

יזכו למעמד של פליטים פוליטיים

מאת אליהו והבי

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). מאז תחילת השנה גורשו מהמדינות הבלטיות עשרות ממתנגדי המשטר, באשרת הגירה לישראל. בכל המקרים שפורסמו בהבלטה בעיתוני שוודיה, העמידו העצורים לפני בר־ירה: לבחור במשפט וגירוש לסיביר, או הגשת בקשה להגירה לישראל.

העצורים הובאו למוסקווה, שם הגישו במשרד אוביר בקשה להגירה לישראל. עם אישור הבקשה, נשללה מהם אזרחותם הסובייטית.

בשגרירות שוודיה במוסקווה קיבלו כולם אשרת־כניסה לשוודיה, בה יזכו למעמד של פליט פוליטי.

בכמה מקרים סירבו פקידי הגירה בשדה־התעופה של מוסקווה להתיר את טיסתם לשטוקהולם, מאחר שהדרך לתל־אביב עוברת דרך וינה — אולם לאחר ויכוח הותרה עלייתם למטוס איירופלוט הטס לשטוקהולם.

... من الاصل

"הביורוקרטיה — המאיץ הגדול בתהליך הירידה"

מימצאי סקר בעניין זה, מטעם האיגוד לעצירת הירידה מהארץ, הוגשו לנשיא המדינה

(ע). הביורוקרטיה הישראלית היא המאיץ הגדול ביותר בתהליך הירידה מהארץ — כך עולה מסקר שערך האיגוד לעצירת הירידה מהארץ, שממצאיו נמסרו שלשום לנשיא המדינה חיים הרצוג.

בפגישה שהתקיימה אצל הנשיא, הציגו יו"ר האגודה רינה ברטל ונאמני האגודה, תוכנית לאר־מית לעצירת הירידה. ההמלצה המרכזית בתוכנית, היא הקמת רשות ממלכתית בעלת סמכויות מלאות לצורך עצירת הירידה מהארץ.

בהתייחסה לפעילות האגודה, ציינה ברטל, כי רוב אזרחי ישראל הבאים במגע עם הרשויות הציבוריות והממלכתיות, לא רק שאינם מצליחים לפתור את בעיותיהם, אלא לעתים קרובות מרגישים עצמם מושפלים לנוכח אורח הטיפול בעניינם ותוצאותיו.

ברטל ציינה בפני הנשיא, כי בכל הסקרים, הבדיקות והמחקרים שעשתה האגודה מתברר, מעל לכל ספק, כי הנושא המכונה "הביורוקרטיה הישר־אלית", מהווה את המאיץ הגדול בתהליך הירידה.

במסמך: העדלאידע עלתה ב־50% יותר ממה שהוכרז

מאת חיים הנדוורקר
כתב "הארץ" בתל אביב

עלות העדלאידע שהתקיימה השנה בפורים הגיעה ל־1.2 מיליון ש"ח — בניגוד להודעתה של העירייה לפני קיום האירוע, כי עלותה תהיה 800 אלף ש"ח.

הפרטים החדשים על העלות של העדלאידע, התבררו מתוך מסמך שהוגש לאישור של ועדת הכספים העירונית. יצויין, כי הסכומים המצויינים לעיל אינם כוללים עלות עבודתם של מאות אנשי עירייה שעסקו בפעילות לצורך האירוע. כך שבי סופו של דבר, העלות של העדלאידע לקופת הציבור היתה גדולה יותר.

דובר עיריית תל אביב שהתבקש להסביר את פשר העובדה שנמסרו פרטים מוטעים על עלות העדלאידע אמר כי הסכום שהוכרז לראשונה היה הסכום הראשוני, אולם היה ברור כי בהמשך יגדלו ההוצאות.

ניתן אישור ללינה משפחתית בקיבוץ דן — מסיבה בטחונית

(ע). מזכירות הקיבוץ הארצי אישרה לקיבוץ דן, השוכן סמוך לגבול עם לבנון, לעבור ללינה משפחתית.

ההחלטה מהווה חריגה מהנוהל המקובל בקיבוץ הארצי, והסיבה לכך היא ביטחונית. האישור ניתן בעקבות פניות חוזרות ונשנות של הקיבוץ, שחבריו ציינו כי אינם מבקשים סיוע תקציבי למעבר ללינה משפחתית, אלא אישור לבנייה.

עד כה היה קיבוץ דן הקיבוץ היחיד באצבע הגליל שילדיו לנו בבתי הילדים, למרות שגורמי ביטחון ציינו שהדבר אינו רצוי בשעת חירום.

מנהיג חב"ד במוסקווה הורשה לעלות לאחר 15 שנות סירוב

עמו תבוא אשתו נטליה — מיוזמות הקמת גן ילדים יהודי מחתרתי ראשון במוסקבה

(ע). גריגורי רוזנשטיין, מנהיג חב"ד במוסקווה ורעייתו נטליה — קיבלו היתר עלייה, אחרי 15 שנות סרוב.

ידיעה על כך נתקבלה במועצה הציבורית ליהודי בריה"מ בתל־אביב.

נטליה בת 48, ארכיטקטית, הינה מיוזמות הקמת גן ילדים יהודי מחתרתי ראשון במוסקבה. גריגורי בן 51, פרופסור לקיברנטיקה, ידוע כמנהיג תנועת חב"ד במוסקווה, ארגן סמינרים רבים בנושאי זהות יהודית.

בני הזוג קיבלו בזמנו אזרחות ישראלית, דוברים עברית רהוטה, להם שני בנים ושלושה נכדים. כל המשפחה — שמונה נפשות — תגיע בקרוב לישראל ובכך יבוא לידי סיום, מאבק נואש ועיקש של האם אסיה פלושנסקי תושבת ישראל.

משפחתה ניספתה במחנות בימי סטאלין והיא נשארה בודדה ורק עתה, 12 שנים לאחר עלייתה ארצה, תזכה להתאחד עם נטליה, בתה היחידה.

כדי להקל בעומס בית המשפט שוחרר בערבות נאשם בהונאה

המשטרה החליטה להימנע מהגשת תיקים פליליים נגד אזרחים שלא נשאו עמם תעודות זיהוי

(ע). בתי המשפט המשטרה עמוסים בטיפול בעבירות קשות יותר שיש לתת להן קדימות — קבע שופט השלום החיפאי רפאל תרסונסקי, בעת שדחה אתמול את בקשת המשטרה, לצוות על הארכת מעצרו של חלפן כספים, שמעון פיליוב (30), תושב טירת הכרמל, עד תום ההליכים המשפטיים.

הנאשם נעצר לפני כשבוע, כחושד בגניבת 3000 דולר מתושב חיפה, שביקש להמיר מט"ח בשוק השחור שבעיר.

השופט תרסונסקי ציין בהחלטתו, כי העבירה המיוחסת לנאשם חמורה, ומה עוד שלאחרונה רבו המקרים שבהם מעורבים חלפני כספים בעבירות דומות. יחד עם זאת, סירב השופט להיענות לבקשת המשטרה, לעצור את הנאשם עד תום בירור דינו. זאת, מחמת העומס הכבד הרובץ על בית המשפט, המונע אפשרות לתת עדיפות לבירור תיק זה.

"עבירות של ברירת קנס"

כתב עת"ם בחיפה, מאיר שושני, מוסיף כי שר המשפטים אברהם שריר פועל בימים האחרונים לסווג מאות תיקים המוגשים לבתי המשפט ברחבי הארץ בשל הובלת פרי הדר ללא רשיון מטעם המועצה לשיווק פרי הדר ולסווג עבירות אלה כעבירה מינהלית שבצורה "ברירת קנס".

בחודשים האחרונים החליטה המשטרה להימנע מהגשת תיקים פליליים נגד אזרחים שלא נשאו עמם תעודות זיהוי. החלטה זו של המשטרה הביאה להקלה משמעותית על עומס התיקים המצטברים על מדפי בית המשפט.

התערבותו של שר המשפטים הביאה לפני מספר חודשים, בהתייעצות עם שר האוצר, לסיווג תיקים פליליים בענייני מס כעבירות מינהליות, דבר שהקל אף הוא על עומס העבודה בבתי המשפט.

מחקרים חדשים במכון לחקר לחץ פסיכולוגי באוניברסיטת חיפה:

הדור השני לניצולי השואה אינו סובל מהפרעות נפשיות יותר מהממוצע באוכלוסיה

מאת יהודית גל מכתב "הארץ" בחיפה

מחקרים חדשים שנערכו במכון לחקר לחץ פסי־כולוגי באוניברסיטת חיפה העלו, כי בניגוד למה שסברו בעבר, אין בני הדור השני לניצולי שואה סובלים מהפרעות נפשיות בשיעור גבוה מהממוצע באוכלוסיה כולה.

חוקרת המכון, מרים ריק, ציינה כי ההדרה הקוד־מית שנבעה מהשואה עברה והתפשטה הרבה מעבר למשפחות שנפגעו ישירות בשואה. "בעוד הניצולים וצאצאיהם התגברו חלקית על מקצת מתוצאות הרדיפות, הרי האחרים מתחילים רק עכשיו לתפוס את זוועות התקופה והשלכותיה", אמרה.

חוקרת אחרת במכון, ד"ר דבורה כרמיל, מצאה בעבודותיה, שניצולי שואה וצאצאיהם, מתונים יותר בעמדותיהם הפוליטיות, גם לימין וגם לשמאל, וכי קיימת מגמה בקרב הדור השני לניצולי שואה להינשא מוקדם יותר מגיל הנישואים הממוצע באוכלוסיה.

החוקרות הציגו את ממצאי מחקריהן בטקס חנוכת מעבדה על־שם לילי אלטה רוט באוניבר־סיטת חיפה. המעבדה הוקמה מכספי תרומתו של ניצול שואה, ד"ר אפרים מ. רוט, פסיכיאטר מארה"ב.

להקת "רנסאנס" ממרוקו (בתמונה), ובה 12 נגנים, הגיעה באחרונה לסיבוב הופעות שיחול בחגיגות המימונה שבמוצאי שביעי של פסח. הופעות הלהקה, בהפקתו של האמרגן עמרם הירדה, יתקיימו בקרית גת, נס ציונה, שדרות ואשדוד. לדברי המארחים, "רנסאנס" מסוגלת לבצע את כל מיני המוסיקה המרוקאית, כולל מוסיקה אנדלוסית, שעבית וג'ירית. (צילום: יפמא־ישראל סימינוסקי)

בית המשפט המיוחד בירושלים אישר לאחר דיון:

ראיות חדשות במשפט דמיאניוק — כן; עדויות חוזרות — לא

ההיתר — על יסוד סעיף 15 בחוק עשיית דין בנאצים, המתיר לסטות מנהלי המשפט הפלילי במשפטם של נאשמים על־פי חוק זה

(ע). בית המשפט המיוחד בירושלים הדן את ג'ון איוואן דמיאניוק יתכנס ביום שני לישיבה נוספת, לשמיעת טענות הסניגוריה והתביעה לגבי משקלן של הראיות החדשות שהגישו סניגוריו של דמיאניוק בשבוע שעבר, לבית המשפט.

אתמול החליטו השופטים דב לוין, צבי טל ודליה דורנר, לקבל את הראיות החדשות, על־פי סעיף 15 בחוק עשיית דין בנאצים, המתיר לסטות מנהלי המשפט הפלילי במשפטם של נאשמים על־פי חוק זה.

עם זאת דחו השופטים את בקשת סניגורו של דמיאניוק, עו"ד יורם שפטל, לזמן שוב לעדות חוזרת את עד התביעה המומחה פרופ' ואגנאר ואת אחד מניצולי טרבלינקה, עד התביעה יוסף צ'ארני, לשם חקירתו על מסרדי היהודי שעבר. השופטים קבעו לעניין זה, כי ביודעם את היקף עדויותיהם של צ'ארני ופרופ' ואגנאר, אין כל סיבה להיענות לבקשת הסניגוריה.

15 דו"חות חקירה

בדיון בראיות החדשות, בעקבות אתמול, בשאלה נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, סניגורו של דמיאניוק, עו"ד שפטל, טען שלידי התביעה הגיעו בתחילת מארס 15 דו"חות חקירה של רשות החקירה האמריקאית שחקרה את עניינו של דמיאניוק, ובהן עדויות של ניצולי טרבלינקה נוספים, שאיש מהם לא היה מסוגל להצביע על תמונתו של הנאשם דמיאניוק.

שפטל הסביר כי כדי שהסניגוריה לא תוכל ליצור מגע עם הניצולים האלה, נמחקו מהדו"חות שמותיהם ושמות החוקרים. בשלושה דו"חות חקירה נוספים, מ־1980, לא זוהה דמיאניוק כ"איוואן האיום".

לטענת שפטל, בכל הדו"חות הללו קבעו החוקרים כי תמונותיו של דמיאניוק מ־1951 הן של אנשים שונים ולא של הנאשם. בתביו אנשים אחרים שמילאו תפקידים במחנה ההשמדה טרב־לינקה, כגון נהג הקטר שהביא את הקרונות מתחנת מלקיניה לתוך המחנה. בעדויות נמסרו תיאורים שונים לחלוטין לגבי גיל וגובה. "מכל אלה ברור כשמש בצהריים כי בטרבלינקה היו מספר אנשים הדומים לנאשם", אמר שפטל.

עוד אמר הסניגור כי לידי הסני־גוריה הגיע דו"ח חדש של הקג"ב על חקירת טוכן בשם דלצ'נקו, שלפיו במתעית מהזמן שבו טוענים עדי־היהודי כי הנאשם היה כביכול בטרבלינקה, הוא היה, לפי דו"ח הק־ג"ב, בסוביבור, כמפעיל תאי־גאזים.

הסניגור שפטל אמר, כי למרות שבדו"חות חסרים שמות העדים והחוקרים, יש לקבלם כראיה.

התובע עו"ד מיכאל שקד טען שיש לדחות את הבקשה. השופטים השיבו לשקד שאין לו כל סיבה לעורר התנגדות לעניין, ולכן הציעו לו שלא להתנגד. אך שקד השיב: "קשה לי מאוד להסכים למצב שבית המשפט מציע. אני מתנגד לקבלת הדו"חות. מסמך דלצ'נקו אינו יכול להיות רלוונטי בשום אופן למשפט. אין שום אפשרות לייחס משקל כלשהו לפיסת הנייר הזו".

התובע: "משחק טקטי של הסניגוריה"

שקד אמר, כי הבקשה לקבלת ראיות חדשות היא "משחק טקטי של הסניגוריה, השולפת חומר מתי שנוח לה". לדבריו, זהו דבר שיש לשים לו קץ. הוא האשים את הסני־גוריה גם בחוסר תום לב, על כך שעניין הדו"חות לא הובא לידיעת בית המשפט כבר ב־8 בפברואר, יום לפני תחילת סיכומי ההגנה. לדבריו, באותו יום הגיעו המסמכים החדשים, כביכול, לידי עו"ד בראולד, פרקליטו של דמיאניוק בארה"ב.

אחרי התייעצות שארכה כשעה בלשכתם, החליטו השופטים לקבל כראיה את הדו"חות החדשים על־פי סעיף 15. הם הבהירו כי בפסק הדין הם יקבעו עד כמה הם מועילים לעניין המשפט.

השופטים קבעו כי הסניגוריה והתביעה ישמיעו את סיכומיהם לגבי החומר החדש ביום שני הקרוב באולם המשפט שבבנייני האומה בירושלים. במקרה הצורך תימשך הישיבה גם אחר הצהריים, ויתכן שתגלוש גם ליום שלישי בבוקר.

על פי תלונה בבדיקת המשטרה:

נכה צה"ל העיר לשוטרים שנסעו בלי חגורות בטיחות והם עצרוהו

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

יוסי חרמון, שותף בחברה לאספקת שרותי טלפון בתל אביב, טוען כי בשבוע שעבר הוא למד בדרך הקשה מה שידוע לרבים — ששוטרים לא אוהבים שמעירים להם הערות (גם עינייניות). לטענתו, הוא העיר לשני שוטרים שנסעו בניידת משטרה ברחוב שיינקין בתל אביב על שאינם חגורים בחגורות בטיחות וכתוצאה מכך ערכו השוטרים חיפוש מיותר במכוניתו, הביאו אותו לתחנת המשטרה ופתחו נגדו תיק פלילי לאחר שמצאו במ־כוניתו שני ארגזי תחמושת ריקים שהביא לפני שנים משירות מילואים.

יוסי חרמון, נכה צה"ל, נשוי ואב לחמישה ילדים סיפר על התקרית, לטענתו המפגש הראשון שלו עם המשטרה, ביום חמישי בשבוע שעבר: "עמדתי עם עוד כמה אנשים ליד החנות שלי בשעה ארבע אחרי הצהריים ברחוב שיינקין 48 בתל אביב. עברה ניידת משטרה. ראיתי שיושבים בה שני שוטרים ללא חגורות בטיחות. שאלתי בקול: לכם מותר לנסוע בלי חגורות? הניידת המשיכה לנסוע קצת וחזרה ברוורס. השוטר שישב ליד הנהג הצביע על טנדר הפולקסוואגן שלי שחנה בר־חוב ושלידו עמדתי, ושאל של מי האוטו. השבתי ששלי. השוטר ביקש ממני תעודת זהות. נתתי לו. השוטר השני דחף אותי הצידה וערך חיפוש בטנדר.

"כאשר שאלתי מה הוא מחפש, הוא השיב: 'דברים גנובים'. אמרתי לשוטרים: 'כל זה בגלל שהערתי לכם על החגורות?'. אחד מהם השיב לי שיש להם אישור ממפקד המחוז לנסוע בלי חגורות בטיחות. בחיפוש הם מצאו שני ארגזי תחמושת ריקים, ישנים, אחד מהם צבוע, בלי סמל צה"ל עליהם, שהבאתי פעם מהמילואים (מצאתי אותם זרוקים במזבלה), שבהם אני מחזיק כלי עבודה. אלה ארגזים כמו שיש לכל אחד כמעט במכונית.

"השוטרים זיהמו וטענו שקיללתי". "אז התחיל אחד השוטרים לדחוף אותי והורה לי להיכנס לניידת. אנשים מסביב שראו מה קורה הסבירו לו שאני נכה צה"ל ושלא יפעיל עלי כוח כזה. בסוף הורו לי השוטרים להילוות אליהם לתחנת המשטרה בנושא של נכה צה"ל. הם הסכימו שאני אסע בטנדר שלי".

לדבריו, כשהגיע לתחנת מרחב ירקון בתל אביב, ערכו השוטרים חי־פוש נוסף בטנדר ולא מצאו כלום. הם הודיעו לו, לטענתו, כי הוא בע־צור, ומילאו נגדו דו"ח שבו נטען בין השאר שהוא קילל אותם ואיים עליהם.

"הרגשתי באותו זמן רע מאוד, הייתי על סף עילפון. הרגשתי שאני מתמוטט. זאת היתה פעם ראשונה שהייתי במעצר משטרתי", שיחזר חרמון את הרגשתו.

בסופו של דבר הוא הובא בפני חוקר משטרה, זוקר, הכחיש את טענות השוטרים נגדו ושוחרר בער־בות עצמית. לא לפני שמסר טביעות אצבע של כל אצבעותיו, כאילו היה עבריין.

חרמון טוען כי נגרמה לו עוגמת נפש רבה. החיפוש במכוניתו, המעצר, התנהגות השוטרים בנוכ־חות קהל רב ליד חנותו, בסביבה שבה מכירים אותו כולם, גרמה לו, לדבריו, נזק ופגעה בו מאוד. הוא משוכנע שהשוטרים התנכלו לו בכוונה, רק בגלל שהעיר להם בקשר לחגורות הבטיחות.

דוברת משטרת תל אביב מסרה בתגובה כי "הנושא בבדיקה".

נדחתה התנגדות מועצת גבעת שמואל לבניית המחלף בצומת כביש גהה

מאת יפעת נבו

הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה למחוז תל אביב דחתה אתמול את התנגדות ראש מועצת גבעת שמואל לבניית המחלף בצומת בני־ברק —גבעת שמואל בכביש גהה. דחייה זו מסירה מכשול רציני שעמד עד כה בדרך לבניית מחלף חיוני זה, באחד הצמתים הבעייתיים ביותר בארץ.

כביש גהה הוא הכביש העמוס ביותר בארץ, ומהווה אחד העורקים החשובים ביותר לתנועה בין צפון הארץ לדרומה. מאידך, הצומת הוא אחד הנקודות המעכבות ביותר, הגורמות בשעות השיא לפקקים של קילומטרים ארוכים.

מזה כמה שנים שהמחלקה לעבו־דות ציבוריות (מע"ץ) מתכננת את בניית המחלף, אך הבנייה לא התאפשרה בגלל התנגדות עיריית בני־ברק, בטענה שהמחלף יעבור בתחומה ותנועת הרכב בשבת תגרום לחילול שבת.

למעשה, מחולק הצומת מבחינה סטטוטורית בין שתי ועדות מחוז־יות: מחצית כביש גהה, הצמודה לגבעת שמואל, נמצאת בתחום מחוז המרכז ומחציתו הצמודה לבני ברק שייכת למחוז תל אביב. בוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה של מחוז המרכז קיבל המחלף את כל האישורים הסטטוטוריים מזה כמה שנים, ואילו במחוז תל אביב התנגדה עיריית בני־ברק.

מדוע כי היה זה שר התחבורה שנתן לעיריית בני־ברק הבטחה כי "יעשה כמיטב יכולתו" כדי שהתנועה לא תוזרם במחלף בשבת. עיריית בני־ברק נאותה עקב כך להסיר את התנגדותה הממושכת. יתר על כן, אפילו מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי מיהר לחתום על מכתב האישור הדרוש להליך הסט־טוטורי.

ערך את העמוד: חיים גל

ביקורת בוועדת הכספים על העלאת הארנונות

שר האוצר יופיע היום לפני הוועדה

מאת צבי זרחיה

שר האוצר משה נסים יופיע הבוקר לפני ועדת הכספים של הכנסת לישיבה שבה תידון העלאת הארנונות על־פי היתרים שנתנו משרדי האוצר והפנים.

אתמול נמתחה בוועדת הכספים ביקורת חריפה על העלאת הארנונות. ח"כ דן תיכון (ליכוד) אמר כי תעריפי ההעלאה שהציעו משרדי הפנים והאוצר אינם קבילים. שכן הם עומדים בסתירה להצעת החוק שאושרה להעלאת הארנונות. תיכון אמר שקשה להבין את התנאים שלפיהם חולקו הרשויות לשלוש קבוצות, וטען שמשרדי האוצר והפנים נכנעו ללחצן של הרשויות הגדולות.

תיכון הוסיף כי הוא מתפלא על ששר האוצר נותן יד לחריגה מהתקציב, כי על־פי בקשתו אישרה הכנסת הקפאה טוטלית של הארנונות, ואולם עתה הוא מבקש את העלאתן.

ח"כ דדי צוקר (רצ) אמר כי העלאת הארנונות בערים הגדולות נקבעה על־פי שיקולים פוליטיים ולא ענייניים. אין כמעט ספק ששיעורי ההעלאה שאושרו השבוע הם מגוחכים עבור חלק מהרשויות המקומיות החורגים ממדיניות האוצר לריסון תקציבי, אמר צוקר.

גם חברי הכנסת יאיר צבן (מפ"ם) ויצחק ארצי (תנועת המרכז) מתחו ביקורת על העלאת הארנונות.

מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי אמר אתמול כי הוא פעל כפי שהתחייב בוועדת הכספים ולפי רוח החוק בכתב ובלשונו. לפני קבלת החוק הודיע משרד הפנים כי יותר מ־200 רשויות יקבלו היתר מיידי להעלאת הארנונות ב־15 אחוזים, ותיערך בדיקה לגבי העלאת הארנונות ברשויות המבוססות, על־פי מצבה של כל רשות מקומית.

המוסד המאוחד לענף הבנייה תובע:

"יש לסייע לחברות הבנייה לעמוד בלוח הזמנים ששובש בשל העדרות עובדי השטחים"

מאת צבי זרחיה

המוסד המאוחד לענף הבנייה תובע לסייע לחברות הבנייה לעמוד בהת־חייבויותיהן בלוח הזמנים ששובש מחמת העדרות עובדים מהשטחים. תביעה זו השמיע אתמול מנכ"ל המוסד יוסי ארבל בוועדת העבודה והרווחה.

נציג המוסד דוד גת קבל על מחסור בידיים עובדות בענף הבנייה ואמר כי בוגרי קורסים להכשרה מקצועית בענף הבניה הופכים להיות קבלני שיפוצים ואינם הולכים לעבוד בבניין, למרות שהענף משלם עד 2,000 ש"ח לחודש לפועל ישראלי ו־1,400 ש"ח לפועל בניין מהשטחים.

נציג "סולל בונה" משה טימקין הצטרף לבקשה לייבא של כאלף פועלי בניין מחו"ל מהם כ־200 עבור "סולל בונה" לתקופת מעבר, כדי למנוע מפולת בענף, ללא כל קשר עם הצורך למצוא פתרון לטווח ארוך לבעיית העובדים בענף.

נציג ההסתדרות חיים אושרי טען שניתן לאייש את ענף הבנייה על ידי פועלים ישראליים.

ועדת העבודה והרווחה תמכה בדרישת חברות הבנייה לאפשר להן להאריך משך בנייה של פרוייקטים ציבוריים ודירות. אך הביעה התנגדות מוחלטת לדרישת החברות לאפשר להן לייבא לארץ 1,000 פועלים מחו"ל.

THE ISRAEL–DIASPORA INSTITUTE
המכון לתכנון מדיניות ביחסי ישראל והתפוצות

כנס

ישראל, חברה יהודית דמוקרטית

16—20 למרס 1988, "דן אכדיה", הרצליה

נושאים מרכזיים

• מדינה, אומה והמצב היהודי
• בטחון לאומי ודמוקרטיה
• [illegible]
• זכויות האדם וסדרי היום [illegible]

מזכירות הכנס, קרית האוניברסיטה, תל־אביב, רמת אביב, טל. 03-427859

למען חזית שלום יהודית ערבית

גילוי דעת להנהגות מפ"ם, ר"צ ומחנה השלום

מתוך חרדה עמוקה לדמותה ועתידה של החברה הישראלית, אנו החיים קוראים למפלגת הפועלים המאוחדת (מפ"ם) ולתנועה לזכויות האזרח (ר"צ) לפעול למען הקמת חזית שלום יהודית־ערבית, שתופיע במשותף בבחירות לכנסת ה־12.

חזית השלום אשר תוקם, תהווה מסגרת בה ימצאו את מקומם הטבעי אנשי תנועות השלום הציוניות — שלום עכשיו, המזרח אל־השלום ונתיבות שלום — המסרבים לראות בתנועה הלאומית היהודית כח של כיבוש ודיכוי — וערבים המבקשים לחיות במדינת ישראל כאזרחים שווי זכויות. כולם כאחד יפעלו ללא לאות לכינון שלום ישראלי־פלסטיני.

אנו קובעים כי אין כל סיבה של ממש שכוחות אלה, המייצגים ציבור גדול שעמדותיו זהות בנושא המאבק על השלום, לא יתייצבו בפני הבוחר ברשימה אחת.

לכן, אנו תובעים מהנהגות מפ"ם ור"צ לפתוח לאלתר בדיונים לשם מימוש רצונו של הציבור שוחר השלום היהודי והערבי לביטוי פוליטי משלו. כך תנתן תשובה ברורה לליממשלת האחדות הלאומית התוססת כל דרך לשלום.

אנו תובעים מהנהגות שתי המפלגות להתגבר על כל המכשולים, שהם כאין וכאפס לעומת המצוקה הגדולה בה נתונה החברה הישראלית.

אנו תובעים ממנהיגי מפ"ם ור"צ וממנהיגי כל כוחות השלום לגלות אחריות לאומית וראייה היסטורית אמיתית.

אנו קוראים לכל שוחרי השלום, השוויון והדמוקרטיה, להפעיל את מלוא השפעתם על מנת לממש תביעה זו באורח מיידי.

משה אבומוך, באקה אל־גרביה
אחמד אבו עסבה, ראש מ. ג'ת
מוחמד גנאים, ראש מ. סכנין
קאסם זייד, אום אל פאחם
פהד עלי חסין, מג'ד אל כרום
מוחמד יונס, ראש מ. ערערה
חלמי כנאנה, באקה אל־גרביה
גבהאן כשכוש, קלנסווה
אידריז מועסי, באקה אל גרביה
עבד אל ראוף מנאסי, פרדיס
וליד סאדק, טייבה
טאהא עבד אלחליים, כפר מנדא
אסעד טאאיזה, ראש מ. דבוריה
מנסור עטאמנה, באקה אל גרביה
וג'יה פיאד, אום אל פחם
שאוקי רושדי, אום אל פחם
כאמל רריאן, ראש מ. כפר ברא

דב אביגור, ק. גשר
דב אביטל, ק. מצר
עמר אבני, ק. נחשון
דוד ארגמן, ק. רמת השופט
נרי אריאלי, ק. עין גדי
רחל אריאלי, ק. עין גדי
פרופ. יהודה באואר, ק. שובל
ויקטור בליס, ק. רמות מנשה
צבי בן נון, ק. אלומות
יזהר בן נחום, ק. בית קמה
קיי ברזל, ק. גלעד
נעימה ברזל, ק. כפר החורש
ניסן ברקת, ק. רמות מנשה
אבישי גרוסמן, ק. עין שמר
שי גורפינקל, ק. גבתון
רות גושן, ק. אלומות
אורי זבר, ק. יקום
דני חבוניק, ק. זיקים
יהושע יונג, ק. כפר מנחם
ד"ר אריה יערי, ק. עין־דור
מרדכי כפרי, ק. גלאון
מיכאל רביד, ק. דליה
אלי מגר, ק. דליה
דורון ספקטור, ק. מרחביה
עליזה עמיר, ק. ברעם
בנימין עשת, ק. פלמחים
דודו פלמה, ק. כפר הנשיא
אברהם פרנק, ק. גן שמואל
ד"ר מרדכי קאופמן, ק. רמות מנשה
נוגה קונן, ק. להבות הבשן
שלמה רגב, ק. כפר החורש
דוד רובנס, ק. מגידו
אריה שחף, ק. גלעד

ד"ר גבי אביעד, י־ם
ד"ר עדי אופיר, י־ם
פרופ. חוסה אמיקסון, י־ם
ד"ר שלמה אלבז, י־ם
גילה אלמגור, ת"א
דן ביתן, י־ם
סא"ל מיל. בני ברבש, י־ם
דדה בן שטרית, י־ם
עו"ד אבי ברדוגו, י־ם
פרופ. מנחם ברינקר, י־ם
עו"ד אורי הופרט, י־ם
ד"ר אהרון ווייאס, י־ם
מריו ויינשטיין, ת"א
שמואל טולידנו, י־ם
ראול טיטלבאום, י־ם
חנוך לוין, ת"א
פרופ. משה ליסק, י־ם
דן ליאון, י־ם
פרופ. אבישי מרגלית, י־ם
פרופ. דן מירון, ת"א
יעקב מסד, ת"א
עו"ד נחום סולק, י־ם
ד"ר ליאונרדו סנקמן, י־ם
יהודה עמיחי, י־ם
בועז עברון, ת"א
יהודה עדין, אילת
אל"ם ד"ר מאיר פעיל, ת"א
ד"ר ברוך קני פז, י־ם
עמוס קינן, ת"א
ליזה קאופמן, י־ם
ד"ר ניסים קלדרון, ת"א
סולן רזומרי, י־ם
נפתלי רז, י־ם
פרופ. זאב שטרנהל, י־ם
יואל תמרקין, ת"א

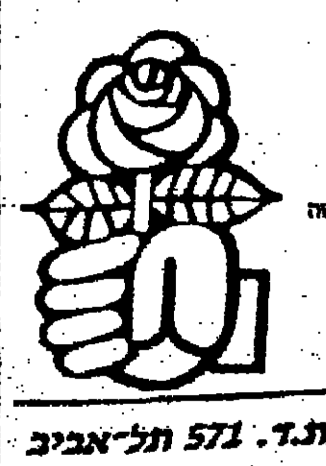

למעוניינים להצטרף לעצומה לפנות לת.ד. 571 תל־אביב

מודעה זאת מוגשת לציבור המפרסמים שעמנו להגיע לפרסום שטרנשום, משום שהדר שטרנשום היה רווק.
מזל טוב מעובדי שטרנשום.

מזכיר עובדי התעשייה האווירית בשיחה עם סופר "הארץ":

מתוך 3,000 העובדים המועמדים לפיטורים, 2,880 הגיעו להסדר

יעזבו מרצון תמורת תשלומי פיצויים מוגדלים

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

המועד האחרון לפיטורי העובדים במסגרת סגירת פרוייקט מטוס "הלביא" בתעשייה האווירית חל אתמול. אך לעובדי חטיבות ההנדסה והייצור, שהיו כלולים ברשימת המועמדים לפיטורים, ניתנה ארכה עד ל־20 במארס להצטרף לתוכנית העזיבה מתוך הסכמה הדדית.

המזכיר הארצי של עובדי התעשייה האווירית, יעקב שפי, גילה בשיחה עם סופר "הארץ" כי מתוך 3,000 העובדים המועמדים לפיטורים בשל ביטול פרוייקט "הלביא", 2,880 עובדים הגיעו להסדר עם ההנהלה בדבר עזיבתם מרצון תמורת תשלומי פיצויים מוגדלים. לדבריו, מצטרפים מדי יום עובדים נוספים להחתמים על עזיבה מתוך הסכמה הדדית.

שפי העריך כי עד תום תקופת הארכה שניתנה, תמולא במלואה מכסת שלושת אלפים העובדים שיעזבו את התעשייה האווירית ולא יהיה צורך בהפעלת צעדי פיטורים. לדבריו, הצטרפו אל העוזבים מתוך הסכמה הדדית גם כאלה שלא נכללו מלכתחילה ברשימת המועמדים לפיטורים.

המזכיר הארצי הביע את דאגתו מהמצב שעשוי להיווצר בתעשייה האווירית בשנה הקרובה, אם לא יתקבלו עבודות ופרוייקטים חדשים, בין השאר כאלה האמורים להיכלל במסגרת הפרוייקטים החלופיים של צה"ל.

בתעשייה האווירית נמשך תהליך האירגון מחדש עם הקמתה של החטיבה החדשה, המורכבת מאיחוד חטיבות ההנדסה והייצור. בחמשת המפעלים שהוקמו במסגרת החטיבה אין כיום עבודה בהיקף מלא לכלל העובדים שנשארו, וקיים חשש מפני גל פיטורים נוסף.

יתר על כן, לא לכל העובדים שנותרו, לאחר הכנת רשימת שלושת אלפי המועמדים לפיטורים, נמצא שיבוץ מתאים בחטיבה החדשה, הודעו שמות של מועמדים חדשים לפיטורים.

העבודה: שרון פרסם את ההשמצה ה־85 של הליכוד נגד ופרס

במפלגת העבודה החלו אתמול במניין יומי של השמצות הלי־כוד נגד המפלגה וראשה.

בתגובה לטענתו של שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, כי שר החוץ שמעון פרס הכשיל את השוק האירופי להק־פיא את החתימה על פרטיכל ההסכם עם ישראל, נמסר מלשכת שר החוץ כי זו ההשמצה ה־85 של הליכוד נגד המערך ונגד פרס, מאז החל במסע של רצח אופי והסתה.

אזכרה לחללי ה"ספארי" בגבול הצפון

(ע). אזכרה ל־12 חיילי חיל הה־נדסה, שנהרגו לפני שלוש שנים מהתפוצצות מכונית תופת ליד משאית "הספארי" שבה נסעו בסמוך לגדר הגבול במטולה, התקיימה אתמול אחר הצהריים ליד האנדרטה שהוקמה לזכרם במושבה מטולה.

בטקס השתתפו כמה מהחיילים שנפצעו קשה בהתפוצצות המכונית, בני המשפחות השכולות ותושבים רבים ממטולה והצפון.

מנהלי בתי"ס: היחידה לדמוקרטיה במש' החינוך מעבירה מסר שמאלני

בכינוס שנערך כדי להכשיר את המנהלים להתמודד עם שאלות תלמידים נוכח המצב בשטחים, טענו משתתפים, רבים מהם דתיים, כי מודגש רק האינטרס הפלשתינאי בוויכוח על השטחים • מנהל בי"ס יסודי: "חלק מהתלמידים מפוחדים, מוטרדים ואינם ישנים בלילות"

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

ביקורת קשה נגד "מסרים שמ־אלניים" ונגד "חינוך לערכים של יפה־נפש", העולים מפעולות שעור־כת היחידה לדמוקרטיה ולדו־קיום במשרד החינוך, ומחומר ההדרכה שהכינה למחנכים, עלתה אתמול בכינוס מנהלים ממחוז המרכז שערכה היחידה בתל אביב.

חלק ניכר מהמנהלים, בעיקר מבתי ספר ממלכתיים־דתיים, טענו שהחומר שהכינה היחידה לכינוס מציג רק את האינטרס של הפלש־תינאים בוויכוח על השטחים, אינו משקף הלכי רוח רווחים בציבור ומ־זניח את העמקת-החינוך לאהבת ארץ ישראל, הציונות והיהדות. השמעה גם טענה כאילו אנשי הי־חידה עצמם אינם מייצגים את הקשת הפוליטית.

ביקורת המנהלים עלתה גם בס־דנאות וגם במהלך קטעי אימפרובי־זציה, בשיתוף הקהל, שערך תיאט־רון "הקיבוץ". מפקחת בחינוך הממלכתי־דתי, שושנה רזון, שהס־כימה להשתתף באחד מקטעי האי־מפרוביזציה בתפקיד תלמידת כיתה י"ב, טענה שהתלמידה בהצגה, שהיא חברת "שלום עכשיו", אינה מייצגת את דעות רוב התלמידים "שחושבים אחרת". רזון טענה כי למעט דעות אלה בהצגה, לא היה ביטוי לעמדה שרבים מבני הנוער מצדדים בארץ ישראל השלמה.

מנהל התפרץ במהלך ההצגה

מנהל בית ספר יסודי בלוד, אורי גורואריה, התפרץ במהלך ההצגה, כאשר השחקנית שגילמה את התלמידה חברה ב"שלום עכשיו" והשחקן שגילם "מורה המסרב לשרת בשטחים", שיחקו את תפקי־דיהם. הוא צעק: "אני רוצה לראות את התלמידה ואת המורה, ב־1950 בבאגנה, ליד עמודי התלייה של הי־הודים, או לפגוש אותם בגרמניה".

כאשר מנהלים הגיבו אותו שמ־דובר "רק בתיאטרון", קרא: "זה תיאטרון?" הוא הוסיף שבמהלך ההצגה רצה לקום "ולהחזיר הביתה", לנוכח המסרים של סרבנות גיוס והסתה, שעלו מהדברים.

רבים מהמשתתפים הביעו מבוכה, בלבול ואוזלת יד כמחנכים, נוכח הדילמות שעוררו המהומות בשט־חים. חלק דיווחו גם על עימותיהם בחדר המורים. מנהלת ומורה הגו־רות בשומרון, מטעמים של איכות חיים ולא מטעמים אידיאולו־גיים, סיפרו על מצוקתן בחדר המורים, משום שהן מזוהות עם השמאל. מורים בתוך גבולות הקו הירוק דיווחו על עימותים עם חלק מהמורים, על רקע החינוך הפוליטי בבית הספר.

אחת המשתתפות טענה כי החלי־טה להימנע מלהביע להבא את דעתה הפוליטית בכיתה, אחרי שהורים שלפנו לביתה והאשימו אותה על שהיא "מכוונת" את התלמידים. מנהלת חטיבת ביניים בתיכון מקיף במרכז הארץ טענה שחינוך התלמידים לדמוקרטיה ולדו־קיום, באמצעות מפגשים עם תלמידים ערבים, הוא חסר ערך.

"המפגשים זה בלוף אחד גדול", טענה. "הם שולחים נבחרת של תלמידים, מורים ומנהלים שבאה מו־כנה עם שירים ומסרים ומביסה את התלמידים היהודים. התסכול של התלמידים והמורים שלנו אחרי מפגשים כאלה הוא גדול. המפגשים הם לא אמיתיים — הם מבויימים. נפסיק להשלות את עצמנו. מספיק. נוריד פעם את המסווה הזה", אמרה.

מנהל בית ספר יסודי בנס ציונה, שסיפר כי חלק מתלמידיו "מפוח־דים, מטורדים ואינם ישנים ביל־לות", ננזף על־ידי חלק מהמנהלים שטענו נגדו שמידע כזה לא רק שאינו נכון, אלא גם הרסני ועלול לשמש את אש"ף. גם התקשורת ננזפה במהלך הכינוס, בשל דיווח לא מאוזן, בדברי חלק מהמשתתפים.

משרד החינוך הורה לאפשר התבטאויות בנושא השטחים

(עש"ת). בכנס נמסרה הודעה מטעם משרד החינוך והתרבות כי יש לקיים שיחות עם התלמידים ול־אפשר להם להביע את הרהוריהם, תחושותיהם וחששותיהם ביחס לאי־רועים בשטחים.

בהנחיות שנמסרו למנהלים נאמר כי על המורים לשוחח עם תלמי־דיהם על הנושאים הנוגעים למצב, לרבות יחסי יהודים־ערבים, טוהר הנשק, בעיות מוסריות, חרדות וכו'. המשרד ממליץ בפני המנהלים לקיים דיונים על הצורך בצריכה ביקורתית של אמצעי התקשורת ולהקנות לתלמידים כלים ביקור־תיים לשימוש בהם. המשרד גם ממליץ על הזמנת אנשי ציבור, מזרחנים, היסטוריונים ומומחים אח־רים בתחומים הקשורים לנושא.

בכנס הודגש כי פעילות זו חייבת להתאים למטרות חוק החינוך הממלכתי, ואין לקיימה אם צפוייה בה הסתה, קריאה לאלימות, או אפליה של מגזר כלשהו באוכלוסיה.

רב העיר ת"א דוד חיים הלוי הסביר למסעדן שנדרש לסלק משקאות תוצרת חוץ:

הרבנות מאפשרת למלונות בת"א למכור משקאות לא כשרים, האסורים במסעדות

מאת חיים הנדלר
סופר "הארץ" בתל אביב

הרבנות הראשית בתל אביב מאפשרת מכירת משקאות חריפים לא כשרים מתוצ"ל בבתי מלון בתל אביב, אך היא אוסרת במקביל את מכירתם במסעדות בעיר, משום שאינם כשרים. כך נודע לסופר "הארץ".

לא מכבר התבטא רבה של העיר תל אביב הרב דוד חיים הלוי בפני יוסי צ'ופ, בעליה של מסעדת "דג ברשת" ברחוב ויינגוף בתל אביב, כי "הרבנות מעלימה עין מבתי המלון ונותנת להם למכור את המשקאות הלא כשרים".

צ'ופ פנה לרב לאחר שמשגיח הכשרות הורה לו לסלק ממסעדתו את בקבוקי האלכוהול מתוצרת חוץ שהחזיק שם, בטענה כי המדובר במשקאות לא כשרים. צ'ופ סילק את הבקבוקים כי אינו רוצה לאבד את תעודת הכשרות שלו, אך הוא פנה לרב הלוי משום שלדעתו לא תיתכן אפליה בין בית מלון למסעדה.

"תשובתו", אמר צ'ופ, "הפתיעה והותירה אותי עם הרבה מאוד תהיות וספקות".

מלשכת הרב אושר כי הרב הראשי נפגש עם האיש ואמר לו את שאמר, אך הרב לא יתראיין בנושא.

הרב ישראל יפת, הממונה על הכשרות בבתי המלון בעיר, אמר כי יש הבדל בין בית מלון לבין מסעדה. במלון יש אפשרות להקצות פינה למכירת המשקאות הלא־כשרים, לאור דרישה של אורחים במלון. הוא הוסיף כי המשקאות אינם מוגשים בסעודות, אלא כל אורח ניגש על דעתו למקום שבו נמכרים המשקאות הללו (הבאר) וכל אדם שעושה זאת עושה כך על אחריותו בלבד.

במסעדה, לעומת זאת, אמר הרב יפת, המציאות אחרת: שם יושבים ליד שולחנות ואי־אפשר לעשות "פינה", כפי שניתן לעשות במלון.

בתשובה לשאלה מדוע לא יותר למכור ולאכול חזיר בפינה בבתי המלון, איש על אחריותו ועל דעתו, אמר הרב יפת כי אם נגיע לפרצה שכזו, לא תהיה כשרות כלל.

בדיקה נוספת שערך סופר "הארץ" העלתה כי המשקאות החרי־פים שאותם אוסרים במסעדות בעיר מגישים גם בעת ארוחות בבתי מלון, וחלקם אף מופיע כחלק מהתפריט.

מפקד משטרת מיאמי קלרנס דיקסון לוחץ ידי שר המשטרה חיים בר־לב במסגרת סיור של מפקדי משטרות של ערים מארה"ב בישראל. האורחים ביקשו לסייר גם באזורי הפרות הסדר בשטחים (צילום: יצחק אלהרר)

נער בן 17 התאבד בירית אקדח בבית הוריו בכפר־סבא

(ע). נער בן 17 מכפר סבא, תלמיד בית־ספר, התאבד בביתו בירייה. הנער השתמש באקדחו של אביו, שהחזיק בנשק ברשיון.

מקרה ההתאבדות אירע בשבת, בבית המשפחה בכפר סבא, כאשר האם והבן שהו בבית. לאחר ששמעה האם קול ירייה, מצאה את בנה מוטל שותת־דם, ללא רוח חיים.

הלוויית הנער התקיימה ביום ראשון בבית העלמין בכפר סבא.

הידיעה על ההתאבדות גרמה לזעזוע בקרב חבריו ומוריו ולאנשים רבים באזור השרון, המכירים משפחת הנער הענפה מזה שנים רבות.

משיחות עם מקורבים לנער נודע, כי לא היו כל סימנים מוקדמים שיעוררו תשומת לב מיוחדת למצוקה או לדיכאון שממנו היה עשוי לסבול.

משרד הפנים מצפה להליכים כלפי האחראים לשריפה במתקן הגז חיפה

מאת יהודה שרוני

"יש להעביר את דו"ח ועדת לפי־דות, ליועץ המשפטי לממשלה, על מנת שיורה על ההליכים המשפטיים או המשמעתיים שיש לנקוט כלפי הנושאים באחריות לשריפה במתקן למילוי גז במפרץ חיפה", כך קבע משרד הפנים במסמך המתייחס למסקנות הוועדה. משרד הפנים סבור כי יש לבצע לאלתר את כל ההמלצות הנוגעות לתיקון ליקויים בטיחותיים שהתגלו, ולמלא את דרישות שירותי הכבאות לגבי מניעת אש וכיבוי שריפות.

משרד הפנים מבקש להטיל על משרד האנרגיה את האחריות להכנת תכניות לשעת חירום במתקני הגז והנפט ברחבי המדינה, שייעשו במי־מון בעלי המתקנים, בתיאום עם שירותי הכבאות, משטרה, מגן דוד אדום, הג"א והרשויות המקומיות אשר בשיפוטן קיימים המתקנים.

משרד האנרגיה יהיה אחראי, על פי עמדת משרד הפנים, למילוי הדרי־שות של הרשויות המקצועיות על ידי חברות הגז, כפי שנקבעו בתנאים לרישוי עסק, ולהסמיך את מינהל הדלק לקיים פיקוח סמכותי במתקני הגז.

עוד קובע משרד הפנים כי ראש הממשלה, שר הפנים ושר האנרגיה ימנו ועדת מעקב, לקיום מעקב ודיווח על ביצוע החלטות הממשלה. משרד הפנים סבור כי אין להסתפק בתיקון הליקויים כפי שהם מופיעים בדו"ח ועדת לפידות, ויש לחייב כל מפעל או מתקן המאחסן חומרים דליקים, להכין תכנית חירום, אשר תפרט את הסיכונים הפוטנציאליים לעובדים במפעל ולאוכלוסיה השכ־נה.

עורך את העמוד: חיים גל

המשכים מעמוד 1

שני הרוגים בגדה

(סוף מעמוד 1)

לדברי המקורות בקלקיליה, התנהל העימות עם חיילי צה"ל עד סביבות השעה 2 לפנות בוקר, והתחדש אתמול בבוקר. לדברי התושבים בקלקיליה, הוטל עוצר על העיר בסביבות השעה 10.30. אך התושבים לא נשמעו להוראות העוצר, והתעמתו עם החיילים עד שעות הצהריים. לדבריהם, נפצעו מעל תריסר תושבים ערבים מאש חיילים, מצבם של שניים קשה.

על שהתרחש אתמול בבוקר בקלקיליה, מסרו מקורות צבאיים רשמיים כי כוח של צה"ל הותקף בעיר בשעות הבוקר. החיילים ירו כדי להיחלץ, ופצעו שלושה אנשים, שפונו לבית החולים. על קלקיליה הוטל עוצר, והאיזור נסגר לסיקור עיתונאי. מקומות רבים אחרים בגדה, שבהם היו תקריות אלימות נסגרו אתמול לסיקור עיתונאי לפי צו בחתימת מפקדים צבאיים. בין היתר הוכרז כל הכביש שבין צפון ירושלים לצפון רמאללה "שטח צבאי סגור".

שומרוני נרגם

על כביש שכם־קלקיליה ניצבו אתמול כמה יהודים, שזהותם אינה ידועה עדיין, והשליכו אבנים על מכוניות של ערבים. אחד מקורבנות הרוגמים, היה איש העדה השומרו־נית, תושב הר גריזים שליד שכם. שמשות מכוניתו נופצו. פגיעות במכוניות של ערבים היתה גם בעיירה חלחול שליד חברון, שם הוצתו שני כלי רכב ואחרים ניזוקו, ובשכונת בית חנינא שבצפון ירושלים.

תקרית ירי אחרת היתה אתמול בכפר בקה אלשרקיה שבשומרון. בכפר הוצבו מתרסים על הכבישים. כוח של צה"ל הותקף, והחיילים ירו כדי להיחלץ, משנשקפה סכנה לשלומם.

מקורות ערביים מסרו כי מירי החיילים נפצע קשה בחזהו האזרח ג'לאל ג'אבר (23).

על מהומות אלימות שהיו אתמול דווח גם ממחנה הפליטים נור־שמס שליד טולכרם, מהעיר טולכרם, ממחנות הפליטים אל־אמערי וג'ל־זון שליד רמאללה, מהעיר רמאללה, משכם, מהכפר עזון שליד קלקיליה, ממחנה הפליטים שליד ג'נין, ומכמה כפרים בשומרון.

מקורות ערביים מסרו אתמול על הצתת מכונית ישראלית שבאה לאסוף פועלים בפאתי טולכרם. עוד נמסר כי ליד מחנה הפליטים נור־שמס שליד טולכרם הוצבה גדר באורך של כ־100 מטרים ובגובה 6 מטר, כמחסום בפני יידוי אבנים על כלי רכב ישראליים.

תושבים מהגדה מדווחים כי בימים האחרונים לא הותר להם להי־כנס לתחומי רצועת עזה במכוניות הנושאות לוחיות זיהוי של הגדה. מקור צבאי אישר כי ניתנה הוראה לנקוט צעד כזה, אך מקורות צבאיים רשמיים הכחישו זאת.

מתקן כליאה חדש בנגב

מאות תושבים ברצועת עזה העצורים במתקן הכליאה אנצאר 2 יועברו למתקן כליאה חדש שהוקם בחוליית השבע בלב הנגב. בעבר היה המתקן כלא 7 ועתה הוכשר לקליטתם של מאות העצורים מעזה. צה"ל ימשיך לעצור ולכלוא מפירי סדר במתקן הכליאה אנצאר 2.

אתמול היו הפרות סדר ברצועת עזה. עם זאת נמסר בהודעת דובר צה"ל כי על העיר עבר יום שקט. ברצועה היו מקרי הבערת צמיגים ויידוי אבנים. לפי מקורות ערביים הוטל על רפיח עוצר.

התפטרו 3 ראשי מועצות

משטרת נפת עזה הודיעה אתמול לאחר התפטרות השוטרים הערביים ברצועה לסגור שתי תחנות משטרה אחת ברפיח והשניה בתחנת המזרחית. על תחנת המשטרה בעזה שומרים חיילי צה"ל והשוטרים ישר־אליים. בכוונת המשטרה לשחרר עשרות עצורים פליליים שנעצרו בגין עבירות לא משמעותיות.

שלושה ראשי מועצות מקומיות ברצועת עזה שיגרו אתמול מכתב למשרד הפנים ולמינהל האזרחי ובו הם מודיעים על התפטרותם מתפקידם. מקורות ערביים מסרו כי מדובר בראשי המועצות: חזאעה, קסטרה ועבסן — כל אלה מועצות מאזור חאן יונס.

Merci Renault

מי הם הלקוחות המאושרים שיאמרו

תודה רנו

אותם לקוחות שיזדרזו וירכשו מכונית "רנו" מדגמי 5, 9, 11 מספרד יהנו ממכונית אמינה ומהנחה ניכרת שמעניקה חברת "רנו" ללקוחותיה משום שהפרלמנט האירופאי טרם אישר את הסכם הפחתת המכס למכוניות אלו.

הדגם		המחיר הקודם (כולל מע"מ)	המחיר החדש (כולל מע"מ)	הפרש
רנו סופר 5 T.L.	1250 5 דלתות	25,498 ש"ח	24,989 ש"ח	509 ש"ח
רנו סופר 5 G.T.L.	1400 5 דלתות	27,034 ש"ח	26,134 ש"ח	900 ש"ח
רנו 9 G.T.L.	1400	27,574 ש"ח	25,334 ש"ח	2,240 ש"ח
רנו 11 G.T.L.	1400	29,381 ש"ח	26,976 ש"ח	2,405 ש"ח
רנו 9 T.S.E.	1400	30,734 ש"ח	27,887 ש"ח	2,847 ש"ח
רנו 11 T.S.E.	1400	31,411 ש"ח	28,503 ש"ח	2,908 ש"ח

המחירים הם לפי מחירון החברה מס' 806 מיום 15.3.88
הם כוללים מע"מ ואינם כוללים אבזרי רישוי.

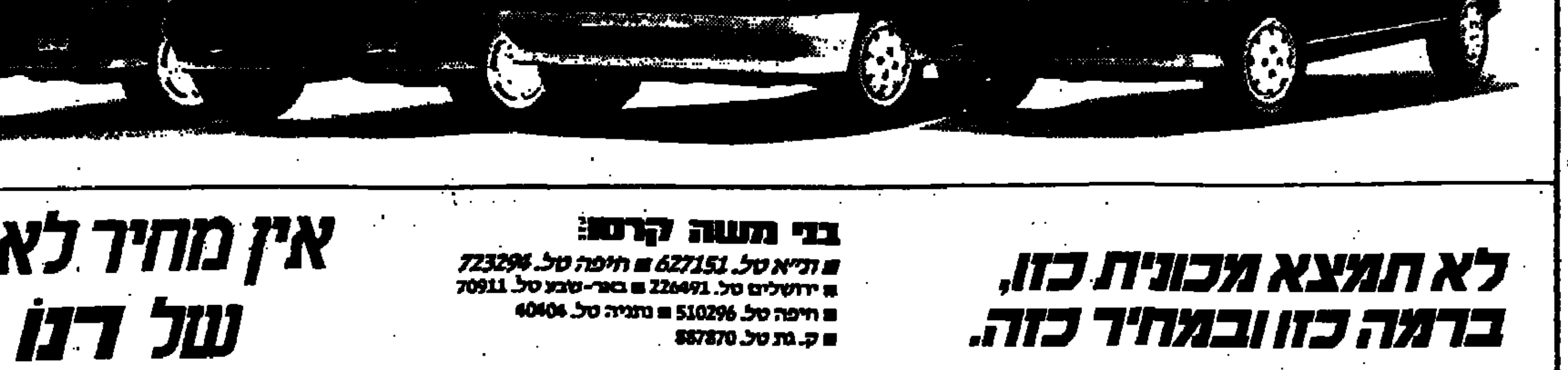

לא תמצא מכונית כזו, ברמה כזו ובמחיר כזה.

בני משה קרסו:
■ ת"א טל. 627151 ■ חיפה טל. 723294
■ ירושלים טל. 226491 ■ באר-שבע טל. 70911
■ חיפה טל. 510296 ■ נתניה טל. 40404
■ ק. גת טל. 887870

אין מחיר לאמינות של רנו

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ההזדמנות האחרונה של מכבי הערב (21.30) בצרפת

עם הגב אל הקיר באורתז: לא להחמיץ את חצי הגמר

גביע האלופות

אורתז (שירות "ספורט הארץ"). לא להחמיץ את ההזדמנות שיצרה דינמו בשבוע שעבר, בניצחונה המפתיע על ברצלונה: לא לחזור על התוצאה האומללה מן הדרבי; לא למעוד על סף חצי הגמר האירופי – אלו שלוש הסיסמאות שילוו הערב (21.30) באורתז את מכבי ת"א, שני מחזורים בלבד לפני סיום שלב הליגה בבית הגמר לאלופות.

התבוסה ביום א' להפועל ת"א (72–92) גרמה זעזוע עמוק במועדון המכבי, וראשי הקבוצה מקווים כי הדרבי לא יערער את הביטחון העצמי של השחקנים במידה שתפגע בתיפקודם מול אורתז. הב־חשבת אחת הקבוצות החלשות בבית. מכבי חייב לנצח כדי למנוע מברצלונה, שתתמודד מחר בערב באולמה עם עם טרייסר מילאנו, תחזור ותעלה למקום הרביעי בבית. לטובת הצהרות המילאנזים כי יעשו הכל כדי לנצח – ולפגוש בחצי הגמר את הקבוצה הפחות חזקה. מכבי – אסור לישראלים לסמוך על מישהו שיעשה את מלאכתם. ולאמיתו של דבר, זה המיבחן הגדול ורגע האמת של מכבי, שבעבר ידע פעמים רבות להפיק את מיטבו ולהשיג את מטרתו, דווקא כשנלחץ בגבו אל הקיר.

כי הוא חושש למדי מהדרג הישראלי. עם זאת אמר, כי תניכו יעשו כל מאמץ כדי לסיים בניצחון את מישחקם הביתי האחרון. "אנו סובלים מתגובות קיצוניות ביבול־הגו", אמר, "אבל בסיוע הקהל שלנו וההתלהבות, אנו מסוגלים לנצח".

הרדיו והטלוויזיה יעבירו את מהלך המישחק בשידור ישיר, החל בשעה 21.30.

● מישחק נוסף הערב בבית האלופות: דיבוס – אריס סלוניקי. מחר יהיו שני מישחקים: פרטיזן – קלן, ברצלונה – מילאנו.

טבלת בית הגמר

(אחרי 12 מחזורים)

1.	פרטיזן	1052–1108	22
2.	אריס	1131–1176	20
3.	מילאנו	1102–1121	20
4.	מכבי	1154–1137	18
5.	ברצלונה	1112–1184	17
6.	אורתז	1058–1049	16
7.	קלן	1211–1192	16
8.	דיבוס	1254–1107	15

שפלר לא ישחק

אולם בשטח, יש גם עובדות אחרות. פרט ליכולת המאכזבת, שבאה לידי ביטוי בשבועות האחרונים, יש למכבי כמה סיבות טובות להיות מודאג גם מן הצרפ־תים, המצויים בקו עליה למרות שאינם מגלים יציבות. אורתז, המדורגת שישית בליגה, גברה בד־אשית השבוע על מילוז בהפרש 20 נקודות (75–95 אחרי 52–33 בהפסקה). הקלע המצטיין היה כרגיל ההארד קארטר, המוליכים מפציצה ממישחקם במילאנו, שצבר 16 נקודות. הגדרסון קלע 15, ראו־סוס והגאבים 14 כל־אחד. קארטר, כזכור, היה ממצטייני אורתז במישחק הראשון בת"א. אולם בצד החולמנו של קארטר, יעדר הענק (2.07) תום שפלר (המחזק את הקבוצה בגביע אירופה בלבד).

הגבס מרגלו של שפלר כבר הוסר והכדורסלן מתאמן. אך שלא כפי שציפו תחילה, הוא יחמיץ את המישחק.

בסיבוב שעבר בת"א, בוקע מכבי להתעלות של קורין מגי בכב־תנית השנייה, כדי לנצח בקושי רב 78–92. לאחר מחצית ראשונה גרועה מאד, שהסתיימה בפיגור 36–42. מישחקם של אלופי צרפת איטי, הם מרבים להחזיק בכדור ול־עובדה זו עלולה להיות משמעות רבה דווקא מול מכבי, המתקשה מאד לקלוע סלים בהתקפות מסודרות. פציעתו הממושכת של דורון ג'מצ'י, הבעיות של מיקי בר־קוביץ' (עדיין לא התאושש לחלוטין מהמאבק בגבו) והמשבר השבורה של קורניליוס – כל אלה מכבידים עוד יותר על רלף קליין. לרווחתו של קליין הבשר אמש שדורון ג'מצ'י ישתף בחמישיה. האחרים יהיו מגי, בארלו, סימס וכנראה ליפין.

כדורסלני מכבי, שהגיעו אתמול לאורתז, ערכו אמש אימון הסתגלות באולם בו יהיה המישחק.

דרוש שיפור בהגנה

כדי לנצח, אין למכבי ברירה אלא לשפר באופן קיצוני את מישחק ההגנה. שמירה אישית לא תועיל לו הרבה, כיוון שאורתז ממעטת לקלוע מבחוץ ומחדירה פנימה את הכדורים, לקארטר ולשפלר.

הגם שמאמנה האמריקאי של אורתז, ג'ורג' פישר, הופתע מהפסדה הגבוה של מכבי בדרבי, אין זה סוד

לימוז' – הובטמוד הערב בגמר הטורניר למחזיקות גביע

פאריס (ע"צ). מישחק הגמר על גביע אירופה למחזיקות גביע בכ־דורסל יהיה הערב בגרנובל בין לי־מוז' מצרפת לחובנטוד באדאלונה מספרד.

כדורגל

מכבי נתניה הערב נגד הפועל ר"ג

במישחק המרכזי של המחזור ה־14 בליגה הלאומית בכדורגל, שיהיו הערב, יארח מכבי נתניה (מקום 4) את הפועל רמת־גן (3).

יתר המישחקים: אליצור הרצליה – הפועל ראשל"צ (מכון וינגייט), מכבי אירוני רמת־גן – מכבי קרית־שרת (אוניברסיטת ת"א), מכבי פ"ת – הפועל נוף־ים (יהוד), הפועל רחובות – הפועל פ"ת, מכבי ראשל"צ – מכבי רחובות. תחילת המישחקים 20.30. יוסי חבס

מאמנים מגרמניה ודנמרק ידריכו בהשתלמויות בארץ

איגוד מאמני הכדורגל שוקס העונה הבין תכנית השתלמויות למאמנים הישראלים.

ההשתלמות הראשונה, שתימשך שלושה ימים, תחל ב־28 במארס עם מאמן נבחרת מערב־גרמניה איטנסק. ההשתלמות השנייה תהיה באפריל עם מאמן נבחרת דנמרק, שיבוא עם חניכיו לסידרת מישח־קים. ההשתלמות השלישית תהיה ביולי עם המאמן המערב גרמני גרט בילנר. בארגון ההשתלמויות משתת־פים גם איגוד הכדורגל והביה"ס למאמנים במכון וינגייט. יוסי חבס

הועדה המקצועית המליצה פה אחד

קליין יאמן הנבחרת – ויינקרנץ יהיה עוזרו

כדורסל

מאת שאול לילוב, סופר "ספורט הארץ"

הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל החליטה אתמול פה אחד להמליץ בפני ההנהלה על מינויו של רלף קליין, מאמן מכבי ת"א, למאמן הנבחרת הלאומית בכדורסל בשלוש השנים הבאות.

הועדה המליצה גם על מינויו של משה ויינקרנץ, מאמן הפועל ת"א, לעוזרו של קליין בנבחרת ולמאמן נבחרת העתודה. קליין יסיים איפוא את תפקידו הקצר (שנה אחת בלבד) במכבי ת"א עקב התקנה החדשה, שנכנסה לתוקפה אחרי כישלון הנבחרת בניסיונה להעפיל לדרג א' בטורניר בבולגריה, לפיה יועסק מאמן הנבחרת בתפקידו במישרה מלאה.

ההמלצה טעונה עוד אישור פורמלי של הנהלת האיגוד, וזה יתי־קבל ביום שלישי הבא.

המשימה הקרובה העומדת בפני הכדורסלנים היא הטורניר הקדם־אולימפי בהולנד, מה־26 ביוני עד ל־10 ביולי, ואליפות אירופה דרג ב' בעוד כשנה וחצי.

הפועל ת"א: לא נוותר על אוסישקין בגמר הפליי־אוף

מאת סופר "ספורט הארץ"

בהפועל ת"א הסתיימו החגיגות, ועתה מבקשים שם להשיב את השחקנים לקרקע המציאות. היו"ר דני קורן הדגיש אתמול, ש"רק עכשיו מתחילה בעצם הליגה האמי־תית, המישחקים הקשים ביותר עוד לפנינו".

לדבריו, החלק הגדול מיתרת התוב לשחקנים כבר שולם (כ־80 אחוז), ולא צפויות עוד בעיות בנושא זה – לפחות עד לסיום הליגה בכדורגל, בראשית אפריל. קורן מקווה כי גרעונה הכספי של מחלקת הכדורגל במועדון לא יעל במעמסה על הכדורסלנים.

אשר להתבטאות שיוחסה לו מיד אחרי הדרבי, מבקש קורן להבהיר כי לא התכוון לפגוע במכבי ת"א, אלא לקבוע כי מישחקי הפליי־אוף יהיו העונה צמודים מאי פעם, אם כי אין לומר ולהספיד את האלופה בשלב כה מוקדם.

בהנחה ששתי הקבוצות אכן יד־פיעו בגמר הפליי־אוף, הרי שאם יבצחו המכבים במישחק הראשון ביד־אליהו, לא יוותר הפועל ת"א על הביתיות ויארח את המישחק השני באוסישקין. במקרה שהפועל יזכה בניצחון ביתי, יהיה גם הגומלין ביד־אליהו.

ניצחון 50 ללייקרס העונה אחרי שני הפסדים רצופים

אן.בי.איי

לוס אנג'לס (אי־פי). לאחר שני הפסדים רצופים שבה האלופה לוס אנג'לס לייקרס למסלול הניצחונות, כשגברה 105–115 על הניו־ג'רזי נטס. ביירון סקוט קלע 21 נקודות ללייקרס, שניצחו בפעם ה־50 העונה. אוטיס בירדסונג קלע 25 לנטס.

הניקס מניו־יורק הצליחו למחוק פיגור של 15 נקודות, כשנותרו ארבע דקות לסיום הרבע השלישי וסיימו את המשחק בניצחון 102–104 על קליבלנד קאוואלירס. היה זה הניצחון ה־15 מ־16 המישחקים האחרונים של הניקס באולמם. הדיבה לקלוע לניקס: פטריק יואינג (19 נקודות).

וושינגטון בולטס נעזרה רבות ב"מלונים" שלה, כדי לנצח את סק־רמנטו קינגס 112–106. ג'ף מלון קלע 36 נקודות ומוזס מלון הוסיף 32. וולטר ברי קלע 22 נקודות לסאקרמנטו.

אדריאן דאנטלי קלע 19 נקודות, כדי להוליך את דטרויט פיסטונס לניצחון 109–97 על סאקרמנטו קינגס. דאנטלי התקדם למקום ה־13 בדירוג קלעי האן.בי.איי. בכל הזמנים, עם 20,715 נקודות.

המאווריקס מדאלאס ניצחו את גולדן סטייט 121–101, עם 20 נקו־דות של מארק אגואייר ו־18 של רוי טארפלי, שקלט גם 16 ריבאונדים. היה זה הניצחון ה־14 ב־17 המישחקים האחרונים של דאלאס. סל של תורל ביילי, שבע שניות לסיום, העניק ליוטה ג'אז ניצחון על דנוור של נקודה, 116–115, על דנוור נאגטס. ביילי קלע 41 נקודות.

בלום נגד ג'ון פיצג'ראלד בסיבוב השני בקי־ביסקיין

טניס

קי ביסקיין, פלורידה (אי־פי). הישראלי גלעד בלום העפיל לסיבוב השני של טורניר הטניס המקצוענים כאן. בלום ניצח את ידידו הצרפתי אליביה דלטר 6–4, 4–6, 6–1. בלום יתמודד בסיבוב השני עם האוסטרלי ג'ון פיצג'ראלד, שניצח 6–1, 6–2, 4–6 את מאגנוס גוסטפסון (שוודיה). אלוף ישראל, עמוס מנסדורף, עמד לשחק הלילה נגד גארי מולר מדרום אפריקה.

הטורניר הוא על סך פרסים כולל של 2.1 מיליון דולר, בשיטת הטוב מחמש מערכות, בהשתתפות 128 טניסאים ו־128 טניסאיות.

הסיבוב הראשון, השוודי מאטס וי־לאנדר, ניצח בסיבוב הראשון את המכסיקאי ליאונרדו לאווייה 6–3, 6–2, 7–5. יאניק נואה מצרפת (מדורג 6) נזקק לחמש מערכות כדי לגבור על פול צ'אמברליין מארה"ב 2–6, 6–1, 5–6, 7–6, 6–2. אנדרי אגאסי מארה"ב (9) ניצח את ג'ימי בייטס (בריטניה) 6–2, 6–1, 6–0. האמריקאי טים מאיוט (4) את הספרדי סרג'יו קאסאל (ספרד) 7–6, 6–3, 7–5 והסובייטי אלכסנדר וולקוב 6–2, 6–4, 6–4 את אנדריאס מאורר (מערב־גרמניה).

סבב פרנקל

ויידנפלד נגד מרנשטיין – ברבע הגמר באשקלון

רביב ויידנפלד והוגו מרנשטיין ייפגשו היום ברבע גמר סבב פרנקל באשקלון. המיפגש בין השניים אמור להתחיל ב־12.00.

ויידנפלד ניצח בשמינית הגמר את תומר צימרמן 6–7, 6–4, 6–1 ומרנשטיין גבר על זאן אקרם מהו־לנד 6–4, 6–2. ישראלי אחר, חיים ציון, נוצח 6–4, 6–7 על ידי הספרדי מרקו רנואל. עוד עלו לרבע הגמר: מואס (הולנד), קולר מביני (איטליה), סינר (מערב־גרמניה), מארקי (רומניה) ואגדוד (הולנד).

מאבק כלישראלי יהיה גם ברבע גמר סבב פיליפס לנשים, בין אילנה ברגר לדליה קוריאט (13.00). ברגר ניצחה את הברזילאית זמבריצקי 6–2, 7–6, 6–1 וקוריאט ניצחה את יעל שביט 6–2, 6–4.

קווין מגי מנסה להמוק משמירתו של הצרפתי דניאל האוקה, במיפגש הקודם בתל־אביב, בו ניצח מכבי את אורתז 92–78. לתוצאות ההתמודדות הערב תהיה השלכה ישירה על הופעת מכבי בחצי הגמר האירופי לאלופות. (צילום: עודי קרן)

אימון עם שערים בלי רשתות הפיג במקצת את המתח בסידני

הנבחרת משלימה הכנותיה לפני טיסתה לקרייסצ'רץ' למיפגש עם אוסטרליה ביום א' ★ אלי כהן פרש מאימון בגלל פגיעה טורדנית במפשעה ★ מחכים לרוני רוזנטל

קדם אולימפי

מאת יהושע שגיא, שליח "הארץ" לאוסטרליה

סידני (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת הכדורגל של ישראל הידשה אתמול את אימוניה, לאחר פגרה של יום ומחצה, לקראת המשך הטורניר הקדם־אולימפי בו תתמודד ביום א' בקרייסצ'רץ' עם אוסטרליה – מיפגש העשוי להכריע את גורל המאבק כולו.

אימון אתמול היה קשה וארוך מן הרגיל. הוא נערך במגרשי האוניבר־סיטה של סידני, כאשר במהלכו טיילו סטודנטיות וסטודנטים על מישטח הדשא ובין קורות השערים לא היו רשתות, מה שהאט את הקצב בגלל הצורך להחזיר כדורים שהורחקו למרחקי מישטח הדשא.

הנבחרת תמשיך להתאמן בסידני עד ליום חמישי, ולמחרת תטוס לניו זילנד. באותו יום, בעשר בלילה, עומד להגיע לסידני רוני רוזנטל, שיעשה בעיד זו את הלילה ויטוס בשבת לקרייסצ'רץ', כדי להשתתף במישחק נגד האוסטרלים. המאמן מילצ'נקו מיהיץ' אמר כי רוזנטל ישותף במשחק בכל מקרה, "אפילו יגיע שעה לפני המישחק".

על אימון אתמול העיבה רק הפגיעה המציקה של אלי כהן, הסובל ממתיחה כרונית במפשעה, והוא נאלץ לפרוש למנוחה. אבל הכל בטוחים כי הדבר לא יפגע את שיתופו במישחק ביום ראשון, מה גם שזהו באחרונה לאחר משחקי המשנה של הדרכב.

המאמן מיהיץ' סובל מברונכיט, אך העביר אימון קשה השקיע עבודה מאומצת, תוך שהוא משבח שוב ושוב את האווירה הטובה השוררת בין השחקנים למרות, שהם מצויים כבר 21 יום מחוץ לבית. לפיכך, גם איפשר להם להשתובב ולהתפרק. אמש נערכה לשחקנים מסיבה חגיגית במלון מפואר, במהלכה היה מופע חשפנות לשמחת הנוכחים.

להחזיק בכדור

בקרב אנשי המשלחת כבר אפשר לחוש במתח הגובר למישחק עם אוסטרליה. "יהיה לנו יותר כאבי ראש מכאבי רגליים", אמר מיהיץ' בנסותו להמחיש את לבטיו להכנת הטאקטיקה למיפגש הגורלי. "איננו יכולים להילחם באוסטרלים בכשק שלהם, כוח ועוצמה פיסית, ועל כן נצטרך להרגיע את המישחק ולהחזיק בכדור, ולמצוא פתרונות מתאי־מים", אמר מיהיץ' במסיבת העיתונאים היומית עימו.

הוא חזר ואמר כי לא יפרסם לפי שעה את ההרכב, אבל הוסיף, כי הוא סמוך על כך שהשחקנים חשים על סמך האימונים איזה הרכב הוא מתכנן, דבר המוכיח, כי במהלך העבודה המשותפת "נוצרה הבנה הדדית מושלמת", כהגדרת המאמן.

בתשובה לשאלה, אם הוא יודע את מי בנבחרת האוסטרלי יוליך דיוויד מיטשל, העומד להגיע היום, אמר המאמן כי אין זה משנה לו, שהרי בכל מקרה ישחקו האוסטר־לים רק עם 11 שחקנים. להערכתו, טוב שמיטשל ישותף בהרכב האוסטרלי, כיוון שבנבחרת זו גובשה בחודשים האחרונים בלעדיו, ושי־תוף מהיר יתכן ויגרום לבעיות. מיהיץ' גם דיבר על היתרון האוסטרלי בכך שהטורניר נערך באוקיאניה, ובשל כך מבולים השו־קנים האוסטרלים חיים סדירים בחיק משפחותיהם. עתה יהיו שבעה ימים בניו זילנד, בעוד שאנחנו כבר מחוץ לבית כשלושה שבועות, וה־מצב כזה עלולה כל מלה "להדליק שריפה" גדולה ולעורר מתיחויות מיותרות.

בנדורי נפגע ומיהיץ' התנצל: סתם התבדחתי

סידני (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הערתו שלשום של מילינקו מיהיץ' בנגנתו של מנהל הנבחרת אברהם בנדורי, כי יהיה צורך להכות שנה עד שיסדיר הלה מגרש אימונים, צברה תאוצה והפכה לפרשיה לא נעימה. בנדורי, ששמע על ההערה מפי העיתונאים, מיהר להביע מחאתו בפני ראשי המשלחת.

בגביע הנבחרת לאימון שהיה אתמול אצר הנוזמים, אמר לעי־תונאים אליעזר ריבלין מהנהלת המשלחת: "כפי שאתם רואים, לא נזקק בנדורי לשנה כדי למצוא מגרש אימונים. שמיהיץ' יצית שרי־פות אצלו ביוגוסלוויה, ולא אצלנו כאן, כשהוא מקבל כל הזמן גיבוי".

בנדורי אמר כי נפגע מאד מהערתו של המאמן, כיוון שלא היתה כל סיבה שידובר כך בגנותו. "כמובן שהאמון ההדדי נפגע, ולא יכול להיות שיתוף פעולה על רקע עלבונות שאינם במקומם. בדרך כלל מיהיץ' אדיב, ג'נטלמן אמיתי, ואינו פוגע בסובבים אותו. איני יודע מה קרה הפעם", אמר בנדורי.

אחרי האימון נפגש מיהיץ' עם העיתונאים וביקש להבהיר, כי הערתו כלפי בנדורי נאמרה בבדיחות הדעת, והוא מצטער שלא הובנה כראוי. "לא היתה לי כל כוונה לפגוע בבנדורי", אמר מיהיץ'.

עם זאת נתברר, כי ריבלין לא מחה בפני המאמן על דבריו, כפי שהבטיח לעיתונאים שיעשה, והסתפק בהערתו העוקצנית על מיהיץ' לנציגי התקשורת.

מה שברור הוא, כי התקרית הוסלה ואולי היא אפיזודה להגברתו של מיהיץ', שבהערתו מקמשכת מן הבית עלולה כל מלה מיותרת לגרור אי־הבנות מיותרות.

הערב במאדריד, בפיגור 2–3, לעיני 100 אלף ספרדים קנאים

האתגר הגדול של ריאל: להדיח לראשונה את באיירן מינכן

סטיאווה בוקארשט בגלאזגו ● אלי אוחנה במדי מאלין בבריה"מ

גביע אירופה

מאדריד (אי־פי). מתח גובר שאינו זכור מאז שנים רבות, וכרטיסים המוצעים בשוק השחור ביותר מ־500 דולר, פי עשרה ממחירם הנקוב. מאפיינים את השעות האחרונות לפני קרב־הענקים בין ריאל מאדריד לבאיירן מינכן, שיהיה כאן הערב באיצטדיון ברנבאו הגדוש 100 אלף צופים. יהיה זה, כמובן, מישחק המוקד ברבע גמר גביע אירופה לאלופות. מיפגש גומלין מסקרן ביותר אחרי שהגרמנים הביעו את הספרדים 3–2 לפני שבועיים במינכן.

לעובדה שריאל הצליחה להיחלץ מפיגור של 0–3, בשני שערי־בוק של אמיליו בוטראגניו והוגו סאנצ'ס ברקות ה־89 וה־90, תהיה הערב השפעה משמעותית ביותר. ריאל זקוקה לאמיתו של דבר לניצחון 1–0 בלבד, כדי להעלות לחצי הגמר, בזכות שני שערי־החוץ אשר הבקיעה במישחק הראשון.

אולם ההיסטוריה המבוארת של שני המועדונים קובעת בצורה בלתי מעורערת, כי ריאל מעולם לא הצליחה לדלג מעל המכשלה של באיירן מינכן בעבר – למרות שלזכותה שש זכיות בגביע האלו־פות ולזכות באיירן שלוש בלבד. כדי להשיג את. תארה השביעי יהיה על ריאל להפר הערב מסורת ממושכת.

שוטרים בכל מקום

לפני שנה הודחה כזכור באיירן את ריאל בחצי הגמר, ולפני 11 שנה עשתה לה זאת באותו שלב כדי לזכות בעונה זו בגביע. בחצי הגמר בעונה שעברה נגד הגרמנים, במאדריד, הורחק מהמגרש שניים משחקני ריאל על ידי השופט, אשר חיפש מיפלט ממתקפה של "טיר־לים" חוויים מצד הקהל. למרות שריאל ניצחה במישחק זה 1–0, לא היה לה שום סיכוי להדיח את באיירן, שניצחה 4–1 במיפגש הראשון בביתה.

כתוצאה ישירה מתקריות זו אירחה ריאל במישחקה הראשון העונה את נאפולי ללא קהל והיוחה את ירידתה האיטלקית, כמו שעשתה בסיבוב השני לאלופות אשתקד, פורטו.

כדי להבטיח את שלום הגרמנים ולפקח על הסדר הועמדה משטרת מאדריד במצב הכן. אלפי שוטרים יוצבו ברחובי האיצטדיון הענק וגם מחוצה לו, בכל פינה. הזעקה גם תגבורת של שוטרי חרש רבים. ושהמישחק הקף בגדודו־תכבד חוץ. יועלו גם מצלמות טלוויזיה במעגל סגור, כדי למנוע בעוד מועד כל נסיון של התפרעות.

נשיא ריאל מאדריד, ראמון מנדוסה, אמר כי מעולם לא נקט מוע־דון כלשהו באמצעי אבטחה כה יסו־דיים הגביע בטוחו, כי לא יהיו שום תקלות. הכנסות ריאל, יחד עם זכויות שידור המישחק בטלוויזיה, מוערכות ב־2.2 מיליון דולר.

הרומנים בגלאזגו

שתי אלופות אירופיות אחרות חותרות גם הן להעפיל הערב לחצי הגמר. האלופה הפורטוגלית בנ־פיקה, שזכתה בגביע היוקרתי בשנים 1961 ו־1962, תתארח בבלגיה אצל אנדרלכט. לבנפיקה יתרון 2–0 מליסבון. סטיאווה בוקארשט, שזכתה בגביע לפני שנתיים, מגיעה עם יתרון 2–0 למישחק הגומלין נגד האלופה הסקוטית ריינג'רס בגלאזגו.

מישחק רבע הגמר הרביעי יהיה בהולנד בין פיליפס איינדהובן לאלופה הצרפתית בורדו, שנפרדו 1–1 במיפגש הראשון.

בטורניר האירופי למחזיקות גביע יש למנצחת אשתקד, איאקס אמסטרדם, יתרון 1–0 שהושג בשייך נגד יאנג בויס ברן. הכדורגלן הישראלי אלי אוחנה יו־פיע במדי קבוצתו הבלגית מאלין במינסק, נגד דינאמו המקומית, שהפסידה 1–0 בבלגיה. אטאלאנטה ברגאמו מאיטליה מביאה עימה יתרון 2–0 לגומלין במיגרשה של ספורטינג בליסבון. אולימפיק מארסיי מארחת הערב את רוטאיימי מפינלנד לאחר ניצחון צרפתי 1–0 במישחק הראשון שהיה בלציה, איט־ליה, בגלל מגע האוויר החורפי השורר בפינלנד.

ספרד מסתערת בשתי חזיתות בגביע אופ"א. ברצלונה מארחת את באייר לוורקוזן אחרי 0–0 בגרמניה ואספניול ברצלונה נושאת עימה יתרון 2–0 לגומלין בצ'כיה נגד ויט־קוביצה. קבוצתו של הישראלי רוני רוזנטל, פ.ק. ברוז', תארח את מאכ־את־נאיקוס מיוון אחרי 2–2 באתונה. למוליכת הבונדסליגה, ורדר ברמן, יתרון 1–0 מהמישחק הקודם נגד ורונה באיטליה.

בריה"מ ומזרח גרמניה ייעדרו מאליפות העולם

בדגם 470 שתחל בחיפה בסוף מארס ● נרשמו 300 שייטים מ־24 ארצות ● טכס הפתיחה בחסות נשיא המדינה ● ישראל תיוצג על־ידי שישה צוותים

שיט

מאת אברהם ציבין, סופר "ספורט הארץ" בחיפה

שייטי ברית המועצות ומזרח גרמניה, הנמנות עם השורה הראשו־נה בעולם, לא נרשמו לאליפות העולם בדגם 470 שתחל בחיפה ב־27 במארס. במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול לרגל האירוע נמסר, כי שייטי מדינה נוספת שנרשמה שוקלת את ביטול השתתפותה. המארגנים לא נקבו בשמה. ראש עיריית חיפה אריה גוראל אמר כי פנה לראש הממשלה ולשר החוץ בבקשה שיפעילו את השפעתם על מדינה זו, לבל תבטל השתתפותה.

נבחרות מ־24 מדינות, 150 סירות וכ־300 שייטים ישתתפו באליפות העולם, הראשונה בדגם אולימפי שתיערך בישראל. נמסר כי עד כה לא ביטלה השתתפותה נבחרת כלשהי מ־24 המדינות שנרשמו להתחרות. בין המשתתפות הונגריה, פולין, יוגוסלוויה, יוון ועוד.

האליפות תימשך תשעה ימים בחוף השקט בחיפה ותיגעל ב־6 באפריל. נשיא המדינה חיים הרצוג יעניק את חסותו לטכס הפתיחה. טכס הנעילה יהיה במעמד מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס.

את ישראל ייצגו שישה צוותים. האליפות תשמש להם מיבחן כיוונה לסגל האולימפי בתנאי שיזרוהו בעשירייה הראשונה. הצוותים הבול־טים: האחים דן ודן טורטן, התאומים אלדר ואהוד עוזרא, והותיקים שמעון ברוקמן ואיתן פרידלנדר. זכייה במ־דליה תבטיח לישראלים מופית השתתפות באולימפיאדה.

תקציב האליפות כמיליון שקלים. ברבע מזה תממן העירייה. צוות שו־פטים בינלאומי ישפוט בתחרות.

מר גוראל גילה, כי ביוני תהיה בחיפה אליפות עולם נוספת בשיט, בדגם גלשנים. כבר עתה ידועים שישתתפו בה מדינות רבות יותר מאשר באליפות הנוכחית.

שוחיה

רוסי שיפר שיא עולמי ב־100 גב

טאלין, אסטוניה (ע"צ). השחיין הסובייטי איגור פוליאנסקי שיפר כאן בשתי מאיות השנייה את השיא העולמי ב־100 מטר גב, בזמן 55.17 שניות. השיא נקבע בתחרות בין־ארצית בין בריה"מ למזרח גרמניה. השיא העולמי הקודם היה שייך של האמריקאי ריק קארי (55.19) ב־21 באוגוסט 1983 בקאראקס, ונצואלה.

כדורעף

מטה־אשר ניצח בגמר הראשון

מאת סופר "ספורט הארץ"

האלוף הפועל מטה־אשר ניצח אמש 3–0 את הפועל קרית־אתא, במישחק הגמר הראשון של הפלי־אוף. הוא הבטיח את ידידו בפרק זמן של 64 דקות. במישחק על המקום השלישי גבר הפועל המעפיל באולמו 3–0 על הפועל בת־ים. במישחק על המקום החמישי ניצח הפועל כפר־סבא 3–1 את הפועל רמת־אביב. מכבי פ"ת הביע 3–0 את הפועל שיר במישחק על המקום השביעי.

מישחקי הגומלין יהיו במוצאי שבת.

אתלטיקה

בריטניה דוחה הלחץ לסילוק זולה באד מאליפות מירוצי השדה

לונדון (אי־פי). התאחדות האתלטיקה של בריטניה דוחה אתמול את הלחצים שהופעלו עליה מצד גורמים שונים, והודיעה כי לא תגנה את זולה באד מהרכב נבחרתה לאליפות העולם במירוצי שדה, שת־היה ב־26 במארס באוקלנד, ניו זילנד.

ההחלטה הבריטית נתקבלה על אף איומי מדינות רבות, כי יחרימו את האירוע במחאה על שיתופה של באד, ילידת דרום אפריקה, שקיבלה כוכב אזרחות בריטית.

גביע עולמי

פיפ"א: ארה"ב עדיין לא נבחרה לאירוח מישחקי ב־1994

לונדון (אי־פי). פיפ"א הכחישה מכל וכל, כי ארה"ב תארח את טור־ניר גמר הגביע העולמי ב־1994, כפי שדיווחו בסוף השבוע כמה עיתונים אנגליים. "דבר לא ייקבע עד לכינוס הועדה המרכזת של פיפ"א ב־4 ביולי", אמר בציריך גידו טוניני, דובר פיפ"א.

ללא כל תיאום מראש פירסמו שלשום שלושה עיתונים לונדוניים – הדיילי מייל, דיילי מירור והדיילי אכספרס – ידיעות לפיהן זכתה ארה"ב בבחירה, לפני ברזיל ומרוקו, שתי המועמדות האחרות.

OPEL GM

המכונית הרשמית של גביע דיוויס

גביע דיוויס

ישראל – הודו

איגוד הטניס בישראל ISRAEL TENNIS ASSOCIATION

במרכז הטניס רמת השרון

אירוע ספורטיבי חברתי מרתק בפסח

★ ★ ★

מועדי המשחקים:

יום ה', 7 אפריל, 13.00 – 2 משחקי יחידים

יום ו', 8 אפריל, 14.30 – טקס פתיחה חגיגי, משחק זוגות

שבת, 9 אפריל, 13.00 – 2 משחקי יחידים.

★ ★ ★

החלה מכירת הכרטיסים

הנחות גדולות לרוכשי כרטיסי מנוי

למשך 3 ימי התחרות:

תאים – 100 ש"ח (במקום 150 ש"ח)

כולל תו חניה ואירוח אח"מים

שורות מסומנות 1–6 : 70 ש"ח

(במקום 105 ש"ח)

שאר המקומות: 50 ש"ח (במקום 75 ש"ח)

הזמנת כרטיסים

איגוד הטניס, מוא"ה 79, ת"א.

טל': 613911, 03-625864

ומועדוני הטניס הגדולים

למחזיקי טניכרט 1988 – 25% הנחה

אל תחמיצו!!!

מה יהיה? יהיה טוטו

המשרד לענייני דתות

טכס הענקת פרס השר לשרותי הדת בישראל

יתקיים אי"ה ביום ראשון

ב' ניסן התשמ"ח (20.3.88) בשעה 18:00

במשכן הכנסת - בהשתתפות הרבנים הראשיים לישראל ואישי ציבור

הזמנות נשלחו לראשי ישיבות, רבנים וראשי מועצות דתיות ניתן להשיג הזמנות אישיות עפ"י פניה בטלפונים: 551103,551180

מקבלי הפרס:

בתחום הנהלה מורשת ישראל:

תנועת "אל עמי"

"אשל" - אגודה לשיקום אסירים

ארכיון החוגים הצבאיים

מוסדות תורה וחנוך:

ישיבת "אור עציון"

רשת אולפנות "צביה"

פעילות קהילתית של רב מקומי:

הרב כדיר צבאן - נתיבות

הרב צפניה דרורי - קרית שמונה

הרב רמן ערומי - קרית אונו

הרב ישראל רושצקי - שדה אליעזר

מחקר או פרסום יהודי:

פרופ' נחמה ליבוביץ

פרופ' נחום רקובר

מינהל מצטיין בתחום שרותי הדת:

מועצה דתית מקומית-דימונה

מועצה דתית אזורית - רמת הנגב

עדות לא יהודיות:

ועד עולי הרגל (חאג')

שייח' לביב אבו רוקון

מר אנטואן שאהין, נצרת

מנהיגות רוחנית בתפוצות:

הרב פנחס ליפנר - סאן פראנציסקו

הרב שלמה בחבוט - רומא

הסרכז הישראלי לניהול

בשיתוף

איגוד לשכות המסחר בישראל

ערב עיון בנושא

שיטת הזכיינות - FRANCHISING ישראל '88

השלכותיה על מסחר, תעשיה, שרותים

יום ה', 17 במרס 1988, בשעות 15.00-19.00

לתשומת לב הנרשמים!

בשל הביקוש הרב הועבר הארוע למלון דיפלומט, ת"א

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול

טל. 03-257202; 02-234863; 04-640638; 057-37914

ראיסה גורבאצ'וב, אשת המנהיג הסובייטי (למעלה, מימין), השתחררה מחסותם של אנשי ביטחון עצבניים ביום ב', כדי להיפגש עם בני העם היוגוסלאבי, בביקור שערך מיכאיל גורבאצ'וב (למעלה, משמאל) ביוגוסלאוויה. כשהיא לבושה בפרוות אסטרכאן דומה אלגנטית, ירדה ראיסה ממכונית השרד, כדי לבקר במוזיאון הלאומי. אך לפתע שינתה כיוון, חצתה את הרחוב וקידמה בברכה מאות אנשים שהשמיעו סיסמאות תמיכה ב"פרסטרויקה", תוכנית הרפורמות של בעלה. (תצלום: איי־פי)

ארמנים שנמלטו מאזרבידז'אן:

פוגרומים, הצתות ומעשי אכזריות בעת המהומות הלאומיות בסומגאיט

מוסקווה (עי"ת). סגן התובע הכללי של בריה"מ-המועצות אישר, כי פוגרו־מים נערכו בסומגאיט, העיר האזר־בידז'אנית, שבה מתו 32 אנשים במ־הומות אתניות — זאת מגלה עיתון שהגיע למוסקווה אתמול.

"מהומות בקנה-מידה רחב נערכו בסומגאיט, מלוות בפוגרומים, הצתות ומעשי אכזריות נוספים", אמר סגן התובע, אלכסנדר קאטוסב, בשיחה עם כתב העיתון האזרבידז'אני, "באקינסקי ראבוצ'י".

ארמנים, שנמלטו מאזור סומגאיט והגיעו למוסקווה, דיברו על פוגרו־מים במהלך המהומות שפקדו את העיר ב-28 בפברואר.

זו הפעם הראשונה שפקיד סובייטי השתמש במילה "פוגרום", כדי לתאר את ההתרחשויות הקשות שעבר בסומגאיט, עיר-נמל תעשייתית ליד הים הכספי, השוכנת צפונית מבאקו, בירת אזרבידז'אן.

הצהרתו של סגן התובע הכללי נכללה בגליון ה-12 במרס של "באקינסקי ראבוצ'י", עיתון היוצא לאור בבאקו.

סגן התובע מציין, כי אנשים מספר נעצרו במהלך חקירת ההתר־חשויות, אך אין הוא מגלה מה מספרם.

בתחילת החודש הודיע הקרמלין, שחיילים החזירו את הסדר בעיר. הפשעים שבוצעו מחייבים "עונש כבד", אמר סגן התובע. הוא ציין, כי רבים מבין המעורבים במהומות היו קטינים, "שביצעו את הפשעים החמורים ביותר לאחר שהוסתו על־ידי [illegible]".

ממשלת פולין הכחישה פיזור מפגינים באלות בשבוע שעבר

כתבים מערביים צילמו שוטרים מכים סטודנטים בחוצות ווארשה בהפגנות לזכר המהומות בקמפוסים לפני 20 שנה • כאלף הפגינו בבודפשט ביום מהפיכת 1848

ווארשה (איי־פי). ממשלת פולין הכחישה אתמול ידיעות על־פיהן השתמשה המשטרה באלות לפיזור הפגנות סטודנטים בשבוע שעבר, לזכר המהומות בקמפוסים לפני 20 שנה.

דובר הממשלה אמר כי לא ניתנה פקודה למשטרה לפזר בכוח את הפגנות הסטודנטים בווארשה ובקר־אקוב. אם הופעל כוח, הוסיף הדובר ואמר, "נעשה הדבר במקרים בוד־דים, כאשר המפגינים התנהגו בתוקפנות".

כתבים מערביים צילמו שוטרים מכים סטודנטים באלות, בחוצות ווארשה.

ארגון "סולידאריות", שהוצא אל מחוץ לחוק, פרסם גינוי ל"אמצעי הדיכוי" שננקטו נגד הסטודנטים המפגינים. "נישנו האירועים מלפני 20 שנה", הודיע הארגון, "וזה מפריך את טענת השלטונות כי השתנו פני הדברים מאז 1968".

אלף מפגינים בבודאפשט

כאלף מפגינים צעדו אתמול בחוצות בודאפשט, בירת הונגריה, וקראו לדמוקרטיה ולחופש העיתונות.

עשרות מכוניות של המשטרה [illegible] סביב למפגינים, אך לא פעלו נגד ההפגנה, שנערכה ביום השנה להתקוממות הכושלת של הונגריה נגד אוסטריה בשנת 1848.

המפגינים השמיעו קריאות בגנות המשטר, שרקו ומחאו כפיים כל אימת שעברה על פניהם מכונית משטרה.

המפגינים חסמו את התנועה ור־בים מהעוברים ושבים הצטרפו אליהם בעוברם במרכז העיר.

מקורות של מתנגדי המשטר מסרו כי אחדים ממנהיגי המפגינים נעצרו.

במקביל, ערכה המפלגה הקו־מוניסטית ההונגרית עצרת עם על מדרגות המוזיאון הלאומי בבוד־אפשט, שם פרצה מהפכת 1848. הנואמים העלו על נס את האהדה הלאומית, את השגשוג בכלכלת הונגריה.

בריה"מ שלחה נשק ויועצים לאפגאניסטן

לקראת החתימה על הסכם השלום בז'נבה

איסלאמאבאד (עי"ת). בריה"מ שלחה באחרונה נשק ויועצים לאפגאניסטן, כדי לחזק את משטר קאבול לפני החתימה על הסכם שלום בז'נבה, מסרו אתמול דיפלומטים מערביים באיסלאמאבאד.

הם אמרו כי מאז החלו השי־חות בז'נבה בין אפגאניסטן ופ־קיסטן, הועברו משלוחי נשק גדולים דרך נהר אוקסוס, החוצה בין בריה"מ ואפגאניסטן. כן הגיעו בסוף השבוע ששה מטו־סים סובייטיים לקאבול, כולל מיג-23 וסו-17.

גם יועצים סובייטיים אחרים נשלחו לאפגאניסטן והוצבו בערי מחוז.

כריית הזהב באוסטרליה לשיא חדש: גידול של 44% אשתקד

קנברה (עי"ת). לפי נתונים ארעיים, הגיעה כריית הזהב באוסטרליה ב-1987 לשיא חדש, שלא היה כדוגמתו מאז הופקו 119.4 טונות זהב במדינה זו בשנת 1903. בשנת 1987 גדל ייצור הזהב באוסטרליה ב-44% לעומת 1986.

בשנה האחרונה נוספו 26 מכרות חדשים באוסטרליה, לאור הרווחיות הרבה של כריית הזהב.

עתודות הזהב הידועות של אוסטרליה מוערכות עתה ב-1,300 — פי שלושה מאומדן עתודות הזהב בסוף שנת 1983. מצפים, כי עד 1990 יגיע ייצור הזהב באוסטרליה ל-138 טונות לשנה.

אוסטרליה תופסת עתה את המקום הרביעי בין יצרניות הזהב בעולם — אחרי דרום אפריקה, ארה"ב וקנדה. וסיכויים שעד סוף שנת 1988 תתפוס את המקום השלישי בין מפיקי הזהב ברחבי תבל.

סוריה הנהיגה שעון קיץ

דמשק (עי"ת). סוריה הנהיגה אתמול שעון-קיץ והזיזה את השעון קדימה בשעה.

שעון-הקיץ יהיה בתוקף בסוריה עד סוף אוקטובר.

ההפרש בין מחוגי השעון בסוריה לבין זמן גריניץ' הוא עתה 3 שעות.

ערכה את המדור: [illegible]

15 אלף אנשים נעצרו בהודו לקראת שביתה כללית למען התפטרות גאנדי

שש מבין מדינות הודו, בהן שולטות מפלגות האופוזיציה, משותקות על ידי השביתה

ניודלהי (עי"ת). למעלה מ-15 אלף אנשים נעצרו במדינת טאמיל-נאדו של הודו לקראת שביתה כללית שהוכרזה על-ידי האופו־זיציה, הקוראת להתפטרותו של ראש הממשלה ראג'יב גאנדי.

דובר ממשלתי אמר, כי בין אלה שנעצרו, מארגני השביתה ופעילים פוליטיים. הוא הוסיף ואמר, כי המעצרים בוצעו כדי למנוע "תקריות בלתי-צפויות".

שש מבין מדינות הודו, שבהן שולטות מפלגות האופוזיציה, משותקות על-ידי השביתה.

בבומביי, המרכז המסחרי של המדינה, נסעו הרכבות לפי לוח הזמנים ומשרדי הממשלה נמסר, שכ-70% מן הפקידים באו לעבודה. הפעילות המסחרית בניו־דלהי התנהלה כמעט במתכונת הרגילה.

במאדרס נסגרו בתי-הספר, הקולג'ים והחנויות ונמסר על תקריות ברחובות המדינה.

סוכנות הידיעות "יונייטד ניוז אוף אינדיה" מסרה, כי למעלה מ-2,000 פעילי האופוזיציה נעצרו במדינה המזרחית ביהאר.

סוכנות הידיעות "פרס טראסט אוף אינדיה" דיווחה על מעצרים באזורים אחרים. בין השאר, נעצר מי שהיה השר הראשי של מדינת טריפורה, שבצפון-מזרח הודו, יחד עם 45 מתומכיו.

8 מפלגות אופוזיציה, והראשונה המפלגה הקומוניסטית המרכסיסטית ההודית, קראו לשביתה, בתביעה שראש הממשלה יקדיש תשומת-לב רבה יותר לכלכלת המדינה, שנפגעה קשות על-ידי הבצורת. האופוזיציה דורשת את התפטרות ראג'יב גאנדי ועריכת בחירות.

הפרוטסטנטים בבלפסט יידו אבנים על המפגינים

הצבא הבריטי הרג צעיר בעת הלוויית שלושה חברי מחתרת

החיילים טענו שההרוג היה צלף של הצבא האירי הרפובליקני

בלפסט (עי"ת). אדם המתואר כצלף אירי, נורה למוות בבלפסט, שעה שאלפי אנשים ניצבו ברחובות עיר־גבול אירית, כדי לחלוק כבוד לש־לושה לוחמי מחתרת אירים שנהרגו על-ידי אנשי קומנדו בריטיים בגיברלטר.

המון רב, כולל אמהות צעירות עם תינוקות, המתינו במונאגאן ברונדאלק לארונותיהם של שלושת ההרוגים, שהובאו לבלפסט שבצפון אירלנד, להלווייתם. רבים מן המתא־בלים הניפו דגלים שחורים.

כאשר הגיע המטוס ובו גופותיהם של מיירד פארל, שון סבג' ודניאל מקקאן, לנמל-התעופה של דבלין, מגיברלטר, ירו לוחמי הצבא האירי הרפובליקני רעולי-פנים מטח לזכר־ם, באזור קאתולי של בלפסט.

באותו זמן נורה צלף של הצבא האירי הרפובליקני על-ידי חיילים. דובר המשטרה בבלפסט אמר, כי הצלף תקף סיור של הצבא הבריטי.

כאשר הגיע מסע ההלוויה ל־בלפסט, הוא נתקבל על-ידי מפגינים פרוטסטנטים שיידו אבנים לעבר ארונות המתים וגידפו וקיללו את ההרוגים.

המשטרה בצפון אירלנד ערכה מיבצע נרחב כדי להבטיח את השקט במהלך ההלוויה, שבה השתתפו אלפי תומכי הצבא האירי הרפובליקני.

מסע ההלוויה נתקבל בגבול על-ידי כוחות משטרה בריטיים, שעמדו על כך שדגלי אירלנד יוסרו מארונות המתים.

השלושה נהרגו במושבה הברי־טית גיברלטר, והשלטונות הודיעו כי התכוונו לפוצץ מכונית תופת.

הקדימו קניותכם לחג
רק בקו־אופ לפסח קונים
ומכונית במתנה מקבלים
(פרטים מחר, בעיתונים)

חג שמח בקו־אופ שלי!
קונים היום
ומשלמים ב־2.6.88.
לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה תשלום ב־2.6.88.
לבעלי כרטיס קו־אופ זהב התשלום ב־2.6.88–9.6.88.

*על כל קניה מעל 100 ש"ח
לא כולל חנויות אלקטרוליין.
לאלקטרוליין תכניות אשראי מיוחדות ונפרדות.
סופר קו-אופ
היפר קו-אופ
של רשת הריבוע הכחול, קו־אופ רעננה, קו־אופ הרצליה ורמת־השרון

המשכים מעמוד 1

מדד פברואר 0.8%

(סוף מעמוד 1)

העדכון הנוכחי מבטא את עליית המדד מבסיס נובמבר 87' וכולל מדד פברואר 88' שפורסם אתמול.

"המשק יעמוד בתשלום"

ההסתדרות תציג היום לשר האוצר הצעות לשינוי הסכם תוספת היוקר כדי לקדם את הדיונים על הסכמי השכר החדשים. חיים הברפלד, מ"מ מזכ"ל ההסתדרות, ימסור לנציגים מודלים שעובדו במכון החברתי כלכלי של ההסתדרות, לפיהם יוקטן שיעור הפיצוי לעוב־דים אך לעומת זאת יקוצרו מועדי התשלום.

הברפלד אמר אתמול בתגובה על עליית המדד כי המשק יוכל לעמוד בתשלום תוספת יוקר של 4.9 אחו־זים במשכורות מארס המשתלמת בר־אשית אפריל, מכיוון שהמעסיקים נהנו מהכנסים עד שההתייקרות הגיעה לשיעור הקובע תשלום תוספת יוקר ואילו העובדים מקב־לים את הפיצוי באיחור רב.

הברפלד הדגיש שההסתדרות לא תוותר בשום פנים ואופן על מכשיר תוספת היוקר גם בגמר תוקפו של ההסכם הנוכחי בסוף מארס. לדבריו זהו המכשיר הבלעדי לפיצוי העוב־דים על ההתייקרות ולשמירה על השכר הריאלי של העובד ואין להעלות על הדעת ביטול או סידור אחר כלשהו לפיצוי העובדים אחת לשנה כפי שמציעים האוצר והתע־שיינים. עם זאת הודיע כי אפשר לדון על התאמות אלו או אחרות במכשיר תוספת היוקר. סגנו אפרים דילוני טען שהמעסיקים יוצרים פאניקה ורואה את מערכת הלחצים המופעלת לטענתו על ידי שר האוצר.

ההסתדרות הגיבה אתמול על עליית המדד באומרה כי העליה בפברואר היתה נמוכה יחסית וסבירה במציאות הנתונה. עם זאת בחישוב שנתי מדובר בעליה דו ספרתית וזו עדיין אינפלציה גבוהה בהשוואה לאינפלציה באירופה ובארצות הברית שכתוצאתם חייב המשק הישראלי להתחרות בשווקים הבינלאומיים.

חיים הברפלד הדגיש כי למרות ירידה במחירי ההלבשה והנעלה והפירות וירקות, חלה עליה במחירי המזון והדיור ומכאן תביעת ההסתדרות שהממשלה תמשיך לפקח על המחירים וביחוד אלה הנ־תונים בשליטתה.

ח"כ יעקב שמאי, יו"ר סיעת הלי־כוד בהסתדרות מסר אתמול כי הגיע להסכם עם שר האוצר להקדים את משכורות מארס לראשית השבוע הבא. דובר הליכוד בהסתדרות מסר כי השר נסים הורה לאנשי משרדו לבדוק את ההיבטים הטכניים הקשורים בהקדמה. אם אמנם מש־כורות מארס תוקדם בשירות הציבורי, יהנו ממנה כל עובדי המדינה וכן עובדי הרשויות המקו־מיות, עובדי מוסדות ציבור, מורים שוטרים וצה"ל. ח"כ שמאי תבע אתמול מההסתדרות להקדים את משכורות מארס גם לשכירים בחברות העובדים.

הסתדרות עובדי המתכת והחשמל והאלקטרוניקה תתבע במשא ומתן הענפי תוספת שכר בשיעור 15 אחו־זים, כך הודיע אתמול יצחק גלעדי, המזכיר הארצי של האיגוד. גלעדי תבע להנהיג בתעשיה שעות קיץ כפי שנהוג בשירותים.

תגובת התעשיינים

"אמשיך לפעול לעיסקת חבילה במשק" — אמר אתמול דב לאוטמן, נשיא התאחדות התעשיינים בתגובה על פרסום המדד, המחייב את המעסיקים בתשלום תוספת יוקר של 4.9%.

לאוטמן אמר, כי היתה זו טעות שלא להגיע להסדר על הסכם תוספת היוקר והסכמי השכר עד עתה, אך הוא ימשיך לפעול להשגת הסדר כזה בגלל חשיבותו לטווח הבינוני והארוך.

לאוטמן אמר גם כי הכל שר האוצר לא הטיל את כל כובד משקלו להשגת עיסקת חבילה כזו והוא מטיל את האחריות לתוצאות שיצמחו מכך על שר האוצר.

עוד אמר נשיא התאחדות התעשיינים, כי נושא הפיצוי אינו המרכיב היחיד בעיסקת חבילה ובידו של שר האוצר אפשרויות רבות לטפל בבעיה זו כדי לקיים את דרישות היצרנים.

לאוטמן הוסיף גם, כי היצרנים יכבדו את הסכם תוספת היוקר, למרות שמפעלים רבים יתקשו בתשלום זה והוא צופה גל של פי־טורים במפעלים.

ירידה רק בהלבשה, והנעלה, ירק ופרי

עליית המדד בפברואר משקפת את העלייה במחירים בכל קבוצות התצרוכת פרט להלבשה והנעלה וירקות ופירות, שלגביהם חלה יר־ידת מחירים עונתית. המדד ללא יר־קות ופירות עלה בחודש שעבר ב־1%. בחודשים הראשונים של 1988 עלה מדד המחירים לצרכן ב־2.4%. העלייה במדד פברואר כבטאת במיוחד התייקרויות בענפים הבאים: כריה וחציבה (2.6%), מזון (1.7%), עץ ומוצריו (1.9%), מוצרים מינ־רליים (1.9%), מוצרי מתכת (1.5%) ושונות (1.5%).

מדד מחירי תשומה בבניה למגורים עלה בפברואר ב־1.4% והג־יע ל־2721.2 נקודות לעומת 2683.6 נקודות בחודש הקודם. העלייה במדד במשך החודשים הראשונים של השנה מסתכמת ב־4.0%. העלייה במדד מבטאת בעיקר את התייקרות החומרים ב־2.3% ואת העלייה בשכר העבודה בענף ב־0.6%.

גרמניה והפרלמנט האירופי

(סוף מעמוד 1)

קצת סבלנות יש סיכויים להצליח. אבל צעדי תגובה רעשניים מצד ישראל בוודאי לא יקלו עלינו במלאכת השיכנוע".

מערב גרמניה מתנגדת בתוקף עקרונית להטלת חרם כלכלי וענ־שים בתחום הסחר. בחודשים האחרונים התבטאו הקאנצלר הלמוט קוהל ושר החוץ הנס-דיטריך גנשר נגד המגמות של הפרלמנט האירופי שלא לאשר את ההסכמים עם ישראל.

קוהל אמר: "מדיניות כזאת לא תביא תועלת לשום צד. היא יכולה רק להזיק, ובנוסף לכך גם לחבל במאמצי השלום".

בדיון שהיה השבוע בשטרסבורג המעריב גרמני קרא גאגשאר לפרל־מנט האירופי בשטרסבורג לשקול מחדש את עמדתו בעניין ההסכמים עם ישראל. מומחים גרמניים אמרו אמש, כי הנזקים המיידיים לשיווק התוצרת החקלאית הישראלית אינם גדולים במיוחד. אך הם הוסיפו: "יש נזקים ארוכי טווח הנוגעים למעמדה של ישראל בשוק. אם אמצעי העונשין של הפרלמנט האירופי לא יוסרו עלולה ישראל לאבד בהדרגה חלקים חשובים מן הסחר. המתחרים של ישראל, ובראש ובראשונה הספרדים, אינם ישנים. הם בהחלט ערים להתפתחות האחרונה".

ידידי ישראל בפרלמנט האירופי בשטרסבורג אומרים, כי יידרשו שבועות אחדים של המתנה עד שניתן יהיה להעלות מחדש את נושא הסכמי הסחר עם ישראל.

הקשר המהיר לדרום-מזרח אסיה
SAS מקופנהגן ללא חניית ביניים.

5 פעמים בשבוע לבנגקוק וסינגפור.
מתל-אביב דרך נמל התעופה של קופנהגן - המשוכלל והחדיש בין נמלי התעופה של אירופה.
בימים שלישי, חמישי ושבת - הקשר הוא מיידי: המראה מתל-אביב ב-10.35, נחיתה בבנגקוק למחרת בשעות הבוקר המוקדמות ובסינגפור - בשעות הצהריים.
בימים ראשון ושישי ממריאה הטיסה מקופנהגן בשעות הערב של אותו יום. כדאי לנצל את ההמתנה הקצרה בנמל התעופה של קופנהגן לסיור בשדרת החנויות המרהיבה ולקניות פטורות ממכס.
פרטים אצל סוכן הנסיעות שלך.
SAS
The Businessman's Airline

صكنا من الأهل

המשכים מעמוד 1

מג"ד במיל' שדבריו כונו "שטירמר" תובע מאורי פורת 150 אלף שקל לשון הרע

מאת לילי גליל
מופרת "הארץ"

מג"ד במילואים רני טריינין, מנהל הסמינר הקיבוצי בגבעת חביבה, תובע את מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, על לשון הרע ותובע ממנו 150 אלף שקל. התביעה מתייחסת לדברים אותם נשא טריינין בהפגנת "שלום עכשיו" לפני כ־3 חודשים, אותם הגדיר פורת "שטירמר". בהפגנה סקר טריינין חוויות אישיות משרות מילואים של 40 יום כמג"ד בעזה.

בכתב התביעה שהוגש באמצעות בא כוחו של התובע, עו"ד צלי רשף, נאמר, כי "הפרסום מהווה פגיעה חמורה במיוחד בתובע, אשר במסגרת תפקידו עוסק בחינוך נגד גזענות".

מיד לאחר פרסום דבריו של פורת, פנה אליו טריינין במכתב, ודרש התנצלות פומבית. פורת אישר במכתב תשובה, כי מלים אלה נכללות אכן במכתב שכתב בעניין סיקור ההפגנה למנהל הטלוויזיה, חיים יבין, אך לא התנצל.

שולץ אמר לשמיר

(סוף מעמוד 1)

בשיחה שהתנהלה בביתו של מזכיר המדינה, בה נכחו רק שני רשמים אלי רובינשטיין וצ'ארלי היל, יצא שולץ מעורו כדי לשכנע את בן שיחו כי הוא אינו נוטל שום סיכונים בנושא הוועידה. לא רק שזו לא תכפה אלא גם לא תתכנס אלא על־דעת שני יושבי הראש – ארה"ב וברה"מ. דבר זה – אמר – מקנה למעשה לארה"ב את זכות הוטו. ועל הסוגיה איך, מתי ובאיזה נסיבות תטיל ארה"ב וטו ניתן להגיע להבנות מוקדמות ברורות בין ישראל לארה"ב. בהבנות אלה מוכן הממשל להתחשב בראש וראשונה בדאגותיה הבטחוניות של ישראל והיא גם לא תיתן שהוועידה תהפך גורם בעל השפעה בניהול השיחות הישירות.

אך יצחק שמיר כפי שנודע לא גילה שום נכונות אפילו להתחיל להיכנס לדיון במזכרי הבנה כאשר עצם הדיון עליהם עלול להתפרש כאילו הוא מוכן לקבל את התוכנית או עולה בכך על מסלול היוזמה האמריקאית. שמיר הסביר את התנגדותו העקרונית לוועידה ואמר שאם סעיף זה יוצא או ישתנה הרי שאר הסעיפים יהיו קבילים עליו עם ההבנות המתאימות. שולץ מצידו הבהיר שאחרי שהתוכנית תואמה עם כל כך הרבה צדדים כולל בר־יה"מ, מדינות אירופיות ומדינות ערביות, פתיחת התוכנית כמוה כקבורתה.

העובדה שדוברו של שמיר אבי פזנר תיאר בתדרוך לעיתונאים את השיחה הנ"ל כשיחה ידידותית, מרמזת על כך שבדעת שמיר לשוב לישראל בטענה שכל אלה שניבאו משבר ועימות התבדו וכי היחסים עם ארה"ב מוסיפים להיות מצויינים. אך גורמים אמריקאים אמרו כאן שהממשל לא ירפה מהתוכנית ולא יאפשר לשמיר לסחוב או למשוך את תשובתו. למעשה צורת המשבר וצורת העימות ייקבעו בשבועות הקרובים לפי מידת הנחישות של הממשל.

מרפי: עמדת שמיר

(סוף מעמוד 1)

עמדת מנהיגים בישראל.

מרפי נשאל ישירות אם עמדתו של שמיר פירושה שאין תהליך שלום. מרפי השיב: "בעקרון זה נכון".

מרפי הבהיר כי הוועידה הבין לאו־מית בתכונתה האמריקאית לא תהיה ועידה סמל. הוא הסביר כי התוכנית כולה איננה תכתיב ולא אולטימטום אבל היא איננה יכולה גם להיות כמו בקפיטריה בה כל אחד לוקח את מה שרצוי לו.

חילוקי הדיעות בין שמיר לשולץ באו לידי ביטוי גם לאחר ישיבת הבוקר הארוכה כאשר עם סיומה אמר שמיר: "איננו חושבים שוועידה בין לאומית יכולה להיות בעלת תפקיד פוזיטיבי". שולץ, בלשון יותר דיפלומטית, אמר: "לא מצאנו עדיין את הדרך לגשר על כל חילוקי הדיעות אך נמשיך בכך".

היום אמור ראש הממשלה שמיר לקיים את פגישתו עם הנשיא רייגן בבית הלבן ולקראת פגישה זו קיימת הדריכות בוואשינגטון.

בחירות לא יטשטשו

עדותו הארוכה של מרפי בקונגרס הבהירה עוד כמה נקודות הנוגעות לדיוני תהליך השלום. מרפי הסביר שהאפשרות של החלת אוטונומיה על עזה תחילה נדחתה לגמרי ע"י ירדן ומצרים. הוא הסביר כי מדובר בתהליך כולל בו ישתתפו כל הצדדים ואל לאיש לצפות שהסדר חלקי עם ירדן והפלש־תינאים יוכל לעמוד.

מרפי נשאל אם בחירות מוקדמות בישראל עלולות לעכב את התהליך והשיב כי לדעתו בחירות כאלה לא יטשטשו את תהליך השלום ואפילו ניתן יהיה לשמור על לוח הזמנים. אשר ליישומה של החלטה 242 בשטחים אמר מרפי שהחלטה זו בהחלט ישימה לשטחים ולא רק לסיני כפי שגורס ראש הממשלה: "זהו פרשנותו של שמיר ומעבר לכך איננו יודע".

מרפי הדגיש כי אין אלטרנטיווה כרגע לתהליך השלום והביע תודה לקונגרס על הבעת התמיכה בתור בית שולץ ובפעולות הממשל.

בנושאים אחרים אמר מרפי כי אין שום הוכחה סורית או אחרת על פיה הוצתו המהומות בשטחים ע"י הסתה מבחוץ וכי המנצח במהומות אלה לא תהיה ישראל או אש"ף אלא הקיצוניים.

אשר לכיסוי הטלוויזיוני והשפעתו אמר: אלימות היא הרשות. אינני חושב שיהיה זה הוגן להאשים את העיתונות בגרימת המהומות.

הוא הודה כי אין אפשרות להפריד בין האירועים בשטחים ליוזמתו של שולץ ודמו, כי האיר־ועים הללו נתנו את הדחף לתוכנית זאת.

שעה מעבר למתוכנן

שמיר ושולץ, ששוחחו אתמול במשך כשעתיים וחצי, שעה מעבר למתוכנן, החלו את יומם בארוחת בוקר בה הוגשה לשמיר עוגת אור־מניות מעשה ידיה של הגב' שולץ. שמיר העיר על כך כי זו התחלה טובה, אבל נראה שגם העוגה עתירת־הקלוריות לא הצליחה בינ־תיים לגשר על הפערים בין העמדות.

מקורות ישראליים, המקורבים לרה"מ, ניסו אתמול לומר שיתכן שתהיה התקדמות נוספת במהלך הדיונים אך לדברי מקורות אמריקאים קלושים הסיכויים לכך.

מרפי הדגיש אתמול כי אף צד לא אמר עדיין "לא", אבל אף צד לא אמר עדיין "כן" וזה לא מספיק טוב. אנו מקווים לשמוע תשובה חיובית מכל הצדדים.

שולץ הבטיח לסייע עוד בנושא עליית יהודים מבריה"מ וגם בנושא הטיסות הישירות שלהם לישראל בתנאי שלא יהיה בכך משום הפרת חופש הבחירה. כאן באה לביטוי נקודת מחלוקת נוספת בין שמיר לשולץ: שמיר רוצה טיסות ישירות מבריה"מ לישראל – ואילו שולץ רואה בכך הפרה של חופש הבחירה.

שיחה עם שר האוצר

שמיר נפגש אתמול גם עם שר האוצר ג'יימס בייקר ששיבח את ישראל על הפריחה הכלכלית והתג־ברות על משברי העבר, שבהם להם היה שותף גם ג'ורג' שולץ.

שמיר נפגש אתמול גם עם המועמד הרפובליקאי ומטיף הדת הטלוויזיוני פט רוברטסון שבעבר השמיע ביטויים שגבלו באנטישמיות. מקורביו של שמיר הסבירו את המפגש בכך שרוברטסון ביקש אותו ונמצא בעבודה עמו. מועמדים אחרים לא ביקשו. שמיר נפגש אתמול גם עם הנהגת הסנאט.

התוספות נטו

(סוף מעמוד 1)

המשכורות של עובדי השירות הציבורי יוכנסו לבנקים בעוד כשבוע ימים, במקום ב־1 לאפריל.

בעקבות פירסום מדד פברואר הו־דיע אמש האוצר על עידכון מדרגות המס, נקודות הזיכוי וקיצבאות היל־דים ב־5.74%. החל מהחודש ערך קיצבת הילדים וזה לערך נקודות הזיכוי והוא יעמוד על 48 ש"ח. והו־תוספת נטו בשכר השכירים תסתכם בכ־4.5%.

להלן טבלת מדרגות המס החדשות שיכנסו לתוקפן במשכורות חודש מרס 88:

- שיעור מס 20% — עד 1,080 ש"ח;
- 30% מ־1,081 עד 1,780 ש"ח;
- 35% מ־1,781 עד 2,340 ש"ח;
- 45% מ־2,541 עד 3,940 ש"ח;
- 48% מ־3,941 ש"ח ומעלה.

שווי נקודת זיכוי 48 ש"ח.

להלן מספר דוגמאות לשינויים בשכר בעקבות עידכון מדרגות המס ותשלום תוספת היוקר בשיעור של 4.9%: שכיר שקיבל החודש 1000 ש"ח ברוטו, יקבל במרס תוספת נטו של 42 ש"ח (4.4%). בעל משכורת ברוטו של 2000 ש"ח בפברואר, יקבל בחודש הבא תוספת נטו של 75 ש"ח (4.6%). בעל משכורת ברוטו של 3,500 בפברואר יקבל במרס תוספת נטו בסך 115 ש"ח (4.6%). משכורת ברוטו של 5,000 ש"ח בחודש שעבר, יקבל תוספת נטו של 152 ש"ח נטו (4.6%).

שיעורי סף המס יעודכנו החל מהחודש בסכומים הבאים: סף המס לרווק יעלה מ־530 ל־540 ש"ח בחודש.

לנשוי שאשתו אינה עובדת יעלה סף המס מ־765 ל־780 ש"ח לחודש.

סף המס נטו בתוספת קצבאות לנשוי פלוס ילד אחד, וכן אישה עובדת פלוס שני ילדים יעלה מ־1,000 ל־1,020. לנשוי פלוס 2 ילדים יעלה סף המס מ־1,170 ל־1,200 ש"ח בחודש.

שולץ יציע לבריה"מ

(סוף מעמוד 1)

עדיין בארה"ב, לעמיתו הסובייטי אדוארד שווארדנדזה לפנות יחדיו למזכיר האו"ם בבקשה שישגר הזמנות לצדדים המעורבים בסיכסוך במזרח התיכון ולשלוש החברות הקבועות הנוספות במועצת הבטחון.

ההזמנות יישלחו לישראל, ירדן וסוריה וכן למצרים שתתמוך לסייע לשיחות השלום. שולץ הודיע כבר כי יטיל וטו על כל נסיון להזמין את אש"ף והמלך חוסיין הביע את הבי־טחון, כי יצליח להרכיב משלחת יר־דנית־פלשתינאית שתהיה מקובלת על אש"ף.

שווארדנדזה יגיע ב־21 לחודש לוואשינגטון להמשך שיחות ההכנה לקראת פיסגת רייגן־גורבצ'וב ושולץ מתכוון לשוחח עמו ארוכות גם על הסיכסוך במזרח התיכון.

עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'רד מרפי שביקר בימים אלה במוסקווה כבר קיים מגעים לקראת יוזמה זו והדבר מצביע על כוונתה של ארה"ב לכנס ועידה בראשות שתי מעצמות העל ובהשתתפות שלוש החברות האחרות.

ההחלטה הבאה

ההחלטה שתעמוד כנראה בשבוע הבא בפני ממשלת ישראל תהיה אם להיענות להזמנתו של מזכיר האו"ם לבוא לוועידה שתכונס באמצע אפריל באירופה — וכבר לא תהא זו השאלה אם להיענות בחיוב למכתבו של שולץ. החלטת ממשלה לדחות את ההזמנה תביא לביטול הוועידה ותציג את ישראל כסרבנית השלום. ואת נכונה סיכויים גוברים של היע־נות חיובית מצד ירדן ומצרים לעקרונות התכנית.

הנשיא מובארק והמלך חוסיין נועדו שוב השבוע ונמסר כי עמדו־תיהם של שני האישים קרובות ביותר. כידוע אמר מובארק בפומבי כי הוא מתנגד לאוטונומיה על פי קמפ דיוויד, אך מקדם בברכה את היוזמה האמריקאית. נראה כי הסתי־גויותיו האמורות של חוסיין יוסרו בעזרת מיזכר הסכמה שמציע לו הממשל האמריקאי ובו יובטח כי החלטה 242 חלה גם על שטחים שנכבשו מידי ירדן. הממשל מציע לישראל מיזכר שיציין כי ארה"ב תומכת בגבולות בטוחים, אי נסיגה לקווי 67 והתנגדות למדינה פלש־תינאית.

שולץ רמז לשמיר כי הכשלת יוזמתו תביא להרצאה פומבית מצידו שתציג את תמונת תהליך השלום מתחילתו תוך הדגשת תרומתם החיובית והשלילית של אישים שונים במערכת הפוליטית הישר־אלית. בצמרת המערך התגבשה החלטה לפרוש מהממשלה ולפעול להקדמת הבחירות מיד לאחר שממ־שלה תדחה את ההזמנה לוועידה הבינ"ל. שמיר ואישים אחרים בלי־כוד חוששים כי חילוקי דעות בין הליכוד לארה"ב יפגעו במפלגה בבח־ירות לכנסת. זו אחת הסיבות לכך ששמיר אינו תומך במשבר ממשלתי ומוסיף לעשות מאמצים למנוע משבר גם עם ממשל רייגן.

מחתרת מצרית מסרה: ירינו לעבר שגרירות ישראל בקאהיר

דובר מצרי: לשוטר נפלט כדור

קאהיר (ע"ת). קבוצת מחתרת לאו־מית הודיעה אתמול כי ירתה לעבר שגרירות ישראל בקאהיר. קודם לכן טענו השלטונות, שהתקרית אירעה בעקבות הפעלת אקדח של שוטר בשגגה.

דובר ממשלתי הכחיש את טענת האלמונים, שנמסרה בהודעה טלפונית לסוכנות ידיעות זרה.

הדובר חזר על הגירסה הרשמית, לפיה הופעל אקדח של שוטר בשגגה, שעה שהאיש ישב במכונית משטרתית ליד השגרירות הנתונה תחת משמר כבד, בקרבת גשר מרכזי בג'יזה ביום ה'.

מגרירותו של המכונית נפגע והשוטרים השומרים על השגרירות פתחו באש לעבר מקור הירי ובזאת הסתיימה התקרית, הטעים הדובר.

האלמוני שטילפן לסוכנות ידיעות זרה בקאהיר אמר: "הקבוצה למאבק נגד ההשתלטות הציונית למצרים, מקבלת על עצמה את האחריות לירי לעבר שגרירות האויב הציוני".

במצרים לא שמעו עד כה על ארגון מעין זה.

הקבוצה החדשה הבהירה כי פני ונמור עמה "להמשיך בפעולותיה לחיסול הנוכחות הציונית במצרים" והוסיף כי "פעולות צבאיות יימשכו בארץ ובחו"ל". הוא סיים את ההודעה הטלפונית בהשמעת הקריאה "יחי המאבק האנטי־ציוני".

ליצחק בצלאל ובני משפחתו
משתתפים בצערך בעמוק במות אשתך היקרה
חוה בצלאל
עובדי אגף המים בעירית תל־אביב
א. תמרין מ"מ מנהל אגף המים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
השופט יהודה הימן ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ולגילוי המצבה ביום ראשון, ב' בניסן, 20.3.88 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין החדש בבאר־שבע.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בתחנה המרכזית בבאר־שבע בשעה 4.00 אחה"צ ויעבור דרך בית המנוח.
המשפחה המתאבלת

טקס גילוי מצבה והתייחדות עם זכרם של הורינו
אלזה וד"ר אברהם איזן ז"ל
יתקיים ביום שישי 18.3.88 כט' באדר תשמ"ח בשעה 10.00 לפני הצהריים.
נפגשים ליד שער הכניסה לבית העלמין בקרית שאול.
נחמה ומוטי רוגן ומשפחותיהם
נורית ואורי צין ומשפחותיהם

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו בעלי ואבינו היקר
ד"ר שמואל פרלמוטר ז"ל
ידיד ההסתדרות לרפואת שיניים לשעבר
תתקיים אזכרה מחר, יום חמישי, כ"ח באדר תשמ"ח, 17.3.8 בשעה 15.30 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים. נפגשים ליד השער הראשי.
המשפחה

להרצל כספי ומשפחתו
תנחומים באבלכם הכבד על פטירתה ללא עת של הבת
שרה ז"ל
מועצת המנהלים
קבוצת טבע

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו, אחי וסבנו היקר
יוסף וודניצקי
ההלוויה תצא היום, יום רביעי, כ"ז באדר תשמ"ח, 16.3.88 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית המנוח, רח' הוברמן 20 תל־אביב, לבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
יושבים שבעה בבית המנוח
אבלים:
בנו וכלתו: שמואל ונילי וודניצקי
בתו וחתנה: חוה ויוסף גנור
בתו וחתנה: רינה ודני רייס
נכדיו, ניניו
וכל בני המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של מייסד חברתנו ומנהלנו
יוסף וודניצקי
י. וודניצקי בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
רינדר אלימלך מקס
יושבים שבעה בבית המנוח,
ברח' מרלסון 8, ת"א
מתאבלים: אשתו הלה רינדר
בתו נורית רביב ומשפחתה
בנו יוסף רינדר ומשפחתו
אחיו יצחק רינדר ומשפחתו

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
ר' ישראל בן מאיר דומיניץ ז"ל
נעלה לקברו לגילוי מצבה ביום חמישי, כח' באדר תשמ"ח (17.3.88) בשעה 16.00 בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.
נפגשים ליד הכניסה בערב אותו יום בשעה 20.00 התקיים ערב זכרון בישבת כפר גנים פתח־תקוה.
אנו מודים לכל מנחמינו
המשפחה

אגודת העתונאים בירושלים
אבלה על פטירתו של
יהושע טן פי ז"ל
לשעבר יו"ר אגודת העתונאים
ומביעים תנחומים למשפחה

בית הסופר ע"ש חיים הזז
אגודת הסופרים העברים, סניף ירושלים
אבלים על מותו של
המשורר יהושע טן פי
איש ירושלים וממיסדי בית הסופר בירושלים

קואופרטיב דן
משתתף בצער החבר
יוסף מועלם המשפחה
על מות
האב ז"ל

תודתנו מקרב לב
לכל ידידנו ומוקירי זכרו
של אבינו
הרמן יעקב ז"ל
שהביעו את השתתפותם בצערנו
המשפחה

יוסי עצמון
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
הנהלת תדיראן

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
המכון לכימיה
אבלים על מותו של
פרופ' דוד גינצבורג ז"ל
ביטאי הנהל, נשיא המכון לשעבר
ומשתתפים בצער המשפחה

אנו משתתפים באבלו של חברנו לעבודה
יוסי רינדר
במות **אביו ז"ל**
ומביעים תנחומים לו ולמשפחתו
הנהלת קרן התרבות אמריקה־ישראל
וצוות העובדים בניו־יורק ובת"א

יקירנו
יהושע (שייקה) חרמוני
איננו
ההלוויה תצא היום יום רביעי כ"ז באדר תשמ"ח 16.3.88 בשעה 14.00 מבית ההלוויות העירוני ברחוב דפנה 5 תל־אביב — לבית העלמין האזורי בחולון
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
השבעה בבית טלילה לנדרה, שכון הבנים כפר אז"ר
בתו וחתנה טלילה ואמנון לנדרון
בנו וכלתו גיורא ומאיה חרמוני
הנכדים והנין

במלאות שלושים לפטירת יקירנו
שלמה סלוצקי ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום חמישי כ"ח באדר תשמ"ח (17.3.88) בשעה 15.00 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים. אוטובוס יצא מבית המנוח ברח' המלך ג'ורג' 68, ת"א, בשעה 14.00. נפגשים ליד השער החדש בשעה 14.45.
תודתנו נתונה לכל המנחמים
המשפחה

לעו"ד הרצל כספי **וב"ב**
אתכם באבלכם על מות
שרה ז"ל
כור סחר
החטיבה לסחר פנים

סולכור	א.נ.ק
סולור	חוסן
ישרא טל	רייסנר
דגן סחר	ציקלג עץ
סולניר	גמדא

לידידנו עו"ד **הרצל כספי**
ולבני משפחתו
אתכם באבל, בהילקח מכם
ללא עת בתכם
שרה ז"ל
איסכור — הלפור
חטיבת שרותי הפלדות

להרצל כספי ומשפחתו
אתכם באבלכם הכבד במותה ללא עת של בתכם
שרה ז"ל
יעקב סולומון ליפשיץ ושות'
עורכי־דין, חיפה תל־אביב

להרצל כספי ומשפחתו
משתתפים באבלכם הכבד במות בתכם
שרה ז"ל
משפחות: פורד, הלר, בוכנר

להרצל כספי ומשפחתו
אתכם באבלכם הכבד במותה ללא עת של בתכם
שרה ז"ל
הנהלת כור־מזון

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודפון
03-38 38 38

"אמנסטי" קרא לנשיא דרא"פ לחון את ששת הנידונים

נאשמי שארפוויל קיבלו הודעה: תוצאו להורג בתליה בסוף השבוע

למרות שבית משפט קבע שאין להם מעורבות ישירה ברצח פקיד שחור, שנקרע לגזרים ונשרף למוות על שיתוף פעולה עם השלטונות ● הששה נאשמו בכך ש"היתה להם מטרה זהה לזו של מבצעי הרצח"

לונדון (ע"ד וע"צ). ארגון "אמנסטי אינטרנשנל" קרא אמש לנשיא דרום אפריקה פיטר בותה לחון את ששת השחורים הדרום־אפריקאים, העומדים להיות מוצאים להורג בתליה ביום ו' באשמת רצח יעקב דלאמיני, שחור, חבר מועצת העיר שארפוויל, השוכנת דרומית מיוהנסבורג. האיש נרצח בספטמבר 1984.

"בשנה שעברה הוצאו להורג בתליה בדרום־אפריקה יותר מ־164 אסירים", נאמר בהודעת הארגון. "זהו שיא של הוצאות להורג במדינה זו, מאז 1910".

תוך התעלמות מפניות בין־לאומיות, החליטה דרום־אפריקה לתלות שישה שחורים — חמישה גברים ואשה — שהורשעו בשותפות ברצח פקיד שחור — אמר פרקליטם. הפרקליט, פראקאש דיאר, ציין כי "ששת נידוני שארפוויל" קיבלו הודעה שהם יוצאו להורג ביום ו' בבית־הכלא המרכזי של פרטוריה, שם הם כלואים מאז השנה שעברה.

השישה, תושבי שארפוויל, לא הורשעו כמעורבים ישירות ברציחתו של דלאמיני, שנקרע לגזרים ונשרף למוות. שופט בבית־משפט לערעורים אמר כי הם אשמים, "מאחר שהיתה להם מטרה זהה לזו של מבצעי הרצח".

דלאמיני היה אחד מעשרות פקידים שחורים, מרביתם שוטרים וחברי מועצות עירוניות, שנחשבו כמשתפי פעולה עם ממשלת המיעוט הלבן, ושנשרפו, נורו או נדקרו למוות במהומות ששטפו את ערי דרום־אפריקה בין השנים 1984–1986.

המהומות שבמהלכן נהרג דלאמיני נבעו מהחלטת מועצת העיר להגדיל את שכר־הדירה של התושבים.

מבין 164 האנשים שהוצאו להורג בשנה שעברה בדרום־אפריקה, 102 היו שחורים, 53 היו בני־תערובת, ו־9 לבנים.

בהודעת "אמנסטי" הובעה דאגה מיוחדת לנוכח כוונת השלטונות בדרום־אפריקה להוציא להורג את נידוני שארפוויל, בגלל העובדה "שבמהלך המשפט והערעור נקבע שאין כל קשר ישיר בין פעולות הנאשמים ומותו של הקורבן".

מפלגת הלייבור הבריטית קראה אף היא להמתיק את דינם של השישה.

בבריטניה פנה הארכיהגמון האנגליקני טרבור האדלסטון, נשיא התנועה נגד האפרטהייד, אל ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, בבקשה שתתערב למען הנידונים למוות.

שני מורשעים ברצח בארה"ב הוצאו להורג בכסא חשמלי למרות המחאות

ויין רוברט פלה (53)

וילי ג'אספר דארדן בהופעה בטלוויזיה ביום ב', ערב הוצאתו להורג בפלורידה, בכיסא החשמלי. (תצלום: איפי)

סטארק, פלורידה (ע"ד וע"צ). וילי ג'אספר דארדן, שחור שהורשע ברצח לבן, הוצא להורג אתמול בבוקר בכיסא חשמלי בכלא של סטארק, פלורידה, למרות מערכה בין־לאומית להצלת חייו. באותו יום הוצא להורג גם ויין פלה, בכיסא חשמלי במדינת לואיזיאנה.

דארדן (54) היה נושא למערכה מצד "אמנסטי", בה השתתפו אישים כגון חתן פרס נובל אנדריי סאחרוב והאפיפיור יוחנן פאולוס, שטענו כי היה קורבן לדעות קדומות גזעניות.

דארדן, שחור שהורשע בספטמבר 1973 בהריגתו בירית של איש עסקים לבן בפלורידה, כפר באשמה, והיה אחד הנידונים למוות הוותיקים ביותר. שש פעמים חתמו מושלי פלורידה על גזר־דינו, עד שלבסוף הוצא להורג.

מאז שהורשע לפני 14 שנה, העידו שני עדים כי בעת התקרית היה רחוק ממקום הפשע. כומר ועקרת־בית אמרו, כי ראו את דארדן ממתין ליד מכוניתו התקועה, בערך בזמן הרצח.

ויין פלה, שביקש להטיל עליו עונש מוות לאחר שרצח שוטר לפני 10 שנים, אך שינה את דעתו, הוצא להורג אתמול בכיסא החשמלי של מדינת לואיזיאנה.

פלה נמצא אשם בהריגת שוטר בירייה בגבו, שעה שנלקח לבית־כלא כחשוד בשיכרות.

במהלך המירדף אחריו, נפגע פלה [illegible].

במשפט שנערך ב־1980 טען פלה, חייל מלחמת וייטנאם, כי הוא סובל מתוצאות חשיפתו לרעל כימי שהופעל על־ידי האמריקאים בוייטנאם, להשרת העלים מעצי הג'ונגל. לאחר שהורשע, פנה אל חבר המושבעים וביקש שיטילו עליו עונש מוות, מפני שאין הוא רוצה לבלות את שאר ימי חייו בבית־הכלא.

"אני מייעץ לכם להטיל עליו עונש מוות, מאחר שאם לא תעשו כך, תהיו אחראים למותם של אנשים אחרים", אמר הנאשם ברמזו כי הוא עלול להרוג שוב.

כעבור זמן שינה את דעתו והגיש ערעורים רבים, שעיכבו את הוצאתו להורג במשך 7 שנים.

כנסת הרבנים הקונסרבטיוויים בארה"ב קבעה:

"יש לכבד את ההלכה היהודית אך היא גם פתוחה לתיקונים"

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). מסמך עקרונות חדש בנושאי דת ומסורת הוגש לרבני התנועה הקונסרבטיווית בארצות־הברית, לאחר שאושר על־ידי כנסת הרבנים של התנועה המתכנסת השבוע. המסמך, הנושא את הכותרת "אמת ואמונה", הוכן במשך שלוש שנים על־ידי ועד מיוחד של רבני התנועה, בראשותו של ד"ר רוברט גורדיס, והנו המסמך הראשון מסוגו מאז נוסדה התנועה הקונסרבטיווית באמריקה לפני 143 שנה.

המסמך דוחה פונדמנטאליזם דתי וקורא לפלורליזם. הוא מדגיש את הצורך במתינות תוך נאמנות למסורת. "יש לכבד ולשמור את ההלכה היהודית, אך היא ניתנת לתיקונים כדי להתמודד עם השינויים ההיסטוריים, האתיים והטכנולוגיים של המנהג", קובע המסמך.

"האמונה באלוהים היא הכרחית וחיונית", אומר המסמך, "אך יש לנו הזכות להטיל ספק בקיומו ולשאול אם הוא דואג לנו, שומע את תפילותינו, ולאחר השואה — לתמוה כיצד אלוהים איפשר סבל כזה".

מחברי המסמך תובעים הכרה מלאה בתנועות הקונסרבטיוויות והרפורמיות בישראל. "אנו מאשרים את תמיכתנו המוסרית, הכלכלית והפוליטית במדינת ישראל".

המסמך עשוי לעורר ויכוח סוער בין רבני התנועה, שאחדים מהם סבורים כי עקרונותיו [illegible] ומרחיקים לכת.

עורכת העמוד: עדה אושפיז

3 בכירים באוזבקיסטן התאבדו במהלך החקירה בפרשת שחיתות ומעילה

ההליכים המשפטיים נגדם נפתחו לפני חמש שנים והם נחשדו בשחיתות כלכלית בענף הכותנה ● כ־4000 מנהיגים ופעילי מפלגה מקומיים הועמדו לדין באוזבקיסטן הסובייטית

מוסקווה (ע"צ). שלושה מנהיגים לשעבר של רפובליקת אוזבקיסטן הסובייטית, ביניהם שר הפנים, התאבדו מאז נפתחה לפני חמש שנים חקירה ברפובליקה זו על פרשת מעילה ושחיתות בקנה מידה נרחב, בענף הכותנה — מסר אתמול "קומסומולסקאיה פראוודה".

העיתון גילה כי קודראט ארגמב, שר־הפנים עד ינואר 1983, סגנו הראשון, ג. דוידוב, והמזכיר הראשון של המפלגה באזור קאשקאדריה, ר. גייפוב, התאבדו. לא נמסר מתי שלחו יד בנפשם.

החקירה נפתחה באוקטובר 1983, לאחר מותו של מנהיג המפלגה הקומוניסטית האוזבקית, שאראף ראשידוב, הנחשב כאחראי לשחיתות הכללית ששררה שנים רבות ברפובליקה שלו.

לפי שמועות שלא אושרו, התאבד ראשידוב לאחר שננזף על־ידי השלטון המרכזי, בעניין זיוף הסיכומים של יבולי הכותנה.

התובע הכללי של אוזבקיסטאן, ד. אסקארוב, אמר בראשית החודש כי עד היום נפתחו הליכים משפטיים נגד 4,000 מנהיגים ופעילי־מפלגה מקומיים.

העיתון ציין כי הסכומים בהם מעלו אנשים אלה הגיעו ל־6.4 מיליארד רובל (4 מיליארד דולר).

בין העצורים גם ארבעה מזכירים של הוועד המרכזי האוזבקי, ראש ממשלה לשעבר, סגן נשיא של הסובייט העליון של הרפובליקה. שבעה מזכירים מחוזיים ראשונים, שלושה סגנים לשר הפנים ושמונה ראשי מחלקות של משרד זה.

העיתונות מסרה עד היום על הרשעות רבות, כולל עונש מוות, שנגזר אשתקד ולפני שנתיים על שר הכותנה לשעבר ומנהיג המפלגה בעיר בוכארה.

המפקח הראשי, טלמן גדליאן, המטפל בפרשת הכותנה, היה קורבן לניסיון רצח. האיש שאמור היה לבצע את הרצח, התאבד לאחר שנכשל במשימתו.

עיראק חידשה את ירי הטילים: או שלום או הריסת כל ערי איראן

4 טילים נורו לעבר טהראן

בגדאד (ע"ד וע"צ). עיראק חידשה אתמול בבוקר את ירי הטילים לעבר טהראן והצהירה, כי לפני מנהיגי איראן עומדת הברירה: או שיסכימו לשלום, או שיחזו בהרס מוחלט של כל ערי ארצם.

דובר צבאי בבגדאד אמר, כי אתמול בבוקר נורו 4 טילים לעבר בירת איראן. מאז חודש ירי הטילים, נורו 13 טילים לעבר בירת איראן. הפסקת־האש, שאמורה היתה לשים קץ ל"מלחמת הערים" בין שתי המדינות השרויות במלחמה מזה 7.5 שנים, התמוטטה ביום א'.

ביטאון מפלגת השלטון העיראקית, "אל ת'אורה", כתב אתמול: "שליטי איראן ניצבים עתה בפרשת דרכים ועליהם להחליט: או שישלימו עם הרס כולל של ארצם ועריה, או שיקבלו את הרצון של הקהילה הבין־לאומית להשכין שלום".

הדובר הוסיף ואמר: "עיראק תהדק את החבל מסביב לצווארם של אלה הרוצים בהשמדת עצמם".

איראן הודיעה מאז יום א' על שתי התקפות טילים על בגדאד.

העיראקים מסרו, כי טיל אחד נפל ברובע מגורים, הרג ופצע כמה אנשים.

עיראק דיווחה גם על הפגזות איראניות כבדות על העיר הדרומית בצרה וכמה ערי־גבול אחרות. סוכנות הידיעות העיראקית דיווחה מבצרה, כי ביום ב' נהרגו בהפגזות 10 אנשים ו־20 נפצעו.

מטוסים עיראקיים תקפו ביום ב' מטרות כלכליות וצבאיות בשש ערים איראניות, ואיראן הודיעה כי כמה אנשים נהרגו ונפצעו ובתים נהרסו.

"אל ת'אורה" כתב, כי לאיראן אין ברירה: עליה לקבל החלטה 598 של מועצת־הביטחון, הקוראת להפסקת־אש ונסיגת הכוחות לגבולות הבין־לאומיים.

איראן עמדה עד כה על כך, שיש להכריז תחילה על עיראק כ"מדינה התוקפנית".

"נמשיך בהתקפות על כל הערים האיראניות, תוך הפעלת טילים וחיל־האוויר, במסגרת ההגנה העצמית שלנו", נאמר באחורה העיראקית, המציינת כי איראן תהיה האחראית הבלעדית לתוצאות.

מאות מאזרחי שתי המדינות מתו בהתקפות טילים ותותחים, המלוות בהתקפות של חילות־האוויר, שנמשכו שבועיים ושהסתיימו ביום ה', לאחר השגת הפסקת־אש בלתי רשמית.

איראן הודיעה על הריגתם של לפחות 300 אזרחים ועל פציעתם של למעלה מ־1000 מאזרחיה בהתקפות העיראקיות. במהלך השבועיים פגעו למעלה מ־60 טילים בטהראן.

איראן מצידה ירתה כמחצית מכמות טילים זו לעבר ערי עיראק.

בניו־יורק החליטה אתמול מועצת־הביטחון לגבש הצהרה חדשה הקוראת להפסקת־הקרבות בין איראן לעיראק. מקורות אמרו, כי ההצהרה החדשה לא תושלם כנראה לפני מחר.

ההחלטה נתקבלה בהתייעצויות בדלתיים סגורות על הצעה שהוגשה על־ידי ברית־המועצות לזימון מועצת־הביטחון לישיבה דחופה כדי לשים קץ למלחמת הערים, שבמהלכה הותקפו בגדאד, טהראן וריכוזי אוכלוסיה אחרים.

ארה"ב ומדינות אחרות החברות במועצה אינן נלהבות מקבלת החלטה נוספת בעניין הפסקת־אש, כל עוד ממשיכה המועצה במאמציה להביא למימוש החלטתה בנושא זה, שאושרה ב־20 ביולי 1987.

מזכיר האו"ם, פרז דה קוייאר, מציע להזמין את שר החוץ העיראקי, טריק עזיז, ואת סגן שר־החוץ האיראני, מוחמד לאריג'אני, לשיחות על הפסקת "מלחמת הערים" וביצוע החלטת מועצת־הביטחון 598.

תשעה הרוגים בהפגזות בבצרה

בגדאד 15 (ע"צ). איראן המשיכה אתמול בבוקר בהפגזת תותחים וקטיושות על העיר בצרה בדרום עיראק, שם נהרגו תשעה אנשים ונפצעו עשרים, מסרה סוכנות הידיעות העיראקית. בהפגזה נהרסו בתים ועסקים.

ביום שני בערב מסרה בגדאד על 10 הרוגים ו־10 פצועים כתוצאה מההפגזות האיראניות.

עיראק, מצידה, המשיכה אתמול לשגר טילים על טהראן, המרוחקת 500 ק"מ מהחזית.

עיראק הודיעה כי לפני הצהריים שיגרה ארבעה טילים נוספים לעבר טהראן. בסה"כ, הטילו 13 טילים עיראקיים על טהראן מאז הופסקה ההפוגה ביום ראשון בערב.

עיתוני עיראק מסרו, כי נחושה החלטתה של עיראק להמשיך בלחץ על ערי איראן.

ארה"ב התנצלה בפני ירדן על חטיפת ילדה מאביה לפי בקשת אמה

ואשינגטון (ע"צ). משרד החוץ האמריקאי הודיע כי התנצל בפני ירדן על חטיפתה של ילדה אמריקאית על ידי קבוצה של חיילים אמריקאים לשעבר, בעקבות סכסוך בין שני הורי הילדה הנרושים על החזקתה.

לפי העיתון "פילדלפיה אינקווייר", שכרה קאתי מאהון מדאלאס את שירותיהם של אנשי צבא אמריקאים לשעבר, כדי להחזיר לה את בתה, לאחר שבית־משפט אמריקאי פסק כי היא תישאר ברשותה, לאחר גירושיה.

לידיעת המפרסמים בלוח הארצי

לוח העיר עבר

קבלת מודעות במשרדינו החדשים

ברחוב י.ל. פרץ 6, תל־אביב

טלפון 03-383322

להילטון ת"א

שאו ברכות

א. הרץ מיזוג אויר

ספקי יחידות קירור צנטריפוגליות TRANE

ומגדלי קירור חב' בלטימור

טל' 03-9611289

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

[illegible]

איתמר יעקביץ
מהנדס העיר

לאחווה יהודית־ערבית
למאבק מלוכד יהודי־ערבי לחיסול הכיבוש והדיכוי האכזרי ולמען שלום צודק ישראלי־פלשתיני!

לציבור שוחרי השלום והאחווה היהודים!

את יום האדמה השנה אנו מציינים בסימן הסולידריות עם אחינו בני העם הפלסטיני בשטחים הכבושים, המנהלים מאבק גבורה המוני ובאומץ נגד הכיבוש והדיכוי האכזרי.
את יום האדמה נציין בסימן המאבק נגד האפליה הלאומית והקיפוח כלפינו בחינוך, עבודה, רשויות מקומיות, בריאות, סעד וכו'.
ביום האדמה (יום ד', 30.3.88) נקיים שביתה כללית; נתייחד עם זכר קורבנותינו שנפלו ביום האדמה ב־1976; נקיים תהלוכות ועצרות המוניות שאליהם מוזמנים שוחרי השלום בציבור היהודי.
האוכלוסיה הערבית בישראל מלוכדת במאבק לחיסול הכיבוש וההתעללות באחינו בשטחים הכבושים ובמאבק לשלום ולשוויון זכויות.

השלטונות פתחו בהסתה פרועה ובאיומים כלפינו:

"בכל הנוגע לערביי ישראל, אנו ניצבים על חבית של חומר־נפץ"
(דברי תת־אלוף [מיל] עמוס גלבוע, יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים).

"ביום האדמה, אלפי שוטרים ואנשי משמר הגבול יופעלו כאגרופי־כוח ניידים"
("הארץ", 13.3.88).

אנחנו לא נירתע מאיומים אלה. כל רצוננו — שיום האדמה יעבור ללא תקלות, וזה תלוי בהפסקת ההסתה של השלטונות נגד הערבים בישראל, באי־התערבות ואי־התגרות ובאי־כניסת המשטרה לישובים הערביים ביום האדמה.

אנחנו פונים לאחינו היהודים!

בואו, הצטרפו והתייצבו יחד אתנו ביום האדמה. יחד, יד ביד, כתף אל כתף נהדוף את מזימות השלטון והמשטרה.

נפגין ביום האדמה בסימן האחדות והאחווה היהודית־ערבית:

- ★ הקץ לכיבוש! לשלום ישראלי־פלסטיני!
- ★ להכרה בזכות העם הפלסטיני למדינה עצמאית בצד מדינת ישראל
- ★ למען ועידה בין־לאומית בחסות האו"ם, בהשתתפות כל הצדדים המעורבים בסכסוך, כולל ישראל ואש"ף, וחמש המדינות החברות הקבועות במועצת הביטחון.
- ★ נגד הפקעת הקרקעות ועקירת העצים של הערבים בישראל
- ★ נגד הרדיפות, המעצרים, ההתעללויות, והרס הבתים!
- ★ לשיתוף פעולה יהודי־ערבי למען השלום והשוויון.

הוועד נגד הפקעת קרקעות הערבים

פרטים על מועדי העצרות, מקומותיהם וסדרי התחבורה — יפורסמו בעתונות.

חדשות הכלכלה

ברונו לבנקים: הקטינו הריבית על האשראי השקלי הלא־צמוד

"המירווח גבוה לפי כל קנה מידה: 15% לעומת 2%־4% בבנקאות העולמית"

מאת דן סגיר

פרופ' מיכאל ברונו

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו אמר אתמול, שהמירווח הבנקאי על האשראי השקלי הלא צמוד גבוה לפי כל קנה מידה: 15% לעומת 2%־4% בבנקאות העולמית. הנגיד קרא לבנקים המסחריים לצמצם את המירווחים על מגזר אשראי זה תוך המשך הפחתת הריבית ללווים. הוא דיבר בוועדת שרים לענייני כלכלה בראשות שר האוצר, שדנה במדיניות המוניטרית ובשערי הריבית במשק.

ברונו מסר שחל במחצית השניה של 1987 במגמת הריבית הריאלית על האשראי במסגרת הריסון המוניטרי שהפעיל בנק ישראל. אשר לריבית לטווח ארוך בגיוס מקורות לשוק ההון של הסקטור העסקי לצרכי מימון השקעות, גם היא ירדה במהלך '87 ומגיעה היום לפחות מ־8% ריאלית.

הנגיד הבנק ציין בפני השרים שהמשך ירידת הריבית לזמן ארוך מותנה בריסון תקציבי של הממשלה ובהתפתחות החיסכון הפרטי.

עקב שיפור הרווחיות של הבנקים:

הסוכנות לבנקים: הכפילו מחיקת חובות המושבים

"מצבם הבנקים השתפר כך שיוכלו להשתתף יותר בהסדר חובות ההתיישבות"

מאת צבי זרחיה

נסים זווילי

עקב השיפור ברווחיות הבנקים מציעה הסוכנות להנהיג רוויזיה בהסדר הסיוע למושבים החקלאיים שבמצוקה, ולהכפיל את סכומי החובות שמוחקים הבנקים — מ־158 מיליון ש"ח ל־316 מיליון ש"ח.

נסים זווילי, ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות, מציין במכתב לשרי האוצר והחקלאות כי הסכומים שהקצו הבנקים כחובות אבודים של המושבים אינם מספיקים לאפשר הסדר כולל ביישובים רבים, ומטילים על המתיישב הבודד עול כבד מנשוא של חובות לאישיים.

זווילי אמר כי הסכם הסיוע למושבים נחתם כשהמערכת הבנקאית בארץ היתה במצב קשה מאוד ויכולתה לתרום להסדר היתה מוגבלת. כיום מתברר כי מצבם של הבנקים השתפר מאוד, דבר המאפשר להם השתתפות גדולה יותר בהסדר החובות של ההתיישבות, מאחר הנהנים העיקריים מההסדר כולל הם הבנקים, שלהם חייב הסקטור ההתיישבותי סכומים משמעותיים ביותר.

זווילי אומר עוד כי שינוי בהסדר יאפשר למושבים רבים להצטרף מיד להסדר.

בנק לאומי מפחית בפעם נוספת את שיעורי הריבית

מצמצם את עמלת ההקצאה ב־25%

מאת אריה לביא

בנק לאומי הודיע אתמול על הפחתה נוספת בשיעורי ריבית החובה ללקוחות מסחריים. הבנק החליט על הורדת שיעור עמלת ההקצאה בהשכבות עיסקיים (חח"ד) בכ־25 אחוז וזו תגיע ל־4.8 אחוזים לשנה במקום 6.4% כיום.

עמלת ההקצאה נגבית מראש, אחת לשלושה חודשים. תוקף ההסדר הזה יחול מ־1 באפריל. באחרונה הסכימו בנקים להפחית את עמלת ההקצאה בדיונים שניהלו עם הלקוחות על שיעורי הריבית.

תכנית חיסכון

בל"ל הפעיל אתמול תכנית חיסכון חדשה "זכות לשעת פיזות" המאפשרת ללקוח המפקיד בתכניות חיסכון צמודות לדולר או לסל לקבל הגנה על סכום נוסף זהה, מפני כל שינוי בשער הדולר, הסל או המדד לתקופה של שלושה חודשים ממועד ההפקדה הראשונה וללא עלות נוספת.

עובדי בל"ל: לחלק בונוס שווה בשווה

מאת אריה לביא

הנהלת בנק לאומי תפתח בקרוב בדיונים עם הוועד הארצי של העובדים בדבר תשלום הבונוס לשנה שעברה, לאחר שהעובדים הודיעו שהם דורשים תשלום מיידי ושווה לכל העובדים, בניגוד להצעת ההנהלה. נראה שהנהלת הבנק איתנה בדעתה להעביר חלק מהבונוס לעובדים המצטיינים, למרות התנגדות ההסתדרות.

בימים האחרונים הועלו חילוקי דעות בקרב העובדים בקשר לחלוקת הבונוס, ובעקבות כך דרש הוועד הארצי המשותף מההנהלה לחלק מיד את כל הבונוס באופן שווה לכל העובדים, ו"לא להחזיק כבן ערובה למימוש כוונותיה ומטרותיה השונות" של ההנהלה.

למרות משבר ניהולי גדלו רווחי ביטוח ארדט ב־34%

הגיעו ל־1.69 מיליון ש"ח ב־1987

מאת אריה לביא

הרווח הנקי, לאחר מס, של חברת הביטוח ארדט גדל ב־34 אחוז בשנת 1987 והגיע ל־1.69 מיליון שקל לעומת 2.26 מיליון שקל בשנה הקודמת. הגידול ברווח הושג למרות משבר שעברה החברה במהלך השנה האחרונה בעקבות פרישתו של המנכ"ל הקודם אברהם רינות ומינויו של פנחס כהן במקומו.

הרווחים מעסקי ביטוח כללי גדלו ל־2.2 מיליון שקל לעומת 1.8 מיליון שקל בשנה הקודמת. הרווח מעסקי ביטוח חיים היה זעיר, 323 אלף שקל, לעומת רווח סמלי של 57 אלף שקל בשנה הקודמת. הרווח מביטוח חיים הושפע מהוצאות הרכישה הגדולות שהיו להברה בגין קבלת עסקי ביטוח חיים חדשים.

בסך הכל גדלו הכנסות מביטוח חיים ל־49 מיליון שקל לעומת קרוב ל־33 מיליון שקל בשנה הקודמת. ההכנסות מביטוח אלמנטרי גדלו ל־88 מיליון שקל לעומת 68 מיליון שקל בשנה הקודמת.

זאב הלפרין פורש מבנק המזרחי עקב פרשת מעילה

מאת יהודה שרוני

זאב הלפרין, מנהל איזור המרכז בבנק המזרחי, יפרוש מתפקידו, בעקבות פרשת המעילה בבנק. במרכזה של הפרשה היתה הנפקת ערבויות בנקאיות שלא נרשמו כדין בספרי הבנק, על ידי מורשי החתימה בסניף "הדר דפנה" של הבנק. אחד ממורשי החתימה מת בינתיים, האחר נמלט לחו"ל.

הלפרין משלם את המחיר בתוקף אחריותו למתרחש בסניף "הדר דפנה". אנשי הביקורת הפנימית של הבנק ממשיכים בינתיים לבדוק את כל ההשקעות הנעשות בסניף, בתקווה לגלות לאן נעלמו כספי העמלות שהתקבלו בגין הוצאת הערבויות הבנקאיות.

נמשכת ירידת מחירי הנפט

(ע"ט) ירידת מחירי הנפט נמשכה אתמול. נפט מסוג "ברנט" מהים הצפוני נמכר ב־14.15 דולר לחבית להספקה באפריל, לעומת 14.40 דולר שלשום. בשבוע שעבר עדיין נמכר נפט זה ב־15 דולר לחבית.

משקיפים אמרו כי ירידת המחירים נובעת מהצהרתו של שר הנפט הסעודי, הישאם נאזר, שלשום בבגדאד, כי אין הכרח להקטין את תפוקת הנפט של אופ"ק. התפוקה הכוללת של אופ"ק נאמדת כיום ב־17.5 מיליון חביות ליום, שיעור גדול מהביקוש העולמי.

גם מלאי הנפט של מדינות המערב הגיע לשיא של 100 ימי צריכה, בעיקר תודות לחורף הקל באירופה.

ערך את העמוד: חיים כול

שרי האוצר והאנרגיה נוטים למנוע הפשרה כללית של עמלות במשק הדלק

חשש כי ג'ק ליברמן יבטל עקב כך את כוונתו לרכוש את פז

מאת יהודה שרוני

שרי האוצר והאנרגיה נוטים שלא לאשר הפשרה כללית של העמלות במשק הדלק, אך החלטה סופית בנידון תתקבל בימים הקרובים. עמדתו של שר האנרגיה משה שחל היא שאין לאשר את ההפשרה, שכן היא תביא להרמה של עשרות מיליוני שקלים, גם לחברות במשק האנרגיה אשר אינן זכאיות לכך. שר האוצר משה נסים, נוטה לתמוך בעמדתו של שחל, כהביאו בחשבון אפשרות כי עמדה זו עלולה להביא לביטולה של עיסקת הרכישה של פז, על ידי המשקיע האוסטרלי ג'ק ליברמן.

כזכור, התנה ליברמן את רכישת פז, בהפשרת והקפאה על העמלות והמרווחים. הבטחה כזו ניתנה על ידי פקידים באוצר, אך האפשרות שהבטחה זו לא תצא אל הפועל התחזקה בימים האחרונים. נראה כי הקשחת עמדתם של שרי האוצר והאנרגיה, נובעת מהקשחת עמדת חברות הדלק בנוגע להפעלת הרפורמה במשק הדלק.

גורמים באוצר ובמשרד האנרגיה העריכו כי הקשחת עמדתם של חברות הדלק נובעת מההנחה כי שר האוצר לא ירשה לעצמו שלא למכור את חברת פז, ולכן, צפויה בכל מקרה הפשרת והקפאה של העמלות.

משרד האנרגיה נחוש לבצע הרפורמה

משרד האנרגיה נחוש בדעתו לבצע את הרפורמה במשק הדלק. חרף עמדתם של חברות הדלק, מסר ל"הארץ" הד"ר נתן ארד, מנכ"ל משרד האנרגיה. לדבריו, מחיר הגג, שיהיה רלוונטי עבור הצרכן, יימסר לחברות הדלק בימים הקרובים. לעמלות שיקבעו בנוסח של דבר לא תהיה השפעה על מחיר הגג, ואם יהיה בכל זאת צורך בהתאמות, אזי הן יעשו באמצעות מרכיב המס.

עובדי חברות הדלק כבר הודיעו כי אם במסגרת הרפורמה "יאפשר שר האנרגיה לבתי הזיקוק לשווק תזקיקים, יפעילו עיצומים".

נשיא לישכת רואי החשבון היוצא:

"עסקים רבים עלולים להיכנס למצב של אי יכולת פרעון וקשיים כספיים"

מאת יהודה שרוני

האירועים במשק מחייבים יותר עירנות של רואי החשבון, לגבי יכולתם של עסקים להמשיך ולפרוע את התחייבותם — אמר יצחק רוטמן, נשיא לשכת רואי החשבון, ערב פרישתו. הלשכה תקיים היום את האסיפה הכללית השנתית, שבה ייבחר יוסי שחק, כנשיא הלשכה.

רוטמן אמר כי אירועי הזמן האחרון, עלולים לגרום להאטה בפעילות הכלכלית, ודיבורי המיתון הגוברים. הדבר עלול לגרום לכך שעסקים רבים עלולים להיכנס למצב של אי יכולת פרעון וקשיים כספיים, דבר המחייב גילוי נאות והולם בדוחות הכספיים.

לשכת רואי החשבון שוקדת על שינוי המתכונת של גילוי הדעת העוסק בהסתייגויות המבקר, כדי לתת פיתרון נאות לדיווח על מצב של אי הוודאות בעסק המבוקר.

מכה נוספת לייצוא החקלאי: הסכם חדש בין השוק למרוקו

מאת אבי גנאור

נציבות השוק המשותף עומדת לאשר הסכמים חדשים עם מרוקו המתחרה העיקרית של ישראל בשיווק הדרים וירקות לאירופה.

ההסכם החדש שלמעשה כבר הושג בין הנציבות לבין מרוקו טעון עדיין אישור מועצת השוק אבל בישראל מעריכים שהאישור יינתן עקב הסכמת מרוקו לחתום עם השוק על הסכם הדייג שעיכבה זמן רב.

בארץ נשחטים יותר חזירים מאשה בקר או צאן

מאת אבי גנאור

נתונים המתפרסמים בידיעון השירותים הווטרינריים היוצא לאור מטעם משרד החקלאות מגלים כי בישראל נשחטים מדי שנה יותר חזירים מאשר בקר או צאן.

על־פי הנתונים, בין ינואר לדצמבר 1987 נשחטו במשחטות בארץ 79,317 חזירים, לעומת 60,546 ראשי בקר ו־53,176 ראשי צאן.

עיקר החזירים נשחטים במשחטות הפועלות במגזר הערבי. בין החודשים ספטמבר־דצמבר נשחטו 16,035 חזירים בעבלין, 2,531 בקיבוץ להב ו־9,216 חזירים בנצרת, המספקת בין היתר את בשר החזירים למפעלי הבשר של קיבוץ מזרע.

ד"ר ארנון שמשוני, המפקח על השירותים הווטרינריים, מסר אתמול כי על־פי הנתונים שבידו, היקף שחיטת החזירים בישראל הוא יציב מזה מספר שנים והוא נע בין 60 ל־80 אלף חזירים בשנה. לדבריו, היקף השחיטה השנתית בתחום זה הוא מזערי וקטן בהרבה מזה הקיים בענפי הבקר והצאן.

עבודה איברית במקום עברית – לראשונה בחברת החשמל

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

לראשונה בתולדותיה עומדת חברת החשמל להביא ארצה קבוצת עובדים זרים, כנראה מפורטוגל או מספרד, לביצוע עבודות שיפוץ בתחנת הכוח החדשה בחיפה. התוכנית מעוררת כעס בחברה.

התוכנית להבאת העובדים היא במסגרת התקשרות עם חברת "ג'נרל אלקטריק" לביצוע עבודות השיפוץ, שיתחילו בעוד מספר חודשים בטורבינה של תחנת הכוח חיפה ג'. לביצוע העבודות אמורה החברה להביא ארצה קבוצת עובדים מומחים, (בנוסף לעובדים מהצי האירופי). קצין העיתונות של חברת החשמל השיב, משהתבקש להגיב על הידיעה "אין תגובה".

בלעדי לדיסקונט! אשראי קבוע, מתחדש ומתמשך

בנק דיסקונט מציע לך עכשיו את האשראי הזול ביותר במשק - 2% לחודש בלבד (פריים + 0.75%) ללא עמלת הקצאת אשראי. עכשיו במבצע לתקופה מוגבלת למצטרפים לתכנית.

האשראי הזול ביותר
מי שיפתח חשבון "דיסקונט אקסטרה" בתקופת המבצע יהנה מהריבית הנמוכה ביותר בבנקאות בישראל: פריים + 0.75% לחודש בלבד (כיום 2%). ריבית זו מובטחת למשך 10 חודשים.

ללא כל עמלה
במסגרת המבצע יזכו המצטרפים לפטור מלא מעמלת הקצאת אשראי, למשך 10 חודשים ובנוסף הבנק אינו גובה בחשבון זה את העמלות הנהוגות בחשבונות דביטוריים: דמי ניהול חשבון ועמלת ניהול רבעונית.

גם לפרטיים וגם לעסקיים
תנאי המבצע יהנו כל המצטרפים לתכנית "דיסקונט אקסטרה" – גם לקוחות פרטיים וגם עסקיים.

"דיסקונט אקסטרה" - איך זה עובד בשבילך?
* "דיסקונט אקסטרה" הוא חשבון אישי, ייחודי לבנק דיסקונט, המתנהל באמצעות פנקס שיקים מיוחד.
* הבנק מעניק לך מסגרת אשראי מ־1,000 ש"ח ועד 50,000 ש"ח.
* האשראי עומד לרשותך ללא מגבלת זמן ומתחדש מעצמו.
* עם שיק "דיסקונט אקסטרה" אתה קונה ומשלם בכל מקום ונהנה מהנחות מזומנים.
* כל שיק שנתת הוא הלוואה שאשרת לעצמך.
* כל חודש ינוכו מחשבונך 10% מיתרת האשראי המצטבר שנצלת (מינימום 100 ש"ח).
* אתה מחליט כמה אשראי לנצל ומשלם ריבית רק על הסכומים שנצלת בפועל.

"דיסקונט אקסטרה" - עכשיו במיוחד
עכשיו, כשעליך לבצע קניות לפסח ולשלם את מסי העירייה השנתיים, כדאי עוד יותר לפתוח חשבון "דיסקונט אקסטרה" בדיסקונט. לקנות ולשלם עם שיק "דיסקונט אקסטרה" בהנחות מזומן וחשבונך יחוייב ב־10 תשלומים ויותר, בריבית הנמוכה ביותר.

* האשראי ינתן כנגד בטחונות, כמקובל, והבנק רשאי להפסיק המבצע בכל עת.

יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת "השמירה"
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף
בית־הדר
דרך פתח־תקוה 19 תל אביב 66183
ת.ד. 37624 תל־אביב 61-375
טל: 623064; 621975; 614636
FAX: 623995 TLX: 361264 GIA

בדוק והשווה... ותרוויח!

מחירי האשראי בבנק לאומי
שיעורי ריבית מירביים ליום 16/3/88

סוג ההלוואה	תקופה	ריבית חודשית – לקוחות מסחריים (1)	ריבית חודשית – לקוחות פרטיים בעלי חשבון יחיד
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.85%	0.9%
"הלוואת עסק" - צמודה למדד	עד 12 שנים	0.9%	0.9%
חח"ד צמוד לדולר	עד ה־30.6.88	0.75%	
הלוואה בשקלים צמודים לדולר	3 או 6 חודשים	1.25%	
הלוואה בשקלים לא צמודים בריבית קבועה	3–6 חודשים לב 12 חודשים	2.2% 2.4%	2.6% 2.6% 2.1% במבצע
חח"ד ומשיכת יתר בשקלים לא צמודים בריבית משתנה	[illegible]	4.25% 0.4% 1.75% 1.0%	2.0% [illegible] 2.5% [illegible] 1.0% [illegible]

1) עמלת הקצאה לתקופה עד 30.6.88 – 4.5%.
(.) השינויים בתוקף מה־1.4.88.

פרטים מלאים ותנובה סכומי האשראי – בסניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רוח יזמי

הארץ

יום ד', כ"ז באדר תשמ"ח
16 במרס 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, ברוך לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזוהה בהכרח עמן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הבעיה — של התעשיינים

אתמול, מיד לאחר פרסום המדד (0.8%), תקף נשיא התאחדות התעשיינים את שר האוצר על שנקט מדיניות של "שב ואל תעשה", ולא פעל להשגת עסקת חבילה במשק. יש לו בעיה לדב לאוטמן. עומד מולו שר אוצר שאינו מוכן להיכנע ללחץ התעשיינים. הם, התעשיינים, רוצים עסקת חבילה, כי הם רוצים שהעובדים יוותרו על חלק מתוספת היוקר, שהממשלה תוותר להם על חלק מדמי הביטוח הלאומי, ושעשר האוצר יבצע פיחות — שישפר את רווחיות הייצוא וגם ישחוק את השכר. מה הם יתנו בתמורה? הם יתנו הבטחה שלא יעלו את השכר והמחירים ב־1988.

כל־כך רוצה לינואר 1987. אז בוצעה עסקת חבילה במתכונת שלעיל. העובדים ויתרו, הממשלה ויתרה והמעסיקים הבטיחו. התוצאה כבר רשומה בדפי החשבונות של '87: התעשיינים העלו את השכר, הרבה מעבר לעליית המדד, הם העלו את המחירים הסיטוניים הרבה מעבר לעליית מדד המחירים לצרכן, ועכשיו הם מבקשים משר האוצר: פתור לנו את הבעיות שאנו יצרנו במו ידינו.

ברור וידוע שלא לכל המפעלים יש אותן הבעיות: יש מפעלים שיהיה להם קשה לשלם תוספת יוקר, חלקם הם אותם מפעלים שמנהליהם חילקו תוספות־שכר נדיבות ב־1987, כי לא יכלו לעמוד בלחץ העובדים — ותמיד קל יותר לבוא בדרישות לממשלה. יש מפעלים שמצבם טוב: יש המייצאים לאירופה, והם יכולים לשלם לא 4.9% תוספת־יוקר, אלא סכום כפול מזה.

לאוטמן טוען שיש מפעלים — שאם ישלמו את תוספת היוקר, יאלצו לפטר עובדים. הוא מנסה כך להלך אימים, אך יש לדרוש שהסקטור העסקי יפעל בנושא השכר בדיוק כפי שפועלים בניהול עסקים — ולא ללחוץ על הממשלה. מפעל שאינו יכול לשלם, או ענף שלם המצוי בקשיים, כענף האלקטרוניקה המייצא לארה"ב — ראוי שיפנה לעובדיו, ויגיע עימם להסכם על דחיית התשלום. הסכמים כאלה הם שגרה בארצות אחרות, בעת מצוקה. לכשיירווח — תשולם לעובדים התוספת, בריבית דריבית. כך נאבקת יפן, זה שלוש שנים, בהתחזקות הנמשכת של הין.

המעסיקים אינם צריכים להתחפף תחת שמלתו של נסים. ראוי שיגיעו להסכם עם ההסתדרות, על תוספת היוקר הנוכחית, על שינוי הסכם תוספת היוקר (כדי להתאימו לירידה באינפלציה), ועל הסכם השכר בסקטור העסקי. ההסתדרות והמפעלים הבודדים כאחד יודעים שיש קשר הדוק בין עליית שכר מעבר לגידול הפריון וגידול באבטלה. ההסתדרות לבטח אינה רוצה באבטלה.

מהומות בפנמה

הלחץ הפיננסי שמפעילה וואשינגטון להפלתו של הגנרל נורייגה, שליטה בפועל של פנמה, הנאשם בסיוע להברחות סמים לארה"ב, מתחיל לתת את אותותיו. הממשלה אינה מסוגלת לשלם את שכר עובדי הציבור, וכך עבר המאבק מחוגי המסחר והמקצועות החופשיים, שלחמו מטעמים פוליטיים — אל ההמונים, הפקידים והפועלים, הנאבקים על פרנסתם. כוחות הביטחון נאבקו בבירה, בכדורי גומי וגז מדמיע מול אבנים ובקבוקי תבערה, עם מורים ופקידי ממשלה, ובקולון היו התנגשויות עם פועלי נמל שובתים.

ארה"ב הקפיאה את פקדונות פנמה בבנקים האמריקאיים, ומכיוון שהדולר של ארה"ב הוא ההילך החוקי בפנמה, נאלץ נורייגה לסגור את הבנקים המקומיים, תמנע ממנו לבצע תשלומים. וואשינגטון הקפיאה גם העברת דמי השכירות עבור תעלת פנמה, ושיגרה תיגבורת צבאית לכוחות האמריקאיים החונים באזור התעלה ובבסיסים בפנמה. האמריקאים שכנעו את ספרד להציע לנורייגה מקלט מדיני, כדי להקל עליו לנטוש את השלטון.

בסיסמאות והסתה נגד ארה"ב ... לנצל באוכלוסיה את תוצאות המשבר הכלכלי הקשה. השאלה היא עד מתי יוכל נורייגה להבטיח לעצמו את נאמנות הכוחות המזוינים, שהוא עומד בראשם.

מסאז' לשמיר

מאת יואל מרקוס

וואשינגטון

ביום השני לביקור שמיר כאן, עדיין אין איש מדבר על לחצים או על סנקציות. רשתות הטלוויזיה ופרשני העיתונות אמנם מציגים את שמיר כאיש נוקשה וטוענים כי שני הצדדים הולכים בצעדי ענק לקראת עימות — אך שולץ ועוזריו שופעים חיוכים, הם מעדיפים לדבר על "נסיונות לשכנוע הדדי". ארוחת־בוקר בביתו הפרטי של שולץ ואחריה שיחה מבושמת במחלקת המדינה, ושני גיבורי היום יוצאים ממנה כאילו זה עתה שבו מבילוי חברתי. השיטה שבחר הממשל — וזה ניכר בכל צעד עד לרגע זה — היא לשכנע את שמיר במסאז' אישי. אין הם רוצים לראותו מקיים בחירות ואינם רוצים להביאו למצב שייצא מכאן מפקר הלה'י התוקפן, שיבטא את הסירוב המפורש לתכנית האמריקאית.

על כן המסאז' הזה לובש צורות שונות. למשל, בביטויים: ניתן לכם את כל המחוייבויות הכתובות שתבקשו, להסיר פחדים וחששות מן הוועידה הבינלאומית. הם מוכנים להתחייב שבכל הסדר יעמוד ביטחון ישראל בראש דאגותיהם ("ביטחון, כפי שהם מבינים אותו", כדברי איש בפמליית שמיר). הם מוכנים למסור את ישראל כבעלת־ברית חזקה יותר במעמד נאט"ו ולתת לה העדפות בחוזים ממשלתיים בארה"ב. כל מה שאתם רוצים וכל אלה, תוך כדי דיבורים על היחסים הבלתי־מעורערים בין שתי המדינות ועל הצורך לשמור על כל מה שמאחד אותנו וכו' וכו'.

הרוביקון האפור

אבל כדרכו של כל מסאז', כשהידיים מטפלות בגוף, אך כוחו השערה בין לבין ידיים לפתות וה־כאיבות. ושמיר כבר הספיק לשמוע במישרין ובעקיפין דברים המלמדים כי ידיים מלטפות אלו עלולות לשנות ייעוד. שולץ מדבר על הצורך בשינוי יסודי בתפיסת־הביטחון המיושנת של ישראל — לנוכח מה שקורה בשטחים, שלום הוא כרגע מדיניות הביטחון הטובה ביותר לישראל. שטחים כמרחבי־ביטחון איבדו את משמעותם בעידן הטילים. במעמד המשלחות של אנשי הקונגרס במלון בראון (שהובירו עלידי הממשל בבלר־האוז מפני שבית־ההארחה הרשמי השוכן מול הבית הלבן סגור לתיקונים) שומע שמיר דברים לא קלים. ומדובר בידידיה הגדולים ביותר של ישראל. מנהיג הרוב הדמוקרטי בקונגרס, רוברט בירד, שנועד אתמול עם שמיר, תבע ממנו להיות ריאליסט, באומרו כי כל דחייה או שיתוק בטיפול בבעיה הפלשתינית היא הידרדרות תלולה במסלול האסון. מוטב שתאזין כאן לקול ידידיך היהודים בקונגרס, אמר בירד.

אף כי רשמית, מפחיתים בפמליית שמיר מהביקורות האלה, ומשה ארנס, שהקדים כאן את ראש הממשלה במסע ממושך, טוען כי עמדת היהודים אינה כבעקתה ולדעתו הם מתייצבים מאחורי עמדת שמיר — קשה להסתיר את החששות בפמליה של ראש־הממשלה. אין להם שום חשק להתייצב בבחירות בישראל באווירה של עימות עם ארה"ב. דיפלומט ישראלי אומר שחצינו רוביקון שאסור היה לחצותו, בכך שפיצלנו את שני מוקדי התמיכה שלנו: היהודים והקונגרס. וגם יש התלחשויות על סכנת הסנקציות. אולי לא השתמשו בביטוי "הערכה מחודשת" בביטוי קיסינג'ר — אך יש להם די אמצעים ביורוקרטיים להאט את קצב משלוחם של מטוסים, חלקי־חילוף חיוניים ובכלל, להכביד עלינו את החיים.

שמיר עצמו, שאמר כי אין בדעתו לשנות יסודית את עמדתו בשאלת אופיה של הוועידה הבינלאומית, הופיע כאן בכמה איצטלות: פעמים כתוקפן, פעמים כאוהד עסוק קשיים, פעמים כתמים, פעמים כמאוזן, פעמים כמומחה צבאי. בשיחותיו עם שולץ, שמיר מציג עצמו למשל כמי שיש לו לאיפשות בעיות פנימיות מאשר לחוסיין. אנו מפוצלים ואי־אפשר שחצי עם יחליט נגד החצי האחר, ויש לו גם בעיות פנימיות במפלגתו ולא יתכן שהממשל יתחשב רק בחוסיין ויכתוב מסמך המתחשב רק בבעיותיו שלו. שמיר רוצה תהליך יותר איטי ובלי ועידה, שלדעתו תהיה פעילה וכופה ומסוכנת לישראל. הוא רוצה שהאמריקאים ישנו את המבנה ויחודו לפתיחה בחסות שתי המעצמות, ושאר חברי מועצת הביטחון יהיו בה בגדר משקיפות בלבד.

המלחמה השישית

בהופעתו לפני שלושת אלפים מנהיגים צעירים של המגבית, שקיבלוהו בהתלהבות כאילו עמד לפניהם כוכב רוק, הופיע שמיר באיצטלא של תקיף האומר לכם אל תראנו מפני שאתם רואים בשטחים. אין אלו הפגנות רגילות ומהומות אזרחיות כפי שזה נראה — זו מלחמה נגד ישראל. בתיאור המהומות כמלחמה חדשה, המלחמה השישית נגד ישראל, מקווה שמיר להעמיד את היהודים שוב מאחוריו. אך התרשמותי היא שהמסקנה העיקרית של המסע הזה תהיה בעיקרה אופרטיבית עם שובו של שמיר לישראל: הוא ומפלגתו יפעלו להורדת הכפפות כדי למחוץ את המהומות בשטחים בלי אותן הגבלות שצה"ל לקח על עצמו. "אויבינו ישנו אם יפתיעו בעוצמתנו אבל תהיה זו שגיאה חמורה אם אנו עצמנו נפתיע בכתונתנו".

לפני המשלחות הבאות אליו, הוא באיצטלא של פייסן: אני פתוח לרעיונות חדשים וקונסטרוקטיביים. תמיד אני מחוייב לפעול למען שלום עם ביטחון. למשלחות מצומצמות של יהודים הוא אומר שאסור לחשוב כי השלום ישנו בתמורת שטחים. "זכי היה לנו שלום כשלא היו לנו השטחים הללו".

בשני הימים האלה — יום ג' וד', ובעיקר אחרי הפגישה וסעודת הצהריים עם הנשיא רייגן, המתכונן לקבל את שמיר בכל הכבוד הראוי — תתחיל התמונה להתבהר. הממשל אמנם יוותר על הדרישה האולטימטיבית לתשובה חד־משמעית של כן או לא כבר במהלך הביקור. גם מפני שתשובת חוסיין אינה בכיס וגם כדי שלא ללחוץ את שמיר אל הקיר. אין לשכוח שגם אמריקה נתונה במערכת בחירות וגם הם אינם אוהבים כישלון. "פקיד בכיר" אמר בתדרוך שאי־אפשר לפתוח מחדש את תכנית שולץ. חשבו כאן שלא תהיה בררה אלא לפתוח אותה, אבל אחרי הפגישה עם שולץ, הולך ומתבהר שהממשל אינו מוכן בשום אופן להכניס שינויים ביוזמה. על כל פנים, אלה כללי המשחק שנקבעו לפחות לגבי ביקור זה: ראש־הממשלה ייצא מכאן בלי מריבה גלויה, אך גם לא יוכל להתחמק מתשובה ברורה אחרי שובו לוואשינגטון. שמיר יהיה אולי מרוצה מהמסאז' — אך הסיכונים הכרוכים יופיעו כנראה הרבה יותר מאוחר.

שועלים קטנים

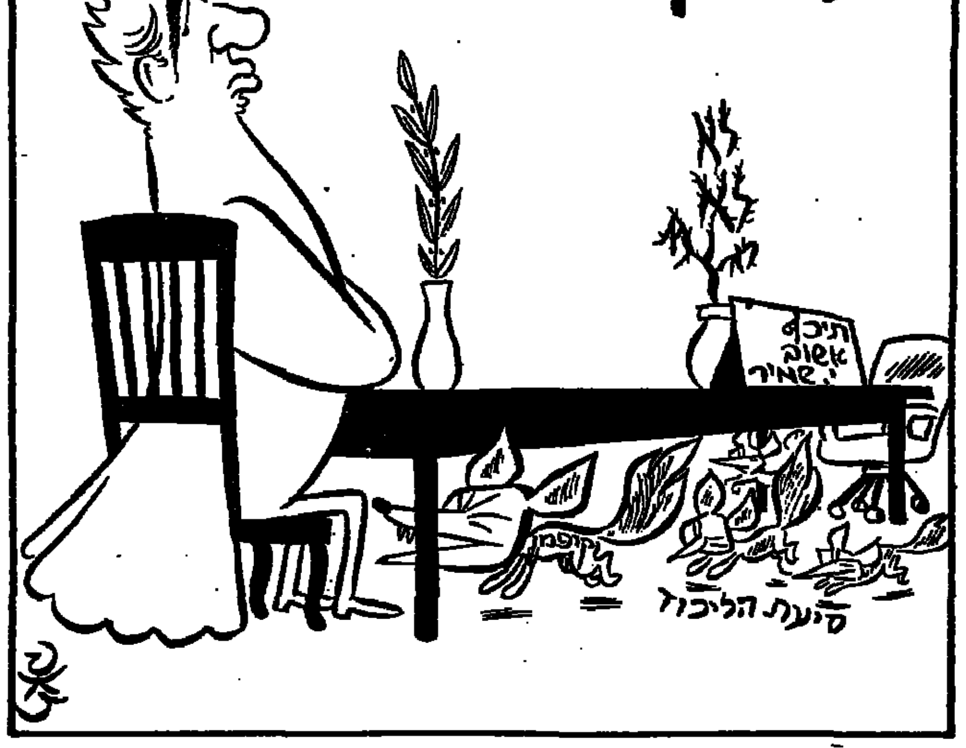

ההתנערות שבצד הזה

מעבר לסיסמאות ולפעלולים המילוליים, הוויכוח הציבורי צריך להתנהל אצלנו רק על שאלה אמיתית אחת העומדת על הפרק

מאת גדעון סאמט

לא רק בשטחים יש התנערות. אלה לא היו קונצרטים בפארק הירקון, או שירות המגבאל הנצחיים. ואהיל־פיירכן, עמישראל, כפי שהוא נקרא בפסטורנות כפי מראיינים מכל המחנות, באופי בהמגיה השבוע בתל־אביב ערב אחרי ערב לתמוך ביוזמת הסדר האמריקאית ולהתנגד לה. רפאל איתן, כדרכו הגסה אך המדויקת, ניסח היטב את עמדת הימין כאשר אמר שהוא בעד קהרותן: אנחנו ניקח את השטחים וניתן שלום. ואת לא היתה רק עמדתם הבסיסית של מתנגדי היוזמה האמריקאית אלא הבהרה קולעת מה, לאמיתו של דבר, הנושא העיקרי השנוי במחלוקת.

יש משהו מוזהם בכך שלגבי עניין כליכך חשוב, התוצאה את ישראל פחות או יותר לשניים, נותר עדיין הצורך בהבהרות. הצורך קיים לא רק בגלל אופן הצגת הפלונטר הלאומי הגדול עלידי הימין. את מוקדי מעמעמים לעתים גם מי שמדברים מנקודת המבט של המרכז והשמאל.

אחרי שתי ההפגנות הגדולות בכיכר מלכי ישראל, יכולנו לשמוע שוב את הקינה המבולבלת על כך ש"אפילו" היתה מתקבלת עמדת השמאל בדבר שטחים תמורת שלום, עדיין לא היו מתבהרות תעלומות אנותנו: האם הצד השני מוכן לדון על זה? ו"אפילו" יאמר הצד השני כן, למה הוא מתכוון, שהרי אנחנו יודעים שהוא רוצה לא רק את שכם ועזה אלא גם את יפו ואת אשקלון. ועוד זה — מה בעצם רוצות כל הקבוצות השונות הללו בשמאל, שלא השכילו להתגבר יחד תחת דגל אחד והן מתגצרות מדי פעם בקולות נבדלים.

התהיות הללו על טיבה של מחאת המרכז והשמאל הישראליים אכן מוזרות בעיני, מכיוון שהן באות לא רק מפי מחוללי־היסטריה מימין, אלא גם מפי שמוחזקים תומכי הבחוח־היסוד של השמאל. מציק לאנשים אלה, למשל, שמתוך המחאה הכוללת על מדיניות הממשלה נשמעים גם קולות, הצורמים את אוזניהם, למען סירוב לשרת בשטחים. מפריעה להם העובדה שהמחאה אינה נשמעת בקול צלול אחד, וצורם טיבם הנבדל של המפגינים שבאותו חלקם מתנצרת אלי עגיל, או שהם באים בשם קבוצה קטנה שאת שמה לא שמעו מעודם.

גידוח אפיינית של העקיצות האלה אפשר למצוא, לדוגמה, אצל מי שכהומר באורקי עמוס־מי כתב באחרונה על עצמוה של הפוחלצאים בעלי תאור שני בפולנץ ישופים, בביטוי לעצמת הכוחים המתמחים בפולנץ שממיות. יש, אני יודע, צורך לכתבים בעיתונים להיעזר בכל מיני פירואטים לשונים כדי למשוך לעברם את הקורא הנבוך. אבל, למשל, כאשר דווח הונבלום (הוא הכותב הנ"ל) מעמיד בקיתון "חרשות" פני נבוך מול שפע קבוצות המפגינים והתחוו־יעצמות, הוא מבטא ספקנות שהיא נחלת לא־מעטים.

חלק מהשלטים והסיסמאות שנישאו בהפגנת הימין השבוע ביטאו היבטים נוספים של הספקנות הזאת ... "שמעון פרס, הפסק הרפס". "שלום עכשיו סכין בגב" ודברים כגון אלה שאמר שם דוד לוי על כך ש"איננו רוצים להתאבד". שלא לדבר על נוסחתו המוכרת־לעייל של רפול, או הודעתו של ראש הממשלה בבאום בוואשינגטון שלשום כי זוהי "מלחמה נגד קיום המדינה, אבל הם ייכשלו".

סך כל האמירות האלה מבקש לתאר חרדה מפני מכירה כללית של נכסינו, המוצגת כביכול עלידי כל מי שתומך במאמץ גדול, הכרוך בוויתורים, למען משא־ומתן על הסדר. והנה, הספקנות הזאת והעוקצנות הבלולות אליה כלפי מהות המחאה של תומכי היוזמה הן הסוויה־שחוי. הוויכוח האמיתי — לא הדמגוגי, לא זה המבטעצע בשעשועילים מאגיריסטיים — מתנהל בעצם על שאלה אחת: האם אנחנו מוכנים — אכן, בגוונים שונים — או מתנגדים בעיקרון לניהול מו"מ רציני, ללא ריווי, על הסדר הסכסוך הישראלי־פלשתיני; לא האם אנחנו בעד "חזרה לגבול", כדבריו משולהי־הרטן של יצחק מודעי בהפגנת הימין ובישיבת חומים לאולה; לא האם "פרס מגעיל אותי", כלשון אחד השלטים בהפגנת הכיכר; לא האם ניסוג עד לכאן או עד לשם, וגם לא האם מותר לנו להיכנס למו"מ כאשר "המרצחים" מהצד השני לוחצים עלינו, וחוסיין בכלל עדיין לא הסכים.

הוויכוח הוא על אמירת הן או לאו ליוזמה המעשית היחידה העומדת על הפרק — ואשר לא תעמוד עוד זמן רב — זו הקוראת לישראל להסכים לשבת עם נציגי הצד השני במתכונת כפי שהוצגה במסמכים האמריקאיים. הסירוב של הימין אינו נוגע לפרט זה או אחר. לא תוכביתם של מפחלצ־יישופים בניגוד לעמדת מפחלצי־שממיות היא שמד־תיעה את הליכוד והמפלגות הקרובות לו מלהיענות ליוזמה ההיא. הם מתנגדים בכל עוזם לאיזשהו מו"מ שפירושו המרת שטחים בהסדר.

* * *

יתר על כן, הם טולדים ממחשבה להיכנס למו"מ אפילו היה מתקיים ללא תנאים מוקדמים, מכיוון שידוע להם יפה כי בשעה הראשונה של כל התדיינות כזאת יתברר, ללא ספק, שהמדובר במה שמסייט אותם כלי־כך: שטחים תמורת שלום. ולא פחד לצבר עדיין כדי שיכחת המרגינים של מנהיגי המחנה הזה, בשעתם, לעשות הכל במשך שנתיים ארוכות לבלום ולמנוע אפילו את האפשרות המינימאליסטית של אוטונומיה חלקית בגדה, זו שהם נטפלים אליה עכשיו כאשר אינה יכולה עוד לעמוד על הפרק.

רק הבנה — הבערות לעתים באופן מטעיע — כי המחלוקת הגדולה אינה קיימת אלא על השאלה הזאת, תאפשר בירור ציבורי שפוי של הוויכוח הלאומי החשוב ביותר אולי מאז הקמת המדינה. העיסות הפנימי וההתנערות לסוגיה שבצד הזה הם סביב עניין אחד בלבד — התנגדות מוחלטת הממשלה לדון בהסדר. רק עליה, מעבר לכל הפעלולים המילוליים, ראוי שיתנהל עכשיו הוויכוח.

* * *

מדוע בדלתיים סגורות?

מאת גדעון אלון

בחודשי הדיום, תחת מעטה של סודיות, יתכנס בקרוב בית הדין למשמעת של השופטים בראשות נשיא בית המשפט העליון השופט מאיר שמגר, כדי לדון בקובלנות המשמעתית שהגיש שר המשפטים אברהם שריר נגד שלושה שופטים: שופטי בית המשפט לתעבורה בב־שבע ריפאי ואשר ארבל ושופט השלום מאשקלון צבי גריע, הנושרים בהתנהגות שאינה הולמת את מעמדו של שופט.

שלושת השופטים אינם חשודים בביצוע עבירות בישתוניות. מדוע אם כן לקיים את דיוני בית הדין למשמעת מאחורי דלתיים נעולות? מדוע נשמר בסוד תוכן מכתבי הקובלנה שעליהם חתום שר המשפטים אברהם שריר? האם עקרון פומביות המשפט מאבד משמעותו כשמדובר בעבירות לכאורה שביצעו שופטים?

גורמים משפטיים בכירים ... שלושת השופטים ... [illegible]

קלינגהופר, מומחה למשפט קונסטיטוציוני, אומר כי "קיום ישיבות בית הדין המשמעתי של השופטים בחשאי, מעיד על הגנת־יתר מופרזת על הנאשמים. לדעתי, זהו צעד שאיננו במקומו. יש עילה לקיום הדיונים בדלתיים סגורות רק אם קיים חשש שפומביות הדיונים עלולה לפגוע במערכת המשפט כולה, אולם לא נראה לי שבמקרים אלה קיים חשש כזה".

החוק קובע אמנם כי "הדיון (של בית הדין למשמעת) יתקיים בדלתיים סגורות, אם לא החליט בית הדין המשמעתי על דרך אחרת". כלומר, בית הדין למשמעת של השופטים שצריך עפ"י החוק להיות מורכב משלושה או מחמישה שופטים, בראשות נשיא בית המשפט העליון או ממלא מקומו, או הוותיק בין שופטי בית המשפט העליון — מוסמך לקבוע אם הדיון בקובלנה יהיה פומבי או חשאי. גורמים משפטיים אומרים כי סעיף זה בחוק הוא תולדה של הלחץ שהפעילו בזמנו השופטים על הכנסת, כדי לתקן מגנה למנוע את הוצאת "הכביסה המלוכלכת" החוצה.

אבל יש משום אבסורד בעובדה שמשפטיהם של שופט בית משפט השלום אהרון כהן ובית המשפט לתעבורה יעקב ברדיין — שהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש החליט, אחרי התלבטויות ממושכות, להגיש נגדם כתבי אישום פליליים באשמת הפרת אמונים (שהעונש המרבי עליה הוא שלוש שנות מאסר) — יתנהלו בפומבי בבית המשפט המחוזי בירושלים ועיתונאים יכלו לדווח בהרחבה על מהלך משפטים, ולעומת זאת דיוני בית הדין למשמעת נגד שלושת השופטים המואשמים בהתנהגות שאינה הולמת את מעמדם של שופט, יערכו בחשאי וגם תוכן פסקי הדין לא יובאו לידיעת הציבור.

דומה שקיום דיוני בית הדין למשמעת של השופטים בעניינם של שלושת השופטים (ארבל, ריפאי וגריע) בדלתיים סגורות עלול לכרסם באמונו של הציבור במערכת השיפוטית. יש גם חשיבות לכך ששופטים אחרים, בכל הערכאות, יוכלו לעקוב אחר הדיונים הפומביים של בית הדין למשמעת, למען "יראו וייראו".

בין יהודי אמריקה: תמונות מצב (ז')

ברוקלין, לובאוויץ' וכל השאר

"איך תופסים הישראלים את יהודי אמריקה? בעיניהם אנחנו מתבוללים ומתמוטטים" ● מעט מאוד ישראלים מבינים את כוחה של חברה מגוונת, הרואה בשוני מקור של עושר, ולא מקור של פחד

מאת יואב קרני

ניו־יורק

ישראלים שואלים עכשיו כיצד הם נראים בעיני יהודי אמריקה. אבל באמריקה יש כמה יהודים, השואלים כיצד הם נראים בעיני הישראלים.

"אילו סיפורים אתה שומע עלינו בישראל?" שואל אברהם פוקסמן, המנהל הארצי של הליגה נגד השמצה של בני־ברית. "אתה שומע שאנחנו מתבוללים, שאנחנו מתמוטטים. איפה אתה שומע על תרבות חיה ונושמת, או על בית כנסת מלא וגדוש? יש ישראלים אותים המבינים ומעריכים. אבל ברובם הגדול הם אינם יודעים, אינם מבינים".

הליגה נגד השמצה היא אולי הארגון היהודי האפקטיבי ביותר בארה"ב. השנה היא חוגגת 75 שנים להיווסדה. היא הספיקה לעשות כמה דברים בשנותיה. אבל פוקסמן באמת כשהוא אומר: "אנחנו עושים הרבה דברים, אלא מה אך אני ערב לך שהמחקר הבא שלנו על אנטישמיות הוא שיגיע לכל עיתון בישראל". הליגה מספקת מדי שנה סטטיסטיקה של תקריות אנטישמיות בארה"ב, שרובן — עלפי הליגה עצמה — הן פעוטות ושוליות. אף־עלפיכן למרה העיתונות הישראלית במרוצת השנים לזהות את הליגה עם נושא האנטישמיות.

מדוע, בשיחה במשרדו, לא הרחק ממרכז האו"ם, משיב פוקסמן: "זה במידה רבה בגלל הקהילה העיתונאית, המזינה את הציבור הישראלי בשני סוגים של סיפורים — האלמנט הפוליטי של חיי היהודים ביחס לישראל; והדרישות השערורייתיות ביותר על אנטישמיות. כך נתפסים חיי היהודים בעיני צרכן־עיתונים ישראלי".

"אנשים מצחיקים באוטובוסים ממוזגים"

ביסוד התופעה הזו, לפי מנהל הליגה נגד השמצה, מונחת פילוסופיה "לתגוגג את שלילת הגלות". כן, הוא ממשיך, "יש שלילה, שלילה רצינית. אבל אני אינני רואה שום ניסיון רציני בישראל לצייר תמונה אמיתית ומאוזנת של חיי היהודים (...) לדאבוני, יש עיתונאים ישראליים המבלים שנתיים או שלוש בארה"ב ואינם טורחים להתעניין אפילו פעם אחת בחיים היהודיים המאורגנים".

למהלך הזה יש תוצאות קשות, אומר פוקסמן. "זה ניכר, למשל, בחוסר הבנה של התנהגותנו בפרשת ג'ונתן פולארד, כאשר פרופ' שלמה אבינרי כתב עלינו שאנחנו נגועים במנטאליות של גלות". נוסעים באוטובוסים ממוזגים ומחפשים את הבניינים עם השלטים העשויים את שמותינו". אולי מן הטעם הזה הטיסה הליגה בחודש שעבר חמישה עיתונאים ישראלים לכמה ערים בארה"ב, הניחה להם להציץ אל התהליך הפוליטי האמריקאי, הפגישה אותם עם יהודים שאינם נוסעים באוטובוסים ממוזגים.

גם ארגון מרכזי אחר, הוועד היהודי האמריקאי, מביא מדי שנה קבוצות של ישראלים לארה"ב, להפגיש אותם עם יהודים. "בכל פעם אני נדהם מחדש", אומר הרב מארק טננבאום, מראשי הוועד. "חברי המשלחות האלה אינם יודעים כמעט ולא כלום על חיינו כאן. בעיניהם החיים כאן הם משוואה של כסף, נישואי־תערובת, התבוללות ואנטישמיות.

"אחד הדברים המפתיעים", אומר הרב טננבאום, "הוא שישראלים נוהגים בקהילות יהודיות כמו היו קולוניות. זו אידיאולוגיה המניחה שהגולה קיימת רק כדי לשלול אותה. בעיניהם, הגולה מלאה קהילות ללא עתיד, הקיימות רק כמנוף לאינטרסים של ישראל".

איזו דעות היה רוצה הרב טננבאום לצייד הישראלים, הוא אומר, צריכים להבין שהגניוס של אמריקה אינו רק טכנולוגיה מתקדמת, אלא זה שעברנו מחברה פרוטסטנטית, אנגלו־סאקסית לבנה, אל חברה פלוראליסטית, רב־גזעית, רב־דתית ורב־אתנית — שבה כל קבוצה מסבה אל השולחן האמריקאי בכבוד ולא בחסד. מה שלמדתי הוא, שישראלים אינם מבינים באופן כללי את הדינאמיקה של ארה"ב. הם אינם מבינים את כוחה של חברה מגוונת, הרואה בשוני מקור של עושר, ולא מקור של פחד".

כמו המפה ב"ניו־יורקר"

מרטין פרץ, העורך הראשי של השבועון רב־היוקרה "ניו ריפאבליק", אומר: "המאמץ שלנו להבין את הישראלים גדול הרבה יותר מן המאמץ שלהם להבין אותנו. אתה יכול לראות את זה במספר הקטן של ספרים על יהודי ארה"ב המתורגמים לעברית".

פרץ הוא פעיל מרכזי בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית ושל קרן ירושלים. הוא מבקר בארץ פעמים אחדות בשנה. "אני נדהם", הוא אומר, "עד כמה בלתי מיוסדת היא הדעה הרווחת בישראל על יהודים באמריקה".

הרב הלף קלמן, מראשי הזרם הקונסרבטיבי של יהודי ארה"ב, אומר, כי בלי קשר לשלילה העקרונית של הגולה, הישראלים צריכים להכיר אותה. "אני מתרעם על בורות", הוא אומר, "ביחוד של עיתונאים הכותבים על פוליטיקה אמריקאית ויהודית־אמריקאית — בקשר עם ישראל". הוא מציין כי כל יהודי מן השורה בארה"ב יודע מה קורה בירושלים, בתל אביב ובחיפה יותר ממה שהמשכיל הישראלי המצוי יודע על ניו־יורק ועל בוסטון.

"מה יודע ישראלי על יהודי אמריקה?" שואל הרב אלכסנדר שינדלר, מנהיג הזרם הרפורמי. "אתה מכיר את המפה המפורסמת של השבועון 'ניו־יורקר', המציגה את ניו־יורק כמרכז העולם? באותו אופן נראים יהודי אמריקה בעיני הישראלים. במפה שלהם מופיעים ברוקלין, הרבי מלובאוויץ', ותיכת ניו־יורק שבה גרים תורמי המגבית, וואשינגטון, ושניים־שלושה יהודי שוליים מטורפים".

ב־1986 עשתה ו"ד מינה צמח סקר בשביל הוועד היהודי האמריקאי, שביקש לבחון את גישתם של ישראלים כלפי יהודי אמריקה. רוב גדול מבין הנשאלים השיבו, שאנטישמיות והתבוללות מסכנות את קיום היהודים. 60 אחוז חשבו, שיש לרחוק ביהודי אמריקה לעלות. אם בחוץ לבר נתון השוואתי אחד כדי להבהיר את עומק התהום המפרידה בין התפיסה הישראלית של יהודי אמריקה ובין התפיסה של יהודי אמריקה את עצמם, הנה: סקר על יהודי אמריקה שנעשה באותו הזמן הראה, כי רק עשירית מהם חושבים את ישראל כמקום טוב יותר בשביל היהודים.

הגשר בין תפיסות כליכך מנוגדות הוא צר מאוד. לא הרבה טורחים לחצות אותו.

(המאמר הבא — ביום שישי)

"שממשלת ישראל תשמע אותי"

ראיון קצר עם השחקן ריצ'ארד דרייפוס בתום הפגנת שלום עכשיו בה השתתף בלוס אנג'לס

מאת בני לנדאו

אתה מדבר בשם הוליווד?

לא. הוליווד אינה גוף אחד. הוליווד היא אנשים רבים ודעות רבות. אני מייצג את עצמי. אני מדבר כיהודי אמריקאי, ללא כל קשר לתעשייה.

למה אתה תומך בשלום עכשיו?

חשוב שיידעו שיש תנועת שלום בישראל המתנגדת למדיניות הממשלה. חשוב שיידעו שאנחנו מודים אתם. אין כל סיבה שכל הקהילה היהודית תסכים עם מדיניות הממשלה.

בודאי קוראים לך בוגד. מה אתה אומר לאנשים אלה?

איזה אנשים? על מה אתה מדבר?

הליגה להגנה יהודית, הקבוצות השמרניות והאחרות.

אה, האנשים האלה.

אתה באמת מבין את כל הבעיה בישראל?

האתה מבין את כל הבעיות? מישהו מבין את כל הבעיה? יש לי דעות, בדומה לכל אחד אחר בישראל ובארה"ב ואני רשאי להביע אותן. איני סבור שעלי להעמיד את עצמי למבחן של ידע.

כיצד בדיוק הגעת לשלום עכשיו? מי שתח אותך?

הכרתי את הרב חיים ויזלר־פלד (מפעילי התנועה בבורלי הילס) והתחלתי לדבר על בעיות הכיבוש בארוחות צהריים המעוררות הלל בערך לפני כשנתיים. דיברתי על פצצת הזמן הדמוגרפית. בשבת החודשים האחרונים השתתפתי בכמה מפגשים של התנועה, אחת מהן היתה בארוחת ערב לגיוס כספים.

מתי בדיוק היית בישראל?

ב־84' או ב־83'. שהיתי רק שלושה ימים. בעצם לא הייתי ממש בישראל. עדיין לא.

איך מבוד שהיה מבין יותר להתנהל את המעורבות בעניני ישראל בנסיעה לארץ?

אתה צודק. אבל הפלשתינאים האלה קמו והתחילו להשתגע בדיוק באמצע העבודה שלי ולא היה זמן לנסוע. אני אגיע לישראל. אתה באמת סבור שביקור שלי בישראל הוא בעל חשיבות קריטית?

כן.

ואתה חושב שזה קריטי לבקר בווטרלו כדי להבין את נפוליאון? ב־65' זה היה קריטי לבקר בדרום ויאטנם כדי למתוח ביקורת על ממשלתה? אני חושב שזו שטות.

האם רק העלייה, רק אלה שיכולים להרשות לעצמם לשהות בישראל תקופה ממושכת רשאים לדבר עליה בארה"ב? זה טיעון פושט רגל. יש לי דעות על ישראל ואני לא צריך לבקר בה על מנת להבין מה קורה. אני אמשיך ואפגוש אנשים ואני אביע את דעותי ומישהו יקום ויאמר: כמה זמן היית שם? זה לא מספיק.

אז מה אתה רוצה להגיע במסר של היום?

הייתי רוצה שממשלת ישראל תשמע אותי. הייתי רוצה שאותם ישראלים שאני שותף לדעותיהם יידעו שיש להם ידידים בארה"ב.

הדולר שלך ב-הרץ שוכר יותר

שכור הרץ בחו"ל השנה ושלם פחות ממה ששילמת בשנה שעברה

השנה, בעת נסיעתך לחו"ל כדאי לך במיוחד לשכור הרץ. טבלת מחירים לדוגמה*

גרמניה	DM	($17) 29
שוויץ	SF	40
צרפת	FF	100
אנגליה	£	11
איטליה	LIRE	25,500

התחל את הטיול במקום הנוח לך, ובסיומו תוכל להשאיר את הרכב בכל אחד מסניפינו הפזורים ברחבי אירופה וארה"ב, ברבים מהם ללא חיוב נוסף. אכן בהרץ, הדולר שלך שווה יותר.

* המחירים ליום לרכב מסוג A (בשוויץ מסוג O) ואינם כוללים מיסים מקומיים וביטוחים. המחירים מבוססים על תקופת שכירות של מינימום 14 יום. המחירים בתוקף החל מ־1.4.1988

לפרטים נוספים פנה לסוכן הנסיעות שלך או למרכז ההזמנות של הרץ
טלפון: 03־5613232 ת"א 04־531234 חיפה 247248, 02־226334 י־ם

עם ההצלחה אי אפשר להתווכח

Hertz

חברה מס' 1 בארץ ובעולם להשכרת רכב

ורשבסקי פוליק דובר

صكنا من الاصل

הטרדה מינית היא אונס קטן

ההטרדה המינית על כל היבטיה נדונה בערב מטעם החטיבה להבדלי המינים בחברה, במסגרת האוניברסיטה העברית

מאת מרים גורן

"כאשר פירסמנו את תוצאות הסקר על הטרדה מינית בעבודה, שעל־פיו כ־40 אחוז מן הנשאלות (כולן בשירות המדינה) הוטרדו לפחות פעם אחת — אם בצורה מי־לולית ואם במגע פיסי — העיר באר־צי חבר מפלגתי: האם 40 אחוז הנשים האחרות רואות עצמן נע־לבות (כלומר, מכך שאין מטרידים אותן)?" כך סיפרה הד"ר ביצה שפירא־ליבאי, שהיתה עד לאחרונה יועצת ראש הממשלה למעמד האשה, בערב שהוקדש לנושא "הטרדה מינית בעבודה" מטעם החטיבה להבדלי מינים בחברה של האוניברסיטה העברית. "זו תגובה טיפוסית של גברים הסבורים כי הטרדה מינית היא בעצם מחמאה שהאישה מצפה לה. הסקר הוכיח", לדברי ליבאי, כי "75 אחוז מהנש־אלות ראו בתופעה זו פגיעה והשפלה".

מנחת הערב, הד"ר פרנסיס רדאי, מן הפקולטה למשפטים באוניבר־סיטה העברית, הביעה סיפוק רב מן החוק לשוויון הזדמנויות בעבודה, שהתקבל לפני כשבועיים, ועל־פיו לא רק אסורה אפליה על רקע מיני, אלא החוק מחייב מעביד להוכיח שלא הפלה לרעה אשה כאשר לא קיבלה לעבודה או לא קידם אותה, או קיפח אותה בצורה כלשהי על רקע מיני, ועתה ניתן לאכוף על־פי החוק את זכויות העובדת.

החוק החדש כולל סעיף המתייחס להטרדה מינית והד"ר רדאי ציינה כי נוכחה בחשיבות הבעיה על־פי המקרה של פקידה העובדת בישיבה מסוימת, ישפטייה, נשואה ואם לשניים, שהוטרדה לטענתה על־ידי רב בישיבה. אף הוא נשוי ואב לשבעה. כשהתלוננה האשה — פוטרה מן העבודה. "פנינו לבית הדין לעבודה" — מספרת הד"ר רדאי — "והבאנו לסגירת הישיבה ולתשלום פיצויים לעובדת. הרב התפטר, אך קיבל את כל הזכויות. כאשר נפתחה הישיבה מחדש, שאלתי מדוע לא להחזיר את האשה לעבודה. השיבו לי: איזו תדמית תהיה לנו, אם מי שהתלוננה על הטרדה מינית תישאר אצלנו?"

הסיפור על ההטרדה בישיבה הגיע אלינו מפיהם של שני בחורי ישיבה, שהתנהגות הרב עוררה את רוגזם, מספרת ליבאי. גם אסיסטנית ובעלה סייעו לפקידה ופוטרו בשל כך. מצד שני, היו מי שנתנו גיבוי לרב. בכלל, יש מערכת גיבוי עצומה לגברים בתחום ההטרדה המינית, מדגישה ליבאי. רבים רואים בהתנהגות כזאת נורמה חברתית ואפילו שופטים נוטים לקבלה (ראה מקרה טייטלבאום ואחרים), אולם יש גם נשים שהפנימו נורמה זו ומגיבות ב"זו דרכם של גברים". או: "צריך לקבל את זה".

כפופות לגברים

הנושא אינו מין, מדגישה ליבאי, אלא מעמד האשה בעבודה והרי רוב הנשים נמצאות בדרגות נמוכות וכ־פופות לגברים.

מהי הטרדה מינית? פניות, רמי־זות, אמירות בעלות אופי מיני, מגע פיסי, לטיפה, נשיקה וכדומה, הנע־שים בניגוד לרצונה של האשה. אין המדובר בזיווג או ביחסים ש־בהסכמה, אלא על כפייה במקום העבודה, על אלימות כלכלית וניצול כוח כלכלי להשגת מטרה מינית; ובעצם הדבר דומה לאונס ומוגדר כ"אונס קטן". בשני שלישים מן המקרים — העלה הסקר — ההטרדה באה מצד הממונה הישיר על האשה ואז אין לה כתובת להתלונן.

מה נותן החוק החדש? הוא קובע קודם־כל, שזו אינה נורמה ובכך יש שינוי מהותי בקונצפציה. החוק מגן על מתלוננות שמתנכלים להן עקב הגשת תלונה. אסור לפגוע בקידומה של המתלוננת או בזכויותיה או לפטרה על רקע זה. (ועוד: עד לקבלת החוק לא היה כלי משפטי לעזרת אשה שקופחה. השאלה היתה מה יצא לה מזה שהגבר נענש. כיום יכול בית־המשפט לחייב בצו עשה את החזרתה לעבודה או קידומה, תוך התחשבות בנסיבות. עדיין נשאלת השאלה: כיצד תעבוד עם מי שהתלוננה עליו?

הצרה היא, מדגישה ליבאי, שד־מלה רבות למען החוק מזה כשבע שנים, כי אמנם הוכח להגיש תביעה קיימת. אלא שנשים לבדן לא יעמדו בנטל. דרוש גוף ממלכתי, כמו במדינות אחרות, שיגיש תבי־עות ויאכוף את חוק השוויון בהז־דמנויות בעבודה וזאת לא השגנו בחוק.

ליבאי מדגישה שגופים מתערבים צריכים לקבל עליהם את המשימה, כדי שהחוק לא יהפוך לאות מתה. שפירא מציעה שהסתדרות תמלא תפקיד זה, או ועדי העובדים. מה שחסר בחוק הוא התייחסות לאח־ריות אישית של מעסיקים, כמקובל בארה"ב. צריך היה לחייב מעסיקים לנקוט אמצעים כדי למנוע מקרים של הטרדה, לארגן שיחות, לקבוע פרוצדורה.

בשירות המדינה מונה כידוע צוות לעניין ההטרדה המינית. חברות הצוות, שרה זיסמן, הזכירה את המכשולים שבפניהם עומדות המתלוננות. תמיד האישה במצב נחות, היא מרגישה. לגבר מאמינים יותר מראש. כשהמטריד מעניק לעובדת טובות הנאה, כל הסביבה בעבודה אנטגוניסטית כלפי האישה וכך העובדת נמצאת במלכודת.

חברת־הכנסת לשעבר, תמר אשל, סיפרה על ניסיונה להיאבק בהטרדה מינית בצה"ל והתברר לה כי הבנות לא מצאו תמיד סעד אצל הקצינות. אלו לא היו מוכנות להיראות כאנטי־גבריות. אמנם במקרים שהגיעו למשפט, המטרידים נענשו קשות וזכור לטובה במיוחד רב־אלוף חיים לסקוב המנוח, שהתייחס בחומרה רבה לכל מקרה כזה שהובא בפניו במפקד. המסקנה: יש לעשות פעו־לות הסברה בין נשים הממלאות עמדות בכירות וכן דרושה הסברה בשפה מובנת לכל הציבור.

התופעה של נשים שאינן מוכנות לסייע לנשים מוטרדות רווחת למדי, ואם כך, אין לתמוה שלא פעם גם ועד העובדים יוצא לעזרת המטריד. במקרה של עובדת בבית־משפט, מספרת הד"ר ליבאי, אף שכר הוועד עורך־דין להגנת הגבר וניסה להשפיע על עדים. לחצו עליה יד־דים והיא היתה נתונה ללחצים קשים אפילו מצד אשתו של המטריד. הכפישו את שמה עד שכמעט התמוטטה. קצין המשטרה שטיפל בתלונה אמר לי: הרי זה כמו סכסוך בין שכנים. שתפקידיה השו־פט שעניין זה הגיע אליו אחרי שב־תיים של סבל שעבר על האשה שאל: מה יש, אי־אפשר לגמור עם זה?

האישה נשברה איתרה והסתפקה בהתנצלות. אחר־כך הועברה ל־עבודה באיזור אחר.

תצוגת אופנה באולם הלבן של ארמון פיטי בפירנצה

איך נולדה האופנה האיטלקית

מאת חולדה ליברנומה

פירנצה

האשה היושבת מולי, מאחורי שולחן עבודה עמוס ניירות וצילו־מים, במשרד צבוע לבן, שחלונותיו פתוחים לגן ירוק ומטופח, היא אלנה מאצוצ'י, מנהלת המרכז הפלורנטיני לאופנה. אלנה גדלה עם המרכז, בו החלה לעבוד כפקידה לפני חצי יובל שנים.

"כולם מדברים היום על האופנה האיטלקית, אבל למעשה היא נולדה כאן, בפירנצה, רק בשנות החמישים. לפני כן חשבו ויוצרו בעיקר על אופנת פאריס. האופנה שלנו הפכה תוך שנים מעטות מתורה קשה לצריפת", אומרת אלנה.

ההתחלה היתה מקרית וביוזמתו של אדם אחד, "כמו דברים רבים בפירנצה", היא אומרת. ג'ובאן באטיסטה ג'ורג'יני, איש עסקים שעבד עם כמה יבואנים אמריקאים גדולים לביגוד, זימן לחווילתו הגדולה בלב פירנצה כמה מחשובי הקניינים והעיתונאים האמריקאים, כדי להציג בפניהם את האופנה האיטלקית. השנה היתה 1954. איט־ליה העניה שנוצחה במלחמה, עשתה מאמצים רבים לייצא לשוק האמריקאי העשיר והגדול. היתה זו תצוגת האופנה האיטלקית העילית הראשונה. היו שם שוברט, פאביאני, אנטונאלי, סימונאטה, האחיות פונ־טאנה ואחרים.

ההצלחה היתה מרשימה: ה־אמריקאים גילו את האופנה ה־איטלקית, וכך היא "נולדה" בעולם האופנה הבין־לאומי. שישה חודשים אחרי כן אורגנה התצוגה הרשמית הראשונה, אליה הוזמנו מאות קנ־יינים ועיתונאי אופנה מכל רחבי העולם. כעבור שנתיים פתחה עיר־יית פירנצה בפני האופנה את אחד האולמות היפים בעיר — אולם הריקודים של ארמון פיטי, ארמונם האחרון של דוכסי טוסקאנה. שם ממוקמות היום שלוש גלריות חשובות, ושם נמצאת גם דירת השרד של נשיא הרפובליקה ה־איטלקית כשהוא מבקר רשמית בעיר (הנשיאים אמנם העדיפו עד כה בתי מלון). פעמיים בשנה היו קניינים נאספים באולם הלבן, כדי לעקוב אחרי חידושי האופנה ה־איטלקית, "אופנת פיטי". ב־1969 הוסיפו לאופנת הנשים את אופנת הגברים ואחר כך אופנת בוטיק לגברים ולנשים, כלומר את החי־דושים בתורשת הביגוד המעולה באריג ובסריג, והציגו בפיטי תוצרת מפעלים ידועים כמו זאנייה, רוסאטי וקן סקוט. הוחלט להפריד בין אופנת נשים וגברים רק ב־1972, וכך נולדו "פיטי דונה" (אופנת נשים) ו"פיטי אומו" (אופנת גברים), חלקם הקטן באולם הלבן שבארמון פיטי ורובם בבתי מלון גדולים בעיר.

עניין וקנאה

הצלחתה המסחררת של פירנצה עוררה עניין וקנאה בבירות האחרות של האופנה האיטלקית: מילאנו ורומא. לבתי האופנה ברומא היו מאז ומתמיד לקוחות אקסקלוסיביים שבאו לתצוגות אופנה קטנות ויוקר־תיות, נושאות אופי פרטי. בהדרגה הגדילו בתי האופנה ברומא את מספר תצוגותיהם. אבל לא רומא אלא מילאנו, בירת הכלכלה האיטל־קית, פתחה במאבק יעיל, כדי למשוך אליה את חשובי הקניינים בעולם. מילאנו המאורגנת היטב, "העיר האירופית היחידה באיטליה", מצוידת בנמל תעופה גדול, בקשרי רכבות מהירות לבירות אירופה, שהעמידה לרשות מארגני מרכז האופנה אפילו את הסקאלה, הצ־ליחה בסופו של דבר להגיע להסכם עם פירנצה ב־1984. גם מפני שר־בים מבתי האופנה החשובים הם בעיר עשירה זו.

אופנת הנשים עברה למילאנו. שם עובדים אופנאים המוכרים בעולם האופנה הבין־לאומי, כמו מיסוני, ור־סאצ'ה ואלנטינו. פירנצה שמרה לעצמה את אופנת הגברים העילית ואופנת הבוטיקים. בפירנצה מוצגת גם אופנת לבני נשים. ומאז 1985, אומרת אלנה מאצוצ'י בקורת רוח, נערכת כאן תצוגת "פיטי טרנד", אז חידושים באופנה האיטלקית ה־מוצגים על־ידי אופנאים צעירים, כלומר, משמשת בימה לרעיונות חדשים.

המרכז הפלורנטיני לאופנה הוא גוף ציבורי שהאחראים בעלי ה־מפעלים במיגזר הביגוד (אריג וסריג) שותפים בו ב־50 אחוז. חוג הקניינים שהתרחב במרוצת השנים כולל כיום קניינים מכל רחבי העולם והיקף העסקים במילאנו, פירנצה ורומא מגיע לעשרות רבות של מיליוני דולרים. יש לציין כמובן גם את תחום תעשיית הנעליים, אופנה שגם היא נולדה בפירנצה בשנות החמישים, ועברה מכאן לבד־לניה. מנהלתם של מעטים הפכה האופנה האיטלקית לשם דבר, לצידה של צרפת הסמוכה, כאשר פעמים רבות היא עולה עליה בהיקף העסקים ובחידושים. כמוה היא מתחרה בכוכבים העולים: ספרד (אופנת נשים), גרמניה (אופנת גברים) ואופנאים מוכשרים בעולם כולו.

חור בכיס

צביעות מוגנת

מאת אברהם טל

בדרך כלל אני נמנע מלעסוק בעניין חוק הגנת הדייר ושכירות מוגנת. בנושא הזה, כך נדמה, אי אפשר לעשות צדק. כאשר אתה משוחח עם נציגי הדיירים — אתה משתכנע על נקלה שהמ־דובר באביונים ששילמו כמיטב כספם בעד הזכות לגור בדירה וזהו רכושם היחיד עלי אדמות; לעומת זאת בעלי־הבתים הם "בעלב'תים" טפילים הנהנים מה־כנסות נאות מדמי מפתח ושכר דירה, או קבלנים שקנו את הדירות במחיר מצחיק לצרכי ספקולציה.

אבל כאשר אתה מאזין לנציגי בעלי־הבתים, תשמע שהם עצמם עניים־מרודים, זקנים שהשקיעו את מיטב חסכונותיהם בקניית בית, כמשען לעת זקנה, ועתה צומחת להם מזה, במקום פרנסה — קרחת, והדיירים נהנים על חשבונם מדיור בשכר דירה מצ־חיק. העניין באמת מסובך מאד, וכמאמר הכתוב בבריותו — אלה צודקים, וגם אלה צודקים, ומי צודק קצת־יותר — קשה מאד להחליט. שומר נפשו ירחק מהנושא.

בכל זאת נמשכה תשומת לבי למודעה המובאת בסמוך. איך אפשר לשתוק כאשר שלושה נציגים בכירים של סוחרי ישראל קוראים לחברי הכנסת מהמיית לבם: אל תנצלו אותנו? איך אפשר להחריש כאשר ח"כ אחד מנסה, באמצעות הצעת חוק פרטית, להפקיע במחצית רכושם של הסוחרים האומללים — ועוד לטובת בעלי הבתים העשירים? חוש הצדק דוחף אותי להתעניין במקרה הזה ולהיחלץ במידת האפשר לעזרת העשוקים.

מתברר שהמדובר בהצעת חוק פרטית של ארבעה חברי כנסת — פנחס גולדשטיין, דידי צוקר, אמנון רובינשטיין ומאיר שטרית — שבאה להסיר את ההגנה מבתי־עסק שבעליהם לא שילמו דמי מפתח ולחייבם בדמי שכי־רות בגבול מחצית דמי השכירות הכלכליים, על־פי פסיקת בית־דין לענייני שכירות.

ראוי לדעת, שבעבר הוסרה ההגנה מחלק מבתי העסק — כ־20 סוגים, לפי מבחנים שאינם ברורים די צרכם. בעקבות זאת נשארו עסקים רבים מוגנים. במהלך הדיון הטרומי בכנסת

חבר כנסת נכבד

אל תיתן!!!

לנצל אותנו

חבר כנסת אמנון רובינשטיין הגיש לכנסת הצעת חוק לתיקון חוק הגנת הדייר – שמטרתה להפקיע במחצית רכושנו לטובת בעלי הבתים העשירים.

סוחרי ישראל פונים אליך שלא להשיר מההצבעה בכנסת ולהצביע נגד הצעת אמנון רובינשטיין.

הביא ח"כ רובינשטיין דוגמאות אחדות. בית־מרקחת במרכז רמת־גן, שנשכר על ידי רוקח לפני 50 שנה, מתופעל היום על ידי בנו בעזרת שלושה או ארבעה רוקחים, משלם שכר דירה — 284 שקל לחודש (שכר הדירה הכלכלי נמנה באלפים). מסעדה משגשגת ברחוב דיזנגוף פינת פרישמן — אחד המקומות היקרים בעיר — 200 שקל.

מסעדה המתפשטת לרשת המ־בורגרים בתל־אביב — 250 שקל. בתי־עסק רבים בדרך יפו תל־אביב מול בית רומנו — בממוצע 89 שקלים (הם עושים סכום כזה ב־10 דקות). בית־מלאכה ביפו — 6.90 שקלים (ששה שקלים ותשעים אגורות — לחודש).

אין כל סיבה להניח שבעלי העסקים בדיור מוגן מביאים בחשבון בתחשיביהם את שכר הדירה המצחיק הזה. מכיוון שרוב העסקים משלמים שכר דירה כלכלי, המחירים לצרכן נקבעים בהתחשב בשכר הדירה הכלכלי, סביר להניח שלעסקים מוגנים יש רווח נוסף — מעין רנטה על נכס שבכלל אינו שייך להם.

ממשלות בדרך כלל, (כל הממשלות), אינן אוהבות לתקן את חוקי הגנת הדייר מסיבה פשוטה: דיירים יש הרבה, בעלי בתים יש (יחסית) מעט. החשבון ברור. שר הבינוי והשיכון השיב למציעי החוק בנאום מליצי ומנופח (לא ייאמן כמה מליצי ומנופח מסוגל איש זה להיות אפילו כאשר הנושא הוא פרוזאי לגמרי), ונתפס לרטוריקה הרגי־לה: "...אני חושב שזה יהיה עוול לאלפי משפחות (! — מדובר בעסקים) בישראל, אם ההצעה הזאת תתקבל. זה יהיה לנשל אותם מדמי מפתח ששילמו (! — מדובר באלה שלא שילמו) עבור הבניין. אני חושב שזה מתן פרס לקונצרנים גדולים (!), לעשירים גדולים (!), לבנקים גדולים (!) שרכשו את הבניינים האלה..." (על פי הצעת רובינש־טיין, ייקבעו מבחנים כלכליים חברתיים להסרת ההגנה).

ציטוט נוסף מדברי השר: "...איני רוצה להרחיב את הדי־בור על מה שאני עשיתי למען בעלי הבתים ולמען הדיירים עצמם... אני זה שבאתי לכנסת והצעתי העלאת דמי השכירות ב־300%. אני זה שבאתי לכנסת בהצעה של עידכון כל שלושה חודשים במלוא המדד..." (ההדגשות שלי, אבל החזקה על הדובר שהן היו גם במקור).

בהמשך הסכים לדי ל"בדיקה עניינית, יסודית, אובייקטיווית... מתוך גישה פתוחה". — אך לא בהכרח של הצעת החוק בתוך שכזו, אלא של "אותם הדיירים שעליהם דובר". נראה לי שלדי עשה חשבון מהיר ומצא כי עדיין יש יותר דיירים בבתי־עסק מו־גנים מאשר בעלי־בתים, והב־חירות הרי בשער, ולכן קלושים הסיכויים שייצא משהו מהב־דיקה. לא לחינם שיגרו הסוחרים מברק תודה ללדי על עמדתו בעניין זה בעת הדיון בכנסת.

הנושא יחזור ויעלה בכנסת, אך אני חושש שבשל שיקולים לא עניינים, הוא ייקבר מחדש. בית־המרקחת המשגשג ברמת־גן ימשיך עוד זמן רב לשלם שכר דירה חודשי של 284 שקל, ומסעדת היוקרה בתל אביב — 200 שקל בלבד, כלומר מחיר ארוחה לשני סועדים כולל הטיפ.

נשים — כוח עבודה לא־מבוטל

מאת סופרת "הארץ"

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פרסמה באחרונה לקט נתונים על כוח העבודה של נשים בישראל בשנת 1986. להלן חלק מן הנתונים:

● אוכלוסיית הנשים בישראל הגיעה בסוף שנת 1986 ל־2.2 מי־ליון נפש, בהן 1.491 מיליון נשים בגיל העבודה (15 שנה ומעלה). 758 אלף נשים היו בגיל 25 עד 54 — כ־50% מכלל הנשים בגיל העבודה. 206 אלף נשים היו בגיל 65 ומעלה.

● כ־569 אלף נשים (יהודיות ולא יהודיות) היו שייכות לכוח העבודה האזרחי בשנת 1986 — בממוצע 39% מכלל כוח העבודה האזרחי. מכלל הנשים בגיל 15 ומעלה, 38% היו שייכות לכוח העבודה האזרחי. מהנשים היהודיות — 43% היו בכוח העבודה.

● 7.9% מכלל הנשים בכוח העבודה האזרחי ב־1986 היו בלתי מועסקות, כלומר לא עבדו וחיפשו עבודה באופן פעיל. זאת בהשוואה ל־6.5% מקרב הגברים.

● בין 1980 ל־1986 נוספו לכוח העבודה האזרחי כ־88 אלף נשים — גידול של 18% בקירוב. באותה תקופה נוספו לכוח העבודה כ־67 אלף גברים — גידול של כ־8% בלבד. מכאן שמתוך כלל הגידול של כ־155 אלף נפש בכוח העבודה — כ־57% הן נשים.

● 43% מכלל הנשים המועסקות עבדו בעבודה חלקית, לעומת 17%, השיעור המקביל אצל הגברים. הנשים המועסקות עבדו בממוצע 29 שעות לשבוע.

● מהנשים המועסקות עבדו 46% בענפי השירותים הציבוריים והקהי־לתיים, בהשוואה ל־20% מהגב־רים. בענפי התעשייה עבדו כ־15% מהנשים לעומת 29% מהגב־רים.

● כ־59% מכלל המועסקים בענף השירותים הציבוריים והקהיל־תיים הם נשים. בענף שירותי החינוך הנשים מהוות 73% ובענף שירותי הבריאות 70%. הנשים מהוו כ־25% מכלל המועסקים בענף התעשייה וכ־47% מהמועסקים בע־נף השירותים הפיננסיים והשירותים העסקיים.

● מחצית הנשים המועסקות היו בעלות השכלה של יותר מ־12.4 שנות לימוד ואילו מחצית מהגברים המועסקים היו בעלי השכלה של 11.7 שנות לימוד או יותר.

● כ־50% מכלל 62,400 הסטוד־נטים בישראל, שלמדו לקראת תואר או תעודה אקדמית בשנת הלימודים תשמ"ו — היו נשים.

● מתוך 686 אלף משקי הבית בישראל שבהם יש ילדים עד גיל 17 (לא כולל קיבוצים) היו כ־48,500 משקי בית שבראשם לא עמד זוג הורים. מאלה 29,000 היו משקי בית שבראשם עמדה אשה (5% מכלל משקי הבית עם ילדים).

● השתתפות נשים בכוח העבודה קטנה ככל שגדל מספר הילדים במשפחה והיא עולה עם עליית גיל הילד הצעיר. 62% מהאמהות היהו־דיות לילד אחד היו בכוח העבודה בהשוואה ל־35% מהאמהות ל־4 ילדים ויותר; 47% מהאמהות שילדן הצעיר הוא בן פחות משנה היו בכוח העבודה, בהשוואה ל־62% מה־אמהות שילדן הצעיר הוא בגיל 10 עד 14.

● בשנת 1986 נישאו כ־23,700 זוגות יהודיים וכ־6,300 זוגות לא יהודיים. הגיל הממוצע בנישואין, ב־1986: לנשים יהודיות 24.6, ול־גברים היהודים 28.2. בקרב האוכלו־סייה הלא־יהודית היה הגיל הממוצע בנישואין בדרך כלל נמוך יותר: מוסלמים: נשים 21.1, גברים 25.3. נוצרים: נשים 23.6, גברים 29.0. דרוזים: נשים 20.0, גברים 24.0.

מבצע נגב קרמיקה

בסופר קרמיק

תצוגה מרהיבה של כלים סניטריים אביזרי אמבטיה ברזים וכיורים כפולים

סופר קרמיק רח' יצחק נפחא 7 מול מכבי האש בני־ברק. פתוח ברציפות עד 7 בערב. מכבדים כרטיסי אשראי

מכיר מישהו שהפסיק לעשן?

"לב אל לב ישראל"

האגודה הישראלית למלחמה במחלות הלב

מנפיקה בימים אלה תעודות הוקרה

"כל הכבוד, הפסקת לעשן!"

אם אתה מכיר מישהו שהפסיק לעשן וברצונך לומר "כל הכבוד" מלא את הטופס ושלח בצירוף 15 ש"ח לאגודת "לב אל לב ישראל"

"המעשן לשעבר" יקבל בסמוך תעודת הוקרה (בתוך שישה שבועות מיום קבלת התלוש)

לכבוד "לב אל לב ישראל", ת.ד. 38 כפר־סבא 44102

מצ"ב המחאה/שובר בסך 15 ש"ח

נא לשלוח התעודה לכתובת.

שם השולח ______ כתובת ______

תאריך ______ חתימה ______

החיים בפעמון הזכוכית

העידן המודרני מבליט ביתר שאת את ההפרעות הנפשיות של האשה, הצומחות בעיקר בשל כפל התפקידים: קריירה מול בית וילדים ● ספר חדש דן בהרחבה בעניין זה

מאת גילה קראוס

מי מאתנו אינה חשה לעתים שהיא נתונה בפעמון זכוכית, ש"בא לה" להתפרץ, לשבור מוסכמות ולנפץ את המסגרת השבירה, או להילופין, מתנגה בתחושת התחבר־ות בתוך פעמון שקוף כשהכל צו־פים בה. בכל שזו תחושה רגעית ב־לבד — היא לגיטימית. היא בעיה כשהיא מתמשכת, או עלולה לבוא התפתחויות קשות עד כדי אובדן, שיכחה עצמית, מאניה דפ־רסיווית, שקיעה, עד לשיגעון. ההתייחסות לשיגעון כנושא מפחיד היא מורשת אבותינו שתיארו שי־געון במונחים מרוחקים, כמו "זה מקרה שקרה לבת של פלוני". אין מדברים בו מפורשות גם כיום. אותה "בת של פלוני" נידונה לא רק לאישפוז, אלא גם לבידוד.

הספר "פעמון הזכוכית — נשים ושיגעון" מאת הד"ר פיליס צ'סלר (הוצאת זמורה־ביתן, תרגום: שרה פייקס) שופך אור על במה דמויות שסמעכו עליהן בספרות היפה: ויר־ג'יניה וולף, זלדה פיצג'ראלד וסי־לביה פלאת, מחברת "פעמון הז־כוכית".

בעידן המודרני גוברת התודעה להפרעות נפשיות השכיחות בנשים. הפרעות אלו יש לתלות בעיקר בכפל התפקידים המסורתי: קריירה מול בית וילדים או אפילו בעל התובע טיפוח. אותן בעיות נפש יסו־דיות קיימות גם בגברים, טוענת המחברת, ומביאה טבלות סטטיס־טיות להוכחת טענתה, אך סביר יותר שגברים ישקפו עוינות הרסנית כלפי אחרים והתמכרות הולכת לש־גיונות. בכולנו טמון ה"משוגע" הזה. השד הזה, אם המנגנון חלש מדי או התנאים הסביבתיים לוחצים — הוא פורץ ביתר תוקפנות.

לנשים יש מערכת מתמידה של בקרה עצמית. אבל החסך עלול להביאן במהירות להרס עצמי, לשקיעה ולדיכאון, בשל אי־מימוש יצרים. נשים טהורים, כמו הולדה ונישואין או להילופין — פרידה, מוות, שכול, העלולים לגרום תופ־עות תולניות קבועות.

העידן שלנו מכביד על האשה בשל ריבוי תפקידיה, התגברות תודעת הטישה, הפרסומת המוצגת למוצרי תדמית נוספים נעורים ויופי, תחרות בעבודה, גם בגברים,

פיליס צ'סלר: תחושת עבדות

טיפול בילדים, בהורים בוגרים, טי־פוח קשרים חברתיים והצורך ה־מתמיד להיות "על". כל זה לוחץ בהולט.

אם מנגנוני הבקרה של האשה חלשים ואין לה תמיכה במקרי שקיעה, המחלות מתפרצות. בסט־טיסטיקה נמצא כי שכיחות המחלות הדיכאוניות בנשים גבוהה פי־שניים בהשוואה לגברים. שיעור הנשים המאושפזות במוסדות בארה"ב בשל מחלות דיכאוניות הוא 70 אחוז לעומת 30 אחוז בגברים. התמונה מתהפכת כשמדובר במחלות נפש הכרוכות בהתמכרות לסמים, אלכו־הול והפרעות קשות באישיות ובתפקוד.

מצב אבלות תמידי

הד"ר צ'סלר אומרת כי נשים שר־ויות בעצם במצב "אבלות" תמידי. על מה שלא היה להן, על מה שהיה ואבד ועל מה שלא יהיה להן עוד. כשזה מגיע לממדים שמעבר לפרו־פורציה, זו מחלת נפש. עוד בעיה המועלית בספר — אי־היכולת לתת ביטוי ספונטני לעייפות, תסכול ו[illegible] בתקשורת בין־אישית.

הספר מציע מעין "כל תרבות" הנראה פשטני למדי, אך מומלץ על־ידי טובי הרופאים: פעילות גופנית התורמת לזרימת אנרגיה לשני הכיוונים, פנים וחוץ, פיתוח עיסוק בתחביבים בשעות הפנאי, האטת קצב העבודה בחוץ ובבית, נופש לא־מתוכנן, מוסיקה בשפע, שינוי בתד־מית חיצונית המעלה פלאים את הדימוי העצמי, המגמה שבירת השגרה הלוחצת.

הספר עומד על הצורך בשבירת המעגל של אשה־מולה־סביבה והש־פעות הגומלין ביניהן. מעגל זה בקיצוניותו דוחף נשים כשרוניות שלא עמדו בלחץ של אי־מימוש עצמי במחיר נטישת משפחה והתב־דלות חברתית, עד לאובדן עצמי ממש. וולף, זלדה, וירג'יניה וסילוויה היו כמו ב"פעמון הזכוכית". השבירות הזו ביחס לסביבה, לחצים לאשפוז כפוי, אי־הבנה של החברה בשלבי הריפוי הסטיגמה השלילית — לא הותירה להן תקווה לחיות.

לנשים בוגרות מאד וצעירות מאד יש סיכוי להחלות במחלות דיכאוניות בשני קצוות הגיל. יש בעיית הזהות העצמית, לבוגרות נלקח סל התפקי־דים ששימש לה תמיכה ולצעירה עוד אין זהות ברורה. מאגר ההז־דמנויות של נשים בוגרות הולך וה־דל ותחושת הריקנות קשה. בכלל, יש לאישה בימינו תחושת "עבדות" בבית, אצל הילדים, אצל בעלה. אין תחושה של בחירה חופשית שהיא מקור האושר.

אולי הפתרון לנשים הוא לעשות את החיים לעצמן ולסביבתן נעימים, ואז, אולי, לא יחושו שהן נתונות בפעמון זכוכית.

בחנות ובשוק

שולחנות אירוח בסגנונות שונים

מאת עדנה לוינשטיין

חג הפסח נעשה עם השנים שם נרדף לחג שבו רוכשים כלים חדשים ונאים. בהזדמנות זו קיימה חברת לפידר־נעמן תצוגת כלים מרשימה, שבה שילבה את מיטב תוצרתה העשויה קרמיקה ופורצלן.

חלק ממערכת של "נעמן"

מפעלי לפיד ונעמן, יצרני כלי אירוח והגשה הגדולים ביותר בארץ, נמנים עם קבוצת מוצרי הצריכה בקונצרן "כור". מפעלי לפיד מיי־צרים כלים העשויים קרמיקה חסינת־חום ומפעל נעמן הוא יצרן כלי פורצלן היחיד בישראל.

בתצוגה שהתקיימה באחרונה ב־בית סוקולוב בתל אביב עוצבו שול־חנות אירוח בסגנונות שונים: שולחן בסגנון עכשווי, שולחן ערוך לארו־חת בוקר, כלי אוכל של לפיד בעי־טורים של האמנית ציונה שמשי, דגם כפרי המכונה "ירדן" ועוד. בין השאר הוצג קו מוצרים חדש של לפיד, שבו שולבו כלי נוי בעיצוב פרנצ'סקו רוג'רו האיטלקי, שעיצב מערכות כלים ופריטי נוי בעבור חברת רוזנטל הגרמנית. ללפיד הוא עיצב פריטי נוי כאגרטלים, קערות, כלי הגשה ועוד. בחנויות המפעל של לפיד־נעמן נמכרות מערכות האוכל וכלי הנוי ב־20% הנחה לתוצרת סוג א'. בחנויות אלה ניתן לרכוש גם חלקי מערכות הגשה וכ־לים מסוג ב' בהנחות ובמבצעים שונים (נורית אמותי).

בלימת סימני הגיל

מוצר חדש של חברת הקוסמ־טיקה "קלארינס" מבטיח שהפעם הוא באמת עזר ל"בלימת סימני הגיל בעור הפנים". התכשיר החדש נקרא "דאבל סרום" והוא מבוסס, לדברי המפיצים, על עקרון ההפרדה הקיים בעור, שבו יש בלוטות המפרישות זיעה (מים) ובלוטות אחרות המפרישות שומן. כדי להתג־בר על המכשול הטבעי של שילוב רכיבים מסיסים בשמן ורכיבים מסי־סים במים, יצרה "קלארינס" תכשיר המבוסס על עקרון ההפרדה: שני בקבוקונים משלימים של שתי תרכובות סרום, אחת על בסיס מים והאחרת על בסיס שמן. התכשיר מרוכז מאוד ולכן די בכמה טיפות מכל בקבוקון לטיפול יומי. אחרי הטיפול, מבטיחים היצרנים, תיראי נהדר. ועכשיו המחיר: 139 שקל לשני בקבוקונים.

ועוד מבית "קלארינס" — אף זה חידוש: בושם טיפולי "או דינמי־זנט". זהו בושם שהוא גם תכשיר טיפוח בעל תכונות של תחליב לגוף, המשאיר ניחוח נעים על הגוף. "או דינמיזנט" מורכב מצמחי מרפא ידועים כמו אלוורה וג'ינסנג וצמחים אחרים. מומלץ להשתמש בו יום יום על כל הגוף. גברים יכולים להש־תמש בו גם כ"אפטר שייב". המחיר — 49.5 שקל ל־100 גרם ו־69.50 שקל ל־200 גרם. שני התכשירים מופצים על־ידי דיפלומט תמרוקים וניתן להשיגם בפרפומריות, ברשת הסופרפארם ובמשביר לצרכן (לאה פורת).

קרימה הבריאות

חברת תלמה מייצרת באחרונה דגני בוקר חדשים בשם "ברנפלקס", שהם פתיתי חיטה מלאה וסובין. המוצר עשיר בסיבים תזונתיים העוזרים לפעולת מעיים ומערכת עיכול תקינה. במנה של 30 גרם (בלי החלב) יש 84 קלוריות, וכמו כן שישה סוגי ויטאמינים, מינרלים וברזל. המחיר לצרכן הוא 5.70 שקלים.

"ראש קטן" ללימון

ברשת חנויות "פטיר" מוכרים באחרונה מסחטת מיץ עם ראשים מתחלפים לפי גודלו של פרי ההדר: ראש גדול לאשכולית וראש קטן לתפוז וללימון. מיכל המותאם לתחתית המסחטה צובר בתוכו כמות גדולה של נוזל. ניתן למלא בו מיץ מ־5 תפוזים בממוצע. המסחטה אינה חשמלית. מחירה לצרכן — 19.5 שקל.

ארוחות חורף

רשת בורגר ראנץ' מציעה ארוחת חורף ב־5.90 שקל במיבצע מיוחד שימשך עד סוף פברואר. בכל 36 סניפי הרשת אפשר לקבל את הארוחה הכוללת המבורגר, מנת צ'יפס וכוס מיץ טבעי. באחרונה פתחה הרשת סניפים חדשים ב־קרית־שמונה ובאילת וסניף נוסף עם שירות "דרייב ראנץ'" בראשון לציון.

משהו טוב

"משהו טוב" הוא שמו של חטיף אישי העשוי ואפל מצופה בשוקולד חלב וממולא בקרם, מתוצרת מפעל "הגביע". הוא מופיע עתה בשני טעמים חדשים — טעם קרם שמנת וטעם תות, וזאת בנוסף לטעם הישן של קרם אגוזים. מפעל "הגביע" מחזיק ברוב שוק הוואפלים הער־לים המצופים, שזכו לשם הכולל "גליליות".

להקלת המיגרנה

המורצית היא פרה בר הפורח בת־קופת האביב. אחד מיתרונותיה, לדעת חלק מן החוקרים, הוא בכך שהוא מקל על הסובלים ממיגרנה. המינון המומלץ — טבלית אחת ליום, בלי הגבלת זמן. המוצר החדש משווק בצורת טבליות על ידי "טעם טבע" וניתן להשיגו בחנויות הטבע ובבתי המרקחת. המוצר אינו נחשב לתרופה ולכן אינו דורש מירשם רופא, אבל אנו ממליצים היינו מתייעצים עם הרופא לפני השימוש. מחיר לצרכן — 18.80 שקל לאריזה בת 30 טבליות.

סוף העונה בתחילת העונה

חברת דלתא, המייצרת מוצרי הלבשה עליונה ותחתונה לגברים, נשים ונוער, החלה בשיווק אוסף הקיץ שלה במבצע הנחות של סוף־עונה. במבצע, שהחל לקראת פסח ויסתיים מיד לאחריו, נמכרים כל הפריטים החדשים ב־20% אחוז הנחה. באוסף אביב־קיץ של דלתא חולצות לגברים, לנשים ולבני נוער בדגמי "לאקוסט", חולצות "פייר קארדן", טי־שירטס אופנתיות ומב־חר עשיר של תחתונים וגרביים.

השתלת שיער בשיטה קנדית

קבוצת רופאים קנדיים פותחת בישראל רשת מרפאות לטיפול תרשני באובדן שיער והתקרחות על ידי השתלת שיער. המרפאה הראשונה תיפתח החודש בתל אביב. מרפאות נוספות ייפתחו בחיפה, ירושלים, באר שבע ואילת. בראש הקבוצה הרפואית הקנדית עומדים ד"ר לארי פרמנט וד"ר פיטר רד־סבארט, רופאים יהודים, שבבעלותם רשת מרפאות להשתלת שיער בצפון אמריקה, הפועלת בהצלחה, לדבריהם, מראשית שנות ה־80.

הטיפול בשיטה הקנדית כולל העברת שיער מאיזורים עתירי שיער בקרקפת לאיזורים מדוללי שיער. שיטה זו ישימה גם בהסתרת קרחת כתוצאה מדלקות שנגרמו מכוויות, אובדן שיער בגבות העין וכדומה. מחירו של הטיפול לכל אזור השתלה בקוטר חמישה סנ־טימטר הוא 35 שקלים, מחיר טיפול כללי — מ־2,800 שקל ומעלה.

(עדנה אריזור)

תיקון

במדור "ממוקד הספרים" שי־התפרסם ב"חוג בית" ב־9.3, נפלה טעות: הספר "כל אחד יכול לצייר" ראה אור בהוצאת "אחיאסף" ולא כפי שנכתב.

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה

מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000, טלפון: 04-646475

מכרז למכירת מכוניות

מכרז מס' 2070

החברה מכריזה בזה על מכירת כלי הרכב המשומשים הבאים:

הסעיף	שם הרכב / תיאור	שנת
1	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
2	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
3	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1983
4	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
5	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
6	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
7	דהייטסו פרטית 993 סמ"ק	1982
8	פורד פיאסטה — פרטי 957 סמ"ק	1981

טפסי מכרז ותנאים נוספים ניתן לקבל במח' שווקים ומכרזים בחברת החשמל חיפה, טלפון: 04-646475 או ביחידת המכירות רח' החשמל 7 תל־אביב, טלפון: 03-625036 בימים ובשעות העבודה המקובלות וכן במקום הצגת המכוניות. המעוניינים יוכלו לראות את המכוניות וגם לקבל את טפסי המכרז בחניון הרכב של חברת החשמל ברח' שד' רוקח 77 (מול פארק הירקון ליד מגרשי הטניס) בתל־אביב, משעה 9.00 עד שעה 11.00 בימים ב' ד' בתאריכים 29.3.88, 30.3.88.

על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשיעור של 10% מערך הצעתו למכרז.

על ההצעות להגיע למשרדנו בחיפה במעטפות המיועדות לכך לא יאוחר מיום 14.4.88 עד השעה 11.30.

הערה: לרגל חופשת חג הפסח יהיו משרדינו סגורים מתאריך 1.4.88 עד 8.4.88.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

"אלביט" נלחמת על שדה הקרב העתידי

מאת ירח טל

החטיבה לפיתוח מערכות נשק מתקדמות לשדה הקרב העתידי ב"אלביט" עומדת בפני סגירה. ההנהלה: משרד הביטחון שיעבד את רוב תקציב המחקר והפיתוח הביטחוני לתעשייה האווירית

חטיבת "שדה הקרב העתידי" בחברת "אלביט" הוקמה לפני כשנתיים. הקמת החטיבה לא היוותה רק שינוי ארגוני. היא נועדה להבטיח גם שינוי מהותי בתפיסתה של חברת האלקטרוניקה הציבורית מהגדולות בארץ. עד להקמת החטיבה היה נושא המחקר והפיתוח של קווי המוצר העתידיים מפוזר בין יחידות הפיתוח והייצור השונות בחברה, המחולקות על־פי נושאיהן לחטיבות: ים, חטיבת יבשה, חטיבת אוויר. המחקר והפיתוח (מו"פ) של קווי המוצר העתידיים היה צמוד למערך השיווק וחלק בלתי נפרד ממנו. לפני כשנתיים, במסגרת הארגון מחדש שביצע נשיא החברה, עמנואל גיל, ב"אלביט", הוחלט לרכז את כל נושא המו"פ של מערכות נשק מתוחכמות ומתקדמות בחטיבה מיוחדת — חטיבת "שדה הקרב העתידי". למנהל החטיבה, שקיבל גם מינוי של סמנכ"ל "אלביט", מונה תא"ל (מיל') יעקב ספקטור (47), שהיה מפקד בסיס תל־נוף וראש מחלקת המבצעים של חיל האוויר.

השינוי המהותי שבא לביטוי בהקמת החטיבה המיוחדת היה בזה, ש"אלביט" לקחה על עצמה לפתח בשביל צה"ל מערכות נשק מתקדמות של הדורות הבאים ולא רק להגיב לדרישות ולצרכים המיידיים שמציגים חילות צה"ל. בהחליטה על מדיניות זו נטלה על עצמה "אלביט" סיכונים כספיים לא קטנים. היא העבירה חלק ממחזורה הכספי למימון מחקר ופיתוח מערכות נשק בתקווה שבבוא העת ישתכנע צה"ל לרוכשן.

לאחר פעילות ענפה בת כשנתיים, שבמהלכן יזמה החטיבה פיתוח של מערכות נשק מתקדמות, בהן ראשונות מסוגן בעולם, נשקלת כיום בהנהלת "אלביט" הצעה לסגור את החטיבה ל"שדה הקרב העתידי" ולחזור למתכונת הישנה של פיתוח מוצרים על־פי יוזמת המזמין ובמימונו. "אנו מפקפקים אם הגישה שבה הלכנו, של יוזמות למחקר ופיתוח מערכות מתקדמות לשדה הקרב העתידי עבור צה"ל, היא הגישה הנכונה מבחינה כלכלית. ייתכן שאנו צריכים לחזור לגישה הישנה — לענות רק לפניות ולדרישות מיידיות של צה"ל. אין ספק שזה ישתלם לנו יותר מבחינה כלכלית, אבל ספק גדול אם זה יתרום להתעצמותו של צה"ל והיערכותו בטווח הארוך", אומר ספקטור בנימה של דאגה והתמרמרות כאחד.

"הלביאים" הבאים

תקציב המו"פ של "אלביט" מסתכם בשמונה עד עשרה אחוזים מכלל המחזור השנתי של החברה. לפני שנה השקיעה "אלביט" במו"פ כעשרים מיליון דולר. השנה תשקיע פחות, כ־14 מיליון בלבד. הסיבה: ירידה ברווחיות החברה. ספקטור תולה את האשם בעיקר במשרד הביטחון. אם חטיבת "שדה הקרב העתידי" ב"אלביט" תיסגר, הדבר יהיה במידה מרובה תוצאת "הנזק" שהותיר אחריו פרויקט הלביא", כדברי ספקטור. ספקטור מרגיש כי למרות הבטחות שר הביטחון, ביטול ה"לביא" לא הביא חלופות ל"אלביט", לבד משלושה מיליוני דולר חלקה של "אלביט" בפרויקט המטוס האווירוני.

לטענת ספקטור, עיקר הכסף שהוקצב לחלופות ה"לביא" יועד לתעשייה האווירית. הרצון לרצות את עובדי התעשייה האווירית יעלה לעם ישראל מיליוני שקלים, שניתן היה לחסכם, סבור ספקטור. לטענתו, הזמינה מערכת הביטחון או עומדת להזמין מהתעשייה האווירית מער־כות שחלקן כבר פותחו בחברת "אלביט" מהונה העצמי. מערכות שהוכיחו את יעילותן, כמו מערכת "הלה" — מערכת אוויונית מתק־דמת למסוקים, המשפרת לאין ערוך את ביצועם באפשרה להם לפעול ביעילות בכל תנאי מזג אוויר בשעות הלילה. בלית ברירה הציעה "אלביט" את המערכת לצבאות זרים, הנמצאת בעת במו"מ מתקדם על מכירתה.

ספקטור, שהיה אחד המתנגדים החריפים לפרויקט ה"לביא", ממשיך להילחם ב"לביא" גם לאחר שנגנז. לדעתו, מערכת הביטחון מכוונת ליצירת ה"לביאים" הבאים. כמו, למשל, ספינות "סער 5" וצוללת לחיל הים, שהן לדעתו "לביא מספר 2" של מערכת הביטחון. מדינת ישראל זקוקה למשמר חופים קטן ויעיל. עוד לא נוצרה במדינות ערב הארמדה שתאיים לכבוש את מדינת ישראל מהים; לכן כל שקל שמושקע מעבר להקמת משמר חו־פים קטן ויעיל הוא בבחינת בזבוז לא יכופר, מרגיש ספקטור.

לדעת ספקטור, ה"לביא" פגע במחשבה בצה"ל. שכבה שלמה של קצינים בדרגות רס"ן עד אל"מ, שהייתה שכבה פורייה, יוצרת רעיונות חדשים ומתקדמים, "נוונה". הם למדו כי אין טעם ביוזמות ורעיונות חדשניים, שכן קידומם מותנה בת־מיכה ב"לביאים" — ברעיונות שהממסד של מערכת הביטחון רוצה ביקום, גם אם הדבר מנוגד לדעתם ולתפיסתם המקצועית.

לא רואים מעבר לאף

העיסוק בבעיות עכשוויות בוע־רות, בנוסף לבעיות התקציב הקשות, גרם לכך שגם הפיקוד הב־כיר בצה"ל אינו מסוגל לראות "מעבר לאף" בכל הקשור לפיתוח מערכות לטווח ארוך, אומר ספק־טור. וזה כשלעצמו מבטיח כישלון ליחידה שנועדה לפתח מוצרים לשדה הקרב העתידי של שנות התשעים ואולי שנות האלפיים. בין הפרויקטים שפיתוחם ב"אלביט" הופסק משום שלא נמצא להם מממן — אמצעי־לוחמה מתוחכם. לדברי ספקטור, ניסויי הירי הוכתרו בהצלחה וקציני צה"ל אף התלהבו מהמערכת, אולם קשיי תקציב הביאו ל"המתת" הפרויקט.

ספקטור מספר כי הוא מוצף בר־עיונות לפיתוח מערכות נשק מתק־דמות. חלקם בא מתוך מהנדסי החברה, חלקם ממדענים ישראליים באוניברסיטאות ובמכוני מחקר בא־רץ וכן ממדענים יהודים ויהודים מחו"ל, ומקצתם מחילות צה"ל עצמם. "הבעיה איננה רעיונות, אלא לברור מתוכם את אלה שיש להם הסיכוי הטוב ביותר להצליח", מרגיש ספקטור. לדבריו, בממוצע, שלושה מכל 10 פיתוחים של "אלביט" הצליחו, בעוד בעולם מקובל שיעור הצלחה בפיתוח מערכות נשק מתקדמות של עשרה אחוזים בלבד. אולם ספקטור אינו מרוצה משיעורי ההצלחה. בשל מצבה המיוחד של ישראל, דרושים שיעורי הצלחה גבוהים הרבה יותר בפיתוח מערכות נשק, של לפחות 50 אחוז. לטענתו, מרבית הפיתוחים שהופסקו באיבם לא הופסקו בגלל כישלון טכני בפיתוח המערכות, אלא משום שצה"ל ו/או מערכת הביטחון, מסיבות תקציביות, סירבו להשתתף במימון או לרכוש את המערכת בתום הפיתוח.

הדרות התנעות

לדעת ספקטור, המחיר הוא רק אחד מתוך ארבעה שיקולים שצרי־כים להנחות בפיתוח מערכת נשק, ודווקא האחרון שבהם. המבחן הראשון למערכת נשק עתידי צריך להיות הדרות התנעות. במערכת "הלה" למסוקים — הדרות התנעות באה לביטוי בהפעלה בלי צורך בהתגברות על מגבלות של מזג אוויר ופעילות בלילה, ועוד.

בעבר היה ל"אלביט" דווקא ני־סיון טוב בשיתוף פעולה עם התעשייה האווירית בפיתוח מערכת ניווט, ידי החימוש למטוסים. אולם באחרונה חל מהפך. אנשי התעשייה האווירית תוקפנים ויהירים יותר, אומר ספקטור. אנו חוששים שלא רק פיתוח "הלה" ייפגע כתוצאה מהעדפת התעשייה האווירית, כי אם גם מערכות אחרות, דוגמת מערכת האלקטרוניקה שפותחו ב"אלביט".

למרות החזות הקשה שמציג ספקטור ממשיכים ב"אלביט" בפי־תוח מערכות נשק מתקדמות שמ־עוררות עניין בצבאות זרים. רק את חלקן מותר להזכיר, כמו כוונת תצוגת קסדה להילות האוויר, הינ־שה הים, מערכת תצפית יום/לילה, מערכת לראיית לילה תרמית, "עופר", ביות אוטונומי לפצצות, "ההלה", מערכת אוויונית למסוקים ועוד.

משרתו הכפולה של המנהל (המשך)

מאת זאב יפת

החל מחודש ינואר 1985 מכהן אשר נגר כמנהל משרד הביטוח הלאומי במרחב תל אביב. מסתבר שנגר אדם חרוץ עד מאוד. הוא לא הסתפק בתפקידו הבכיר כמנהל המשרד הגדול ביותר של המוסד לביטוח לאומי, ועבד גם בשעות הלילה — כנהג בקואופרטיב "דן", שבו החל לעבוד עוד בשנת 1962. לכאורה, שתי המשרות שגזלו את שעות יומו ולילו היו אמורות להתיש את כוחו, אך נגר החזיק מעמד עד סוף חודש ינואר השנה. לפני חודשיים פרש מ"דן", משום שהוליית פיקוח מיוחדת של הקואופרטיב, שעקבה אחריו, גילתה שהוא מבריק שעות עבודה ומוליך שולל את מעסיקיו. [illegible]

הדרכים, ואיש החוק ב"דן", הבין באיחור־מה כי טעה כאשר החליט במשך שבועיים שלא להשיב על שאלות שיש בהן עניין לציבור בכל הקשור לנגר. הוא הבין, כנראה, שבסופו של דבר הפרשה תיחשף. לכן חזר בו מהחלטתו והסכים לשחרר את השתלשלות הפרשה.

ב־6.3 פורסמה ב"הארץ" כתבה ("משרתו הכפולה של המנהל") שבה סופר כי נגר עובד בשתי משרות וכי מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי ויו"ר מזכירות "דן" חופים עליו, משום שהם ודובריהם מתחמקים ממתן תשובה אם יש לנגר האישורים המתאימים לעבוד בשתי משרות. כאשר פורסמה הכתבה הראשונה לא היה ידוע למחברה כי נגר כבר פוטר מעבודתו מ"דן" וראשי החברה הסתירו עובדה זו מפני העיתונאי.

בעקבות הפרסום, פנו עובדים לא מעטים מהמוסד לביטוח לאומי ומ"דן" לעיתון וסיפרו את הידוע להם. חלקם גם צירפו מסמכים פנימיים. אם אכן הפטירייה תמונה כללית שכלל אינה מחמיאה למוסד לביטוח לאומי.

נגר, פעיל מרכזי במפלגת תנועת החרות ומתומכיו של שר העבודה משה קצב, השר הממונה על המוסד לביטוח לאומי, נתמנה לתפקידו בתחילת שנת 1985. מיד עם תחילת עבודתו החל להודיע על הנהלת המשרד כי [illegible] מנכ"ל [illegible] 1985 ומינואר 1987, שבהם אישר לו לעבוד "עבודה פרטית". מנהל הביטוח הלאומי בשעות היום עבד בלילה כנהג ב"דן": הוא דאג לערוך את האוטובוסים בשורה אחת. אגב, תפקיד זה ממלאים בדרך כלל גימלאי "דן" תמורת שכר נמוך, ללא תנאים סוציאליים, כתוספת לדמי הקיצבה. נגר קיבל תשלום מלא כנהג מהשורה.

עד מתה הולך עובדים רבים בביטוח הלאומי וב"דן" לתמוה כיצד זה מעסיק אדם אחד בשתי עבודות מתישות. הדינונים נבה על רקע נוסף: כיצד ייתכן שחבר קואופרטיב "דן", הממשיך לעבוד בשעות הלילה ב"דן", מטפל בשעות היום בתיק הגיבויים לביטוח הלאומי של כל חברי "דן" — תיק שאליו מועברים, או אמורים להיות מועברים, מדי חודש כמליון וחצי שקלים מכספי החברים. בסופו של דבר, באמצע יולי 1986, הגיעו הדינונים לידיעת צמרת הנהלת הביטוח הלאומי. היועץ המשפטי של המוסד הורה להעביר מיד את תיק הגיבויים מסניף ת"א לסניף יפו, כדי שלמנהל סניף ת"א לא תהיה עוד נגיעה בעניין.

בפועל הדברים לא יושבו בקלות. זמן קצר לאחר שהתיק הועבר לסניף יפו, היתנה מנהל הסניף את הסכמתו לטפל בתיק רק אם [illegible] הנהלת המשרד הסכימה לדרישה [illegible]

התמיהות בקרב עובדי המוסד לביטוח לאומי נמשכו. נוספה להן בקרב אחדים מצמרת סניף ת"א אי־שביעות מאופן תפקודו של המנהל. סגן המנהל שיגר מכתב פנימי סודי להנהלת המוסד בירושלים ובו קבל שהמנהל אינו מתפקד כראוי ומקדיש מזמנו בשעות העבודה לעיסוק מפלגתי.

במקביל הנלא לדעת מה מתרחש בביטוח הלאומי, הולך לפרוח ב"דן" שמועות בעניין עבודתו של נגר בלילה. שמועות אלה שאמרו כי נגר "זופק" שעות־נוספות והולך הביתה, הגיעו בסופו של דבר לידיעת ההנהלה. לזכותה ייאמר שהיא החליטה לא להתעלם מהן. על צוות פיקוח הוטל לקיים בדיקה סמויה לגבי נוהלי עבודתו של נגר. ממצאי הבדיקה היו קשים, אך הוחלט להמשיך בבדיקות נוספות, כדי לקבל תמונה מלאה. דיווח הצוות הועבר להנהלה. נגר הועמד למשפט חברים. הממצאים על רישום שעות עבודה שלא ביצע הוצגו בפניו. הוא נקנס ב־10,000 ש"ח. בעשותה עמו מעין עיסקת טיעון ונגר הודיע על פרישה לאלתר מ"דן".

לאחר פרסום הכתבה הראשונה חזרו בהם מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי ויו"ר מזכירות "דן" מהחלטתם שלא להגיב. מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי הודיע, באמצעות דוברו, כי הוא לא אישר ולא ידוע לו שאושר לנגר לעבוד עבודה נוספת. כאמור, לנגר שני אישורים בעניין זה, מה שמלמד שמרדכי ציפורי לא בדיוק מתמצא בכל המתרחש במוסד שהוא משמש מנכ"לו. יו"ר מזכירות "דן" הציג את תיקו של נגר, שממנו עולה כי "דן" פעל כשורה ואילץ את נגר לפרוש מהקואופרטיב לאחר שנחשפו מעלליו.

אשר נגר: מנהל משרד הביטוח הלאומי במרחב ת"א ונהג "דן"

נגר ימשיך בוודאי לדרוש מאנשיו במוסד לביטוח לאומי רישום נכון ומדויק של שעות עבודתם. "דן" עשה עיסקה כראית. חבר הקואופרטיב לא ניזוק, מכך שמנהל מעסיקיו שימש גם מנהל משרד הביטוח הלאומי בת"א. לעומת זאת, אין כל הסבר הגיוני, ואף לא ניתנה כל תגובה, מדוע אישרה הנהלת הביטוח הלאומי לנגר לעבוד עבודה נוספת ומדוע במקום להעביר את תיק גיבויי המס של כל חברי "דן" מסניף ת"א לסניף יפו, לא הורתה לנגר להפסיק לעבוד ב"דן". אותם אנשים שמינו את נגר לתפקידו הבכיר גיבו אותו לכל אורך הדרך. לנו לא נותר אלא להמתין ולראות כיצד תגיב הנהלת המוסד לביטוח לאומי. לאחר כל מה שאירע באחרונה עם נגר ב"דן".

יהודי צרפת מבקשים תשובות

מאת קורין לאבאס

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הקולות שונים, המבוכה רבה, ועם זאת הדברים בתמציתם זהים: זכויות האדם חשובות, אבל הפעם מדובר בקיומה של ישראל

יהודים בצרפת אינם אוהבים את מלחמת האבנים. הם גם אינם אוהבים שיחשבו כי הם שותקים ואינם מגיבים. אך הם מעדיפים לא לומר דבר, מכיוון שאין להם מה לומר על אותם תצלומים המדברים בעד עצמם. הם היו רוצים שית־אפשר להם להתבטא מבלי לומר דברים מחייבים.

שלושה חודשים לאחר תחילת "האירועים" בשטחים, לא כל הקהילה היהודית מוכנה להתייחס אליהם כאל דיבור. יהודים בצרפת עדיין לא החליטו באילו מונחים להשתמש. מצד אחד, אפשר לשמוע את קולם של אלה התוהים ואומרים "כמעט בחדות ניצחון", כבטיעוד של אלאן פינקלקראוט, כי אי אפשר לשאת ולתת "בהיעדר בן־שיח פלש־תיני". מצד שני, יש בתוכם הכבה גדולה והולכת לדאגתם של אלה התוהים, אם לא נגזר על צה"ל להישאר בגדה המערבית, כפי שאמר זאת גם פינקלקראוט, "כדי להגן על המת־נחלים מפני הפלשתינאים ועל הפלשתינאים מפני המתנחלים".

אותו מרכיב בקהילה שלא גמר בדעתו לכאן או לכאן, אלה המבקרים בבית כנסת רק לרגל נישואין ואינם קוראים את ספרי פינקלקראוט לעתים תכופות יותר מאשר הם מבקרים בבית כנסת, מעדיף לדעת יותר בטרם יצטרפו לדיון. ברגע זה הם אינם הולכים עד הסוף בהתבטאויותיהם השונות. הרדוזה זה מבוטא בשם כללי אחד "מבוכה ובלבול". לא נמצאה לפי שעה מלה מתאימה יותר לאותו ריבוי קולות חלוקים, האומרים עם זאת כולם אותו דבר ביסודו: זכויות האדם חשובות, אבל הפעם מדובר בקיומה של ישראל.

מבוכתה של הקהילה היהודית עוררה את התעניינותם של שלושה שבועונים בשבוע אחד בפברואר. אבל מה דעתה של העיתונות על כך — לא ברור, אף כי היא ריאיינה גם יהודים אמריקאיים הנוצרים פחות את לשונם. איש גם אינו יודע בדיוק מה דעתם של מנהיגים פוליטיים צרפתיים. אך מובנת רק יותר על המידה אי נכונותם לומר, חודשים לפני סיבוב הבחירות הראשון לנשיאות, מלה אחת מיותרת.

לבחור בין הוראה לווידוי

אולם בטלוויזיה של אירלנד הביע פרנסואה מיטראן את דעתו, ש"הרג יומי זהו הוא "בלתי נסבל". עם זאת, הובן לגמרי מאמר־המערכת והדברים המשתמעים ממנו שפירסם השבועון "טריבון ז'ואיב". 44 שנים אחרי וישי, צרפת שומרת עדיין בזכרונות והבורות שלה גוויות ושתיקות, שלידים של אנשים מסוימים עדיין מרכזות. היא מקבלת מ"ניקיונות מצפון". לא לה הזכות לגלות אי־סבלנות, לדרוש מהיהודים לדבר ולבחור בין "הוראה לווידוי", כפי שמרגיש אלאן פינקלקראוט: "אם אני מגנה את ישראל, אני מבטיח כך את גאולתי".

המבוכה אכן קיימת, כמו ב־1982 כאשר הצבא הישראלי יישם את "זכות המרדף" שלו עד לביירות. אחרי שלב של דיכאון, "כולם רצו להיות עשר אמות באדמה, לא לראות כלום, לא לשמוע כלום", אומר ליאון הרשברג רופא־שיניים בנאנסי.

אפשר לחלק את יהודי צרפת לתומכים ללא תנאי, אותם "תומכים במאה אלף אחוזים" כפי שאמר אנריקו מאסיאס. משלחת מתוכם מתקבלת על־ידי השגריר הישראלי עוזיה סופר כדי להביע בפניו את תמיכתם (ב־20 בינואר). הם חתומים על העצומה "אמון בישראל" שפורסמה בסוף פברואר על ידי הדו־ירחון "אקטואליטה ז'ואיב". הם מצהירים שליקרה אשר יקרה", אינם מפולגים. ב־23 בפברואר, במרכז רש"י, מתאר כי 400 נאספים כאלה לסופר. השגריר הודה להם אך ציין כי קול הבאים במאסיי היה גדול פי 20. "אתם יהודי ישראל, נהגו כי רים ואל תגשרו למשליכי האבנים", ביקש "ברציונה".

הקבוצה השנייה מכונה כפי הראשונה "המצליפים בעצמם". הם מותחים ביקורת על מדיניות השגרירות הישראלית ומשרד החוץ, וחתומים על עצומה הקוראת למען זכויות האדם של הפלשתינאים. במהלך ההופעה והפגנת־הנגד של ה־20 [illegible] דרש חבר ההתאחדות צרפת־פלשתין להציג את הקבלות שלו על הגנת זכויות מסורבי־העלייה בברית המועצות, לפני שבכלל יעז לפתוח את הפה.

בעלי הרצון הטוב

קבוצה שלישית היא של בעלי הרצון הטוב המהלכים על חבל דק, שכן הם "רוצים לעזור לישראל ולא לתת לה שיעורים במוסר", כפי שאומר הדוקטור ז'אק טרנו. במקום להפגין הם מנסים לקרב בין יהודים ופלשתינאים מתונים. אמנם בפאריס, אך בכל זאת זו התקרבות. הבא מנירה הוצג כך בפני הממסד של הקהילה היהודית ב־8 בפברואר. 60 המשתתפים דיברו "מאוחר לתוך הלילה".

מחנה זה, אומרים המשתתפים, הולך וגדל. ב־2 במארס צריך היה להקדים בשעה כדי להיכנס למרכז רש"י ולהקשיב להיסטוריון זאב שטרנהל ולפרופסור לביופיזיקה אנרי אטלאן, שדיברו בשם "שלום עכשיו" על־פי הזמנת ידידיו הצרפתיים של גוף זה. על דוכן הנואמים נמצאו גם פינקלקראוט, אנרי בר לאנדקן, נשיא ההגנ מרטאר־לטאר וה סופרת אליזבט ברנטר. ליד דלתות הבניין הצטופפו המון אדם בשעה 20:30. כמה אנשים התכבדו בדחק.

אריק גאבאלי, המזכיר הכללי של הארגון "אס־אוראס — גזענות", אמר על השטחים כי אין המדובר ב"בעיה מוסרית" אלא רק ב"בעיה פוליטית". באולם המלא עד אפס מקום שאלה הפילוסופית אליזבט דה פונטנאי, כיצד "שלום עכשיו" רואה את בן־השיח הפלשתינאי. מרי קלאר מנדס־פראנס נבוכה גם היא, כיושבת הראש של המרכז הבינ"ל למען שלום במזרח התיכון, היא אמרה בבלי למנהיגים הישראליים: "בתור יהודים אנחנו כלל לא באים. צריך שזה ייפסק".

יהודים "מהשורה" מתבטאים לעתים רחוקות בלשון כה נחרצת. כאשר הם מדברים, מציינים יהודים צרפתיים קודם לכל שישראל היא "ביטוח חיים". למשל, קטי בת ה־28 שנסעה ב־1977 לישראל להתגורר בה וחזרה בגלל בעיות במשפחתה. "זה תבשיט שאסור שיתקלקל, לא מבית ולא מחוץ", אומרת ז'קלין שחגגה את יום הולדתה ה־20 בישראל ב־1967. "היא הייתה מיתוס, לא הייתי יכולה לסבול את הריסתה. הפיצו (של) עלונים שקראו לגרש את היהודים לים. היא בלכך קטנה, שהרגשנו שהדבר אכן יכול לקרות".

להראות גם מפות בטלוויזיה

והיא ממשיכה: "אני מאוד מודאגת. האירועים האלה מסמלים כישלון. לראות איך הורגים ילד — את זה אני לא יכולה לסבול. אבל יש לי אמון בהלך־החשיבה של רוב הישראלים. הם סבלו מאוד. הם אינם הורגים מתוך נקמנות או מרירות. אלא משום שיש להם נשק ביד הצריך להשתמש בו. אם ישראל לא תגיב, תהיה לי הרגשה שהיא מתה".

יש המצביעים על "קיצונים של הימין" בקרב החיילים הישראלים. "חיות, מטומטמים, תמוני מוח", אומר סוחר בן 67. אך במהרה חוזרים הדברים לנושאי "הגאווה", "ההתקדמות המדעית", הקיבוצים שבהם מבקרים בתקופת הבגרות.

כפי שמציגה זאת אותה משפחה המתגוררת בפאריס ובפרברים, שגד בריה מפולין ומדינות המגרב — אמצעי התקשורת אינם הוגנים כלפי ישראל. צריך להראות גם כמה מפות של האזור בטלוויזיה, ולא רק את משליכי האבנים בפני בתי־הספר שלהם. צריך, הם אומרים, לדבר גם על המצב שבו השטחים לפני 1967.

במשפחה הזו אין מתנגדים שיגלו פחות עניין בחיילים הצבאיים — שמודים בהם ואי לכך גם מחולים עליהם למתנה — וידברו יותר על הנאומים שנושא יאסר ערפאת בר־דין בגורד. "אמצעי התקשורת מציירים תמונה של עם צבאורים", אומרת קטי. "זה מקומם אותי. הייתי רוצה לדבר על כך עם כל הלאריזורים. כדי להסביר להם. צריכות להיות סיבות להתנהגות הצבא שלא אומרים לנו אותן".

בעלה של ז'קלין מדבר על ההיסטוריה של כל עם. מותם של פלשתינאים ב"פעולות לשמירת הסדר" אינו "מזעזע אותו יותר" ממותו, למשל, של צעיר ערבי הנרצח בצרפת בידי גזענים. הוא מזכיר את "שארון" (בשלהי מלחמת העצמאות של אלג'יריה נערכה הפגנה בפאריס נגד הא.או.אס ובמהלכה נהרגו על־ידי המשטרה חמישה בני אדם ונפצעו עשרות), ואת תוניסיה, שם עזבה משפחתו את כל רכושה, אך לו "אין שום תביעות עליה". והוא אומר: "אין א.או.אס (הארגון הימני קיצוני של מתיישבים צרפתיים שדרשו אלג'יריה צרפתית) בישראל. כל ארץ הייתה מאבדת את עשתונותיה ב־40 שנות מלחמה". אך ז'קלין מתחילה לפתע לבכות: "אני ראיתי את המתים. לכן אני לא מדברת הרבה. אני לא יכולה להרחיק לכת יותר בביקורת שלי, זו לא אותה בעיה כמו תמיד".

דרוש לך מחקר שוק, יסודי, ברור ומהיר?

אינפורמרקטינג - דמוגרפיה עסקית ומידע שיווקי בע"מ שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 פקס: 268020.

מאגרי מידע, מחקרי שוק, חקר ישימות, נתונים לביצוע

בדין ובצדק / צבי הראל

כך רימו היהלומנים

באיזו קלות ניתן היה לרמות את הבנקים, אפשר ללמוד ממשפטם של שלושה יהלומנים שהסתיים לפני כשבועיים בהרשעתם ובקנס שהוטל עליהם. המדובר בהיקף של מיליוני דולרים שזרמו לכיסי יהלומנים לא מעטים שהפירצה קראה להם.

כדי להבין במה מדובר מן הראוי לספר את עובדות המקרה כפי שבאו לביטוי בפסקי־דינם של שלושה יהלומנים. הנאשם הראשון הוא שלום גרוסמן, שעד לראשית 1981 היה בעל מפעל לעיבוד יהלומים וסוחר ביהלומים. שני הנאשמים הנוספים בפרשה זו הם היהלומנים פרדי בלום ואליעזר רפאלוב, שהיו שותפים בעלי עסק משותף לעיבוד יהלומים ולמסחר בהם. שלושת היהלומנים היו, כמו רבים אחרים, יהלומנים מורשים ונהנו מאשראי עסקי שהעניק להם כנגד הפקדת חבילות יהלומים.

כל יהלומן קיבל דרך שיגרה אשראי בדולרים, בגובה כ־70 אחוז משווי חבילת היהלומים שהפקיד בידי הבנק. הוא היה רשאי לקבל את חבילת היהלומים לידיו בחזרה, לצורך הצגתם למכירה. ההיגיון ביסוד ההסדר היה, שמרגע שיהלומים מופקדים בכספת הבנק, מוגבל היקף עסקיו של היהלומן, כי אינו יכול לעשות בהם שימוש. שיטה זו פתחה פתח ליהלומנים רמאים, מהטעם הפשוט שקשה לעתים לזהות יהלומים וקשה גם לקבוע הערכה מדויקת על־ידי שני מעריכים שונים.

היהלומן גרוסמן היה בתחילה לקוח של בנק ברקליס דיסקונט. בראשית שנת 1980 הורע מצבו הכספי. והואיל והתקשה לפרוע את חובותיו, ביטל בנק זה את זכותו לאשראי נוסף. בצר לו פנה גרוסמן לבנק שכן, סניף בנק המזרחי בבורסת היהלומים. זה העניק לו אשראי והוא הורשה להוציא את היהלומים מהבנק באמנות. בינואר 1981 הורע מצבו של גרוסמן. הוא סגר את מפעלו ופיטר את עובדיו. חובו לבנק ברקליס דיסקונט היה כ־60 אלף דולר וחובו לבנק המזרחי — 19 אלף דולר.

איך נצבר החוב? משנדרש להחזיר את היהלומים שנטל (או את שוויים הכספי), לא היה יכול לעשות זאת. בגין זאת הועמד גרוסמן לדין פלילי. סיפור דומה במהותו יותר ובגודלו חוזר בעניינם של שני בלום ורפאלוב. תחילה הם קיבלו אשראי מבנק המזרחי, ויומיים אחרי שנטלו בחזרה את היהלומים מכספת סניף בנק המזרחי, הפקידו בבנק הבינלאומי חבילת יהלומים בשווי זהה (כרבע מיליון דולר), כדי לסלק את חובם לפי שטר האמנות. הם העלימו מהבנק הבינלאומי כי היהלומים שהפקידו לסילוק חובם משועבדים לבנק המזרחי.

לא צריך להיות מומחה בעסקי האשראי הזה כדי להסיק, שהשיטה פתחה פתח להשתמש באותה חבילת יהלומים יותר מפעם אחת. לפני שנים אחדות, בהתערבות בנק ישראל, בוטלה שיטה זו וכיום ניתן אשראי ליהלומנים לפי מודדים אחרים: מספר העובדים המועסקים אצל היהלומן וכמות הייצור — בדומה לענפים אחרים.

שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב אליהו מצא ישב במשפטם של שלושת היהלומנים. הוא הוקיע את התנהגותם של הנאשמים, שהיו צריכים לנהוג ביושר מרבי, במיוחד בשל הסכומים הגדולים שקיבלו והאמון המופלג שנתנו בהם הבנקים. השלושה הורשעו בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

מתוך המשפט התברר הסיפור שבתוך הסיפור: סניגורם של השלושה, עו"ד ד"ר יעקב וייינרוט, טען כי נגד יהלומנים נוספים, שהאשמו בנסיבות מרמה דומות, החליט בשעתו היועץ המשפטי לממשלה דאז פרופ' יצחק זמיר לעכב את ההליכים. התובע עו"ד אמנון רודה שנשאל על כך, הצטרף לדעתו של הסניגור. כיוון שכך, ביקש עו"ד וייינרוט לחלץ את שלושת הנאשמים מהרשעה. בשלב מתקדם זה של המשפט יכול היה השופט רק לזכות או להרשיע (הסמכות לעכב הליכים נתונה בלעדית ליועץ המשפטי לממשלה). בגלל הראיות המוצקות נגד הנאשמים, החליט השופט להרשיעם. באשר לעונש, הסתפק השופט בהטלת קנס כספי של 15 אלף שקל, בגלל נסיבותיו המיוחדות של המקרה.

ביטחונות בעיסקת קומבינציה

פסק־דין חשוב הנוגע לעיסקת קומבינציה ניתן לפני ימים מספר על־ידי בית המשפט העליון (בהרכב הנשיא שמגר השופטים ד"ר משה בייסקי ואליעזר גולדברג). חשיבותו של פסק־הדין היא בכך, שהוא בא להגן על רוכשי דירות שאין להם חוזה כתוב עם בעל הקרקע העושה את ההסכם עם הקבלן.

ראוי לציין את עובדות המקרה, על קצה המזלג: שרה שי, בעלת קרקע בפתח־תקווה, עשתה עיסקת קומבינציה עם חברה קבלנית לבניין. במסגרת העיסקה הייתה אמורה שי לקבל חלק מסוים מהדירות שייבנו. שתי משפחות רכשו מהחברה דירות ונרשמו לטובתן הערות אזהרה בטאבו. הקבלן הספיק להרוס את הבית שעמד על המגרש, שבו התגוררה בעלת המגרש, אך לא הוציא היתר בנייה ולא התחיל לבנות את הבניין. בערכאה הראשונה קבע השופט המחוזי שאול אלוני, כי משהופר ובוטל הסכם הקומבינציה, מתבטלות גם זכויות רוכשי הדירות ששילמו כמחצית ממחיר הדירה. שתי המשפחות, באמצעות פרקליטן, עו"ד יהושע דיאמנט, ערערו ובית המשפט העליון הפך על פיו את פסק־הדין וקבע, כי גם לאחר ביטול עיסקת הקומבינציה שמורות לרוכשים זכויות של הערת אזהרה בטאבו.

הסיפור העצוב אינו רק של שתי המשפחות, שנכון להיום יש להן הערת אזהרה בנוגע למגרש ריק, אלא גם של בעלת המגרש שרה שי. זה חמש שנים היא משלמת מס רכוש על קרקע פנויה (שניים וחצי אחוזים משווי הקרקע). זאת ועוד: בעקבות המציאות החדשה, לאחר פסק־הדין העקרוני, היא "נושאת על גבה" את זכויותיהם של שני רוכשי הדירות. עתה ייתכן שינוהל מו"מ בין הצדדים למציאת קבלן אחר, שיבנה בית דירות, והצדדים ייאלצו להתפשר. (קיום הפשרה מחייב מצד בעלת הקרקע ויתור על חלק מסוים מהמגיע לה, ומצד הרוכשים תוספת כספית מסוימת).

השבוע שאלתי את עו"ד דיאמנט מהן המסקנות שצריך להפיק מפרשה זו, כדי שרוכשי דירות ובעלי מגרשים לא ייפגעו בעתיד בגלל פשיטת־רגל של קבלנים, במקרים של עיסקות קומבינציה. הוא השיב, כי האמצעי הטוב ביותר הוא דרישתם הדו־משמעית של בעלי קרקעות ורוכשי דירות לקבל מהקבלן ביטחונות כספיים. למשל, ערבות בנקאית, נוסף להערת אזהרה בטאבו. לדעתו של דיאמנט, עלול מצב זה לגרוע מכוח־המשיכה של עיסקות הקומבינציה (מבחינתם של הקבלנים), מפני שעד היום במספר רב של מקרים לא נדרשה מהקבלן כל יכולת כספית עצמית.

השופטת טלמור: משפט בעצלתיים

ביקורת חריפה מש־מיעים עורכי־דין על איחוריה של שופטת התעבורה בתנזיה אביבה טלמור ועל קצב ניהול התיקים הנשמעים בפניה.

להלן זמני ישיבות של תיק תעבורה (תאונת דרכים קטלנית) שהחל במאי 1984 והסתיים בסוף החודש שעבר. (הדיון בתיק נמשך קרוב לארבע שנים והעידו בו פחות מעשרה עדים).

10.5.84 — נאשם 1 כופר באשמה (היו שני נאשמים בתיק). הנאשם השני מבקש דחייה.

12.7.84 — השופטת חולה. נדחה ל־9.9.84.

9.9.84 — נאשם 2 לא התייצב. התייצב בארכותו. המשפט נדחה להקראה ל־6.11.84. תאריך ההוכחות נדחה לאותו יום.

6.11.84 — הנאשם 2 כופר באשמה. נדחה להוכחות ל־17.1.85.

17.1.85 — נאשם 1 לא התייצב. מוצא צו הבאה, להקראה בלבד, לגבי נאשם 1 ל־28.3.85.

28.3.85 — נקבע להוכחות ליום 4.7.85.

4.7.85 — נשמעו ארבעה עדים. נדחה להמשך ל־21.11.85.

21.11.85 — התיק נדחה ל־6.2.86.

6.2.86 — נשמעו שני רופאים. התיק נדחה ל־8.5.86.

8.5.86 — נאשם 1 לא הגיע. התביעה מבקשת הפרדת דיון. התיק נדחה ל־25.9.86.

25.9.86 — נאשם 1 מודה. בארכוחו של נאשם 2 לא התייצב בגלל טעות. נדחה ל־15.1.87 ופעם נוספת — ל־19.3.87.

19.3.87 — ניתן גזר־דין. נשמע עד 1. התביעה מבקשת ישיבה נוספת לסיום ההוכחות. נדחה ל־28.5.87.

28.5.87 — נשמע הבוחן. נדחה לראיות מטעם ההגנה ל־10.9.87.

10.9.87 — נשמע הנאשם השני בתיק. נדחה ל־17.12.87. בארכוח הנאשם שנותר אומר "אלה עו"ד" ומוסיף שהוא אינו יכול לסכם עתה בעל־פה אלא רק בכתב. התביעה מתנגדת לבקשת הסניגור. מאחר שהתיק כבר נדחה לסיכומים לפעמיים. אף־על־פי־כן נדחה התיק פעם נוספת, לסיכומים, ליום 21.12.87.

[illegible] ניתן ב־28.2.88.

חיים בתל אביב / חיים הנדוורקר

להט נכנע לצוקר

בשבוע שעבר פרסם דובר עיריית תל־אביב הודעה בשמו של ראש העירייה שלמה להט, כי בעקבות עתירה שהגיש חבר המועצה, אריה צוקר (מפ"ם) לבג"ץ, לאסור על הוצאת כספים ללא אישור מועצת העירייה ומשרד הפנים כמתחייב מן החוק, "הריני מודיע בזאת כי העירייה תקפיד להבא על קיום החוק, ולא תבצע פעולות בעלות השלכות כספיות המחייבות את אישור המועצה, טרם נדונו בה וקיבלו את אישורה ואת אישור משרד הפנים. ביצוע פעולות בעלות השלכות כספיות המחייבות את אישור המועצה, טרם נדונו בה וקיבלו את אישורה. זאת פרט למקרי חירום".

לפני שבועות אחדים עתר צוקר בעניין זה לבג"ץ, באמצעות פרקליטו עו"ד ישראל לבנה, לאחר שלהט אישר הוצאת סכום של כ־140 מיליון שקל לצרכי פיתוח, בלא שהסכומים אושרו כנדרש על־פי החוק, על־ידי מועצת העירייה ושר הפנים.

דומה כי זה זמן רב מלול להט במועצה וגם במשרד הפנים ומוציא כספים בעשרות מיליוני שקלים. עתירתו האחרונה של

גרמה לדאגה רבה בצמרת העירייה ובעיקר אצל להט עצמו, לאחר החלטת בג"ץ מ־1985, שהתקבלה בעקבות עתירה אחרת של צוקר מאותם ימים.

שופט בית משפט העליון, דב לוין, כתב אז בהחלטתו: "השיטה שבה נוהגים המשיבים (העירייה וכו') היא שיטה נפסדת, ויש לעקרה מן השורש. ראויים איפוא הדברים שיאמרו במשנה תוקף, למען יחדל נוהג פסול זה ויושלט המינהל התקין על פעולות הרשויות המקומיות... נוהל הנוגד את החוק לא יזכה להכשר רק משום שהפך לשיגרה. פעולה מנהלית נפסדת לא תהיה לנסבלת משום שהפכה לשיטה. את המינהל יש לתקן; את השיטה יש להכחיד".

להט ידע כי הפעם הוא בא לבג"ץ בעמדת נחיתות, וחשש מפני התקפה קשה עליו מצד שופטי בג"ץ. מקורביו של להט דיברו על ליבו של צוקר כי יחזור בו מעתירתו, שכן כבר נחתמו חוזים עם ספקים וקבלנים, וביטולם או דחייתם עתה יביא להפסדים כבדים במיליוני דולרים לעירייה. בסופו של דבר, לאחר הטענה האחרונה, הסכים צוקר לבטל את עתירתו, כאשר להט מתחייב בהצהרה "יוצאת־דופן", כי להבא ימלא אחר החוק בכל הקשור לנושא אישור הכספים.

הקאמרי במילכוד

מנכ"ל התיאטרון הקאמרי, עודד פלדמן, אומר, כי הקאמרי נאלץ להחזיר מעל בימתו גם הצגות מצליחות. בסיור שקיימו בתיאטרון מנכ"לים של חברות עירוניות כדי לשמוע על בעיותיו, אמר פלדמן כי יש לו 23 אלף מנויים, אשר מצד אחד מעניקים בטחון, ואולם מצד שני מהווים מילכוד. על התיאטרון להציג למנויים מבחר של שמונה־תשע הצגות. לכן, גם אם הצגה מצליחה הרי אין כל ברירה אלא להוריד אותה כעבור תקופה מסויימת כדי לפנות את הדרך להצגה חדשה או לצמצם באורח ניכר את מספר הצגותיה.

לדבריו, לו היה הקאמרי מציג כל השנה את "עלובי החיים" ואת "אני לא רפפורט", לא היה נזקק לסבסוד כלשהו. לכן מגמת הקאמרי היא להפחית את מספר המנויים ל־20 אלף איש. עוד גילה פלדמן כי התיאטרון נמצא במו"מ עם האולפנים המאוחדים כדי שאלה יצלמו את כל הצגות התיאטרון בלא כל השקעה נוספת. ביום שתקום הטלוויזיה המסחרית יימכרו הסרטים לערוץ החדש. בדרך זו אפשר יהיה גם לתעד את הצגות התיאטרון.

שני חופים אבודים

שתי רצועות חוף קטנות ובלתי מנוצלות דרומית לפארק צ'ארלס קלור וצפונית לנמל יפו. האשפה מצטברת שם ואיש לא דואג לנקותה. מדי פעם באים לכאן אנשים החפצים להתרחק מהמון הפוקד את חופי תל אביב. מדוע היה איפוא מדוע אין עיריית תל אביב דואגת להכשיר את החופים הללו.

התשובה היא ששני חופים אלה יצורפו בעתיד לפרויקט הרחבתו של נמל יפו. באיזור זה ייבנו בתי מגורים, בתי מלון, מיתקנים של הנמל.

בכל אלה יש לתל אביב די. חופים אין. אבל הבניה המותר כבנת חזקה מכל וכנראה תוך שנים לא רבות לא נראה עוד את החופים הללו.

"עיר לבנה" — פסל חדש

באמצע החודש הקרוב ייחנך פסל סביבתי חדש בתל אביב — פסלו של דני קרוון, "עיר לבנה" המוצב במקום הגבוה ביותר בתל אביב, בפארק וולפסון, במזרח העיר, סמוך לשכונת יד אליהו.

הפסל כולו לבן והוא כולל מצפור שגובהו 20 מטרים וממנו ניתן לצפות על תל אביב הפרושה עד הים ומן העבר השני ניתן לראות את הרי יהודה. במיצפור גם חלילי רוח המאפשרים לשמוע את יבבותיה ושריקותיה. הפסל כולל גם פירמידה אליה חודרות קרני השמש ומצביעות על השעה. יש בו גם כיפה שבתוכה עץ זית המסמל את השלום, ואמפיתיאטרון קטן לאירועים. בשלב מאוחר יותר תוקרן מכאן קרן לייזר שתגיע אל מגדל שלום ותאיר את הלילה של תל אביב כפס דקיק של אור. אבל זה יקרה רק כשיהיה עוד כסף.

קרן תל אביב לפיתוח גייסה למען הפסל הסביבתי 600 אלף דולר מתורמים מחו"ל. קרן תל אביב לתרבות וספרות, עיריית תל אביב, ועוד. במקביל לחנוכת הפסל יקיים מוזיאון תל אביב סמינר על עיר ואבנות.

על הכוונת

תכנון עתידי על־פי כללים ארכאיים

העבודות בצומת הכפר הירוק יחלו בימים הקרובים. אלא שהעבודה שתתחיל לא תהיה שלב א' בתוכנית המתוכננת (ראה כתבה במדור זה), אלא שלב ביניים של הכפלת מספר הנתיבים בצומת. שלב זה יעלה הרבה כסף, ימציא פתרון לצומת, אבל תוך העתקת הפקקים מן הצומת למרחק של כמה מאות מטרים ממנו. כך, לפחות, צפוי שיקרה בקו רמת השרון — תל־אביב. בקו מזרח־מערב צפויה להתעורר בעיה אחרת: כמות הרכב הכפולה כשתועמס על הכביש, שירוחב רק בקירבת הצומת, תחייב את הנהגים לנסוע בצפיפות כפולה מזו של היום, שהיא קשה בלאו הכי. כך ימצא הנהג את עצמו בקונפליקט חסר פתרון: המהנדסים "מזרי־מים" אותו בדחיסות הולכת וגדלה, המחייבת נסיעה מהירה, בעוד הנהג שומע מכל עבר "סע לאט", ועל־פי נורמה זו גם מפעילים נגדו את אמצעי האכיפה.

מה יקרה אם הנהג ימשיך לנסוע על־פי הכללים המקובלים כיום? (כללים במשמע של הרגלי נסיעה, ואלה של זרועות האכיפה המופעלות כיום בשם החוק — המשטרה ובתי המשפט). הזחלות השיירות הידועה תתגלה מיד לאחר סיום הקטע המורחב של הכביש.

המבצע של מהנדסי מע"ץ ברור: להקטין את הפקקים. זו גם המטלה שהפוליטיקאים תובעים מהם בשיחות הישירות. טכניקה זו היתה מועילה אילו השתנו הרגלי הנהיגה ונהגי ישראל היו מסוג־לים להסתדר בתנאי נסיעה צפופה במהירות גבוהה. אלא שמלבד הרגלים קיימים גם החוק וזרועות האכיפה, האומרים לך כי ככל שהצפיפות עולה, עליך לנסוע יותר לאט ולשמור על מרחק רב יותר מהרכב שלפניך.

הפתרונות ההנדסיים האפשריים מסוגלים לתת תשובות לבעיות של היום ואפילו לבעיות של מחר.

לא כן המנטליות מיום־האתמול, המקבלת את בי־טויה הפולקלוריסטי אצל נהגים מבוגרים הצועקים לצעירים: "אני נוהג ככה כבר 50 שנה, אתה לא תלמד אותי מה נכון".

התפיסה הארכאית לגבי מהותה של המהירות, זו הגרסה המקורית כי נהיגה אטית היא הנהיגה הזהירה — יש הטוענים כי בנהיגה מהירה האדרנלין היותר הנוזל לדם מעורר את הנהג ליתר־עירנות ודווקא תורם לזהירות; אצל חלק לא מבוטל מהנהגים זה הוכח כנכון — המקובלת אצל העוסקים בנושא — החל ממורי הנהיגה, בוחני הנהיגה, אגף הרישוי המופקד על התורת הנהיגה של משרד התחבורה הממונה עליה, עבור למחוקק וממנו למשטרה, האוכפת על־פי החוקים הקיימים, וכלה בבתי המשפט לתעבורה השופטים על־פיהם — כל אלה גם יחד עומדים בסתירה מוחלטת לתפיסה של תנועה זורמת.

כל ילד לומד בבית הספר כי מים המוזרמים בצינור הולך וצר (וזה יהיה מצב הדברים בקטעי הכביש בצומת הכפר הירוק, לאחר הקטעים המור־חבים) חייבים להגביר את מהירותם בהתאמה, שאם לא כן הלחץ שיופעל לצדדים עלול לפוצץ את הצינור. החוק העתיק הזה ידוע גם לשרברבים. ואילו בכבישים, תובעים מן המהנדסים להזרים את התנועה, אבל מן הנהגים תובעים להמשיך באותה מהירות "זהירה"; ולא עולה על הדעת כי הלחץ שיפעילו המכוניות לצדדים — קרי: אותו לחץ השנייה — לא יגזול. האם חוקי הפיסיקה הפועלים בכל מקום מדלגים, משום מה, על הכבישים? או שמא חוק הידוע לכל שרברב או תלמיד אינו נמצא ברפר־טואר ההשכלה של מי שאמור לאפשר לנהג לנהוג בביטחה? שהרי, מדוע להתאמץ וליצור התאמות כאשר מי שמשלם את מחיר המחדל הוא הקורבן (הנהג)?

ה"עוקץ" של חברות הביטוח (ב')

עלה התאנה של האוצר

הפרופ' יהודה כהנא מנסה לתת תשובה אקטוארית לבעיות עתידיות אך אינו מיישב את הבעיות בהיבטים הציבוריים הלאומיים ● הד"ר משה בקר: האם להשקיע עוד ועוד בפיצויים לתאונות או להיחלץ ולהשקיע גם במניעתן

אישור העלאת תעריפי ביטוח החובה לרכב בשיעור של 24 אחוזים (נטו) בוועדת הכספים של הכנסת לווה בתמיכת המפקח על הביטוח באוצר. המפקח, עם חברי ועדת הכנסת, אמורים לשמור על האינטר־סים של הציבור. כאשר התבקש האוצר להגיב על טענותיו הקשות של ד"ר משה בקר, שהובאו במדור בשבוע שעבר, הוא הצביע על פרופ' יהודה כהנא כמי שאמור לתת את התשובות, מאחר שהוא שבנה את שיטת החישוב שעל־פיה חברות הביטוח מפסידות וזקוקות להעלאת הפרמיות. אלא שפרופ' כהנא אינו מסתפק בהצדקת ההעלאה בשיעור שכבר אושר, וטוען כי על־פי הבדיקות האחרונות שערך, יש הצדקה להעלאה נוספת של הפר־מיות בשיעור דומה. שיעור פרמיות ביטוח החובה לרכב צפוי, אם כן, לעלות בתוך פחות משנה בשיעור של כ־50 אחוז. על־פי המתכונת המוכרת, המפקח על הביטוח ימליץ וועדת הכנסת תאשר.

מהו מטה הקסמים בידיו של פרופ' כהנא, שבאמצעותו מרומים המיליונים מכיסינו אל חברות הביטוח?

פרופ' כהנא, מנהל המרכז לביטוח ע"ש ארהרד בפקולטה לניהול של אוניברסיטת תל־אביב, אכן בנה שיטת חישוב האמורה להיות אובייק־טיווית ולענות על כמה בעיות שהשיטות הקודמות נכשלו בהן. הבעייתית שבהן: חיזוי ההוצאות בעתיד.

הוא מסביר כי הפרמיה שנגבתה מהמבוטח ב־1987 צריכה לענות הן על הוצאות חברות הביטוח בגין פיצויים על תאונות שאירעו באותה שנה, הן מיעוט קטן, הן על הפיצויים שישולמו בגין תאונות שאירעו באותה שנה אך ישולמו בשנים הבאות. "יש פה בעיה מסובכת מאוד של חיזוי, לא רק של מספר התאונות שיתרחשו ב־1988 — על סמך מה שאירע שנה קודם לכן — אלא גם של היקף הפיצויים שישולמו בעתיד בגין אותן הת־אונות", מסביר איש האקדמיה.

המטלה, אם כן, היא לחשב מראש כמה כספים, מתי — ועד מתי — ישולמו אותם כספים, מכיון ששי־עור ניכר מהפיצויים משולמים בגין התביעות החמורות, הללו מוגשות שנתיים־שלוש לאחר האירוע, אחרי שניתן להעריך את הנזקים. וכשה־תביעה כבר מוגשת, בתי המשפט מלאים, כך שהנושא נגרר לתקופות רחוקות.

מאחר שמדובר בביטוח חובה, על הפרמיות לקבל את אישור ועדת הכספים. חברות הביטוח נהגו לבוא אל הכנסת עם הערכות המבוססות על אומדנים עתידיים משלהן. לאחר ביקורת, החליטה הכנסת לפני כמה שנים להקים ועדה (ועדת שטסל) שתבנה שיטת חישוב אובייקטיווית. "למעשה, מה שהוצע היתה שיטה אקטוארית שקיימת בעולם מזמן. אצלנו היא אומצה, בהמלצת הוועדה, ב־1984". השיטה מתבססת על תביעות ששולמו בפועל בעבר, בונה מתוך זה תבנית מתימטית, ובאמצע־ותה מבצעים חיזוי של התביעות שיגיעו בעתיד עבור שנים עברו. "התעריפים שנקבעו על־פי שיטה זו עבדו יפה בעבר", קובע כהנא. לדבריו, רק בשנתיים־שלוש האחרו־נות החלו להיווצר סטיות, גם ניכרות, בין האומדן לבין סכומי התביעות ששולמו בפועל. כתוצאה מזה נוצרו פערים על חשבון העבר ונוצר הצורך לפצות על תביעות של שנים עברו כאשר לא נגבתה פרמיה מספקת. ובינתיים התוסף הצורך להגדיל את התעריף כדי להתאימו לצורכי השנה השוטפת, טוען פרופ' כהנא. לדבריו, התביעות בערכים רי־אליים ששולמו בשנה שעברה, לדוגמה, הם בסכומים כפולים בקי־רוב מאלה ששולמו ב־1985, למרות שבמספר התאונות חל גידול של 17 אחוזים בלבד. הסיבה לכך היא שס־כומי הפיצוי הממוצעים לתביעה גדלו בעשרות אחוזים לעומת אלה ששולמו שלוש שנים קודם לכן.

כהנא מסביר כי לעלייה הגדולה בתשלומים יש יותר מסיבה אחת. ראשית, החל מ־1976, שנה שבה הותאם התעריף לפיצויים, הפרמיה ששולמה על כלי רכב, במונחים רי־אליים, היא ב־20 אחוזים פחות מאשר היום. מאחר שהגידול במספר כלי הרכב היה מהיר מהגידול במספר התאונות באותן שנים, היתה הצדקה אז להורדה מסויימת של הפרמיות. אך לפני שלוש שנים החלו הפיצויים לעלות בצורה ניכרת. לכך תרמה, לטענת כהנא, גם בלימת האינפלציה. באותה תקופה החליף גם השקל בש"ח. לכך, לדבריו, היתה השפעה פסיכו־לוגית, שהביאה לכך שתביעות קטנות צמחו בעשרות אחוזים. סיבה נוספת היו תעריפי האשפוז. עם הקפאת המחירים, נתפסו הללו בר־מות הגבוהות, וחברות הביטוח נדרשו לכסות הוצאות אלה. סיבה נוספת: בשנתיים־שלוש האחרונות עלה מספר הנפגעים ב־19 אחוזים ומספר ההרוגים ב־27 אחוזים. בת־קופה זו עלה השכר הממוצע במשק בב־25 אחוזים. "מרכיב זה מהווה כשני שלישים מהיקף הפיצויים. כל הסיבות גם יחד גרמו בקופות חברות הביטוח וגרמו לגירעון קופתי בהיקף של כ־20 מיליון ש"ח", קובע פרופ' כהנא.

כאשר היה צריך להביא את הנושא בפני ועדת הכנסת, ביוני 1987, עדיין לא היה ברור אם מגמת העלייה בהוצאות חברות הביטוח היא זמנית. פרופ' כהנא מספר כי מסיבה זו החליט לבנות מודל חישובי תחת שתי הנחות חלופיות: מגמה קבועה בעלייה ומגמה זמנית. "החלופה של המגמה הזמנית הצריכה צורך בהעלאת הפרמיות ב־24 אחו־זים, והחלופה השנייה: בהעלאה כפולה", אומר איש האקדמיה. מאחר שבאותה תקופה הוצגו לכנסת רק "מגמות", החליטה ועדת הכספים לאמץ את החלופה המינימליסטית. "בינתיים הצטברו נתונים נוספים, ונערכו עוד בדיקות על נתוני 1987, המביאים למסקנה שהאומדן היה אופטימי מדי, וכי ההעלאה בפועל צריכה להיות בשיעור הכפול. מסיבה זו תובעות עתה חברות הבי־טוח העלאה נוספת, של 20 אחוזים לפחות", מסכם המומחה.

גם אם נקבל את ניתוח הנתונים של פרופ' כהנא כתורה שאין עליה עוררין, עדיין אין זה עונה על האתגר שהציב ד"ר בקר לכנסת ולוועדת הכספים שלה: מדוע מר־כים נציגי הציבור לאשר בקלות כה רבה העלאות עצומות בשיעור הפרמיות, ואילו כאשר הדברים נו־געים להקצאת כספים להקטנת מספר התאונות — דבר שהיה מקטין את הוצאות חברות הביטוח ואת גיר־עונותיהן — נתקלים בחומה בצורה. כאמור, השאלה הוצגה לאוצר, אלא ששם העדיפו להסתתר מאחורי עלה התאנה של האקדמיה.

ח"כ אוריאל לין, חבר ועדת הכספים והעומד בראש ועדת המש־נה לבטיחות בדרכים, הבהיר בת־גובה כי מבחינתו הפתרון אמנם צריך להימצא בהקטנת מספר התאונות, במקביל לצורך בפיצוי חברות הביטוח על הפסדיהן הרי־אליים. הפתרון היותר רדיקלי לנושא, על־פי גישתו, הוא שכנוע הנהג הישראלי להתנהגות יותר אחראית על הכביש. שכנוע זה לא יכול, לדברי לין, לבוא באמצעי האכיפה הקיימים, מאחר שאלה לא הוכיחו את עצמם. הוא מציע, על כן, לשכנע את הנהג הישראלי דרך כיסו. לדבריו, אמצעי זה הוכח כבר בעולם, וחבל להתעלם מעובדה זו. הוא מצביע על כך שעל־פי שיטת גביית הביטוח כיום, הנהג האחראי מסבסד את הנהג גורם־התאונות, משום ששניהם משלמים את אותה הפרמיה. "היום אין לנהג העבריין מוטיווציה כספית להשתפר, מאחר שמישהו אחר מסבסד אותו. יש לעבור לסנקציה אפקטיווית, ומי־דית ככל האפשר, שתשפיע על דפוסי ההתנהגות על הכביש. הכיס הוכח כאמצעי משכנע מאוד", טוען לין.

על־פי הצעתו, הפוליסה לא תהיה צמודה לרכב, אלא לנהג. על־פי 10 דרגות של פרמיות, בהתאם למידת העבריינות שלו בכביש. בדרך זו יקבלו חברות הביטוח את הפיצוי שלהן מאלה שגרמו לעלייה בהוצ־אותיהן. לין מספר כי הוא קיבל הבטחה משר האוצר להקים ועדה בין־משרדית שתבחן הנהגת שינוי כוללני בכל נושא ביטוח הרכב.

(רשימה שנייה ואחרונה)

מכרה זהב?

"ד"ר משה בקר קושר, משום מה, בין השקעות בפיתוח התחבורה ובמניעת תאונות לבין הסכומים שבעלי הרכב משלמים עבור ביטוח לסוגיו השונים", טוען עוזי אבל, מנכ"ל אבנר (אגוד לביטוח נפגעי רכב), בתגובה לכתבה "העוקץ של תעריפי הביטוח" מהשבוע שעבר.

לטענתו, חברות הביטוח מקבלות מציבור בעלי הרכב את הסכו־מים הדרושים לתשלומי פיצויים לנפגעי תאונות, ולבעלי הרכב עבור רכבם שניזוק או נגנב. "המלחמה בתאונות הדרכים וההשקעות בתשתית התחבורתית אינן היום ולא היו אף פעם בתחום אחריותן של חברות הביטוח. המדינה, הגובה מאות מיליוני שקלים מבעלי הרכב בדרך של מיסוי על רכב, מיסוי על דלק, אגרות וכו', תפקידה לדאוג להשקעות בתשתית; ואילו תפקיד חברות הביטוח לנהל "קרן" שתגבה את הסכומים הדרושים מבעלי הרכב כדי לשלמם לאותו חלק מבעלי הרכב והולכי הרגל שנפגעים בתאונות", טוען אבל. בכך למעשה הוא מחזק את גישתו של ד"ר בקר.

"ד"ר בקר כותב, שאילו במקום להעלות את תעריפי הביטוח היו מעבירים את הכספים למניעת תאונות, ניתן היה תוך מספר שנים לצמצם את מספרן. זה אולי נכון, אך האם המקור הכספי להשקעה בתשתית צריך לבוא על חשבון חברות הביטוח? ומי ישלם בינתיים לנפגעים? האם יש לד"ר בקר הצעה גם בתחום זה?" שואל איש הביטוח.

נתוני ביטוח החובה כפי שבדק אותם פרופ' יהודה כהנא הצביעו על העובדה המצערת שתשלומים אלה גדלו ריאלית פי שניים בין 1984 ל־1987. עובדה זו מביאה אותנו בהכרח לצורך לגבות יותר מבעלי הרכב כדי לשלם לנפגעים. לצערנו, למרות שד"ר בקר סבור שביטוח החובה הוא "מכרה זהב", הצטבר, על־פי חישוביו של פרופ' כהנא, גירעון בענף ביטוח החובה של 320 מיליון ש"ח לסוף 1987. האם לזה ייקרא מכרה זהב?

צודק ד"ר בקר שהיה גידול ניכר במספר כלי הרכב בשנים האחרונות, בעוד שמספר התאונות החל לעלות רק בשנתיים האחרונות, אלא שבתקופה שמספר כלי הרכב עלה ומספר התאונות ירד, הופחתו גם תעריפי ביטוח החובה, אשר הגיעו, בהשוואה לרמה התחלתית, לרמות של 72 אחוזים (בתחילת 78), 75% (באמצע 79), 46% (אמצע 80), 68% (82), 67% (ראשית 85). (ר' ב' לוח תעריפי ביטוח חובה.)

כתוצאה מהפחתה זאת, שאפשרה בגלל העובדה הכלכלית של גידול ניכר במספר כלי הרכב וירידה מסויימת במספר התאונות, לא נצברו כל רזרבות בחברות הביטוח ב"תקופה הטובה" ולכן עתה, כאשר התחולל תהליך הפוך ב־1986 וב־1987, שבהן גם ההוצאות לפיצוי נפגעים עלו וגם מספר התאונות עולה בקצב מהיר (כ־20 אחוזים עלייה במשך שנתיים וכ־28 אחוזים עלייה במספר ההרו־גים), יש הכרח להעלות את תעריפי הביטוח, כדי שיהיו מקורות כספיים לתשלום פיצויים.

מדד יוקר	תעריף ריאלי יחסי	תעריף נומינלי בשקלים*	תאריך
105.1	100.00	97	25.9.76
113.8	90.60	97	1.1.77
125.8	81.96	97	1.7.77
163.4	72.20	111	1.1.78
192.2	78.53	142	1.7.78
238.6	75.28	169	1.1.79
319.0	72.97	219	7.1.79
482.6	48.23	219	1.1.80
744.9	45.80	321	1.7.80
1,146.7	57.38	619	1.1.81
1,648.9	49.57	769	1.7.81
2,328.5	68.38	1,498	1.1.82
3,462.3	68.09	2,218	1.7.82
5,370.9	73.54	3,716	1.1.83
8,256.3	74.22	5,751	1.7.83
14,765.2	74.12	10,296	1.1.84
32,346.5	74.69	22,729	1.7.84
86,577.4	66.88	54,480	1.1.85
155,287.6	84.92	122,480	1.7.85
252,807.7	70.76	168,510	1.1.86
273,701.1	73.98	109.5	1.7.86
301,879.0	71.57	202.7	1.1.87
329,305.4	71.65	222.0	1.7.87
351,284.2	88.35	292	1.1.88

* התעריף הוא של רכב פרטי בנפח מנוע של בין 1,000 ל־1,500 סמ"ק. לסכום זה מתוסף תשלום נוסף של 17.5 אחוזים המיועד לדמי רישום ודמי פוליסה (11% אחוזים), לקרן למניעת תאונות (5%) ולמס בולים (1.5%).

בית־הספר התיכון החדש בת"א

דרך חיפה 81, ת"א – 62337

טל: 5461217, 441917, 5460890

בית־ספר תיכון עיוני על אזורי בן 6 שנות לימוד (כיתות ז' – י"ב)

מתחילה הרשמת תלמידים חדשים לכיתות ט', י' וי"א לשנת הלימודים תשמ"ט

ביום רביעי ה' בניסן תשמ"ח 23.3.88

טופסי הרשמה ודיעון על מקצועות הבחירה ניתן לקבל במזכירות בית־הספר מיום פרסום מודעה זו.

מקצועות חובה

תנ"ך, תושב"ע, ספרות והבעה עברית, היסטוריה, תולדות עם ישראל, אזרחות, גיאוגרפיה, מדעי החברה, אנגלית, מתימטיקה, כימיה, פיזיקה, ביולוגיה, חינוך גופני.

מקצועות הבחירה

ערבית, צרפתית, איטלקית, מחשבת ישראל, פילוסופיה, סוציולוגיה, ניהול העשיה, כלכלה, עבודה חברתית ופסיכו־לוגיה, עם וארץ, ארכיאולוגיה, תקשורת המונים, סוגיות בבטחון לאומי, מוסיקה (לימודים עיונים ומיומנות בכל מיכון), תאטרון (כולל סדנאות למשחק), קולנוע (כולל סדנאות לצילום סרטים לביכוי לעריכה (כתיבת תסריטים), מבוא לצילום, אומנות (כולל סדנאות לקרמיקה צייור ופיסול), לימודי המחשב.

המקצועות חובה ובחירה ניתנים להלמד ברמה של 3־5 י"ל לבגרות.

על הנרשמים להביא: 1) תעודות תשמ"ו ותשמ"ז 2) 2 תמונות פספורט 3) תעודת זהות או תעודת לידה

מספר המקומות לכיתות ט', י' וי"א מוגבל

הרשמה במזכירות תחל מיום ד' 23.3.88 עד יום ה' 31.3.88 בין השעות 08.00־12.00 לפנה"צ

בביה"ס קיימות קרן מילגות ע"ש טוני הלה ז"ל וקרנות נוספות.

פורד בין 1939 ל־1988

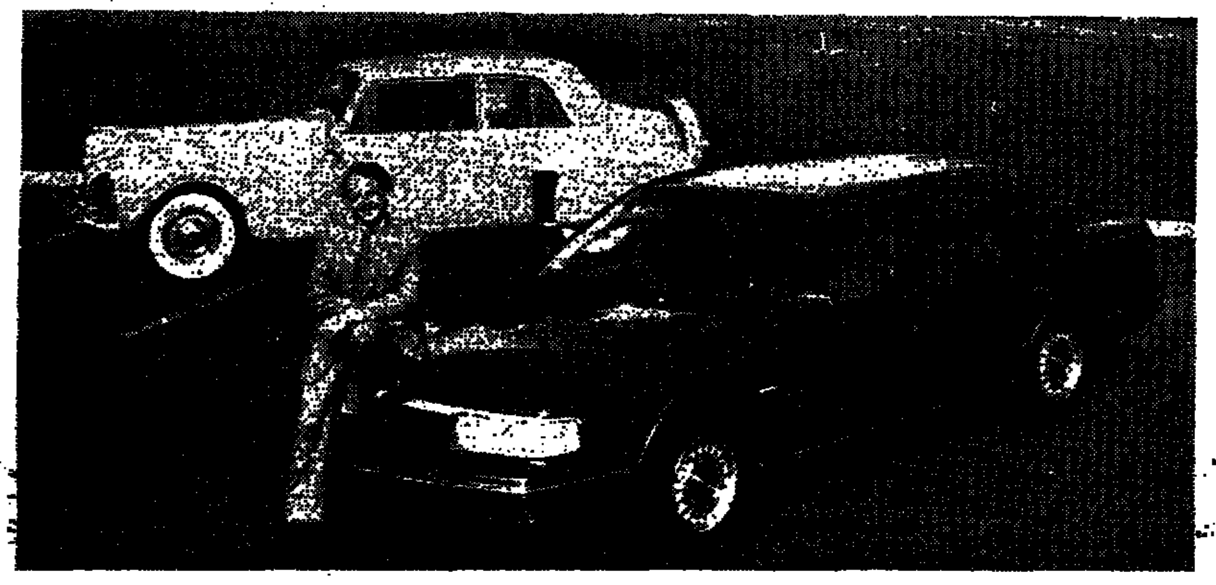

ארסל ב. פורד השני, נינו של הנרי פורד הראשון, מנהל מכירות לינקולן־מרקורי בחברת פורד, מציג את מכונית הלינקולן קונטיננטל 1988. סבו, ארסל פורד הראשון, יזם את הלינקולן קונטיננטל קלאב קופה (ברקע), שיצאה לשוק ב־1939 ונחשבת כיום למכונית קלאסית. הקונטיננטל החדשה ממשיכה את תפישת העיצוב שנקבעה במכונית הראשונה של המאה. למכונית של היום בקרת מחשב, מתלי אוויר בארבעת הגלגלים, הגה בעל רגישות למהירויות שונות, מערכת נגד נעילת בלמים (ABC) ובלמי דיסק בכל ארבעת הגלגלים.

הקופסה השחורה של המכונית

לא פעם אנו נתקלים בעקבות תאונה בגירסאות שונות (ובדרך כלל סותרות) לגבי מהירותם של כלי הרכב המעורבים לפני המקרה. בעקבות תאונה יכולות להתעורר גם שאלות אחרות, כמו שאלת עייפותו של הנהג. במקרים כאלה שבים ומז־כירים את מכשיר הטכוגראף. [illegible]

במשאיות ובאוטובוסים, שלתוכו מו־כנס כרטיס המספק פרטים מדויקים, כמו שעות העבודה המדוייקות של הרכב, הפסקות שקיים הנהג בדרך, וכן פרטים לגבי מהירות הנסיעה. כך אפשר לקבוע, בתום יום העבודה, אם הנהג לא חרג מתחום המהירות המותרת, וכן פרטים על ההפסקות שקיים במשך הנהיגה. [illegible]

משוכללים יותר, המביאים נתונים משלימים כמו רישום סיבובי המנוע (כך אפשר לדעת אם הנהג מנצל ביעילות את הרכב שהועמד לר־שותו), וכן מדידה מדויקת של צר־יכת הדלק ע"י המנוע.

ב־30 מדינות בעולם קובע החוק חובת שימוש בטכוגראף לכלי רכב שמשקלם 6–10 טונות ומעלה, וכן לגבי אוטובוסים המסיעים למעלה מ־12 נוסעים. מדובר במדינות כמו ארצות השוק האירופי המשותף, מדינות הגוש המזרחי, וכן יפאן, פרו, ארגנטינה, ברזיל וכמה ממדינות ארה"ב. במדינות אלה אפשר ל־השתמש בנתוני המכשיר כממצא משפטי. שוטר יכול לעצור את המכונית ולרשום לנהג דו"ח על נסיעה במהירות מופרזת אם הוא מגלה זאת על גבי רישומיו של המכשיר.

אינפורמציה על דיסקיות הט־כוגרף:

(1) התנעה
(2) התחלת הנהיגה — נהג א'
(3) התחלת הנהיגה — נהג ב'
(4) התחלת הנהיגה — נהג ג'
(5) הפסקות בנסיעה
(6) סיום הנסיעה
(7) מהירות הנסיעה
(8) רישום סבובי המנוע — סל"ד
(9) טווח הנסיעה
(10) זמן
(11) תצרוכת הדלק בנסיעה

מי סופג זעזועים?

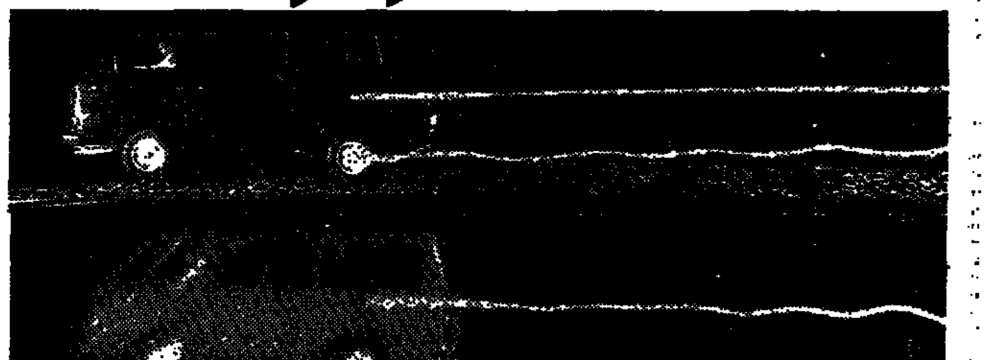

ספיגת זעזועים יעילה ברכב אינה קובעת אך ורק את נוחות הנוסעים בו, אלא אף את יציבותו: אם יצליחו בולמי הזעזועים ושאר מרכיבי השלדה, שנועדו לשמש סופגי תנודות ברכב, לבלום את "ריקודי" הרכב ביעילות רבה ולהשאיר אותו צמוד לפני הדרך, הם יעשו אותו לבטוח יותר.

כדי לבחון הבדלי ספיגת זעזועים בין כלי־רכב מסחריים, ערך באחרונה מרכז המחקר והפ־יתוח של פולקסווגן ניסוי משווה מעניין: המהנדסים חיברו שני פנסים לפולקסווגן טרנס־פורטר ולמתחרה יפאני — האחד על גוף המכונית והשני במרכז הגלגל. אחר־כך שילחו את שתי המכוניות באישון לילה אל הדרך המשובשת ביותר שבשדה הניסוי של פולקסווגן. המכוניות נסעו, הפנסים האירו, והצלמים פתחו צמצם ואחר־כך פיתחו את סרט הצילום.

התוצאה נראית ללא כל קושי: הטרנספורטר (למעלה) ספג טוב יותר את זעזועי המהמורות של הדרך ונשאר צמוד אליה; המתחרה (למטה) הזדעזע למעלה ולמטה וניתק מגע עם הקרקע.

הכפלת הקיבולת בצומת הכפר הירוק

העבודות בצומת הכפר הירוק היו צריכות להתחיל זה מכבר, לפני יותר משנה. מבחינת הנהג, הדברים אמורים על שלבי סלילה של צומת מורכב ומתוחכם, המורכב מגשר עלי להפרדת התנועה מזרח־מערב (צומת מורשה–צומת גלילות) באורך של כ־1,200 מ', ומנהרה פתוחה להפ־רדה בכיוון צפון–דרום (רמת השר־ון–תל־אביב), באורך דומה. לצורך פניות שמאלה וימינה מכל הכיוונים לכל הכיוונים מתוכננת התנועה להיות מוזרמת במפלס הנוכחי, כשהיא מפוצלת בצומת מרובע, שהוא למעשה ארבעה צמתים, אשר בכל אחד מהם פועלים רמזורים, הפועלים בצורה סינכרונית, כך שרכב ייעצר ברמזור אדום רק פעם אחת.

העבודות בצומת לא החלו לפני שנה. הן אמנם יוחלו בימים הקרובים, אלא שהעבודה לא תהיה שלב א' בתוכנית המתוכננת, אלא שלב ביניים של הכפלת מספר הנתיבים בצומת. שלב זה יעלה הרבה כסף, הוא יתן פתרון לצומת, אבל תוך העתקת הפקקים מהצומת למרחק של כמה מאות מטרים ממנו. כך, לפחות, צפוי שיקרה בקו רמת השר־ון–תל־אביב.

בקו מזרח–מערב צפויה להתעורר בעיה אחרת: כמות הרכב הכפולה שתועמס על הכביש, שירוחב רק בקרבת הצומת, תחייב את הנהגים לנסוע בצפיפות כפולה מזו של היום, שהיא קשה בלאו הכי. כך ימצא הנהג את עצמו בקונפליקט חסר־פתרון: המהנדסים "מזרימים" אותו בדחיסות הולכת וגדלה, המח־ייבת נסיעה מהירה יותר. נסיעה באותה מהירות תגרום להתהוות השיירות מיד לאחר הרחבת הכביש.

המהנדסים עושים זאת בתקווה להקטין בדרך זו את הפקקים. זה היה מועיל, אילו הרגלי הנהיגה היו משתנים ונהגי ישראל היו מסוגלים להסתדר בתנאי נסיעה צפופה במ־הירות גבוהה. אלא שמלבד הרג־לים, קיימים גם החוק וגם זרועות האכיפה האומרים לך כי ככל שהצפיפות עולה, עליך לנסוע יותר לאט ולשמור על מרחק רב יותר מהרכב שלפניך.

מדוע החליטה מע"ץ להתחיל, באיחור של שנה, בעבודות אלה, שי־תנו פתרון חלקי? לטענת דובר מע"ץ, הדבר נבע מהאילוצים שנוצ־רו. לדבריו, כדי לבצע את הפיצול המדורג, היה צורך להפקיע את כל השטחים (החקלאיים כיום) לזמינים מבחינת יכולת הכניסה לשטח. זה אומר העברת האישורים בכל הווע־דות הסטאטוטוריות, לרבות הוועדה לשימור קרקע חקלאית. לדברי הדובר, התחייב ראש מועצת רמת השרון משה ורבין, בישיבה שקיים עם אנשי מע"ץ לפני יותר משנה, לדאוג שהנושא הזה יהיה "נקי". כמו כן, הוא הבטיח להעביר למע"ץ כ־200 אלף דולר על חשבון התכנון. "אילו זה נעשה, יכולנו להי־כנס לשטח כבר לפני שנה. אבל הוא בין הוציא מכתבים בלבד. מבחינה חוקית אין לנו כל ביטחון שלא יוציאו את הצוותים מהשטח כעבור שבוע, למרות שנתחייב במכרזים. הנושא גם לא טופל בוועדה לשימור קרקע חקלאית. לכן, בלית ברירה אנחנו יוצאים עם תוכנית ביניים", אומר דובר מע"ץ.

דובר מועצת רמת השרון טוען, לעומתו, כי 99 אחוזים מהשטחים המיועדים לצומת פנויים לעבודה מזה כשנה, ורק לגבי שטח קטן ביותר עדיין יש צורך באישור הוועדה לשימור קרקע חקלאית. לטענתו, יכלה מע"ץ להתחיל בעבודה לפני שנה. "גם ההבטחה של 200 אלף דולר התנתה בזמנו בכך שהעבודה תתחיל במהלך 1986 ולא יאוחר מתחילת 1987", אומר דובר מועצת רמת השרון.

עתה יחלו העבודות על תוכנית הביניים. על־פיה, יורחבו הכבישים בצומת מ־30 מטרים ל־50 מטרים, שהיא הרצועה הזמינה למע"ץ, לפי טענתה. הכביש יורחב לאורך 400 מטרים לכל כיוון ממרכז הצומת. המכרז לעבודה זו יוצא מיד אחרי הפסח, והעבודות יחלו במאי ויס־תיימו בנובמבר. בכוונת מע"ץ לעבוד בשטח בכל שעות היממה, אם יתקבלו לכך האישורים הדרו־שים לעבודות לילה.

על־פי התוכנית, כביש 482 בקו רמת השרון–תל־אביב יהיה בן 12 נתיבים, לפי החלוקה הבאה: מרמת השרון לתל־אביב: ארבעה נתיבים לתל־אביב, אי הפרדה בנוי; 3 נתיבים מרמה לצומת מורשה, אי הפרדה בנוי; 4 נתיבי כניסה מתל־אביב. לאלה יתוספו שני נתיבים, האחד מצומת מורשה ימינה לרמת השרון, והשני מרמת השרון ימינה לצומת גלילות.

מתל־אביב לרמת השרון: 4 נתי־בים ישר לרמת השרון, אי הפרדה בנוי; 2 נתיבים שמאלה לצומת גלי־לות, אי הפרדה בנוי; 4 נתיבי כניסה מרמת השרון ושני נתיבי פנייה ימינה, ו... יותר לצומת מורשה והשני מכביש דווקא לתל־אביב.

בכביש 5, בקו צומת מורשה–צומת גלילות, יהיו 11 נתיבים, על־פי חלוקה דומה. ההבדל יהיה שבכיוון הישר יהיו בכביש זה שלושה נתיבים, בעוד שבכיוון הנגדי יהיו ארבעה.

תוכנית הפיצול המדורג תתחיל, במקרה הטוב, בעוד כשנה, לאחר קבלת כל האישורים מהוועדות. שלב א' של תוכנית זו יימשך כשנה. שלבים ב' וג' בתוכנית הם של הגשר העלי ושל המנהרה. המנהרה אמורה להתחיל בצומת הראשונים ברמת השרון ולהסתיים דרומית לצומת, לפני תחנת הדלק. הגשר יתחיל בקרבת מרכז הכנס ויסתיים כ־500 מ' לאחר הצומת. את הגשר יתחילו לבנות בעוד שנתיים, לכל המוקדם, ובנייתו תיארך כשנה. גם בניית המנהרה אמורה לארוך כשנה. עקרונית, אומר דובר מע"ץ, ניתן לבנות את המנהרה ואת הגשר בו־זמנית. "זה תלוי בעדיפות שיתנו הרשויות לפרויקט", הוא אומר.

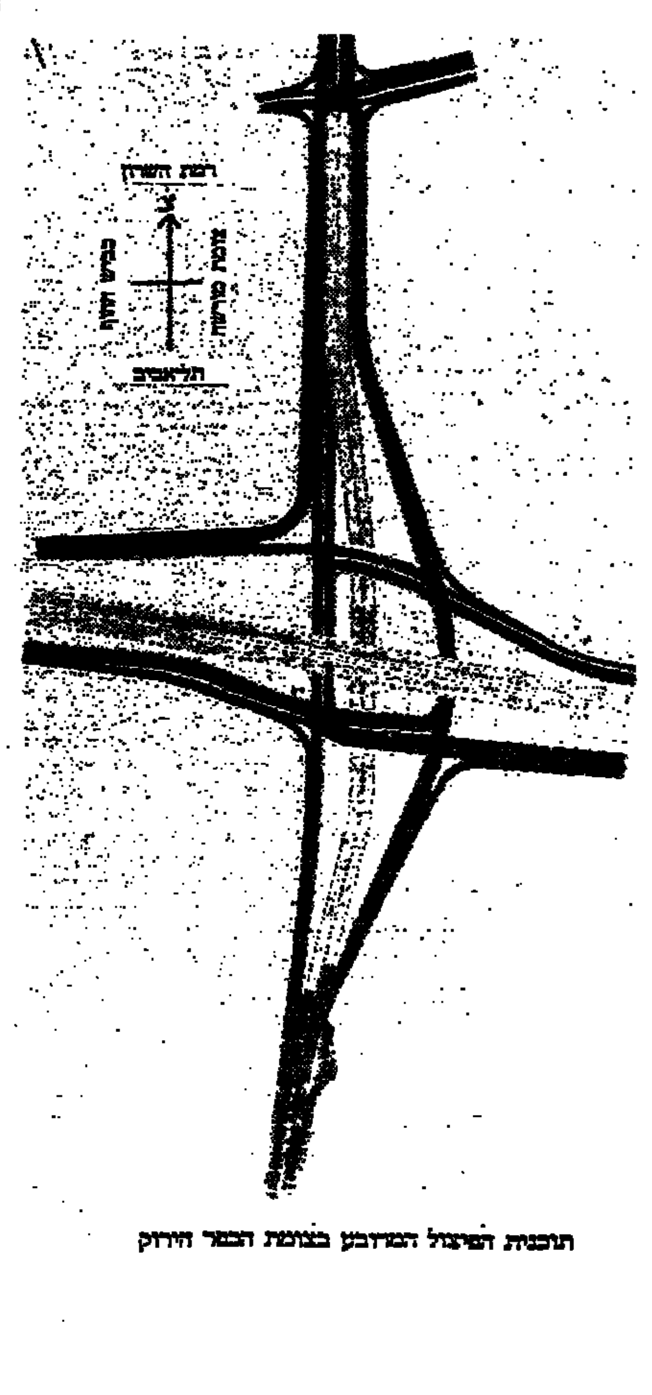

תוכנית הפיצול המדורג בצומת הכפר הירוק

עצה

כיצד להוציא ביטוח מלא

אם רכבך נפגע בתאונת דרכים, יש לח"כ אוריאל לין, שהוא גם עו"ד במקצועו, עצה מועילה כיצד להוציא מחברות הביטוח את הפיצוי המלא על הנזק. זאת, בתנאי שהפוגע הוא הצד השני ופרטיו ידועים לך.

ראשית, מציע לין, תבע מהביטוח שלך את הנזק הישיר על הנזק שנגרם לך, בהכרה מלאה כי תפסיד את ההנחה על היעדר תביעות, ומה שתקבל יהיה בהפחתה של ההשתתפות העצמית והפחת על הרכב. אחרי שקיבלת זאת, ויכולת לתקן את רכבך במהירות האפשרית מבלי שתהיה נתון בלחץ כספי, עליך לפנות לחברת הביטוח של הצד הפוגע. ממנה תוכל לתבוע עתה את מלוא הנזקים: את מרכיב ההשתתפות העצמית, את ירידת ערך המכונית כתוצאה מהתאונה, את ההוצאות בגין שימוש ברכב חלופי עד לתיקון רכבך והוצאות ישירות אחרות שהיו לך עקב התאונה.

הצעה לרכישות שלד למבנה מסחרי לחנויות ומשרדים ברעננה

הציבור מוזמן בזה להציע הצעות לרכישת קרקע ועליה שלד למבנה מסחרי

לפי תיאור כדלקמן:
גוש 7654 חלקה 177 (מ/1)
שטח הרשום — 493 מ"ר
שטח בנוי — מבנה בן 2 קומות מעל קומת מרתף.
בעלות — מינהל מקרקעי ישראל (קרקע מהוונת)

תיאור המקום — והמבנה

על הקרקע מצוי מבנה שלד גמור ויש להשלים את המבנה. המבנה מצוי ברחוב שמואל הנגיד רעננה. במגרש פינתי (הפונה ל־3 רחובות).

עפ"י הערכת שמאי שווי הנכס במצבו הנוכחי עומד על סך השווה ל־$240,000 + מע"מ, מינימום.

ניתן לראות את המבנה במקום ללא תיאום, ולעיין בחוות דעת השמאי במשרדו של הח"מ בשעות המשרד.

הצעות יש להגיש לח"מ לא יאוחר מיום 29.3.88 שעה 12.00 בצרוף שיק בנקאי או ערבות בנקאית בשווי 10% מגובה ההצעה.

אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

הח"מ שומר על זכותו לנהל מו"מ עם המציעים השונים.

יעקב שינמן עו"ד
רח' בילו 2 ת"א
טלפונים: 03-240073, 03-239910

אבני מרום חברה קבלנית לבנין בע"מ

הודעה לנושי החברה על מועד אחרון להגשת הוכחות חוב

ביום 21.12.87 אישר בית המשפט המחוזי בתל־אביב הצעת הסדר לנושי החברה אשר העתק ממנה ניתן לקבל במשרד הח"מ ברח' חיר־קון 315 ת"א, תמורת תשלום.

על פי ההסדר יהיו זכאים לתשלום דיבידנד על חשבון החוב רק נושים אשר יגישו לנאמן הוכחות חוב.

כל נושה אשר טרם הגיש הוכחת חוב ומעוניין להכלל בהסדר הנושים מתבקש להגיש לרבות דרישת תשלום מאושרת על ידי עו"ד עד ליום 1.4.88 שעה 11.30 במשרד הח"מ.

לא תתקבלנה הוכחות חוב לאחר מועד זה.

בנימין קריתי, עו"ד
בתפקידו כנאמן להסדר נושים של חברת אבני מרום חברה קבלנית לבנין בע"מ.

כן, מר שולץ – אבל...

לפעמים מוטב להחמיץ רכבת מאשר לעלות על הרכבת הלא נכונה

מאת זלמן שובל

לא יהיה זה מן התבונה להכחיש עצם קיומה של תכנית אמריקאית או את העובדה ששולץ הגיע וממתין לתשובה. כשאומרים שבעצם "האמריקאים כלל לא הגישו תכנית" ("אלא רק מחשבות") עלולה להתקבל תוכחה: "בבקשה, אם תכנית רציתם — אזי כך וכך וכך הצעותינו המפורטות" — ובמקרה זה מרחב התמרון שיהיה בידינו יצטמצם עוד יותר. לגופו של עניין, יש בתכנית שולץ גם היבטים חיוביים מבחינתנו, אך מי שמתייחס בשוויון נפש לסכנות הכרוכות בכמה מרכיביה האחרים — או שלא הבין...או שהשלים מראש עם הוויתורים.

בעבר עמדה ישראל בתוקף על כך, שבגבול המוחזר החלטה 242 אינה מתיישבת עם נסיגה לגבולות 67', ושכל קו תיחום גיאוגרפי יהיה מותנה, בין היתר, בשיקולי ביטחון. התבטאותו של שר הביטחון בהקשר זה, ש"קומפרומיס טריטוריאלי" שוב אינו רלוונטי היתה, איפוא, בלתי זהירה, שכן אותה פסקה בהסכם הנ"ל, שמו"מ לפתרון הבעיה הפלשתינית חייב להתייחס גם "לקביעת הגבולות ולטיבם של סידורי הביטחון" מוכיחה בעליל ש־242 לא התפרשה, אף בידי ארה"ב ומצרים, כחזרה לגבולות הקודמים כדבר מובן וברור. ויתור על קומפרומיס טריטוריאלי פירושו ויתור על אחד ההישגים הדיפלומטיים החשובים ביותר שהיו לישראל, ומתעורר לפעמים הרושם שפוליטיקאים מסוימים מוכנים לוותר עליו כה בקלות...רק מפני שהם לא היו בשעתו שותפים להשגתו.

גם התבטאויות פקידים אמריקאיים מעידות על כך שהם נוטים היום, בניגוד לעבר, לפרש את החלטה 242 כמעט בלעדית בתחום חובות ישראליות לנסיגה. לפיכך, ולאור עמדתה הנ"ל של ירדן — שזכה כנראה גם לתמיכת וואשינגטון, ולמרות מסכי העשן, הנוסחה "שטחים תמורת שלום" מתפרשת למעשה כחזרה ישראלית כמעט מוחלטת לקווי 1967 (תוך תיקוני גבול מינוריים — כפי שנחזו עוד ב"תכנית רוג'רס"), כלומר: לא "תכנית אלון" ולא פשרה טריטוריאלית אחרת.

* * *

ועתה, לכמה מסעיפיו של המכתב עצמו. "שבועיים לפני פתיחת המו"מ" — נאמר בו — "תיערך ועידה בינלאומית. מזכ"ל האו"ם יתבקש לשגר הזמנות לצדדים המעורבים בסכסוך הערבי הישראלי ולחמש החברות הקבועות במועצת הביטחון..." ובכן, "ועידה" — לא "אירוע", "פתיחה" וכיו"ב. ואמנם, אין זה משנה: ועידה היא ועידה — יהיה כינויה אשר יהיה. מדוע התנגדו כל ממשלות ישראל, ובדרך כלל בהצלחה, לוועידות בינלאומיות? מפני שברור שבפורום בינלאומי כזה ניצבת ישראל לבדה מול חמש מעצמות — שאחת מהן, ברית המועצות, עוינת את ישראל ומשמשת אפוטרופסית מדינית וצבאית לסוריה ולאש"ף, ושלוש מתנודדות, בריטניה, צרפת וסין, מתנגדות בצורה מוחלטת אף לצנועות שבתביעות ישראל, כשהאחת היחידה שהיא ידידתנו, ארה"ב, מודיעה אותנו מראש שהיא אינה מזדהה עמנו בעניין ירושלים והגבולות — וכאשר כל אלה יושבות שם גם ארבע או חמש מדינות ערביות — מי יהיה בעזרתנו?

גם אש"ף עלול להגיע לוועידה זו — שהרי הוא "צד" לסכסוך — כהגדרת ההזמנה המוצעת — ומזכיר האו"ם המשמש כמזמין, בוודאי שלא יקפח את אש"ף שהוא בעל מעמד רשמי באו"ם. "כן, אך קיים סייג — הרי כל הנוגעים חייבים לקבל את החלטות 242 ו־338, ולשלול אלימות וטרור" נו, אז "יקבלו" ו"ישללו". איך אומרים ביידיש? "האוס עך געזאגט". במכתב אין ראייה לטענה, המועלית גם על ידי משרד החוץ הישראלי, שהוועידה לא תהיה אלא "פתיחה טקסית", שאחריה איש איש ילך לאהלו, ואילו המו"מ יערך באורח ישיר דו־צדדי בלבד (בהשתתפות ארה"ב).

אדרבא, נאמר בפירוש, שמליאת הוועידה תישאר על כנה. כתוב, אמנם באורח רשמי, שהוועידה לא תוכל לכפות פתרונות או להטיל וטו על הסכמים שיושגו, אך שבוודאי תדון בהם — אך ממילא, לגבי הערבים נקודה זו היא פחות רלוונטית, כי רובם אינם רוצים כלל להגיע להסדר שיחייב אותם להכיר במדינת ישראל, אלא שאיפתם לערוך הצגה ארמית, שימשך בה תהליך הדה־לגיטימציה של ישראל ושתעלה מתוכה החלטות קודמות בקשר לגבולות ולהחזרת הפליטים הערביים לשטח ישראל.

* * *

גם לוח הזמנים המוצע למו"מ שנקבע במכתב, אינו עניין קל־ערך. ישראל בוודאי הראשונה שמעוניינת שהסדר מדיני יושג מהר בכל האפשר — אך לוחות הזמנים המוצעים מעיד על כוונה להעלות את ישראל על קרונלה שבגלל תאוצתה הגוברת, לא בנקל תוכל לרדת ממנה: עד אמצע חודש זה — הסכמה לתכנית; באמצע אפריל — ועידה בינלאומית; שבועיים לאחר מכן — פתיחת המו"מ; עד ה־1 בנובמבר — סיום המו"מ על תקופת המעבר; בדצמבר 1988 — התחלת המו"מ על המעמד הסופי; עד ה־1 בדצמבר 1989 — סוף המו"מ; השיחות על מעמד הקבע תיפתחנה לפני תחילת תקופת המעבר — כשזו תהיה בת שלוש שנים בלבד.

המוצא האפשרי היחיד הוא אכן ב"הסדרי־ביניים". אך במכתבו, אין מזכיר־המדינה מדבר עוד על "הסדרי־ביניים" (INTERIM ARRANGEMENTS) כפי שעשה באותו טרם צאתו למסע הילוכים שלו, אלא רק על "הסדרי־מעבר", (Transitional Arrangements), וההבדל בין השניים משמעותי. בעוד שהסדר ביניים יכול להתייחס הן ללוחזמנים והן למהות (אוטונומיה, פשרה פונקציונלית, שותפות בשלטון וכו'), הלא הסדר מעבר, שמכיר המדינה קובע לגביו מראש שימשך שלוש שנים בלבד — פירושו שבעקבותיו יבוא הסדר שונה לגמרי.

כאשר שולץ מצהיר, שארה"ב "תגיש טיוטת הסכם...במתיחות המו"מ על הסדרי המעבר" וכשברקע מתנוססת "תכנית־רייגן" התבטאותו של שולץ בירושלים המזרחית, שהפלשתינאים צריכים להגיע לשליטה בהכרעות המדיניות הנוגעות לחייהם" — נעלמות למעשה האופציות של ישראל לגבי עתיד השטחים.

אכן, השאלה הטריטוריאלית היא רק פן אחד בסכסוך הערבי־ישראלי — ואף לא החשוב בהם. היבטים חשובים הרבה יותר הם: (א) סירובם של רוב הערבים להכיר בעצם הלגיטימיות של קיומה של מדינה יהודית באזור שהם רואים אותו ערבי־איסלמי; (ב) בעיית מאות אלפי הפליטים הערביים העמוקים מזה 40 שנה בתנאים בלתי־אנושיים במחנות בעזה, בלבנון, ביו"ש ובכמה מדינות ערב. אין זו רק שאלה אנושית, אלא גם בעיה פוליטית ממדרגה ראשונה: כל עוד הם חיים איפה שהם חיים, ובתנאים בהם הם חיים — לא יהיה שלום — לא מלא ולא חצי מלא.

על מר שמיר לומר לעמיתו: "כן מר שולץ, אנו מברכים על יוזמתך, אבל על כמה מה"קונספציות" הטמונות ביסודה יש לנו יותר מערעור — ומכל מקום, דרושות לנו הבהרות." ייתכן שבשלב מסוים גם "יאלץ" לומר "לאו" — אף שאין זה קל ופשוט. לפעמים מוטב להחמיץ רכבת מאשר לעלות על הרכבת הבלתי־נכונה.

בזכות הלמידה

דעה שונה, בתגובה על מאמרו של פרופ' יהודה אלקנה

מאת ד"ר נילי קרן

המחברת עומדת בראש המרכז להוראת השואה בסמינר הקיבוצים

הדיון הנוגע לזיכרון הקיבוצי כחלק מתרבותו של העם בישראל, צריך היה להיעשות כבר לפני זמן רב. מאז שהסתיימה מלחמת העולם השנייה ועוד בטרם נודעו ממדי השואה וגודלותיהם של כל קורבנותיה, כבר החלו בהפקת לקחים ומשמעויות שונות, כמובן, מעצמת האירוע היקפו, אך לא מן הנדרשים לו ומאירועיו.

הממשלה והכנסת קבעו את המסגרות הטקסיות ונתנו את התבנים העובדתיים, ובכך עיצבו, למעשה את הדפוסים שעל פיהם התפתחה תרבות זכרון השואה בישראל. "שואה וגבורה" — זוהי ההפרדה הכואבת והמסולפת שנקבעה על־ידי הכנסת, דווקא בהשראת ניצולי שואה שהיו חברים בה ואשר השתייכו אל אותו חלק בעם היהודי שסימל את הגבורה, שפירושה היה — לחימה בנשק.

ומאז ועד היום, כל אימת שהלה אירגונות בבדיקת הדרך, או שהיתה צפויה בעיה בסוגיה קשה — צצה ועלתה השואה כדוגמא לאפשרות הנוראה המסוכנת הצפויה לנו אם ניכשל במשימתנו, ולצידה — הגבורה — כתזכורת שכוח צבאי ואחיזה בנשק היו והינם גם היום הדרך היחידה שהעם היהודי צריך ללכת בה כדי לגבור על אויביו.

כך חונכנו כולנו, ילידי הארץ, באמצעות טקסים; ואיש לא העניק לנו תכנים. כך זה היה במערכת החינוך, כך זה היה ונשאר בצה"ל וכך משמיעים לנו השכם והערב באמצעי התקשורת. החטא הגדול ביותר שחטאה החברה הישראלית לזכרון השואה, ומכאן גם לעצמה, הוא חטא ההתנשאות. התנשאותם של ילידי הארץ ותיקים כלפי יהודי הגולה ובהם ניצולי השואה. התנשאותם של יוצאי מדינות מרכז־אירופה כלפי יוצאי ארצות המזרח התיכון. התנשאותם של ישראלים בכלל כלפי סביבתם הלא־יהודית, הרחוקה והקרובה־מאוד. עתה אני מרשה לעצמי להוסיף אל חטאי ההתנשאות גם את התנשאותם של חלק מניצולי השואה כלפי ילידי הארץ.

* * *

זכות היתר שנטלו לעצמם אחדים מניצולי השואה, ובכללם גם כותב המאמר "בזכות השיכחה" ("הארץ", 2.3) יהודה אלקנה, בוויכוחים השונים על מקומה של השואה בחברה הישראלית, מנעה בעבר ומונעת עד היום דיון אמיתי ובעל משמעות בשאלות העולות מן הנושא. מאמר הפותח במלים: "כילד בן עשר נלקחתי לאושוויץ ועברתי את השואה...", וממשיך, "...בשבועות האחרונים, בשיחות עם חברי, אני מרגיש יותר ויותר מודר על ילידי הארץ שלא עברו את השואה..." — יש בו התנשאות בלתי מוצדקת ובלתי מובנת המונעת מראש כל התמודדות אמיתית בנושא עם יליד הארץ, כמוני, למשל, שלמזלו לא עבר את השואה, אך חי איתה יום יום בדרכו שלו ובעבודתו. עד לפני זמן לא רב היה משפט כזה משתק את יכולת התגובה שלי ופריק ממני את כל התחושה שנייסתי לצורך דיון בשאלות העולות מן השואה. אולם לאחרונה, הגעתי למסקנה שצריך להתגבר על מעצורים אלה, בפרט כשהנושא בנפשנו.

אין בכוונתי להתווכח עם המחבר על שיקוליו בבחירתו שלא להרבות בשיתוף משפחתו והקרובים לו בחוויותיו מתקופה ההיא. זוהי החלטה ברמה האישית. אבל לאיש מאיתנו אין זכות למנוע מהדורות הצעירים מאתנו, הבאים אחרינו, מידע על העבר הקיבוצי שלהם, כעם, כבריאים, לטוב ולרע.

אבותנו מהווים רק חוליה אחת בשלשלת שהתחילה לפנינו, ותימשך, קרוב לוודאי, גם אחרינו, ושבה זווית השואה היא דומיננטית, לא באשמתנו, אלא מעצם אפיה ועוצמתה. אין לנו שום זכות להוציא דווקא חוליה זו מן השלשלת, אך ורק משום שקשה לנו להתמודד אתה. התמודדות אמיתית עם כל תופעה היסטורית, מחייבת ראשית כל, הכרת הנושא ולימוד על כל פרטיו ודקויותיו. הערכים והשקפות העולם יבואו כפועל יוצא וכמסקנות שכל אחד יבחר בהם, בבחירה חופשית.

* * *

לא ניתן להתעלם מן העובדה שבהתרחש השואה, היינו אנו, היהודים, העם הנרצח. זו עובדה. יש ללמוד ולהבין כיצד התחיל הדבר, כיצד התפתח, מי עמד מאחורי התופעות השונות, לשם מה היה אם לא נעסוק בזה יותר — האם זה לא קרה. האם זה לא קרה לנו?

דומני כי הציוויליזציה האירופית, ואולי העולמית כולה לא השתחררה מן הטראומה הזאת, אף כי ניסתה להדחיק ולשכוח. אפילו תופעות הכחשת השואה והרוויזיוניזם הינן, בין היתר, תוצאה של זכירה עמוקה ולאו דווקא של שיכחה והתעלמות.

דווקא על רקע הסכנות הצפויות לבריאים מבריאים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי שיא בתקופת השואה, יש ללמוד ולדעת את כל פרטי האירוע, אבל, כמובן, ברמה של עובדות כהווייתן, מתוך הסתכלות על השותפים; שכם בתהליך הטראגי הזה השתתפו שלושה צדדים: הרוצחים הקורבנות והעומדים מן הצד. לא היתה נייטראליות ולא יכלה להיות "נייטראליות" בתקופה הנוראה ההיא, פירושה — לעמוד מן הצד, להיות שותף לרצח...ואת זה צריך לדעת, האם מעודד הדבר רגשי אשם כלשהם, יש להודות בהם ולטפל בהם, ויש להסיק מהם מסקנות: כל איש לעצמו, כל אדם, כל עם.

צריך ללכת ל"יד ושם" — ללמוד, לשאול שאלות, לנסות ולהבין — הכל; צריך לספר ולהראות מה קרה לבני אדם רגילים, נורמליים: עורכי דין, פרופסורים, אמנים, פועלים, איכרים — שהפכו להיות שותפים, ואפילו די נלהבים, לתהליך הרצח מניוונית. וצריך להרגיש שאין לכך שום צידוק מוסרי. כך זה היה, וזה יכול היה להיות גם אחרת, לו רצו בכך בריאים; אך הם לא רצו. נכון, הקרבנות אינם הופכים צודקים רק מהיותם קרבנות. השואה לא נתנה לנו תעודת יושר (כדברי א.ב. יהושע). אך כשהיינו עם פגוע, שבור ונרדף שלא היה לו לאן ללכת וגם לא לאן לחזור — היה כל הצדק בעולם לצדנו.

חנה ארנדט טבעה את הביטוי "הבנאליות של הרוע". רק אם לומדים כראוי את תולדות התקופה ותופעותיה, ניתן יהיה להבין למה התכוונה. התעלמות ושיכחה רק יהפכו את השואה למיתוס, וכדרכו של מיתוס, כשהוא מתנפץ לאלפי רסיסים, אשר פוגעים, בראש ובראשונה, ביוצריו. משום מה מניח מר אלקנה כי השואה סיפקה רק מסרים שליליים. יש לקבוע כי הדבר אינו נכון. עיון רציני בפרשיות השואה מלמד אותנו כל־כך הרבה על הטוב שבאדם, על הזיהויות ועל היצירתיות, על יכולתו של האדם לעמוד בתנאים בלתי מתקבלים על הדעת ובכל זאת להישאר אדם.

צר לי שבצוק העתים המודאי מתוך מועקת אמת בה שרויים היום רבים מאתנו, בחר יהודה אלקנה לטפל בפזיזות כה רבה את האשמה על זכרון השואה. אין זה הוגן כלפי המתים, ואין בכך שום תועלת עניינית עבור החיים; ייתכן ונגרם בכך אפילו נזק לעניין שאלקנה וגם אני חרדים לו.

מדיניות היבוא והייצור המקומי

מאת חזי גוטמן

הכותב הוא ראש אגף בלשכת המדען הראשי בתעשייה

גורמים מרכזים בשוק הפרטי באחרונה שמדיניות היבוא של ישראל עולה לה מאות מיליוני דולרים לשנה, הגדילו לעשות כלכלני איגוד לשכות המסחר, שטענו שהמדיניות מפסידה יותר ממיליארד דולר לשנה בשל מדיניות המכוונת את היבוא למקורות יקרים, במקום למקורות זולים כמו המזרח הרחוק ומזרח אירופה.

אותם גורמים אומרים, שהנזק הרב הנגרם למשק בשל מדיניות זו נובע ב"שערורייה" ונבע מ"ההגנה המלאכותית על הייצור המקומי". בטענה זו יש סתירה פנימית. כיצד מצליחות מדיניות יבוא, ברמתה, להגן על הייצור המקומי וגם להביא להגדלת היבוא במאות מיליוני דולר לשנה הרי כל מטרתה של מדיניות הגנה על הייצור המקומי היא להקטין את היבוא ובכך לאפשר לתעשייה המקומית לייצר ולמכור בשוק המקומי.

מנסים להסביר סתירה זו ברוב מאות, למשל, בעליה גבוהה שיותר יבוא של בעלים מקוריאה, הזולות יותר מהבעלים המיובאות כיום מאיטליה. אם אכן הבעלים האיטלקיות, אין שום סיבה שלא להתיר את היבוא מקוריאה ויש לשנות את מדיניות היבוא, שאכן מגדילה שלא לצורך את השימוש במט"ח; ההנחה היא שהבעלים מקוריאה הן באיכות דומה לבעלים מאיטליה. במקרה כזה, לא יהיה כל לחץ מצד התעשיינים "האינטרסנטים" למנוע את היבוא מקוריאה, שכלל אינו פוגע בתחרותם לשוק המקומי.

אך מה יקרה אם יבוא הבעלים מקוריאה יפגע בעיקר בייצור המקומי של הבעלים ולא ישמש תחליף לבעלים האיטלקיות? הד־במקרה כזה תגדל במידה ניכרת התוצאה במט"ח של המדינה, היבוא יגדל, הייצור המקומי ייפגע והאבטלה תגדל. היכן הסיכון במט"ח ויש להניח שאכן הבעלים מקוריאה יפגעו בעיקר בתעשייה המקומית ולא ביבוא מאיטליה או מכל מקור אחר.

כך הדבר במוצרי צריכה נוספים המיוצרים בשוק המקומי, שיש עליהם הגנה מפני יבוא מתחרה מארצות זולות. אפשר לדבר לטווח הארוך על הסרת הגבלות מעל היבוא והתרת יבוא ממקורות זולים, שיגדילו את היבוא לישראל ואת האבטלה. אך אם במקביל תינקט מדיניות שתאפשר לא יעמדו נזקים למאזן התשלומים ולמצב התעסוקה במשק, ביניהם מדיניות בזאת אינה מיושמת, ושינוי חד־צדדי במדיניות היבוא יביא לגידול בגירעון המסחרי ולגידול האבטלה, ולא לירידה ביבוא כפי שטוענים.

הרוב — חומרי גלם ונכסי השקעה

נראה שהמיתוס הבסיסי נגד מדיניות ההגנה הוא, שהיא מונעת הסטה של גורמי ייצור לייצור מוצרים היכולים להתחרות בשוקי העולם. ביטול הדרגתי של ההגנה יאפשר את המעבר להתמחות בייצור מוצרים שנוכל לייצא, ובכך יימנע הנזק של גידול היבוא בשל הורדת ההגנה. כל טענה שמדיניות ההגנה מגדילה את היבוא אין לה כל אחיזה במציאות, כמו גם הטענה, שנשמעה באחרונה, כי מדיניות ההגנה על הייצור המקומי עולה בכסף רב מתקציב המדינה. הרי ההיפך נכון: הגנה באמצעים פיסקליים רק מגדילה את הכנסות המדינה, ודווקא צמצומה יכול להביא לירידה בהכנסות ממסים עקיפים.

כלכלני איגוד לשכות המסחר טענו שאפשר להוזיל את כל יבוא הסחורות לישראל, למעט יהלומים ודלק, ב־15.5%. דהיינו, יבוא סחורות בערך של יותר מ־8 מיליארדי דולרים בשנת 1987. [illegible] לייבא מהמזרח הרחוק ומזרח אירופה [illegible] לייבאם ממקורות יקרים יותר. טענה זו מופרכת מיסודה. אין כיום כל הגבלות יבוא על הרוב הגדול של יבוא הסחורות, למעט יהלומים ודלק. כ־85% מיבוא זה מורכב מחומרי גלם ונכסי השקעה, שאינם מתחרים כלל בייצור של התעשייה הישראלית, וגם כיום ניתן לייבאם ממקורות זולים יותר. גם שאר היבוא, שהוא יבוא של מוצרי צריכה, ברובו אינו יבוא המתחרה בתעשייה המקומית, כגון מכוניות, מוצרים בני־קיימא, בשר, סוכר, טבק ועוד. המדובר ביבוא בערך של עשרות מיליוני דולרים בלבד, שעליו יש הגבלות, יבוא מהמזרח הרחוק וממזרח אירופה.

אך גם אם מקבלים את הטענה, האבסורדית, שהתרת יבוא ממקורות זולים תחסוך מט"ח למשק הישראלי, יש להעמיד את הנתונים הנכונים ולא לעשות הכללות. בחישובים כאלה יש גם להביא בחשבון את הגידול הבטוח שיהיה ביבוא, אם יתירו אותו ממקורות זולים. במוצרי צריכה שעליהם מדובר, גמישות הביקוש למחיר גבוהה יחסית, וכל ירידה ניכרת במחיר תגדיל במידה ניכרת את הכמות, כך שסך ההוצאה במט"ח על אותו יבוא זול רק יגדל ולא יפחת.

המשבר גדול יותר

אך גם אמת בטענה על גידול ניכר ביבוא מאירופה [illegible] 1987 גדל יבוא הסחורות מאסיה ב־46.4% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 1986. באותה תקופה גדל היבוא מאמריקה הצפונית ב־6.7% בלבד והיבוא מהקהילייה האירופית — ב־29.7%. אם ננכה מנתונים אלה את השפעת היחלשותו של הדולר, נקבל שהפער בגידול הריאלי בין היבוא מאסיה ליבוא מהקהילייה האירופית, גדול הרבה יותר. וכל הנתונים הללו מבוססים על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בהקשר הוויכוחים על הצורך בחשיפת התעשייה לתחרות עם היבוא, כדאי לפעמים גם לבדוק מה קורה במדינות אחרות, מדינות מתועשות ומפותחות. יהיה זה מנותק וגם לא נכון מבחינה כלכלית, אם ישראל תחשוף עצמה לתחרות ליבוא, כאשר במדינות העולם הולכות וגוברות המגמות הפרוטקציוניסטיות המגבילות ביצוא ואת אפשרות יבוא זול אלינו.

והערה אחרונה, מספר ניכר של תעשיות במשק הישראלי, המסווגות כמונופולים, מוכנות לחשיפה מלאה בתנאים שווים מול היבוא, אך בתנאי שכבר בכך יוסר מעליהן פיקוח המחירים. לממשלה היסוסים בכיוון, בעניין, ומתקבל הרושם שלפעמים נוח דווקא לממשלה שלא תהיה חשיפה ליבוא אבל יהיה פיקוח על המחירים. מכאן, שלא תמיד הלחצים האינטרסנטיים הם מצד התעשייה.

אפשר לדבר על תכנית לצמצום הדרגתי של ההגנה על הייצור המקומי [illegible] התעשייתי, בתנאי שיהיו בה גם מרכיבים שיבטיחו גידול מתאים ביצוא. אם קיימים עיוותים נוספים במדיניות היבוא, שאינם קשורים בהגנה על הייצור המקומי, ודאי שיש לתקנם בהקדם ויתכן שהתעשיינים המקומיים יהיו הראשונים שיתמכו בכך.

בעד הידברות דתיים וחילוניים

מאת מירון ח. איזקסון

הכותב משמש יועצו של שר הדתות לחוגי חילוניים־דתיים

אין ספק שהן מבחינה אידאולוגית והן מבחינה תרבותית השאלה הדתית היא השאלה הרגישה ביותר במסגרת המחלוקות בחברה היהודית בישראל. נציין כראשי פרקים חלק מהסיבות המובילות אותנו למסקנה זו.

א. בזהות היחיד היהודי ובזהותה של החברה היהודית המרכיב הדתי הוא המרכיב המכריע. הבסיס להגדרה העצמית היהודית היה אורח החיים של תורה ומצוות. לכך נקשרו ארץ ישראל, השפה העברית ואולי מרכיבים מרכזיים נוספים.

ב. מדינת ישראל, כמדינת העם היהודי — בין אם ניצמד לביטוי "מדינה יהודית" ובין אם נעדיף את הביטוי "מדינת היהודים", תישאל השאלה המכרעת: האם לפנינו מדינה שאופייה מוכרע אך ורק על־ידי העובדה שרוב אזרחיה יהודים, או זו מדינה שיש בה מהות יהודית. בכל אחת משתי ההכרעות נחוץ להגיע אל לגבי אופי הזהות היהודית.

ג. נראה שהפערים התרבותיים האחרים כגון העדתיים או המזרחיים אינם מכריעים בשלב זה בשאלת אופי המדינה אלא מוצאים דרך של קיום משותף ולבסוף התערות הדדית.

מכאן יש לשאול, מדוע חיוני לעסוק כעת בשאלה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, או בניסוח אחר — בשאלה של דתיים וחילוניים במדינת ישראל. כאמור, זו השאלה הערכית התרבותית היסודית של היחיד מישראל ושל מדינת ישראל כמדינה יהודית. שנית, כל השאיפה הציונית התמקדה בהקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל. מובן לכן שהעיסוק בהגדרת התוכן של הבית הלאומי הוא הכרחי. שלישית, מרכז הכובד של הקיום היהודי הולך ועובר מהגולה לישראל. מעבר זה אינו נעשה בקצב הראוי לטעם הציוני שלנו ובוודאי שמספר היהודים המגיעים ארצה קטן ביחס לאינטרס החיוני של עם ישראל. עם זאת, ברורה מרכזיותה של מדינת ישראל בהווה ובעתיד של העם היהודי מכל בחינה שהיא. מכאן, שמדינת ישראל היא המקום המתאים ביותר לבירור הזהות היהודית.

רביעית, המאמץ העצום בחיי אדם, במחשבה, בממון ובמשאבים להקים מדינה לעם היהודי ולקיימה, מחייב לנסות ולהגדיר לעצמנו מהו תוכן הכלי שבעבורו אנו משתדלים כל־כך. מוטל עלינו לעשות מאמץ עליון לפתור פערים חמורים בתוכנו, מתוך הדאגה שהקמת מדינה יהודית הוא אירוע כה משמעותי לגבינו, עד שאין להעלות על הדעת שנבוא לידי אובדן זהות או חורבן עקב מלחמת תרבות במלים ובגוף.

* * *

להלן ננסה להצביע על כמה קווי יסוד היכולים לשמש בסיס להידברות דתית־חילונית במסגרת מדינת ישראל:

● עלינו להסכים שהשאלה נוגעת לכולנו באותה מידה. אין לציבור שומר־המצוות מונופול על השאלה היהודית ואין לציבור החילוני פטור מהגדרתו העצמית היהודית.

● על כולנו להודות, ששני הציבורים, הדתי והחילוני, לא הצליחו בתקופות האחרונות בהתעמקות במשמעות האקטואלית של הזהות היהודית. הצד החילוני (בחלקו) רואה את עצמו יהודי במדינה יהודית בלא לשאול במידה מספקת מה נגזר ומה מתחייב מכך. לדבר עברית בארץ ישראל אינו תוכן שיכול להגדיר יהודי, או מדינה יהודית. הסיסמה שרוב יהודי הוא מדינה יהודית, מספקת אולי מבחינה פוליטית אך אינה יורדת לעומק הזהות היהודית. אין כמעט התמודדות חילונית עם תכנים יהודיים, וגם אמירה שישראלי הוא "יהודי פלוס" אולי מבהירה מהו ה"פלוס" אך לא מהו היהודי".

הצד הדתי (בחלקו) אינו נותן דעתו להתפתחויות משמעותיות ביותר, כגון הקמת המדינה. אין זו הדוגמה היחידה וניתן אולי לומר, שגם לשינוי המשמעותי במעמד האשה ובמודעותה העצמית אין ניתנת הדעת הראויה. ההלכה צריכה לחול על כל ההתפתחויות בחיי היחיד והקהל היהודי. מצב להיות יהודית היא חידוש לאחר דורות רבים. גדולי הלכה אמנם עוסקים בשאלות הנגזרות מכך, אולם לעניות דעתי, במיעוט רב ביחס לנדרש ולעתים לא כיוזמה אלא כלית ברירה.

● חובת הלימוד וההכרה ההדדיים חלה על שני הצדדים במידה שווה. הצד החילוני אינו יכול להתבצר במבוא יהדות עצומה ולהתחבא מאחורי החששות מפני "כפיה". מצד שני, יהודי שומר מצוות חייב להתמצא במושגים ובהישגים של הזמן והמקום.

● המחלוקת בין דתיים לחילוניים אינה חד־משמעית. לפי קטגוריה שתיים נגיע להערכות שונות על מספר ה"דתיים" ומספר ה"חילוניים". יהודים רבים מקיימים ריבים מסוימים ומתעסקים בתכנים מסוימים של תורה ומצוות. יש להניח מראש שהגיוון רב ואין ציבור אחד יכול להתייחס למשנהו בביטול עקרוני או כמותי.

● המחויבות למדינת חוק ודמוקרטיה ולמשתמע מכך צריכה לחול על כולנו. הפרת חוק היא פסולה מכל כיוון ולכן יש גם להשתדל שחוקים יחוקקו בדרך־כלל מתוך הסכמה לאומית רחבה. "כפייה דתית" וגם "כפייה חילונית" (למשל בתכני החינוך) צריכות להידחות על־ידי כולנו. מובן שהפרות סדר כגון זריקת אבנים וכו' אינן לקבלה.

● הידברות בין דתיים וחילוניים חשובה אפילו מהידברות בין יהודים לערבים. הכל "ערבים" אינם מקדישים מאמץ דומה לשני המגזרות.

● ניתן להגיע לרשימה מוסכמת של כללים בתחום הדתי, שרוב הציבור יקבלם מרצונו החופשי. ספק רב אם אין רוב בארץ לנישואין ולגירושין על־פי ההלכה, לכשרות במוסדות ציבור ולשבת ולמועדי ישראל כימי השבתון.

● יש עניינים שהציבור הדתי אינו יכול, לשיטתו, להתירם, אך עליו לשקול אם לא עדיף מבחינתו להבליג עליהם. אין מנוס שרב יחיד במפורש פעילות תרבותית מסוימת בשבת, אך ייתכן שרב הציבור שומר־מצוות לא יתערב בפעילות כזאת.

● על הציבור הדתי ובמיוחד על תלמידי החכמים ללמוד סוגיות אקטואליות של הזמן והמקום. ייתכן או שמאבקים כגון על שיתוף נשים במועצות דתיות ייראו מיותרים, בין אם לגוף העניין ובין אם מבחינת כדאיותם.

● על הציבור החילוני, כמשתמע מהאמור לעיל, לדרוש מעצמו משמעות ותוכן להגדרתו העצמית היהודית. ייתכן שהגדרות מפורשות כאלה ימצאו תחומים משותפים מסוימים עם הציבור הדתי.

השאלה של יהודי במדינה יהודית נוגעת לכולנו. כישלון בהתמודדות עמה או אפילו אי־התמודדות, יובילו לאסון, הן לאזרחי הארץ והן לקיום המדינה. הידברות בין דתיים לחילוניים חיונית ואף אפשרית.

לשנות את תנאי הכשירות למינוי שופטים

מאת נ. אמיתי

הכותב הוא עורך־דין

יש להעלות על סדר היום את עניין כשירותם של השופטים. הכוונה ל"ערכאות השוה" — בין בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי או ערכאת ערעור (אם תוקם), להבדיל מבית המשפט העליון. החוק הנוכחי קובע כי מי שרשום ומי שזכאי להיות רשום בפנקס עורכי־הדין, ועסק במשך שלוש שנים לפחות בעריכת דין, הוראה בבית ספר למשפטים או תפקידים משפטיים של שירות המדינה — כשיר להתמנות לשופט שלום; ואם עשה כן שש שנים (או כיהן ארבע שנים כשופט שלום) — הוא כשיר להתמנות לשופט בית המשפט המחוזי.

לכהונת שופט בית משפט עליון יכול להתמנות "משפטאי מובהק". הסיבה לכך היא שבבית המשפט העליון דנים, בדרך כלל, בבעיות עקרוניות. ואכן, עם הקמת המדינה נתמנה הרב שמחה אסף ז"ל לכהן כשופט בית המשפט העליון מתוקף היותו משפטאי מובהק, מבלי שהיתה לו השכלה משפטית פורמלית. עתה מכהנים בבית המשפט העליון כמה שופטים שלא עסקו בעריכת דין ממש, ותרומתם למערכת השיפוט רבה. עם זה, רבים מבכרים על הסרתם המוגרש של שופטי בית המשפט העליון מקרב עורכי־הדין המעולים.

המצב באנגליה

כהקדמה להצעות שיוצעו להלן ברצוננו להביא סקירה על המצב באנגליה, אשר המערכת שלה משמשת לנו דוגמה.

המקצוע המשפטי באנגליה מחולק לשניים — "בריסטרים" ו"סוליסטורים". הבריסטרים הם אלה המוסמכים להופיע בבתי המשפט הרגילים. לעומתם הסוליסטורים עוסקים בקבלת לקוחות, בעריכת הסכמים, בייעוץ משפטי ובהעברת מקרקעין, ומופיעים בבתי משפט נמוכים.

באנגליה קיימות שלוש ערכאות וכן בתי משפט אחרים, בתי משפט בוררים ועוד. אך לא יעלה על הדעת למנות לשופט משפטן שלא היה בריסטר, סוליסטור, ויהיה מלומד בכל שיהיה, מקומו לא יכירנו בבתי המשפט בין השופטים. המועמדים לשיפוט באנגליה הם בדרך כלל אנשים מנוסים, המתמנה לשופט יודע כי מינויו בערכאה מסוימת הוא עד ליציאתו לגמלאות, ללא הקדמות צפויה.

סיעוננו הוא, כי לא רצוי מצב שבו אדם אשר לא שימש שנים רבות כעורך־דין המופיע בבתי משפט — יתמנה לשופט בערכאות ראשונות העוסקות בעבודת השדה. מערכת המשפט נותנת כוח עצום בידי השופט: להרוס גורל וחירותו של אדם, להרוס גורל כבודו וגורל נכסיו. כוח זה משמעותו היא שררה, ואם אדם אינו מתורגל דיו במערכת — לא יוכל לאזן את הכוח שבידיו מול ידיעתו המעשית את מגבלותיו, ואת הגורם שעליו לכבול בהם את עצמו מרצונו. משפטן אשר לא הופיע בבתי משפט פעמים הרבה ונכה בתיקים מול פני פרקליט אחר, חושב מזה, משפטן אשר לא הופיע בבתי משפט מול פרקליט אחר והפסיד משפטים הרבה — בדרך כלל לא יוכל להיות שופט טוב.

באנגליה, גילם הממוצע של המתמנים לשיפוט הוא 55, והם בעלי ניסיון של כ־20 שנה ויותר כבריסטרים; הגיל הממוצע של המתמנים לשבת בבתי המשפט לערעורים הוא 65, והמתמנים לבית הלורדים — 68. אולם גיל הפרישה באנגליה הוא 75 ולא 70 כאצלנו. אמנם נוכל למנות שופטים מעולים שהגיעו רובם כמעט ללא ניסיון בהופעות, ואשר פיתחו מזג שיפוטי נאות. אלה הם הרוב. אולם ידועים אנשים אשר עם מינוים לשופטים שינו את עורם והשררה מעוותת את אישיותם ואת נוהגם. היותם משפטנים מובהקים אין בו משום כישורים מספיקים והבנה מספקת לתפקיד המצריך בשלות נפשית ואיזון נפשי.

ומשום כך רצוי גם לקבוע תנאי כשירות נוספים לאלה הקיימים כיום. על המועמד להיות לא רק בעל ניסיון בהופעה בבתי המשפט, אלא גם מבוגר דיו להבין שהוא חלק מהמערכת; שהחלקים האחרים — קרי, עורכי־הדין — חשובים לא פחות, וכי עליו לשמור שליטה מתוך ענוה, כוח מתוך צניעות, ולצורך זה החוכמה אינה מספקת — ניסיון־החיים חשוב אף הוא. לא פעם אנו פוגשים בשופטים היושבים בערכאה אחת בעשרים שנה והם כבר נשחקו כליל עד כי אין להם כוח הסבלנות ואורך רוח. תנועה הליכות — אלה תכונות המזג השיפוטי, שהן כה חשובות.

משום כך נראה לנו כי נחוצה הוועדה למינוי שופטים למנות אנשים צעירים, כדי שיוכלו לתרום שנים רבות יותר למערכת השיפוט — לא תמיד מוכיחה את עצמה. לא רק השחיקה במקצוע כה קשה משפיעה; גם התסכול משפיע. כאשר שופט מתמנה לכהונתו בגיל צעיר יחסית — מסביבות שנות השלושים לחייו — הוא מצפה להתקדמות בערכאות השיפוטיות. ואם הדבר לא עלה בידו, התסכול ישפיע על איכות עבודתו. מינוי בשנות החמישים לחייו יפחית את מידת התסכול.

מינוי על תנאי

אנו מציעים כי כל מינוי של שופט, להוציא שופט של בית המשפט העליון, יהיה על תנאי למשך שלוש שנים. זו תקופת זמן מספקת לגלות את התאמתו של שופט לכהונה. (במדינות תרבות רבות זה מקובל — אפילו כדי חמש שנים). בנוסף לידע ולהמלצות, יעמוד המועמד במבחן האמיתי — מבחן העבודה בשטח. תקופה זו תראה אם אכן השופט מתאים לתפקידו.

ברור לנו כי עצם הרעיון יעורר התנגדות. אך הבה נזכור כי המערכת התגברה כבר על מחלות הילדות שלה. ואפילו כך, אין אנו מציעים בחינת התאמתו של שופט אלא פעם אחת נוספת — לאחר שלוש שנים, ובקידומו מיוחד.

הדבר כבר מתבצע בארץ לגבי שופטי תעבורה. הדבר גם היה נהוג בזמן המנדט, לגבי שופטי שלום, והוא לא גרע מבחינת מועמדים מתאימים.

אפשר שיעלה החשש כי עורכי־דין לא יציגו מועמדותם אם ידעו שבראשונה יכהנו כשופטים זמניים. איננו סבורים כך. אם פרקליט ימצא עצמו מתאים וחפץ לעבור לשיפוט — לכל היותר ישקול טוב יותר את מועמדותו בטרם יציע אותה לוועדה. ידועים מקרים של פרקליטים מכובדים ומוכרים אשר נתמנו לכהן כשופטים, וכשהם, עצמם, מצאו שאינם מתאימים לכך — פרשו וחזרו לעיסוקם כפרקליטים ולא נפגע כבודם כל עיקר.

נראה לנו כי נושאים אלה חשובים מכדי להשאירם במסגרת המקצועית בלבד. נראה לנו כי יש בהצעותינו משום העלאת נושאים חשובים לעיונו של הציבור, אשר המערכת השיפוטית יקרה לו, ורעיונות היכולים לעזור בשיפור המערכת.

משרד המשפטים
מועצת רואי חשבון

הודעה על החלטה בדיון משמעתי
של מועצת רואי חשבון

מודיעים בזה בהתאם לסעיף 13 לחוק רואי חשבון, התשט"ו–1955 (להלן – החוק), כי ביום ט' בשבט התשמ"ח (28 בינואר 1988) החליטה מועצת רואי חשבון להפסיק תוקף הרשיון של רואה חשבון ריקרדו עשהאל מכרמיאל לתקופה של שלושה חדשים החל ביום י"ב באדר התשמ"ח (1 במרס 1988) לאחר שנמצא אשם בכך שחתם על אישור שלקוח מקיים בפועל תנאי הסכם, שנתן ללא כל בדיקה ובהסתמך רק על דברי לקוחו.
רואה החשבון נמצא חיים בהתאם לסעיף 12 (א) לחוק ותקנה 1 (1) לתקנות רואי חשבון (התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע), התשכ"ה–1965.
הפסקת הרשיון מטעם המועצה ניתנה בהתאם לסעיף 12 (ב) (3). בהחלטתה קבעה המועצה כי יש לראות בחומרה את מעשיו של רואה החשבון, וההחלטה ניתנת לצורך הגנת הציבור ושמו הטוב של המקצוע.

חיים קלוגמן
יו"ר מועצת רואי חשבון

כ"ז בשבט התשמ"ח
(14 בפברואר 1988)

חברת החשמל לישראל בע"מ
מחוז הדרום
מכרזים
1. מכרז 803/74/88 – ביצוע עבודות חפירה /או חציבת תעלות והנחת כבלי חשמל באזורים: ראשל"צ, רמלה.
2. מכרז 803/75/88 – ביצוע עבודות חפירה/או חציבת תעלות והנחת כבלי חשמל באזורים: אשדוד, אשקלון, רחובות.
קבלנים הרשומים כחוק ובעלי נסיון רב וכשר ביצוע מעולה של עבודות כנ"ל (רק קבלנים העונים על הדרישות הנ"ל יענו) מתבקשים לפנות למזכירות מחוז הדרום ברח' קרמנצקי 7 ת"א, חדר 203 טל: 03־263767. כדי לקבל פרטים וטפסי המכרזים תמורת תשלום של 172.50 ש"ח (כולל מע"מ).
את הטפסים אפשר לקבל עד תאריך 31.3.88 שעה 12:00
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

03-735588
03-727630
03-738707
לבעלי כרטיסי אשראי

ועדה מקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי
שוקים שוק עירוני עכו
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי גליל מרכזי — עכו
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מרכזי בעכו, הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבניה בתיק מספר 151/87 ע"י מר אקרם אחמד משלב • סלימאן אחמד משלב במקום: אבו סנאן בגוש 18780 חלקה 46. מהות ההקלה א. הקלה מספר בתי, ב. הקלה מ' ערי החלטת הועדה המחוזית מתוך המגמה.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית ברחוב לוחמי הגיטאות 10, עכו, תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.
בכבוד רב,
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מרכזי, עכו

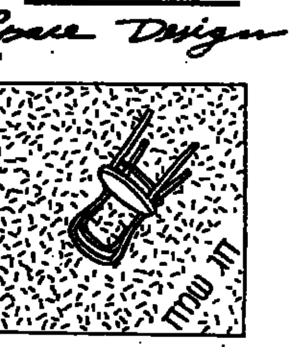

קאראקל עיצוב חלל וריהוט אקסקלוסיבי
CARACAL
Space Design
ריהוט אבזורים ועיטורים
עיצוב פנים: בתים, חנויות ומשרדים
גלעד 3, רמת־השרון. 03־492676
תצוגה במקום

המכון
האגודה הישראלית לחקר יחסי עבודה
המכון לקידום יחסי עבודה
כנס
השפעות ארגוניות וחברתיות על המו"מ הקיבוצי לקראת חידוש הסכמי העבודה לשנים 1988 — 1990
הכנס יתקיים בתל־אביב בתאריכים:
21.3.88 בשעות 15:00 — 19:00
22.3.88 בשעות 09:00 — 17:00
מיועד: למנהלים, מנהלי כח־אדם, נציגי איגוד מקצועי, משפטנים, חברי האגודה
משתתפים: עו"ד נחמן אורי, תא"ל עדי אמוראי, פרופ' רות בן ישראל, עו"ד גדעון בן ישראל, השופט מנחם גולדברג, פרופ' אמירה גלין, מר חיים הברפלד, מר יורם הל, תא"ל אהרון הראל, ד"ר עוזר כרמי, פרופ' אברהם פרידמן, מר דן פוטר, פרופ' אליעזר רוזנשטיין, גב' נירה שמאי
פרטים והרשמה: טל' 338195, 331528 — 03.

هكذا من الاصل

כלכלה ועסקים

ביטול הלביא הקטין רווחי "אלביט" ב–3 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

ביטול פרויקט הלביא וההתאר־גנות לביצוע חלופות הלביא הקטינו את רווחי "אלביט" ב–3 מיליוני דולר — כך עולה מהדו"חות הכספיים של החברה, שפורסמו אתמול. "אלביט" פירסמה את הדו"חות הכספיים לתקופה של 9 חו־דשים, אפריל עד דצמבר, בגלל המעבר לשנה קלנדרית. ובתקופה זו הסתכמו רווחיה ב–7.1 מיליוני דולר בהשוואה לרווח של 10.6 מיליוני דולר בתקופה המקבילה בשנת 86'. זוהי ירידה של 33 אחוזים ברווח.

בתקופה זו הצליחה "אלביט" להגדיל את רווחיה ב–6.8 אחוזים, ל–125 מיליון דולר, בהשוואה למכירות של 117 מיליון דולר בתשעת החודשים האחרונים של שנת 86'.

"אלביט" הודיעה כי תחלק דיווי־דנד סופי של 4.5 סנטים לכל מניה, המצטרפים לדיווידנד ביניים בסך 9 סנטים למניה שכבר חולק בשני הרבעונים הקודמים של השנה.

מרכז הקבלנים: עלייה חריגה בבורסה ממוטטת

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

גם בבורסה רבת שגיונות כבורסה לניירות ערך בת"א וקשה השבוע גבה כיצד יתכן שמניות של חברה עסקית שבחודשים האחרונים לא חלה בה כל התפתחות יוצאת דופן, יעלו בשיעור של 80 אחוז תוך חודש ימים, וזאת בשעה ש־המשקיעים במניות האחרות מנהלים קרב מאסף להצלת שארית כספם. המדובר במניות החברה לפיתוח של מרכז הקבלנים, שנוסדה בשנת 1982.

חברת זו מאגדת בתוכה שלוש חברות־בנות: בנק הבנייה בישראל, חברת קידום והחברה הכלכלית של מרכז הקבלנים. שתי הראשונות נקלעו בשנתיים האחרונות לקשיים עסקיים. בנק הבנייה סיים את תשעת החודשים הראשונים של 1987 בהפסד של 690 אלף שקל. הבנק נדרש על־ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל להגדיל את הונו ב–3 מיליוני שקל, ובמקביל הועברה לו הוראה להקפיא את תיק האשראי ולא להעלותו מעבר ל–23 מיליוני שקלים.

מצבה של חברת קידום קשה יותר. נגד החברה הוגשה בקשת פירוק על־ידי נושיה השונים וב־תוכם לקוחות של חברת הבנייה גינדי, וחברת רובינשטיין. ראשי מרכז הקבלנים מנסים בימים אלה להגיע להסדר פשרה, שימנע את פירוק החברה. החברה לפיתוח של מרכז הקבלנים מחקה בשנה שעברה את השקעתה בקידום, זאת לאחר שצברה גרעון בהון של 2 מיליוני שקל.

החברה הכלכלית של מרכז הקב־לנים נועדה לסייע לקבלנים ברכישת קרקעות והיא מוציאה אל הפועל פרויקטים שונים של בנייה. החברה עלתה לכותרות לאחר שעיריית נתניה חזרה בה מעיסקת מקרקעין שחתמה אתה. פסק בו־רות שניתן על־ידי עורך־הדין רו־טנשטרייך קבע, כי עיריית נתניה תשלם לחברה, בתשלומים, פיצוי על סך 5.6 מיליוני דולר.

נראה כי סיכום זה שהושג בסוף השנה שעברה, הוא אחד הגורמים המלבים בימים אלה את הפעילות במניות החברה.

הפעילות המורסאית בנייר מת־בצעת כיום על־ידי מנהל תיקים הפועל באמצעות חברת הברוקרים מוריץ טוכלר, וכן באמצעות בנק הפועלים. שיטת הפעולה נעשית בדרך הבאה: ההיצעים נקלטים במ־הירות וללא שינוי שער, ואילו הביקושים מסופקים תוך עליית שער מרבית.

מניית החברה נסחרת כעת לפי שווי שוק של 6.5 מיליוני דולר. שווי שוק זה גבוה הן ביחס להון העצמי של החברה, העומד על 4 מי־ליוני דולר, והן ביחס לרווחיות הצ־פויה בשנת 1987. אחת ההפתעות היא, שחרף עליית השער התלולה, נמנעה עד כה החברה־האם (מרכז הקבלנים) המחזיקה ב–44 אחוז מהון החברה וב–77 אחוז מהשליטה, למכור חלק מהחזקותיה.

בראשונה בישראל: חברה זרה מבקשת לגייס בבורסת ת"א 2.5 מיליון ד'

מאת יהודה שרוני

חברת ישראמקו הנשלטת על־ידי קבוצת משקיעי חוץ בראשות איש העסקים הישראלי יוסף אלמליח, מבקשת לגייס בבורסה לניירות ערך בת"א 2.5 מיליוני דולר. טיוטת התשקיף הועברה שלשום לרשות לניירות ערך.

זו הפעם הראשונה שחברה זו נשלטת על־ידי משקיעי חוץ מ־בקשת לגייס הון בבורסה לניירות ערך בת"א, ועובדה זו ראויה לציון במיוחד לאור מחורי השפל השו־רדים בימים האחרונים בבורסה. בעל השליטה אלמליח הוא גם בעל מניות בחברת יואל חיפושי נפט.

ישראמקו תשקיע את התמורה בחיפושי נפט ב"פרויקט הר הנגב"

ישראמקו מבקשת להשקיע את תמורת ההנפקה בשלב ב' של פרויקט הר הנגב. המדובר בפרויקט לחיפושי נפט באזור הנגב המנוהל על־ידי המיליארדר ארמנד האמר, שבמסגרתו ישקעו 25 מיליון דולר.

בשלב א' של פרויקט הר הנגב כבר הושקעו 18 מיליון דולר בעבודות תשתית, ובשני קידוחי נפט.

היועצים המשפטיים של משרד האנרגיה ושל המשקיעים האמ־ריקאיים עסוקים בימים אלה בני־סוח הפרטים האחרונים של עיסקת ההמשך, והעבודות יוחלו כבר בשבועות הקרובים.

בסיסה העסקי של חברת ישר־ראמקו הוא בפלורידה שבארה"ב. מניותיה של החברה רשומות למסחר "מעבר לדלפק" בבורסה האמ־ריקאית לניירות ערך, לאחר שגייסה שם הון לפני שנים אחדות. נראה כי הגולת גיוס ההון בבורסה הישראלית קשורה להולשה שחור־גשה בעת האחרונה בבורסה האמ־ריקאית, ולעובדה כי תמורת ההנפקה תושקע בחיפושי נפט בישראל.

הקיבוץ הארצי ינפיק איגרות חוב למרות התנגדות ועדת הכספים

יפרסם היום תשקיף על סמך אישור קודם שנתנה הוועדה

מאת יונתן שרמן

הקיבוץ הארצי אמור לפרסם היום תשקיף להנפקת איגרות חוב בסכום של 25 מיליון שקלים, אף־על־פי שהנפקה זו לא זכתה לאישורה של ועדת הכספים. כזכור, לפני כמה שבועות הכשילו חברי הכנסת מטעם הליכוד את אישור ההנפקה, בגלל עתירה שהגיש ח"כ יאיר צבן ממפ"ם נגד חלוקת כספים למוסדות מפלגתיים של הליכוד והמערך ללא קריטריונים ברורים.

הקיבוץ הארצי יבצע את ההנפקה תוך שימוש באישור קודם שניתן לו, לגייס 35 מיליון שקלים, לפני יותר מחודש. לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי של ועדת הכספים, מצאה התנועה כי האישור הראשון שניתן לה עדיין תקף, והודיעה כי בכוונתה לחלק את ההנפקה לשניים ולגייס עד סוף החודש 25 מיליון שקלים.

מיכה רינת, מזכיר קרן השומר הצעיר של הקיבוץ הארצי, מסר ל"הארץ", כי התנועה הגישה את הבקשה החדשה מכיוון שרצתה לשפר את תנאי האיגרות ולעשותן אטרקטיביות יותר. כעת, הואיל והאישור החדש לא ניתן, תשתפר התשואה השנתית על איגרות חוב אלה בכמה אחוזים לשנה, בשתי דרכים המותרות על־פי האישור הישן. מדד הבסיס של איגרות החוב יהיה מדד דצמבר, ולא מדד ינואר, ועמלת ההפצה תוגדל באחוז אחד.

החתמים להנפקה זו הם בנק לאומי, הפועלים, דיסקונט והבינ־לאומי, וכאמור, היא אמורה להתבצע במהלך השבועיים הקרובים, לפני סוף החודש.

העורך: נחמיה שטרסלר

מגדלי ההודים מסבסדים יצוא של תנובה לחו"ל

כדי למנוע ירידת מחירים בארץ ● הצרכן הישראלי נפגע

מאת אבי גנאור

הנהלת הקרן לוויסות גידולי ההודים, גוף הסמוך למועצת הלול, החליטה לסבסד את מלאי בשר ההודו המשווק על־ידי תנובה ב–1.2 ש"ח לקילוגרם, וזאת כדי לאפשר את יצוא המלאים העודפים לשוקי חו"ל ולמנוע בכך את ירידת מחירי בשר ההודו בארץ.

הנהלת הקרן קבעה בעבר, כי תנאי למימון מלאי זה יהיה התחייבות מצד המגדלים לשמור על רמת המחירים של שאר סוגי בשר ההודו. באחרונה, בעקבות תחזיות על עודפים צפויים בבשר זה, פנתה תנובה לקרן וביקשה לאפשר לה להוזיל את מחיר חזה ההודו המשווק על־ידה, או לחלופין לתמוך ביצוא של עודפי המלאי לחו"ל, שיגיעו להערכתה להיקף של כ–500 טונות. בישיבתה מה–21 בפברואר החליטה הקרן להעדיף את סבסוד היצוא על פני הוזלת המוצר בשוק המקומי, המשלו־חים המגדלים הראשונים של חזה ההודו ייצאו מהארץ כבר בימים הקרובים.

מאיר בן מאיר, מנכ"ל משרד החקלאות ויו"ר מועצת הלול, מסר בתגובה כי מדובר בכספי המגדלים ואין הוא רואה טעם למנוע מהמגדלים לסבסד את יצוא עודפי המלאים שלהם לחו"ל.

יצחק לנדסמן, מנכ"ל תנובה, אישר בתגובה שהמגדלים מעדי־פים לסבסד את היצוא לחו"ל על פני הוזלת המחירים לצרכנים בארץ, אבל טען כי "הסיוע באמצעות הסבסוד אינו מיועד לתנובה אלא למגדלים".

לנדסמן, המודע לנכונותה של תעשיית הבשר המקומית לר־כוש את עודפי בשר ההודו, אמר שכוונת התעשיינים היא להציף את השוק בבשר זול ולפגוע במ־חירים שיקבלו המגדלים.

ההפרשה לחובות מסופקים כ–800 מיליון שקל

רווח והפסד / אריה לביא

ההפרשה לחובות מסופקים במ־ערכת הבנקאות תסתכם בכ–800 מיליון שקל לעומת הערכות על הפרשות בסך כ–600 מיליון שקל שהיו עד כה, מתברר מפרסום הדו־"חות הכספיים של בל"ל, דיסקונט הבינלאומי, ומהערכות מעודכנות לגבי ההפרשות בבנק הפועלים ובבנק המזרחי, שטרם פירסמו את תוצאותיהם. יצוין שבשנה הקודמת הפרישו הבנקים לחובות מסופקים סכום נמוך יותר, כ–540 מיליון שקל, וההערכה הראשונית היתה שההפרשה השנה לא תהיה שונה באופן מהותי.

הגידול נבע מהחלטה שקיבלו הבנקים להגדיל את ההפרשות בעבור חובות ספציפיים, החלטה שהתאפשרה בזכות הרווחיות הג־בוהה של רוב המערכת הבנקאית ב–1987, שעודדה את הבנקים לנקוט גישה שמרנית ולהגדיל את ההפרשה לחובות מסופקים.

בולט בעניין זה הבנק הבינלאומי, שהגדיל את ההפרשה מארבעה מי־ליוני שקלים ל–44 מיליון. בעיקר הוגדלו הפרשות בגין פרשות מה־עבר, שבעבורן הפריש סכומים נמ־כים מדי בשנה שעברה. אך גם היו הפרשות בגין התסבכויות במהלך שנת 1987.

בנק הפועלים יפריש, ככל הנראה, לחובות מסופקים סכום גבוה מבל"ל, כ–300 מיליון שקל. בל"ל הפריש לחובות מסופקים 288 מי־ליון שקל, דיסקונט 101 מיליון שקל, הבינלאומי הפריש כאמור 44 מיליון שקל, וההערכה היא שבנק המזרחי יפריש כ–50 מיליון שקל למטרה זו.

דיסקונט מתחרה בבל"ל במתן אשראי זול

בנק דיסקונט החליט להתחרות בבנק לאומי במתן אשראי זול לציבור הרחב. הנהלת דיסקונט מסרה אתמול על מבצע לאשראי "דיסקונט אקסטרה", שבו תציע אשראי בריבית של 2 אחוזים בלבד לחודש.

תוכנית זו נועדה להתחרות בתוכנית בנק לאומי, המציעה תלושים במחיר של 10 שקלים שמבטיחים זכות לקבלת אשראי בריבית של 2.1 אחוזים לחודש.

תוכניתו של דיסקונט מאפשרת קבלת אשראי שבין 1800 ל–50 אלף שקל לעומת התוכנית של בל"ל המאפשרת לקבל בין 2000 ל–6000 שקל בעבור כל תלוש שיירכש. האשראי מוחזר בדיסקונט, כמו בבל"ל, ב–10 תשלומים חוד־שיים.

אוצר החייל השיג תשואה של 55% על ההון

בנק אוצר החייל סיים את 1987 עם רווח של כ–6.8 מיליוני שקל לעומת 1.6 מיליון שקל בשנה הקודמת, גידול של 311 אחוז. ההון העצמי של הבנק גדל ב–55 אחוז והגיע ל–18.9 מיליון שקל.

התשואה על ההון שהשיג הבנק היא מהגבוהות במערכת הבנקאות — 55 אחוז. הבנק הנמצא בשליטת בנק הפועלים הוא בבעלות משותפת עם אנשי צבא קבע ועובדי מערכת הביטחון.

בנק הפועלים מבקש לקצר את התורים

בנק הפועלים מפעיל תוכנית כוללת במטרה לקצר את זמן ההמתנה בסניפים. לדעת הבנק, התחרות בין הבנקים תתמקד בעתיד יותר ויותר על רמת השירות. לטענת הבנק, במהלך ארבע השנים האחרונות כבר חלה ירידה של 50 אחוז בזמן ההמתנה תמן השירות התקצר בשליש.

בניסיון לקצר את ההמתנה בתו־רים יעודדו את הלקוחות לבצע פעולות באמצעות מכשירים לשי־רות עצמי. לשם כך יותקנו בחו־דשים הקרובים עוד 40 מכשירי "פועלים 2000", ויוגדל מספרם של מסופי הערכן.

ריבית הג'אמבו 13.5 אחוז

מערכת הבנקאות נתונה בעודפי נזילות, אך את שיעורם המדויק מתקשים הבנקאים להעריך. הריבית על פיקדונות ג'אמבו ירדה ל־כ–13.5 אחוז ורק לעתים רחוקות וללקוחות מיוחסים משלמים הבנ־קים 14 אחוז.

הריבית על פיקדונות לפי טבלה, לתקופת חודש, מגיעה עד 15.5 אחוז לחודש.

רווח דיסקונט למימון התעשייה 3.3 מיליון שקל

בנק דיסקונט למימון התעשייה סיים את 1987 עם רווח נקי של 3.3 מיליוני שקל לעומת 2.4 מיליוני שקל בשנה הקודמת. התשואה נטו על ההון העצמי ירדה ל–26.1 אחוז לעומת 23.6 אחוז בשנת 1986.

דוברי עברית ב–.S.E.C אורבים לחברות ישראליות

מאת יהודה שרוני

עובדים ברשות לניירות ערך האמריקאית (.S.E.C), דוברי עברית, גילו בעיתונות הישראלית פרטים על חברות ישראליות שגייסו הון באמריקה, פרטים שלא הופיעו בתשקיפי ההנפקה. על כך מסר ביום עיון מיוחד שהתקיים שלשום עורך־הדין קנת ביאלקין, שותף בכיר במשרד "סקדן ארפס" בניו־יורק.

רשתות השיווק מאריכות האשראי עד ל–2 ביוני

מאת אבי גנאור

רשתות השיווק הגדולות יוצאות מהיום במבצע אשראי מוחדש ומודיעות על הארכת האשראי המוענק ללקוחותיהם עד ל–2 ביוני.

רשת תנובה שקם תעניק הפעם את תנאי האשראי הנוחים ביותר, בעיקר לאלה מלקוחותיה המחזיקים בכרטיסים מועדון השקם. אלה יזכו מהיום באשראי המוארך גם בעבור קנייה בסך 50 ש"ח בלבד. יתר לקוחות השקם יזכו באשראי המוארך רק על קנייה בסכום של 80 ש"ח ומעלה.

רשתות השיווק של קו־אופ ושופרסל יעניקו לכל לקוחותיהן, הן בסניפים הקטנים והן בהיפרים, אשראי עד ל–2 ביוני, בתנאי שר־כישתם תעלה על 100 ש"ח.

ברשת קו־אופ יזכו באשראי המחודש מי שישלמו בכרטיסי האשראי של ישראכרט, ויזה וכרטיס הזהב של קו־אופ.

קשה להאמין - אבל יש הפתעה:
אדר 3
תוכנה פיננסית
לניהול עסק, הנה"ח, מלאי, גביה ושיווק - במחירי פריצה מיוחדים:
500 ש"ח ★ 800 ש"ח ★ 1,200 ש"ח
קלה מאד להפעלה ■ ידידותית במיוחד ■ מתאימה לעסקים קטנים וגדולים ■ הדגמה והסברים לכל מעונין
30 יום נסיון - ללא התחייבות!
אדר מחשבים:
תל־אביב, בוקי בן יוגלי 8, טלפון: 282059, 03-297855
חיפה והקריות - אמדן, 04-763359
באר־שבע - קשת מערכות, 057-37741/51
כרמיאל - מגהבייט, 04-987542

ה-10 שעמדו בכל הקריטריונים

- אופק - ניירות ערך והשקעות בע"מ
- אי.בי.אי. - שרותי בורסה והשקעות בע"מ
- איל - השקעות וניירות ערך בע"מ.
- בטוחה - ניירות ערך והשקעות בע"מ
- החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ
- הראון את לביא בע"מ
- יוניטרסט - חברה להשקעות ולניירות ערך בע"מ
- מוריץ את טוכלר בע"מ
- נשואה - סחר והשקעות בניירות ערך בע"מ
- סהר - ניירות ערך בע"מ

כל אחת מ-10 החברות המופיעות ברשימה זו, נדרשה לעמוד בקריטריונים מחמירים ולהוכיח: מקצועיות, אמינות ומבנה הון יציב.
הבורסה שוכנעה.
אלה הם חברי הבורסה היחידים שאינם בנקים.

אתה מוזמן להכנס לכל אחד מהם, לקבל שרות אמין ועיצה מקצועית.

הברוקרים
החברים בבורסה

מחשבה קדימה בע"מ
יום עיון לסוכני ביטוח
יום ב' 21.3.88

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ 15.1.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.52	1.59	1.5553	1.5747	1.52	1.59	1.5573	1.5767	1.52	1.59	1.5583	1.5779	1.5666	0.0016
1 לישט"ש	2.81	2.94	2.8804	2.9163	2.83	2.96	2.8807	2.9166	2.84	2.97	2.8890	2.9253	2.9037	-0.0064
1 מארק גרמני	0.91	0.96	0.9350	0.9466	0.92	0.96	0.9361	0.9478	0.91	0.96	0.9347	0.9465	0.9415	-0.0029
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2748	0.2783	0.26	0.28	0.2757	0.2791	0.27	0.28	0.2755	0.2789	0.2771	-0.0007
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.8317	0.8421	0.82	0.86	0.8330	0.8434	0.81	0.86	0.8326	0.8431	0.8382	-0.0021
1 פרנק שווייצרי	1.10	1.15	1.1291	1.1432	1.11	1.16	1.1303	1.1444	1.11	1.17	1.1343	1.1486	1.1393	-0.0061
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2627	0.2660	0.25	0.27	0.2629	0.2662	0.25	0.27	0.2632	0.2665	0.2646	-0.0007
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2458	0.2489	0.24	0.25	0.2460	0.2491	0.24	0.26	0.2462	0.2493	0.2475	-0.0010
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2444	0.2474	0.24	0.25	0.2446	0.2476	0.24	0.25	0.2449	0.2480	0.2462	-0.0008
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3864	0.3912	0.38	0.40	0.3869	0.3917	0.38	0.40	0.3868	0.3917	0.3893	-0.0012
1 דולר קנדי	1.21	1.26	1.2358	1.2513	1.22	1.27	1.2387	1.2542	1.21	1.27	1.2384	1.2540	1.2462	-0.0004
1 דולר אוסטרלי	1.07	1.18	1.1369	1.1511	1.10	1.18	1.1386	1.1528	1.10	1.18	1.1380	1.1523	1.1454	0.0058
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.56	0.7298	0.7389	0.44	0.74	0.7303	0.7394	0.46	0.65	0.7300	0.7392	0.7346	-0.0052
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4472	0.4528	–	–	0.4478	0.4533	–	–	0.4473	0.4530	0.4491	-0.0020
10 שילינג אוסטריים	1.30	1.36	1.3277	1.3443	1.31	1.37	1.3307	1.3473	1.31	1.37	1.3330	1.3497	1.3387	-0.0048
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.2634	1.2792	1.24	1.32	1.2653	1.2811	1.24	1.33	1.2663	1.2823	1.2716	-0.0027
100 ינים יפאניים	1.20	1.25	1.2242	1.2394	1.20	1.26	1.2239	1.2392	1.20	1.26	1.2274	1.2429	1.2313	-0.0024

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם - יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.
ELAL אל על

את התשובות לשאלות אלה ואחרות תקבל בקורס הייחודי של יבם:
קורס "יישומים עיסקיים מתקדמים"
עכשיו ללא תשלום לכל הרוכש
מערכת אישית יבמ/2

פרטים אצל כל המשווקים המורשים של יבם:
אלדן 02-528211 • גטר 03-285282 • חיון 04-645522 • לרגו 03-285151 • לרגו - הראל 02-224818 • מאגרי איכות 03-7520499 • משוב 03-7511914, 03-78755, 057-78755,
02-234174 • קומפיוטרלנד 03-202525, 02-227381, 04-535616
• רשף 03-733225, 055-32996, 057-38775, 04-335572 • תכונות 03-7510914
• ערב קומפיוטר סיסטמס (רמאללה) 02-952096 • ערב פרסונל קומפיוטרס (ירושלים) 02-284499.
יבם IBM

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מותנה התנופה

יום המסחר בבורסה עמד אתמול בסימן של פירסום מדד המחירים לצרכן לחודש פברואר. ההערכה היתה כי המדד יהיה גבוה מ–0.8%, וכי בסופו של דבר תשלום תוספת יוקר לשכירים. בסופו של דבר התברר כי המדד עלה בדיוק ב–0.8% — מה שמחייב את תשלום תוספת היוקר. נראה כי בעקבות המדד צפויים מצד אחד היצעים קטנים בשוק אגרות החוב, אך מצד שני, שוק המניות עשוי להגיב בחיוב. במסחר בבורסה אתמול הורגשה נטיה של הסטת מרכז הכובד של הפעילות מהמסחר ב"משתנים", למסחר הרב־צדדי. הדבר איפיין בעיקר את הגופים המוסדיים, ובראשם "לאומי פיא". פעילותם של אלה הורגשה בניירות־ערך שונים מענף המקרקעין כמו "ישפרו", "פרי אור", "החברה הכלכלית" ו"מבני תעשיה". מנגד, מנהלי תיקים, שפעלו בין השאר באמצעות החברה המרכזית לניירות־ערך, צימצמו את אחזקותיהם במניות הנסחרות במשתנים. עקב כך, בסיבוב המסחר האחרון, נסגרו העיסקות השונות במחירים שנעו סביב 100 נקודות. מחזור המסחר במניות חופשיות ירד בצפוף לעומת שלשום, והסתכם ב–7.2 מיליון שקל.

מדד		שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	94.19	+0.25
כללי ללא בנקים	77.30	+0.31
מדד אג"ח כללי	103.61	+0.31
אג"ח צמוד מדד	103.60	+0.32
אג"ח צמוד מט"ח	104.88	+0.23

ביקושים לאפיקים הדולריים

לכל אפיקי ההשקעה הדולריים ובכלל זה המניות הבנקאיות שבהסדר, הורגשו אתמול ביקושים גדולים יחסית. הביקושים לבנקאיות הורגשו נוכח ההערכה בשוק על פיחות קרב והולך, ואלה הופקו בעליות שערים של עד אחוז אחד. מחזור המסחר בבנקאיות הסתכם ב–4.4 מיליון שקל. רמות התשואה לפידיון בבנקאיות הנפרעות ב–1988 נסחרות כיום מתחת ל–9 אחוזים בשנה.

תשואה שנתית דולרית ב־%	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	8.94	7.01
הפועלים ש	9.00	7.14
אי.די.בי. רג	8.86	6.78
דיסקונט א	8.63	7.62
המזרחי ש	8.69	7.45

מבני תעשיה אופ': 85%+

ביקוש גדול ביותר בהיקפו לכתב האופציה של חברת מבני תעשיה, שנסחרה אתמול לראשונה, סופק בעליה של 85 אחוז. אגב, שער הפתיחה של כתב האופציה עמד על 10 נק'. אף ששווייה התיאורטי של האופציה חייב בסיס מסחר של 1 נק'. היצע גדול לאגרות החוב להמרה של החברה נקלט בירידה של 2.1 אחוזים, ובמחזור של כמיליון דולר. בעקבות המסחר בכל ניירות הערך שהונפקו על־ידי מבני תעשיה, ניתן לומר כי מי שהזמין את ההנפקה, ומכר את ניירות הערך ביום המסחר הראשון, יצא מאוזן; אך אם ניקח בחשבון את עמלות המכירה שהיו כרוכות, הוא הפסיד חלק מוזערי מכספו.

דו"חות כספיים בחברות כלל

חברות "אוזרים" ו"כלל סחר", מקבוצת "כלל ישראל", פירסמו את הדו"חות הכספיים השנתיים ל־1987, ועקב כך הופסק המסחר במניותיהן, וכן במניות "כלל ישראל". "כלל סחר" סיימה את 1987 ברווח של 8.4 מיליון שקל לעומת רווח של 5.9 מיליון שקל בשנה הקודמת. "אוזרים" סיימה את 1987 ברווח של 785 אלף שקל לעומת רווח של 1.7 מיליון שקל בשנה הקודמת. בשבוע הבא יפורסמו הדו"חות הכספיים של קבוצת חברות "כלל תעשיות", ובסוף החודש יפורסמו הדוחות של החברה־האם, "כלל ישראל".

אלביט מאריכה תוקף

הצעת הרכש ליחידות המו"פ

חברת אלביט מחשבים הודיעה על הארכת תוקפה של הצעת הרכש ליחידות המחקר והפיתוח עד ליום 20.4.88. החברה מסרה כי בעקבות רכישות שביצעה במהלך הצעת הרכש, היא מחזיקה כיום בכ–92% מיחידות המו"פ.

בנק ישראל מוריד התשואות במק"מ

בנק ישראל הוריד אתמול את רמת התשואות לפידיון בסדרות הרושות של המלוות קצרי־המועד שהנפיק, וזאת בהמשך למדיניות הורדת שיעורי התשואות במשק. היקף הפעילות במק"מ היה עקב כך מצומצם יחסית, והסתכם ב–24 מיליון שקל. בשוק אגרות החוב הסתמנה מגמה ברורה של רכישת אג"ח דולריות, ושעריהם עלו עד 1 אחוז.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
348	7	99.70	17.15
358	14	99.40	17.00
418	21	99.10	17.10
428	28	98.82	16.80
438	35	98.51	16.90
448	42	98.20	17.10
518	49	97.88	17.30
528	56	97.56	17.45
538	63	97.26	17.45
548	70	96.97	17.40
618	77	96.62	17.70
628	84	96.31	17.75
638	91	95.99	17.85
648	98	95.70	17.80
658	105	95.40	17.80
718	112	95.02	18.10
728	119	94.71	18.15
738	126	94.41	18.15
748	133	94.09	18.20
818	140	93.79	18.20

הודעות בורסה

• מפקטורינקס סיימה את 1987 ברווח של 3.8 מיליון שקל לעומת רווח של 3.2 מיליון שקל בשנה הקודמת.

שקדיה
קב' גבע
חבילות שי לפסח
מבחר מלהיב לכל תקציב
אזור המרכז – 03-347241/2
אזור הצפון – 06-531001 ,531061
אזור הדרום – 057-32049
טלפן – וטעם במשרדך
שקדיה – בחירה של טעם טוב

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5155.73	5080.63	9.65	0.19
אבוקה	401.03	393.28	2.47	0.63
אגוז	265.50	260.42	0.02	0.01
אגם	102.89	100.88	0.51	0.51
אדיר	1739.94	1727.21	2.11	0.12
אודם	152.51	150.99	0.00	0.00
אופיר	164.67	163.54	0.17	0.10
אור	437.71	434.03	0.81	0.19
אורנן	135.73	133.04	0.29	0.22
אוריה	293.83	291.71	0.81	0.28
אורן	812.54	796.74	2.96	0.37
אייל	5342.73	5238.53	−0.92	−0.02
איתים	5639.93	5521.28	11.81	0.21
איתן	789.89	774.25	2.16	0.28
אלון	650.92	637.69	2.90	0.46
אלמנה	695.22	681.65	2.38	0.35
אנליטס	97.92	95.63	0.20	0.21
אג"ח	104.39	103.01	0.11	0.11
מניות	84.84	82.81	0.39	0.47
ארז	292.42	286.71	0.88	0.31
אש	130.13	127.27	0.34	0.27
אשל	189.33	185.62	0.40	0.22
אתגר	82.58	81.02	0.15	0.19
אתרוג	261.79	259.25	1.00	0.39
ברולה	151.52	150.08	−0.61	−0.40
ברוש	505.97	496.21	1.74	0.35
ברק	456.70	447.74	4.88	1.10
בריכת	325.09	322.79	0.41	0.13
גביש	1542.65	1531.78	2.81	0.18
גבע	116.28	114.56	0.18	0.16
[illegible]	461.93	459.18	1.01	0.22
גיא	105.48	103.87	0.24	0.23
גיל	3230.29	3166.99	8.06	0.26
גלית	662.50	654.55	1.96	0.30
דוכבן	336.56	333.35	0.77	0.23
דוכיפת	496.86	487.18	1.08	0.22
דולב	254.11	248.90	0.69	0.28
דורון	1607.82	1578.72	1.95	0.12
דותן	276.70	271.72	0.25	0.09
דליה	577.33	567.30	2.04	0.36
דרור	318.06	312.27	0.99	0.32
דקל	337.00	330.63	1.07	0.32
הדס	377.64	375.98	3.97	1.07
הילה	411.03	409.26	1.01	0.25
ורד	557.70	548.17	3.06	0.56
זהבית	2048.96	2008.20	−4.67	−0.23
זוהר	110.19	109.54	0.18	0.16
זיו	137.04	135.00	0.27	0.20
זינוק	103.42	101.32	0.25	0.25
זמיר	416.54	408.48	1.20	0.29
חוחית	166.99	163.34	0.41	0.25
חליליין	147.45	147.04	0.17	0.12
חלמיש	218.29	216.83	0.14	0.06
חן	153.52	152.91	0.32	0.21
טופז	116.09	115.00	0.18	0.16
טל	6458.77	6378.23	2.17	0.03
יובל	468.65	459.62	1.39	0.30
יהלום	159.17	157.64	0.34	0.22
יסודות	348.31	345.23	2.10	0.61
יערה	458.35	449.56	1.24	0.28
כוכב	284.38	278.91	1.00	0.36
כחל	135.23	132.61	0.15	0.11
כלנית	630.71	619.68	1.62	0.26
כספית	269.80	267.82	0.36	0.13
כרמל	141.35	139.16	0.37	0.27
כתר	1219.40	1202.10	2.24	0.19
להב	4728.95	4636.13	12.00	0.26
למשקיע	131.11	129.56	0.10	0.08
לפיד	328.47	322.13	1.83	0.57
לשם	1939.56	1924.26	3.97	0.21
לשם	387.02	384.44	1.25	0.33
מגדור	1405.49	1378.92	1.66	0.12
מגמה	4060.79	4025.17	2.97	0.07
מגר	265.00	261.23	0.56	0.21
מגוון	3806.00	3772.72	6.13	0.16
מור	1563.61	1541.45	1.11	0.07
מורן	849.75	845.79	2.63	0.31
[illegible]	[illegible]	24932.62	93.95	0.38
מימר	1070.07	1049.73	1.77	0.17
מעוף	4517.22	4431.76	7.30	0.16
מעיין	776.25	761.83	0.77	0.10
מקשה	393.46	390.94	0.36	0.09
מכלול	91.66	90.82	−0.10	−0.11
מרווח	128.70	128.23	0.19	0.15
מרום	1397.23	1371.20	1.46	0.11
נגה	148.49	146.28	0.31	0.21
נסיך	260.50	258.84	0.30	0.12
נטע	451.03	444.32	2.10	0.47
ניצן	128.71	126.83	0.81	0.64
סביון	630.99	619.84	1.96	0.32
סגולה	140.04	138.98	0.24	0.17
סלע	383.82	381.27	0.59	0.15
סנונית	551.21	540.45	0.92	0.17
סער	375.66	368.59	0.60	0.16
ספיר	176.84	176.38	0.13	0.07
עדיף	355.42	348.78	0.63	0.18
עידית	732.28	727.23	0.69	0.09
עידן	497.38	490.07	0.64	0.13
ענבר	115.36	114.34	0.27	0.24
ענת	2332.49	2314.70	−1.67	−0.07
עפרוני	516.56	506.48	0.86	0.17
ערמון	130.55	128.09	0.34	0.27
פזא	1566.00	1554.74	1.74	0.11
צבר	561.63	550.53	1.16	0.21
צופית	467.17	458.06	1.38	0.30
צוק	129.58	129.07	0.25	0.19
צמיד	1144.88	1135.78	1.61	0.14
צמיחה	518.78	511.26	0.35	0.07
צפרית	150.23	149.14	0.36	0.24
צרית	103.49	102.11	0.09	0.09
קלע	165.47	165.06	0.22	0.13
קשת	103.53	101.49	0.38	0.38
רדנית	17378.69	17229.60	58.26	0.34
רימון	136.23	135.99	0.38	0.28
רקפת	841.52	828.05	1.17	0.14
רשף	429.32	420.56	0.95	0.23
שבים	464.39	455.46	1.22	0.27
שחם	353.88	350.77	0.93	0.27
שחף	104.88	102.85	0.15	0.15
שירה	444.28	441.13	0.91	0.21
שמיר	414.28	411.28	0.71	0.17
שנהב	658.37	648.89	2.25	0.35
שקד	659.53	646.93	4.37	0.68
שקף	190.26	186.52	0.49	0.26
[illegible]	[illegible]	234.99	1.29	0.55
תדהר	495.44	488.99	1.36	0.28
תירוש	561.11	554.36	1.35	0.24
תנופה	103.67	102.86	0.19	0.19
תמר	256.69	251.73	0.91	0.36
תמה	199.85	198.41	1.10	0.56
תרשיש	115.92	115.13	0.47	0.41
תשרי	542.60	538.18	2.23	0.42

שערי אגרות החוב

שגיא 4.25%

סדרה	שער	שינוי
4101	412.5	−3.4
4102	166.6	−0.6
4103	160	−0.6
4104	155	−0.6
4301	155	−0.6
4302	147.7	+0.1
4303	146.8	+0.1
4304	144.6	+0.1
4105	128.3	+0.1
4106	125	+0.1
4107	121.2	−−
4108	119.1	−−
4109	116.8	−−
4110	115.6	+0.1
4201	148.9	+0.1
4204	137.9	+0.1
4205	135.4	+0.1
4206	132.8	−−
4207	132.5	+0.1
4208	130.8	+0.1
4209	128	+0.1
4210	124.8	+0.1
4211	121	+0.1
4212	118.7	+0.2
4213	115.9	+0.2

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	45820	+165
3602	41508	+153
3603	38622	+147
3604	34655	+178
3605	31638	+167
3606	29811	+162
3607	27647	+21
3608	26165	+21
3609	24922	+20
3610	22446	+114
3611	22113	+115
3612	21471	+115
3613	20855	+262
3614	19545	+258
3615	18849	+244
3616	16571	+327
3617	15516	+167
3618	14634	+75
3619	13478	+75
3620	12672	+7
3621	12169	−3
3622	11801	+5
3623	10536	+26
3624	9954	+5
3625	9098	−39
3626	8884	−9
3627	7880	−29
3628	7198	+3
3629	6747	+3
3630	6892	+20
3631	5876	+19
3632	5540	−15
3633	5236	−12
3634	4617	+7
3635	4455	+2
3636	4266	+4
3637	4008	+4
3638	3726	+2
3639	3412	+2
3640	2844	−3
3641	2466	−2
3642	2188	+1
3643	1900	+1
3644	1695	+1
3645	1529	+1

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	1303	+1
3702	998.9	−19.1
3703	875.7	+0.5
3704	750.2	+0.4
3751	411.3	+0.2
3752	161.5	−0.8
3753	155	−0.8
3901	148	+0.1
3902	141	+0.1
3903	140	+0.1
3904	137.8	+0.1
3754	140.1	+2.4
3755	135	+2.3
3756	134.2	+2.3
3757	131.7	+2.3
3758	128.1	+1.2
3759	127.8	+1.3
3760	126.1	+1.3
3761	123.3	+1.2
3762	120.2	+1.3
3763	116.5	+1.2
3764	115.7	+2.4
3765	112.9	+2.3
3766	111.7	+2.3
3791	119	+1.1
3792	116.9	+1.1
3826	140	+0.8
3827	137.5	+0.7
3828	136.6	+0.7
3829	134.1	+0.8
3830	130.1	+0.9
3831	129.8	+1
3832	128.1	+1
3833	125.3	+0.9
3834	122.1	+0.9

פיתוח 4%, 6%, 7% (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3523	163055	−−
3524	162600	+400
3525	159600	+400
3526	158700	+400
3527	155500	+300
3528	151002	+182
3529	150460	−−
3530	149373	−−
3531	146305	−−
3532	141960	+300
3533	142903	+253
3534	134650	+700
3535	134900	−1100
3536	135755	+605
3537	135756	+387
3538	126820	+400
3539	127325	−300
3540	126201	+700
3541	123655	+1600
3542	123155	−−
3543	115763	+472
3544	117200	+300
3545	114835	+1700
3546	113201	+100
3547	113002	−−
3548	113300	−−
3549	106980	+300
3550	110410	+3210
3551	109500	+2400
3552	98100	−600
3553	98200	+200
3554	103400	+400
3555	103250	+100
3556	98050	+500
3557	99200	+500
3558	98050	+200
3559	94600	+100
3560	89500	−−
3561	89100	+200
3571	88700	+200
3572	90601	−−
3573	89301	−−
3574	82300	−−
3575	82800	−−
3576	81900	+200
3579	75551	+100
3577	82450	−−
3578	76750	−−
3580	78350	−−
3581	64101	−−
3582	59350	−−
3583	55700	−−
3584	52697	−505
3585	49980	−502
3586	45499	−343
3588	47438	−356
3589	43318	−325
3587	48047	+23
3591	43867	+21
3592	43829	+21
3593	43772	+20
3590	43252	+4
3595	41284	+2
3594	41621	+20

5% מלווה פיתוח (בריה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2004	167008	−−
2005	159800	+100
2006	159350	+300
2007	156500	+300
2008	155500	+300
2009	156500	+200
2010	155900	−−
2011	153000	+200
2012	151100	+400
2013	152600	+300
2014	148900	+400
2015	145900	+600
2016	148900	+300
2017	145980	−−
2018	145100	+300
2019	144500	+200
2020	148000	+100
2021	140900	−−
2022	131900	+300
2023	132500	+300
2024	123900	+200
2025	127600	+1600
2026	125700	+2000
2027	120250	+150
2028	122224	−−
2029	116100	−−
2030	115900	−−
2031	112250	−−
2032	112850	−−
2033	104600	+300
2034	105300	+300
2035	96500	−−
2036	101150	−−
2037	95156	−−
2038	94900	+300
2039	95200	−−
2040	94195	−−
2041	86300	−−
2051	86400	+300
2052	80713	−−
2053	82950	−−
2055	73500	+200
2054	75037	−−
2056	71192	−−
2057	78600	−−
2058	75200	−1550
2059	69738	−−
2060	86660	−−
2061	50188	+18
2062	44148	+1500
2063	46648	+13

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יהד	109.3	+0.2

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	195.5	+2.3
7007	181	+0.7
7008	172	+0.7
7009	172.7	+0.2
7010	164.9	+1.8
7011	155.1	+0.2
7012	149.7	−0.2
7013	142.2	+0.8
7014	122.2	+0.5
7015	103.1	+0.1
7016	105.6	+0.1
7017	105	+0.1
7018	104.8	+0.1
7019	105.2	+0.1
7020	105	+0.1
7021	104.1	+0.2
7201	102.5	+0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13706	−282
6102	8233	+5
6103	7531	+76
6104	6864	+2
6105	6511	+2
6106	6305	+22
6107	6062	+22
6108	4376	+45
6109	4160	+43
6110	4089	+45
6111	3423	+17
6112	3324	+17
6113	2234	+2
6151	849.5	−10.4
6152	815.7	−9.9
6153	712.6	−10.2
6154	700.2	−10
6155	448.9	−13.3
6156	365.3	−8.8
6157	277.4	−3.3
6158	262.3	−3.2
6159	222	−−
6160	211.2	+2.7
6161	203.9	+2.6
6162	183.1	+3.5
6163	169	+1.7
6164	162.6	+1.8
6165	153.9	+2.2
6166	148.5	+1.3
6167	144.9	+1.4
6168	142.5	+1.4
6169	133.5	−−
6170	126.1	+0.9
6171	91	+1.5
6172	89.8	+1.5
6801	97	+2.3

מט"ח 100%

סדרה	שער	שינוי
אל אום	1550	+11
אלביט	220.1	−−
אלתא	1191	+7
אלסינט	2536	+1
מוריקס	1190	+9
תור 84	98.1	−−
תור 85	391	−−
זב חיש	260.5	−−
דיס הש	195.3	−−
כור	158.6	−−
כלל	669	+12
מצע ד	183.3	+2.3
מצע מ	257.7	+4
מצע י	286.3	+6.5
חן	150	−−
סול בנג	187.9	−−
תיקש	259.3	+5

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בלת.	150.1	−−
דיס הש	158.6	−−
כור	149	−−
כלל	185.8	−−
מב דיס	154	−−
משא מז	149.7	−−
משא מז	146.4	+0.3
משא מז	136.4	+0.2
לאומי	139.9	−−

שערי המניות 15.3.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אחוזת ש	18400			+380	+2.1	+50
הכשרת 0.1	1122	בד	2538	+22	+2	+1840
הכשרת א 0.5	669		538			−538
כללי לא בהסדר	14350		25	+50	+0.4	+16

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	107550		881	+450	+0.4	+424
אידיבי ב 100.0	108250		39	+1700	+1.6	+61
אידיבי בב א	644800		2			−5
אגוד 0.1	80000		305	+450	+0.6	+240
דיסקונט ב	139500		91	+3400	+2.5	+182
דיסקונט א	137450		322	+668	+0.5	+318
דיסקונט שה ב	16261		25	+458	+2.9	+238
המזרחי ש	44500		835	+25	+0.1	+456
המזרחי ב	44250		109	+650	+1.5	+283
הפועלים מבכ	97000		0.5	−970	−1	−8
הפועלים ש	73000		585			+82
הפועלים ב	73800		163	+350	+0.5	+333
כללי א 1.0	185700		9	−1400	−0.8	−40
כללי שה 7	8849		42			−22
כלל 0.1	46400		1701			+1285
כלל שה 11	12140		211			+15
מימון ומזר 1.0	61375		502			−502
מימון ומזר 3.0	31500		252			

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	131350		88	+1200	+0.9	+133
אידיבי ב 100.0	129300		5	+1700	+1.3	+31
אידיבי בב א	785100		2	+4000	+0.5	+7
איגוד 1 ש"ח	99700		22			+33
דיסקונט ב'	164100		5	+1000	+0.6	+120
דיסקונט א'	165550		1			+29
מזרחי ש'	53500		138	−400	−0.7	−19
מזרחי ב'	53700		5	−300	−0.6	−1
הפועלים ש'	88750		94			−18
הפועלים ב'	88851		1			−2
כללי א'	227202		2			+19
בל"ל מגוק	56500		204			−170

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אדנים 0.1	22110		47	−900	−3.9	−23
לאומימשכ' ש	6805		141	+110	+1.6	+135
לאומימשכ' ב	6649					−1
כרמל ש	5401					
כרמל שה 1	4520		57	−100	−2.3	−57
מת משכ ש	1840		500	+30	+1.7	+251
משכן ב ש	3020		140	+40	+1.5	+90
עצמאות 0.1	16150	שב				
מרב 1.0	6260		6	+60	+1	+244
טפחות מבכ ש	17555					+2
טפחות רג ש	19395	שב				
טפחות שה 2	5699		1	+75	+1.3	+1049
יעסוד 1.0	2005		500	−60	−2.9	−208
יעסוד 5.0	1365	בד	230	−152	−10	−479

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
הקלאות מבכ א	380000		5			−3
הקלאות מבכ ג	209600	שב				
לאומי תעש' א ש	9950		157	+225	+2.5	+171
פתוח תעש' מבכ	132000			+3500	+2.7	+6
פת תעש' בכ ג	488000		1	−8000	−1.6	−1
פת תעש' בכ גג	298230		3	−6000	−2	−2
פת תעש' בכ גג1	301200		1	+5800	+1.7	+1
פת תעש' בכ ד	288600			+100		+5
פת תעש' בכ דד	67071	תב	15	+5627	+9.2	+59
מרס קבלנים 5.0	1777	שב		−94	−5	−12756
תיירות בכ	231600			+100		+5
כלל ליסינג 0.1א	18145		19			
כלל ליסינג 0.5ב	16630		2	−150	−0.9	−2

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
איילון	114	שב				
איתן	1145		2582	−3	−2.6	−1447
ארדם 0.1	—		הפסקת	מסחר		—
ארדם א 0.5	—		הפסקת	מסחר		—
בטוח משנה 0.1	309	בד	153	−17	−5.2	−153
בטוח משנה 0.5	168.5		1000	+6	+3.7	+1080
משנה אופ	194					
משנה הש	102					
הדר 1.0	110		1804	+4	+3.8	+2915
הדר 5.0	91		2500	+3	+4	+5580
הדר אופ סד 2	88	תב	500	+6	+7.3	+1000
הפניקס 0.1	390		1			−21
הפניקס 0.5	329		215	+3	+0.6	+215
המנסנ־הראל 1.0	3880		50			+40
המנסנ־הראל 5.0	3425		70	+50	+1.5	+370
כלל ביטוח	316		10341			−12819
כלל ביטוח אופ'	61	תב	179152	+2.5	+25.8	+900673
כלל ביטוח אג"ח	99.5		217600	−5	−4.6	−807425
כנרה 1.0	1065		100	+80	+8.9	+80
כנרה 5.0	864		257	+8	+0.9	+307
סהר 0.1	755		600			
צור ש	[illegible]					
ציון החזקות 1.0	2950					+15
ציון החזקות 5.0	750					

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אינטר גאמא 1 ש	752		202	−8	−1.1	−322
אינטר גאמא 5 ש	568		2628			+1913
מאיר עזרא 1.0	515		41			−41
מאיר עזרא אופ	297	בד	10000	−45	−13.2	−15648
כלל אופ 4	—		הפסקת	מסחר		—
כלל אגח 2	—		הפסקת	מסחר		—
קירסטל 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
רפק 0.1	13100	שב				
רפק 0.5	17000		2			−2
שופרסל א 2.0	899		588	−21	−2.3	−988
שופרסל אופ	5300		203	+159	+5.1	+987
שופרסל אגח	104		3050			−50

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אגמא	315					−1625
ספנות הפסקה 0.1	642		800			+200
ספנות הפסקה 0.5	308		2732	+1	+0.5	+70
קידר 0.1	663	תב	2500	+48	+7.8	+1679
קידר 1.0	187		5577			
מוס' עזובה 0.1	1030		530	−2	−0.2	−465
מוס' עזובה 0.5	795		785			+115

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
גלי זהר 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
גלי זהר 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
מלונות דן 1.0	1203	שב				
מלונות דן 5.0	884		30			−30
חוף האלמוג 1.0	5640		5			−35
מלונות הירדן	1970		200	−70	−3.4	−254
ים סוף	201		3441			−1942
ים סוף אופ'	114		5009	+5	+3.2	+6376

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
תיל.ן 1.0	172	בד	3000	−3	−1.7	−3700
תיל.ן אופ'	46.7		1500	−8	−1.7	−16000
תיל.ן אג"ח	97		4			+4
יעקא 1.0	4210	תב	95	+260	+6.6	+85
מ.ל.ל. 1.0	6200	שב				
מ.ל.ל. 5.0	1140		137			
ניקוב מחשבים 1	541		145	−1	−0.2	−160
ניקוב מחש' 5	221		1002			−1002
ניקוב אופ סד 2	393		400	+12	+3.2	+725
ת.ג. מחשבים 1.0	620		167	+20	+3.3	+667

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אזורים אופ	—		הפסקת	מסחר		—
אזורים אגח	—		הפסקת	מסחר		—
אילון 1.0	88	תב	4689	−5	−5.4	−6128
אל־רוב 1.0	301			−2	−0.7	−400
אפריקה 0.1	34850		5	−62	−0.2	−5
אפריקה אופ	13000		13	−140	−1.1	−11
ארזים	629	בד	3389	−70	−10	−8080
אילרן 0.1	2542		229			
אילרן 0.5	1945		513	+29	+1.5	+282
ברנבויך 1.0	2700		190			−190
ברנבויך 5.0	2110					−1
דנקנר 1.0	4580		140	+144	+3.3	+137
דרעד 0.1	172		8			−312
דרעד 0.5	132		1563	+4	+3.1	+1563
מירלן 1.0	1577			−83	−5	−650
הסנטל 1.0	720		270			
הסנטל 5.0	392	בד	451	−44	−10.1	−1265
תלב 0.1	—		הפסקת	מסחר		—
תלב 0.5	—		הפסקת	מסחר		—
ירושלים אופ	74		5000			
גבים 0.1	3325		200	+15	+0.5	+40
גבים 0.5	2675		384	+40	+1.5	+1384
מבני תעשיה	57		288696			+73676
226316	18.5	תב	207133	+5	+85	+2925756
226999	93		149298	−2	−2.1	−2514161
ישפרו 0.1	3040		200	+40	+1.3	+800
ישראלום 1.0	1000		200	+18	+1.8	+1500
ישרס 10.0	16000		27	+410	+2.6	+40
בנין מזוח 1.0	4530	שב				
לוסר 1.0	3281	בד	20	+52	+1	+120
לוסר 5.0	1735	שב				
מ.ת.ב 1.0	246		1800	+11	+4.7	+4740
מ.ת.ב אופ 2	75.5	בד	8114	+5	+2	+3787
מ.ת.ב אגח	116.5		32244	−5	−0.4	−50910
מאור בניה 1.0	411		1000	+10	+2.5	+400
מישאל 5.0	147		3576	+5	+3.5	+2372
מישאל אופ	137		1616			
מנרב 5.0	1185		169	−45	−3.7	−169
לינדנר 1.0	313			+12	+4	+508
לינדנר 5.0	120		5972	+3	+2.6	+10240
ליפשיץ 1.0	221		28	−7	−3.1	−124
ליפשיץ 5.0	104		6340	+2	+2	+3158
ליפשיץ אופ 1	44		24471			−10267
ליפשיץ אגח	91		4150			
נאות אביב 0.5	2750	שב	2115	+6	+2.9	+6385
נכסי אזורים	215		700	−6	−1.1	−700
סהר החזקות 1.0	561		71	−1	−0.1	−71
ספי 1.0	1232		הפסקת	מסחר		—
עמר השלע מר 1 ש						

(המשך)

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
קיסריה 0.1	2800		200			−180
קיסריה 0.5	1020		284			+76
רוגבין 1.0	225		8063	−10	−4.3	−3542
רוגבין 5.0	140.5	שב				
רוגבין אופ'	600		800	−48	−7.4	−969
רוגבין אג"ח	121.5		2500	+5	+0.4	+500

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
כפרי הדר 0.1	2050	שב				
כפרי הדר 0.5	1733	שב				
מהדרין 0.4	4890		370	+180	+3.8	+873
מהדרין אופ'	1900		559	+56	+3	+578
נכסי הדרים 1.0	1370		395	−20	−1.4	−657
פריאור 0.5	2100		635	+20	+1	+965

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
דובק מב ש	2560		92	−40	−1.5	−188
דובק מב מ	2650		13	−30	−1.1	−15
אלכל 1.0	346	שב				
אלכל 5.0	280	שב				
אלכל אגח	98.5			+5	+0.5	+5000
ממני בירה 1.0	25300			+300	+1.2	+25
ממני בירה 5.0	17700		10	+310	+1.8	+27
יצור 1.0	940	תב	53	−50	−5.1	−53
יצור א 5.0	604		1066	−6	−1	−1066
יצור אופ 2	251		250	+11	+4.6	+650
מן 1.0	390	תב	420	+35	+9.9	+312
מן 5.0	285		1	−15	−5	−99
עסיס 1.0	13350		100	−150	−1.1	−46
עסיס ב 0.5	297		4586	+1	+0.3	+2540
אגבל שקל 1	1555		195			−73
שמן מבב א	1332		280	+32	+2.5	+230

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
ארגד סד 1 ש	316		3010	+14	+4.6	+3718
ארגד אופ	150		1550	+6	+4.8	+1550
ארגד אגח	103.5	שב				
אופים 1.0	392	שב				
אופנת כתן 1.0	226	בד	1880	−25	−10	−2900
אופנת כתן 5.0	203		405			−155
אופ א	255	שב				
ארגמן רג ש	7550		153	−250	−3.2	−255
דלתא־גליל 1.0	1110		873	+40	+3.7	+3430
דלתא־גליל א 5.0	936		1156			−456
מטווית מאוחד 1	1275					
מטווית מאוחד 5	510		200			−3
ויסלט 1.0	272		500			−340
ויסלט 5.0	224	שב				
חדיגן 1.0	4235		40	+24	+0.6	+17
זיקית 1.0	1330		300	+58	+4.6	+660
זיקית 5.0	1242		300	−6	−0.6	−345
זיקית אופ	385					−165
כיטר	131	בד	610	+2	+1.6	+1790
כיטר אופ	57		455	−1	−1.7	−455
לודזיה 0.1	590	תב	200	+29	+5.2	+1771
לודזיה 0.4	400		800	+4	+1	+2400
ליגת 1.0	155		1600			−1080
עיט 1.0	310		813			−25
עיט 5.0	138	תב	1350	+5	+4.9	+3195
עיט אופ	98		359			−24
עיט אגח	109.5		500	+1	+0.9	+3580
עמק סדרה 1 ש'	148		500	+3	+2.1	+3572
עמק אופ	65.5		12810			−1810
פולגת א	761	תב	5774	−85	−10.1	−8785
פליכן א 0.5	9200		25	−100	−1.1	−31
פרטד	1820		150			−100
גיבור סבירנה	5800		60			−40

שקל נאמנות
בטחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אורדן 0.1	4250	תב	147	−304	−6.7	−215
אורדן 0.5	4059					−8
אלמנית 1.0	6580	שב				
אלמנית 5.0	4700	שב				
כבלים ש	263	תב	4945	+14	+5.6	+24859
כבלים אופ	74		8258	+3	+2.1	+14184
כבלים אג"ח	91		14000	+1	+1.1	+38800
כבלים אגח	95		2540	+1	+1.1	+107461
חוכמי 1.0	505	בד	221	+40	+8.6	+233
חוכמי 5.0	292	בד	378	+27	+10.2	+578
חוכמי אופ	2099	שב				
דיקה 1.0	1503	תב	50	−167	−10	−549
דיקה 5.0	1870		32.5	−28	−1.8	−25
קומטות פנה 5.0	2950		35	+80	+2.8	+85
מכלל ציון 1.0	2099		227			−156
מכלל ציון 5.0	980		375	+20	+2.1	+2110
קוכני 1.0	207			−2	−1	−1123
קוכני 5.0	110		5140	−1	−0.9	−1054
חשמן 0.1	26715		28	+265	+1	+7
מושבי 0.5	11285		20			
מכר זמירה 1.0	1545		1119	−40	−2.5	−1057
קינג 1.0	616					−4
קינג 5.0	515		[illegible]	+15	+5	[illegible]
קליל 1.0	2350		616			
קליל 5.0	1800					−40
קליל אופ'	880		800			−200
קליל אגח	118		10100	+5	+4.4	+9900
שלדות 5.0	4300		50	−40	−0.9	−180
תעשיות לכיש 1.0	537	שב				
תעשיות לכיש 5.0	320	שב				

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אלביט 3.0	—		הפסקת	מסחר		—
אלקו 0.1	8597	תב		+782	+10	+12
אלקו 0.25 ש	3388		145	+161	+5	+236
אלקטרה 0.1	1658		128	−2	−0.1	−180
אלקטרה א 0.5	1140		698	−20	−1.7	−456
אמן 5	720		30			
אמן 3	126		120616			
אורית 1.0	12550		63	+150	+1.2	+200
אלקטרוניקה אופ'	521	תב	2295	+31	+6.3	+6588
כלל אלק' אג"ח	98		5000	+5	+1.6	+1000
טמפקוטרוניקס 1.0	930		1000	+30	+3.5	+1498
טמפקוטרוניקס 5.0	680		950			−150
מירכמנר 1.0	370	בד	350	−5	−1.3	−650
מירכמנר 5.0	295		400	−15	−4.8	−400
ביקלון 1.0	1970			−50	−2.5	−56
ביקלון 5.0	1180		378	−50	−4.4	−666
קבוצמן אורל 1.	2725					−5
קבוצמן אורל 5.	2149	שב				
ת.א.ת. 1.0	730		31	−10	−1.4	−51
ת.א.ת. 5.0	374		1300	−1	−0.3	−200
תדאה	655		1759	−5	−0.8	−2705

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
א.ב. תעשיות 1.	159.5		13587	+5	+2.9	+86060
א.ב. אופ	555		1075			−4668
א.ב. אגח	130		350	+1	+0.8	+39650
אקרשטיין 1.0	400		1000	+11	+2.8	+1750
אקרשטיין 5.0	264	שב				
אקרשטיין אופ'	330		1000	+4	+1.2	+500
אקרשטיין אגח	125		1000			
אדים פלוס	98		7737	+5	+0.5	+7893
פלוס אופ	58.5		15250	+2	+3.5	+6021
מודל השק בוטש	840	בד	1102	+20	+2.4	+854
מתאיקה לבנון 1	1715		442			
מתאיקה לבנון 5	1400	שב				
נגב קרמיקה	266		4240	+4	+1.5	+12080
נגב קרמיקה אופ	119		65	+4	+3.5	+935

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אגן 5.0	1580		580	+30	+2.2	+1500
אליאנס ב	633	בד	28	−70	−10	−71
גל תעשיות 1.0	525		100	−10	−3	−100
גל תעשיות 5.0	212		209	+6	+2.9	+1491
גל אופ	75		1653			
גל אגח	97		1949	+5	+0.5	+5000
דשנים 0.1	4232		184			−45
דשנים 0.5	1510		400	−15	−1	−400
חיפה כמי' 10.0	—		הפסקת	מסחר		—
ליפסקי 1.0	1820					
מקסימה 1.0	600			+17	+2.9	+280
מקסימה 5.0	373		114			−114
סנו 1.0	18940		70	−10	−0.1	−55
סנו 5.0	15661		20	+400	+2.6	+420
פריקלאס	527		3000	+19	+3.7	+3293
פריקלאס אופ'	181		8000	+5	+0.4	+3360
קום כימיקל 1.0	4150		50	+100	+2.5	+50
קום אופ	2250		200	+90	+4.2	+450
קום אגח	106		15000	+5	+2.4	+30960
תיא 5.0	3590		195	+130	+3.8	+393
פוטומרום 10.0	530		5103			

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
כתר	127		2700			
רפרון 1.0	5650	שב				
רפרון 5.0	3900	שב				
חבגר 1.0	7190		90	+71	+1	+27
יפה 1.0	1975		920	+15	+0.8	+370
לבידי אשקלון 1	790		800			
מלט ב 0.5	21600		39	+100	+0.4	+20
קרגל	702		3550	+2	+0.3	+879
קרגל אופ	858		3225			−2542
רים 0.1	322		807			−46
רים 0.4	166.5		1000	+8	+5.1	+1000
תעל ב 0.2	15000			+633	+4.4	+5

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אבדין 1.0	174	תב	1267	−16	−8.4	−1267
אבדין 5.0	104					
תמיסה יוד	1960	שב				
הגמלק 1.0	920					−4
הגמלק 5.0	861			−5	−0.6	−700

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
כור בכ' ש	6040		143	−60	−1	−93
תעשיות אופ'	121		16348			−14201
תעשיות אגח	104		30000	+5	+0.5	+15920

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אמיקו ש	5280		15	−75	−1.4	−115
אי.די.בי. אופ'	2350		397	+5	+0.2	+306
אי.די.בי. אג"ח	97.5		73430	+5	+0.5	+85550
אלסר ש	850		421	+15	+1.8	+321
גולת 1.0	990	שב				
גולת אופ	775	שב				
גולת אגח	104					
הכבאר 1.0	453		949	+7	+1.6	+531
הכבאר 5.0	378		254	+22	+6.2	+3229
חברה לישראל 5.0	2957		1240	+75	+2.6	+1840
חלפמן 0.1	116000	שב				
חלפמן ב 1.0	20800	שב				
אמפא א 0.5	17500		44	−500	−2.8	−44
דיסקונט השק אופ	821		1849	−21	−2.5	−4179
דיסקונט השק אגח	105.5		285			−285
מרכז השק ש	26200		75	+1200	+4.8	+155
מר השקעג 124	13482	שב				
חיטן 1.0	1379	בד	355	−14	−1	−395
חיטן 5.0	518		150			
יצוא ש	12900		95	+100	+0.8	+14
ירדן א 0.1	1051					
כלל 50.0	—		הפסקת	מסחר		—
מגור 0.1	310		1000	+15	+5.1	+900
מגור א 0.5	350	שב				
מגור אופ	110.5	שב				
מאמ 1	122.5			−1	−0.8	−1340
סהר 3 1.0	308		1000	+3	+1	+1000
מי השק ש	2225		900	−100	−4.3	−1219
מגד א 0.1	3025		28	+120	+2.5	+69
מגד 0.5	3301		250	−100	−2.9	−250
פריון ב 2.5	10100		65	+400	+4.1	+500
קרדן 1.0	98		7100	−2	−2	−664
קרדן 5.0	65		3811	+1	+1.6	+7000
קרדן אופ	45		22520	−1	−2.2	−50255
קרדן אגח	105		5000	+5	+0.5	+15000

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
גזית ם	264	שב				

רשימה מקבילה

מסחר שרותים מלונאות מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
הראל 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
יסקל	222		375			−375
קונסורטיום 0.1	1207	תב	250	+110	+10	+255
קונסורטיום 0.5	251			+10	+4.2	+2000
קונסורטיום אופ	58		2350	−4	−6.5	−2956
כוטל 1.0	562	שב				
חבל	182		1112	−1	−0.6	−1612
בני הדר	105.5		13092			−4083
בני הדר אופ 1	75.5		3000	+5	+6.3	+4503
התריה הישראלית	51	תב	11850	−4	−7.3	−11850
כוס סד 1 ש	1400		205	+20	+1.5	+149
איכות מחשבים	280	בד	300	−2	−0.9	−826
רשת מזון 1.0	296		1666			+1666
רשת אופ'	638		150	−10	−1.5	−150
כלל מחשבים 1.0	4648	בד	20	−170	−3.5	−55
משוב מחשבים 1.0	159	תב		−12	−7	−1700
רשף	362		3050			−1400

נדל"ן בינוי חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אורן 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
אורן 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
אבנים 1.0	485		288			
בן־יקר גת 1.0	2018	תב	35	−224	−10	−35
דרוקר 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
דרוקר 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
עוד 3.0	1070	בד	295	−50	−4.5	−355
רסקו מבכ'	1025		125			
רסקו רג	752	בד	53	−84	−10.1	−234
שגור 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
שגור אופ	—		הפסקת	מסחר		—
אגאר	1153		85	−2	−0.2	−380
גולדפרוסט 1.0	713	בד		−37	−4.9	−186
גולדפרוסט 5.0	376		172	−20	−5.1	−72

תעשייה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
יונידוס	206		580	−10	−4.6	−643
סקס 0.1	2187	תב	31	+110	+5.3	+449
סקס 0.5	882		51			
תעש רוגוזין 1.0	1567		623			−623
אוקטגון 5.0	919	בד		−48	−5	−1274
מודקו 1.0	619		700	−9	−1.4	−833
משאבות סלע	80		7500.4			
מתכת מרום 1.0	72		13861			−6077
מתכת מרום אופ	26.5		15000	+3	+1.2	+14509
אלקול	—		הפסקת	מסחר		—
אלקול אופ 2	—		הפסקת	מסחר		—
ב"ר־כון 1.0	2200	תב	325	−200	−8.3	−325
ב"ר־כון 5.0	1210	תב	465	+110	+10	+463
פרוטאגונים 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
פרוטאגונים 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
מ.ל.ב. 1.0	695			+26	+3.9	+200
מ.ל.ב. 5.0	365		200	−2	−0.5	−150
אלון־פק	138		2453	+5	+2.6	+1348
דקסטר 1.0	2190					−13
גקה כמיקל 1.0	3780		[illegible]	[illegible]	−3.7	[illegible]
ת.ג.ל. 1.0	1212	תב	56	−135	−10	−56
ת.ג.ל. 5.0	1605					
[illegible]	[illegible]					
אורדע פרינט	662		460	+12	+1.9	+650
סקמיה 1.0	5642		80			−80
מלן	410		1100			
מז תן	344	תב	320	+31	+9.9	+4120
מאור טכנולוגיה	88	תב	7529	−10	−10.2	−7529

השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אינקוה 0.1	37		25180	−2	−5.1	−29482
אינום	221		5340	−3	−1.3	−3082
איתם אופ	58		542			−542
אמישר בכ'	590		3			−1153
אפיק 1.0	459	בד		−24	−5	−12463
אפיק 5.0	239		11560			+1440
בנין ב' 5.0	9661	בד	15	+460	+5	+55
ישום החזקות	59		4154	−1	−1.7	−2654
ישום אגח־אופ	80		70800			
לבקיע 0.1	1919		413	+19	+1	+10
לבקיע 0.5	300	תב	778	−33	−9.9	−1540
עין השק ב 0.1	1500		18	−15	−1	−18
עין השק ג 0.5	850	תב	47	−47	−5.2	−93

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
דלק נפט 1	1693	בד	454	+130	+8.3	+681
דלק נפט 5	812	בד	165	+8	+1	+85
מז חיפושי נפט	18811		71			−71
יואל אופ	72		2986			−9
מ.ג.ב 1.0	3300		65	−19	−0.6	−86
מ.ג.ב 5.0	1720		600			+163
פואל ב 0.3	5360		10	−120	−2.2	−10
נפטא ש	290		1651			

משתנים

שם נייר ערך	מחזור כלל מסחר	שער פתיחה	שער נעילה	שינוי יומי ב־%	מס' עסקאות
בנק בינלאומי 40	3670	5791	5885		36
תיבב 0.5	3438	7153	7153		12
הבנה ש	4000	152.5	152	−0.87	1
שלמן אופ	4103	663	665	0.46	1
כלל סחר		348	348		
שופרסל ב 10.8	3830	792	792		3
דלק כ ש	3944	1828	1823	0.27	7
אפריקה 1.0	415	26624	26360	1	10
אזורים 1.0		774	774		
נכסים ובנין	1950	2250	2239	0.99	3
הכשרת הישוב		54260	54260		
חברה לירושלים	20800	258	257	0.39	5
כלל בולן	10116	564	561	1.81	5
עלית	94	11228	11228	−1.5	
פולגת ב 4	11175	598	595	−3.75	3
קופטות מה 1.0	738	3101	3078	0.75	2
כלל תעש אלק	1950	1767	1771	2.82	1
אלרון 1.0		288815	288815		
מבע ש	3485	7767	7845	−0.99	28
ים המלח	24439	1913	1905	1	19
מוצרים 10.0	19415	826	824	0.24	15
מספנים 10.0	57	220988	222098	−0.5	12
כלל תעש' 1.0	204204	1745	1745		18
אידיבי פתוח 2.0	3011	5586	5586	0.25	8
אלון ש	680	729	730	0.28	1
חברה לישראל 1.0	4098	3308	3291	0.76	14
פועלים השק ש	8202	581	576	1.57	6
דיסקונט השק ש	5686	1965	1985	−1.01	6
כלל 10.0		987	987		
יואל 5.0	7339	284	282	1.07	1

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 15.3.1988 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

מטבע	שער	
$ ארצות הברית	1.0830/1.8540	ל"י שטרלינג
מרקים גרמניים	1.6660/1.6670	ל"י $ ארה"ב
פלורינים הולנדיים	1.8705/1.7815	"
פרנקים שווייציים	1.3737/1.3747	"
פרנקים בלגיים	34.81/43.83	"
פרנקים צרפתיים	6.6530/6.6560	"
לירטות איטלקיות	1230.50/1821.50	"
יינים יפאניים	126.95/127.05	"
$ ארצות הברית	1.3462/1.3467	ל"ש.ר.

שער הזהב $ אונקיה לונדון מיקטינג 442.25 $ ארה"ב

מכירה מאוחרת (פורוארד)

	ליש"ט/$	מ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.8501/1.8512	1.3676/1.3688	1.6610/1.6622
3 ח'	1.8441/1.8454	1.3569/1.3582	1.6512/1.6524
6 ח'	1.8358/1.8373	1.3415/1.3428	1.6371/1.6386

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

אתה ורוטשילד בשולחן אחד

בחברת עוד 10 יינות נבחרים.

כבר היום אתה יכול להזמין את רוטשילד לשולחן ועוד 10 יינות מכובדים לא פחות, הנמנים על רשימת 11 מומלצי מועדון היין החודשיים. בין ה־11, ארבעה יינות חדשים בשוק - מתנד שמפיין שרדונה, ירדן לבן - יין הבית של הילטון, רוטשילד וסאמיי. שבעה מה־11 משווקים בלעדית ע"י המועדון. ■ להזמנות חייג לדיינרס 03-295858/מח' הזמנות יין, א־ה עד 15.00, קבל את הרשימה המלאה, הזמן ושלח לביתך. לחיים!

טלפן ושלח לביתך מועדון היין

בחסות דיינרס קלוב

هكذا من الأهل

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

אוטונומיה — מרשם לבכייה לדורות

בליכוד אומרים שפתרון הבעיה הערבית הוא אוטונומיה, ושזו תורתה של תנועת החירות. התומכים באוטונומיה שוכחים רק שני דברים יסודיים. אי אפשר להעניק אוטונומיה לחבל ארץ אם התושבים מתנגדים לכך בכל תוקף. ושנית, במקרה הספרים בעולם שבהם קיימת אוטונומיה, בא ההסדר הזה בנוסף להשתתפות המלאה של תושביהם בכל תהליכי הממשלה המרכזית. אנשי חרות רוצים לכונן אוטונומיה ביהודה שומרון ועזה במקום השתתפות הערבים שם בשלטון הכללי של ארץ־ישראל.

הערבים אינם רוצים באוטונומיה. זה כשלעצמו צריך לפסול את כל העניין. בעידן שלנו לא תתבצע ערבים או בני לאומים אחרים שיסכימו לשלוט רק על חלק מגורלם, בעוד שהם רואים שכניהם, מקבוצה אתנית אחרת, שולטים כליל בחייהם — ומכתיבים להם בתחומים רבים. האם להעלות את הריבית, האם לעשות פיחות, האם להגדיל מסים, האם להשקיע בחינוך או בכבישים או בנשק גרעיני. בשאלות כאלה תושבי הקו הירוק יכולים להחליט, באמצעות נציגיהם בכנסת. לערביי השטחים השקטים לא יהיו נציגים בכנסת. אך הם יהיו נתונים להחלטות הכנסת בנושאים כאלה ואילו השליטה ה"אוטונומית" שלהם תהיה מוגבלת לענייני דת, שפה וניקוי הרחובות.

כל בר־דעת יודע שזה מרשם לבכייה לדורות.

גד הראל
חולון

תאונות ומחיר הדלק

מרבים וכותבים הרבה על הצורך להפחית את מספר התאונות בדרכים. אלא שהמעשים הם בניגוד מוחלט לכל הדיבורים: עומדים לקצץ בסובסידיה לתחבורה ציבורית. זה המעשה הבטוח ביותר להגדלה של מספר התאונות. ריבוי הנסיעות על תשתית לא מתאימה לעומס כה רב, הוא גורם חשוב לתאונות; לכן יש לעודד את השימוש בתחבורה ציבורית, ואילו אצלנו עושים את היפך.

האוצר רוצה כסף. אם כך, מדוע אינו מייקר את מחיר הדלק למכוניות הפרטיות, שהוא זול אצלנו מאשר בארצות אירופה העשירות? העלאה מתונה של מחיר הדלק תביא לאוצר יותר כסף מהקיצוץ בסובסידיה לתחבורה ציבורית. בעודף אפשר יהיה להשתמש לשיפור תשתית הכבישים. ודיק צודק, שנטל זה יוטל על בעלי המכוניות ולא על מעוטי־היכולת, המשתמשים בתחבורה ציבורית.

אומרים שהאוצר מתנגד לייקור מחירו של הדלק בגלל השפעתו על המדד. ייקור התחבורה הציבורית אינו משפיע? כל הכבוד לאוצר על מאמציו להנמיך את המדד. אבל מניעת גידול במספר התאונות חשובה משיקולי המדד.

אלברכט טיירמאיר
שבי ציון

תרכיב נגד איידס — ולא נסיוב

באשר לכתבה של ג'ינה קולאטה ("ניו־יורק טיימס" מיוחד ל"הארץ") מ־22.2., "נסיוב נגד איידס — לא בקרוב", ברצוני להבהיר כי כוונת המכתבת היא לתרכיב ולא לנסיוב, וכידוע קיים הבדל משמעותי בין שני מושגים אלה.

כותב שורות אלה הוא מחבר ספר על איידס אשר ראה אור לפני שנה וחצי בישראל (בעברית) בשם "איידס בעולם ובישראל".

פרופ' ת. בריכטנר
ירושלים

על אמינות סקרי שוק

צר לי על הציטוט מפיו של הפרופ' מיכאל פרי ברבר סקר השוק ליינות הגולן במדור "שיווק" ב"כלכלה ועסקים" מיום 10.3 ועל הכותרת רבת־המשמעות שהוכלטה בראש הידיעה. אני סבור כי הדברים שפורסמו הוצאו מהקשרם. פרופ' פרי קיבל את הסברי לאחר המאמץ ואם איני טועה הוא השתכנע באמיתות הדברים.

ואולם הן הכותרת והן הדברים שנכתבו בגוף הידיעה מחייבים אותי להסבירם גם לציבור הקוראים. הסברתי לפרופ' פרי שמסגרת הזמן שהוקצתה לי מראש, כ־15 דקות, קוצצה ממש לפני ההרצאה ל־5 דקות בלבד, ומאחר שכך נאלצתי להתייחס רק לראש ולזנב של ראשי הפרקים שהכנתי. למותר לציין שאילולא זה הצגתי את הנושא כולו בצורה הוגנת, ופרופ' פרי עצמו הסכים עמי, לפחות בנקודה זו.

סקר השוק שלדעתי היה הוגבני, נחשב בעיני מומחים לשיווק כמגמה יסודי. אני לא הייתי שותף לדעה זו. עבודה חשובה (ומלווה בסקר שוק) שהזכרתי בפאנל היא, שבתחילת 1983, השנה שבה התחלנו לייצר יין, ענו הנסקרים את התשובות הבאות:

1. יין ישראלי לא יכול להיות טוב (83% מהנשאלים).
2. איש לא ישלם בעבור יין ישראלי יותר מ־1.5 דולר לבקבוק.

להלן התוצאות שהושגו בפעילותנו בשטח, למרות נתוני הסקרים:

1. היין שלנו זכה לתהילה ונמכר בעשרות מדינות.
2. אנשים המודעים לערכו של יין הגולן, בארץ ובחו"ל, משלמים בעבורו 10"40 דולרים ומרוצים.

מכאן שסקרים הם כלי חיוני בבחינת הבדאיות של השוק ואולם במקרה של יינות הגולן, הסתמכות על נתוני הסקרים היתה מונעת מרבים טעמו של יין ישראלי מעולה.

שמשון ולנר
מנכ"ל יקבי יינות הגולן
רמת הגולן

מרכז לתיירות בישראל · משרד התיירות · המכללה הפיננסית

יום עיון מרתון תיירות

התיירות מתפתחת - ואתה?

משקיעים, יזמים ואנשי תיירות מוזמנים להשתתף ביום עיון/מרתון תיירות שיתקיים ביום שלישי, 29.3.88, במלון מוריה - פלזה, הירקון 155, ת"א. המרתון מוקדש:

ליזום ולניהול עסקים בענף התיירות

בהשתתפות:
שר המשפטים והתיירות - מר אברהם שריר

- מר רפאל פרבר
- ד"ר יהודה פרח
- מרדכי יונה
- שרגא בית
- ישראל ברון
- ח"כ אריאל לין
- ח"כ אריאל וינשטיין
- רפי הוכמן
- מסטב בדיאן
- מיור כספי
- מנפרד כץ
- נחי לאור
- סומי ליטרסדורף
- אלי לנדאו
- ד"ר משה מנדלבאום
- אפרים רזן
- משה נוידרפר
- שמחה פופס
- אלי פאפושה
- גדעון ריבלין
- הרצל שלם

מנחה המרתון: אשר קריפל

מועד אחרון להרשמה 24.3.88
דמי השתתפות 125 ש"ח כולל מע"מ
הוצאות ההשתתפות בכנס מוכרות לצרכי מס.
הרשמה: בביה"ס לתיירות 02-246814, 03-455108
המכללה הפיננסית 03-249390
מספר המקומות מוגבל

האגודה למלחמה בסרטן בישראל

במסגרת יום הבריאות הבינלאומי — יום ללא עישון

צפו הערב בטלויזיה הכללית
בתכנית ב"קו הבריאות" בשעה 19.00
שתעסוק בנושא העישון

חומר הסברה ופרטים בדבר חוגי גמילה מעישון ניתן לקבל באגודה למלחמה בסרטן, רח' החשמונאים 91 תל־אביב.

טל. תל־אביב 03—5610361
ירושלים 02—226721
חיפה 04—381412

תקליטים / רני בלושטיין

בחירתו של פריזל

להקתו של ביל פריזל — "מחפש תקווה" (ECM — יובא ע"י "קרוס" MCI), הוקלט ב"התנתניתה" ניו־יורק 1987. מפיק — לי מאנטנבר. נגנים: ביל פריזל — גיטרות חשמליות ואקוסטיות, ובאנג'ו. האנק רובינס — צלו וקול, קרמוס רודי־קל — באס חשמלי, ג'ואי בארון — תופים.

יחד עם ביל פריזל ולהקתו, מרחיבה חברת ECM האירופית את הרפרטואר של מוסיקת הג'אז האתנית שלה, המוכתרת כיום בכותרת "מוסיקת העולם", גם למוסיקת קאנטרי אמריקאית. כן, גם לנשוויל יש היום ייצוג במשבצת האתנית. מי שצליליו "בלו גראס" של באנג'ו גורמים לו לטפס על הקירות, בל יפסיק לקרוא כאן. הגירסה של פריזל למוסיקת נשוויל היתה גורמת לתושבי נשוויל לתקוע אותו על המוט בראש תהלוכת ה"הלואין". דוגמה לכך היא הקטע "אחי הקטן בובי", שהוא מעין פארודיה על מוסיקת ה"בלו גראס" עם באנג'ו, גיטרות אקוסטיות וגיטרה חשמלית מלוקקת רציאות לביוונים קברטיים.

הקאנטרי האמריקאי הוא רק נושא מוסיקלי אחד שאותו מלביש פריזל בלבוש מוסיקלי חדש. התקליט בכללו נושא אופי אקלקטי עם משיכה אל האוואנגרד. הקטע "רמזיוס השפמפיה", למשל, מתחיל באווירה מרוחקת שמשתנה לפיוזן ביזארי, מסטי. בקטע הנושא את שם התקליט — "מחפש תקווה" — ממוזג החיפוש הזה בצורה מרשימה בנסיקה צלילית של הצלו של רובינס.

הבחירה הכמעט טבעית של פריזל בבואו לבצע את הקטע היחיד בתקליט שאינו מפרי עטו, נופלת על תלוניוס מונק, הפסנתרן והמלחין הג'אזי, בקטע "Hackensack". גם לקטע הזה משווה פריזל אופי אחר בצליל הגיטרה הייחודי שלו. זה אינו תקליט קונבנציונלי במידה. מוסיקלית, הוא בנוי על אסוציאציות ואווירה. אך מאמץ העיכול כדאי.

להקת "צליל שכן"

הרכב בשל

צליל שכן — "צליל שכן" (הד־ארצי). שמוליק קרבלסקי — סקסופונים, אהרוני בבארי — גיטרות, ארם מוריסון — קלידים, ויקטור אוזס — באס, אמתי קינן — שירה וכלי הקשה, אורן פריד — תופים. ניהול מוסיקלי — צליל שכן. הוקלט באולפני קוליבר מרס 1987 בהפקה דיגיטלית "הדה".

תקליט הבכורה של להקת "צליל שכן", הרכב ירושלמי שהיה זה כבר להרכב קבוע בג'אז בארץ, הוא חלק מגל חדש של תקליטי ג'אז ישראליים מקוריים שיוצא באחרונה, התפתחות חשובה ביותר מבחינת הג'אז המקומי. "צליל שכן" הוא הרכב כלי מגובש בעל צליל אופייני, אוזן קשובה לדו־שיח בין כלי הנגינה השונים של ההרכב ויכולת הלהקה מרשימה ובשלה של כל חברי ההרכב.

התקליט נפתח ב"שובבינה" המקורי של אהרוני בבארי, שהג'ימיק שבו איננו בא על חשבון איכותו, וממשיך ב"מעטים מול רבים" הפירוש של שמוליק קרבלסקי — קטע מלודי מאוד המזכיר מבחינה הרמונית וקצבית קטעים של להקת "ג'נטל ג'איינט". הצד הראשון מסתיים ב"סוויץ'" שכתבו ויקטור אוזס ואהרוני בבארי ביותר, ומשלב פיוזן סינקופי עם מקצבים לטיניים.

"יום גידול" הוא קטע אופייני להתייחסותו של בבארי לתבניות קצביות כגורם מוביל בהלחנה. הבאס משמש כאן מסד לקצב המפעם, כשברקע מאלתרים הכלים השונים. קטע יוצא דופן, אולי המקורי ביותר בתקליט, הוא "מקהלות" שכתבה אמתי קינן. יש בו אווירה מרווחת קסומה וקטעים הנשמעים כרסיסי תפילות מתוך האתנוגרפיה המורכבת של ירושלים. התקליט מסתיים ב"ימולות" של ויקטור אוזס, שנופל מעט ברמתו משאר הקטעים.

המוסיקה של "צליל שכן" אינה חדשנית במושגים בינלאומיים, אך היא בשלה, מגובשת, קומוניקטיבית ומאוד מגוונת. התקליט הוא תעודת כבוד להרכב הסימפטי הזה. יש לציין את העיצוב היפה של עטיפת התקליט (ציור — גילינסקי, גרפיקה — מישל אפשטובסקי).

ניצוצות של גאונות

שינייד אוקונור — "האריה והנחש הקוברה" (סי. בי. אס.). שינייד אוקונור — שירה, קלידים, גיטרות חשמליות, מייק קלאוס — קלידים וסינתסייזרים, רוב דין — גיטרות אקוסטיות וחשמליות, "מטיק הלי־יפולד" — גיטרה באס, ג'והן ריינולדס — תופים, מרקי מירדכי — גיטרות חשמליות ואקוסטיות ב"מריבקה", קווין מוני — גיטרות ובאס ב"קרא לי גד", אניה — דיבור ב"לעולם אל תודיק", לגלי וזיוני — דיבור ב"קרא לי גד".

זמרת יוצרת כמו אוקונור אינה צצה יותר מפעם בעשור. "האריה והקוברה" מעורר התרגשות של גילוי כשרון כזה. אלבום הבכורה שלה הוא אחד מאלבומי הבכורה היותר מרשימים שראו אור בשנה שעברה באנגליה, בדיוק עשור אחרי שקיים פאנק התגלגל לעולם. ההשוואה היא בלתי נמנעת — בדומה לבוש, אוקונור פורצת בגיל צעיר מאוד, מתפוצצת מרוב כשרון. בדומה לה, הטקסטים של אוקונור יונקים מאווירה גותית, היסטוריה קלאסית, סיפורי שירים, התנ"ך (שמו של התקליט לקוח מתוך פסוק בספר תהילים). בדומה לבוש, גם לאוקונור מראה פרובוקטיבי — הגמרת בת ה־20 מתהדרת בקרחת נוצצת.

אך למרות גילה הצעיר, מוכיחה אוקונור בשלות יצירתית מרוממת. היא כתבה, עיבדה והפיקה מוסיקלית את רוב השירים בתקליט. יש לה כל מה שמאפיין יוצרים עם ניצוצות של גאונות. היא בוראת נוכחות קולית מהממת. בשיר "טרויה", למשל, היא זועקת כזיה פצועה: "הייתי הדגת דרקון בשבילך" והמאזין מבסמר.

ההולהבה, הטקסטים, העיבודים, ההפקה המוסיקלית והמיקס — כולם של שינייד אוקונור, זאת על רקע של כלי קשת המתנודדים מסביב ומקצים תנופה לרגשות כאב, קינאה ואובססיה. את גבייתה להשרות על הטקסטים רומנטיקה של סיפורי אבירים: ופיות. ניתן ליהנות לרקע האירי של אוקונור — ביסוס להפלט מסגיאות החיים הקודרות של ה"אבלין", שממנה הגיעה לפני שנתיים ללונדון.

ב"משקה לפני המלחמה" מתארת אוקונור, בבלדת־רוק קלאסית, את אווירת השאננות של טרום מלחמה. ב"רק קרא לי גד" היא טסה ברקיע ההוויה של סוף שנות השישים עם גיטרת "פאר כבדה", מעוותת, בצליל שאיפיין את "מתתרת הקטיפה" ו"מוטוס של ג'פרסון". ב"בדיוק כמו שאמרת שיהיה" היא טוענת קצב שלושה־רבעים של האלם בעוצמה כדי לתאר בצורה פואטית ותיית התאהבות הזיסחפת. ב"מבירנקה" — הלהיט הנוכחי שלה — היא מפגינה את שליטתה ברוקנ'רול פשוט, יחסית.

הארץ ממליץ

הופשה בכפר (ת"א) — ילד פריסאי בן 9 מבלה חופשה קצרה בכפר, בה הוא נפגש בכמה אמיתות חיים ורוכש ידידים אוהבים. סרט אישי של הבמאי הצרפתי לאן לו היבר.

הזעקה לחופש (ת"א, חיפה, ירושלים) — מאבק הכושים בדרום אפריקה על זכות וכבוד עצמי, מתואר בדרך דרמטית ומהותית, ומעורר מחשבות קשות על המתרחש אצלנו. סרט של ריצ'רד אטנבורו ("גנדי"). מדרים (ת"א) — אהבה הומוסקסואלית באנגליה בראשית המאה, מתוארת בחום וברגישות ע"י הבימאי ג'יימס אייבורי ("אבק לוהט", "הבוסטונים", "זכרונות אהבה מפירנצה"), עפ"י ספרו של א. מ. פורסטר ("המעבר להודו").

עיניים שחורות (ת"א) — סיפור אהבה אירוני ומריר המבוסס בעיקר על "הגברת עם הכלב" אך גם על סיפורים אחרים של צ'כוב. נעשה במערב ע"י הבימאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב. בביכובו של מרצ'לו מסטרויאני, עם סילבנה מנגנו, אלנה סופנובה, ומארת קלר.

מלאכים בשמי ברלין (ת"א) — שני מלאכים מטלטלים עוקבים אחר מחשבותיהם של תושבי ברלין, ומתגעגעים להיות כבני אדם. סרט של וים ונדרס ("פריז טכסס").

תקווה ותהילה (ת"א, ירושלים) — מלחמת העולם השניה מוצגת כהרפתקה דרך עיני ילד לונדוני. סרט אוטוביוגרפי של ג'ון בורמן ("גברים במלכודת", "יער האזמרגד").

הקיסר האחרון (ת"א, חיפה) — סיפור חייו של הקיסר הסיני האחרון, משמש לבימאי האיטלקי ברנרדו ברטולוצ'י ("הקונפורמיסט", "הטנגו האחרון בפריז"), כהזדמנות לעסוק בחוסר האפשרות לשנות ולהשתנות.

מטמטם (ת"א) — קומדיה יפנית הכיבה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אומנות בכלל.

סרטי בידור

חשוד (ת"א, חיפה, ירושלים) — מתח, דרמה של בית־משפט ופרשת שחיתות, בסרטו של פיטר ייטס ("בוליט", "המלבישה"). שר־רינה יפה והדיבור לב (שר) מגינה על אשם כרוצח, ובעזרתו של אחד המושבעים (דניס קווייד) חושפת שחיתות בבית־המשפט.

מעקב צמוד (ת"א, ירושלים) — סרט פעולה, מתח, קומדיה־רומנטיקה של ג'ון בדהם ("רעם בחול", "משחקי מלחמה"), על בלש העוקב אחר נערתו של פושע נמלט.

התזמורת הקאמרית הישראלית
מנהל מוסיקלי: יואב טלמי

קונצרט אקפלה מיוחד

רודולף קלבר מנצח

בהשתתפות
מקהלת סט. ג'קובי מהמבורג
סולנים: באוך, ברוואסט, ורדי, אורן, ברטוק

ת"א בית התזמורת יום ד' 30.3.88 בשעה 20.30 כרטיסים: במשרדי התזמורת טל' 210102 "חדרך" טל' 248840 "קסטל" טל' 447678 "דואר רמת"ש טל' 5400552

תיסול המלאי
ביכוד בההנחות הדרסטיות
לסקי־שלג ולאופנועים
המרכז לסקי
290645 . 43 מונטיפיורי

עיריית ירושלים
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
(להלן: החוק)
בב/128/88

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 16.3

פסטיבל ישראל ירושלים 1988
14.5.88-11.6.88

קחו עכשיו את חוברת הפסטיבל במרכזי המידע והמכירות

יש מקום להדרך... הנחה ותשלומים לרוכשים חבילות כרטיסים

תל אביב: היכל התרבות (גן יעקב) בשעות 10-18 טל. 03-299319, 299032, 299035
ירושלים: תיאטרון ירושלים רח' מרכוס 20 בשעות 9-18 טל. 02-669933, 669980
חיפה: "יברבריו" שדי הנשיא 129 מרכז הכרמל בשעות 9-13, 16-19 טל. 04-384222, 384777

פעם בשנה, לכל החיים

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הסתדרות רופאים בבתי־חולים ומרפאות: מ"ה בערב עד למחרת ב־8 בבוקר בתוספת מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
בת ים 781111
הרצליה 052"541333
נתניה 823333
רחובות 08"451333
חדרה 5511111
חולון 803133
ראשל"צ 03"9642333
באר שבע 057"74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00—8.00
ביום ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03"433300
שירותי שירות רפואי: 24 שעות ביממה. כולל רופאת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191
ולהשאיר הודעה לרופא תורן ת"א 218820, 218898
מוקד לילה 631011
ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד שקמי — שירות רפואי לשם מד"א
שירות ביקורי בית של רופאים מוסמכים לילדים ותינוקות בשעות 24—19
טל' 03"7549111 "שקמי" ב"ד 222
שליח — שירות רפואי לשם מוסמך
ביום חול בשעות 24—19 ובשבת 24—08 טל' 04"380541
קו מגן 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
ריינגולד ססבר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות בר מרכבא 49 טל: 03"284649
21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־24.00 עד 18.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00

ירושלים: בי"ח הדסה ע"כ — 22—16
קטב לבית — שרות מיוחד לרפואה, טיפום ובוטר בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
7549131 אבודית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 03"261115
חיפה 672222/3
נתניה 053"335316
באר־שבע 057"418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04"988410
כפר סבא 052"913999
מרכז רפואי בארי־עקבה 08"223858
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 03"245554
חיפה טל' 04"382611
מרכז סיוע למכורי לרוץ משקט "מכתבים"
א רוז 13.00"11.00
ב רוז 18.00"16.00
טל: 228031
רח' גאולה 13 תל־אביב
יד ביד — ארגון קשבות לילד ולהורים תל אביב — לילד־"226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00"17.00, 222732
ירושלים — 243558
חיפה הדריה — 229488 מ־20.00"11.00
הגליל המערבי — 04"922222
קו אל"י — האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 16.00"20.00 261070 א"־ה
ארגון לשירות אנוש — חברה מיוחדת לשירות הציבור בנוש רן 24 שעות ביממה 08"5461727/8
שח"ל — שירותי בירות טיפול נפרין לחולי לב (ארצי) 350848
ויצ"ו — 24 שעות קו ארגון לנשים מוכות טל: 08—558506, 03—5461133
הוועד למלחמה באיידס — הסברה וסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות

באלשה: 290101, 203121 קו פתוח בכל יום ב' 23.00—19.30 ת.ד. 53602 ת"א
תורנות מרקחת במלשה — הוסמן ת"א 611011, 246363, 239952
הוסמן ירושלים 226335
הוסמן חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב: איכילוב — ילדים, פנימית, כירורגיה
ירושלים: הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגיה, עיניים)
הדסה הר הצופים — (אורטופדיה, נשים)
ביקור חולים — (א.א.ג)
שע"צ — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: אילהורוב אילהורוב 76 250746
קופ"ח מכבי בן יהודה 26 203492
ירושלים ברקאת רוממה הנ"ב 28 523191
חיפה הנשיא שד' הנשיא 33 335312
קופ"ת מכבי יל"ג 6 672472
חולון אהרון הסמן 52 889153
בת ים קופ"ח עין יהב 2 884858
ראשון בן הייהה אילהורוב 81 721409
פתח תקוה מרכז השרון אהרון קציר 40 911078
נתניה נבע שער הבנא 14 22695
הקריות מוצקין שד' האספים 64 ק' מוצקין 737243
חדרה כללית והשוליד 335884
רחובות מעין חיים ביטק ם. מנ"ח 456212

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבטחי בבינה. ימים ב' ג' ד' — 19.00"16.00 רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 19.00"1600 רח' הטמרים 14 טל' 381529

מרכזי מידע — אגד

02—304584 03—452777 04—549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 בגאוגרפיה של א"י
08.40 אנגלית ו'
09.00 מדעי הטבע יסודי
09.20 אנגלית ז'
10.10 מדעי הטבע ה־ו'
10.30 פרפר נחמד. מברשות
11.00 השכן ה' האלוף
11.15 אנגלית י"א־י"ב
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ח'
12.25 אנגלית י'
13.00 מדעי הטבע על יסודי
13.30 בגאוגרפיה כללית
14.00 עד כאן. חדשות
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 טוב טוב הגמד
15.25 הסיפור הקצר
15.40 שעת כושר
15.50 דפי מידע. מבואות ים
15.55 גברת פלפלת
16.05 שביל באמצע שביל בצר. מעלה עקרבים (ב)
16.20 פיצוחים
16.50 40 עד כאן
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) הקלאות היום
19.00 (ע) בקו הבריאות. העישון, הסיגריה מן ההיבט ההתנהגותי־סביבתי ונזקי העישון לנוער
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 מדור לדור
20.30 תצפית
21.00 מבט לחדשות + שירים ישירים מארה"ב של פגישת רייגן־שמיר
21.30 שידור ישיר מאודם של משחק הכדורסל בין מכבי ת"א לבין אורתז
23.15 הבלש. סרט קולנוע
24.50 פסוקו של יום וחדשות

ערוץ 2

18.30 התתל שמיל. אורותנו
19.00 מרטין ואיש הקסמים
20.30 התשכן האנושי
21.00 משודרי קיקס
21.30 זרים. סדרת מתח

ירדן ערוץ 6

17.30 הבבית בידור
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בעברית
19.45 מאגאזין ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 כביה מתוקה
20.55 בקו הבריאות (תיעודי)
21.35 סיפורים מרהיבים
22.00 חדשות באנגלית
22.20 סדרת דרמאה חדשה

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.00 מועדון 700
14.30 הרפתקאות
15.00 ילדי ההכבבות (מצויר)
15.30 סופר־בוק (מצויר)
16.00 שובבי הסלעים
16.30 סרט. "משמרת לילה"
18.00 קרמבו
18.30 משפחת קמבל (סדרה)
19.00 חדשות בערבית
19.30 חדשות באנגלית
20.00 רצח במשכרת קולמוס
21.00 מלך הכיתה (סדרה)
21.30 ניו־האוס (סקטי)
22.00 המשווה (בלש)
23.00 מועדון 700
23.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
11.57 מיתת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה ויזה
16.00 מקלטות התזמורת הסימפונית
18.00 שעה עם מוריץ מוזסטר
19.00 מוסיקה אתנית עליבם
20.05 אינטרלוד
20.30 מאולמי הקונצרטים
שלנו
22.30 מבוא הלאה
23.30 מחזורי יצירות

רשת א'

15.30 האוניברסיטה המשודרת
16.05 משנים — השמעות תלמידות
17.10 צבעי הקשת — שירים
18.06 מנות ערב
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שירותים לעולים
22.05 חבר מאותו סבב

רשת ב'

18.06 יש שאלות
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לעייני צבא והביטחון
20.05 גימונים ושקרים
21.15 שירים עבריים
21.25 העברית משחק כדורסל בין מכבי תל־אביב לבין אורתז — שידור ישיר מצרפת
23.30 שירים עבריים
00.05 יומן חדשות
00.15 באו ועוד

רשת ג'

18.05 האמקף המהקוזה
20.05 כבוד באמבוכים
21.05 צליל מכוון

גלי צה"ל

18.05 יתר משודר
18.45 מעבר לגבול
19.05 שירים מכאן
20.05 בעיקר מוסיקה
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרבש ועל הכשפאו
22.55 לא פמיס
23.05 עשרים הערב. היום שהיה
23.55 שידות הגות
00.05 שיקורי לילה
02.00 לא רדים לישון
05.00 צלילי בוקר
23.05 הלילה הוא שירים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיודיל. עברית קלה
08.05 הנה עם בני הגיל
09.05 טלרדיו שירות מידע
10.05 שיריקה, מחולות ושירים
11.05 מרני בוקר
12.05 מעורב ירושלמי
13.05 שירים עבריים
14.06 בראש צעיר. מגאזין לילדים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 עושים עניין
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הרשת
12.10 אלף־ראלף בכל.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר. להיטים
07.07 שירי בבוקר־בבוקר
09.05 גיטלים. עם מיכל שמואלי
10.05 דברים טובים. עם המוזה אימבר
11.05 שבעים מי יודע שירי שמות השבעים
12.05 אזנה יומיומית. עם יוסי סיאם
13.05 רק בימי חול. עם מנחם פרי
14.00 לי ולך שיר ותרבה
15.05 חרים וחרים ומיוזה. עם שרם עמרי
16.05 הנגה יומית. עם יקיר אביב
13.05 בוקר היום, חדשות ומסומנים
14.06 לראות או לא לראות
14.30 מתיבמק, הוי וחומר
15.05 שירים ושיחים
15.55 קולאסי טנר. קוראים ממליצים
16.05 יומן בלבלה
16.30 על מספרים ואנשים
17.05 רגעיקספ

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 פקוחים עין־חדשות
07.07 טבע אתם שבע
08.00 בוקרטוב ישראל — אקטואליה
09.05 מוסיקה. עם אורלי יניב
10.05 עשר. שירים עבריים
11.05 נבון לצבשיו
13.05 הפסקת צהרים
13.55 48 לאחור. סיכום היום בתנ"ח
14.05 מבינאס יזכית
15.05 שירים להנ. עם ארו טל
16.05 אירבע אחר־הצהרים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיה, רדיו
20.05 8 זב
21.57 הודעות לחיילים
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הבאו הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — היוזר גודלי 9.30 7—4.30
אסתר — אבא רד מכבי 7.30, 5.00, 9.40
בן יהודה — היוזר גודלי 9.30 7—4.30
גורדון — יופיו של הוטא 7.15, 4.30, 9.30
גת — הקיסר האחרון 9.00, 6.00
דיזנגוף 1 — לאן דהסלדה 11.00, 9.45, 7.15, 4.30, 13.45
דיזנגוף 2 — מדרים 4.30, 13.45, 11.00, 9.45, 7.15
דיזנגוף 3 — תקוה ותהילה 11.00, 9.45, 7.15, 4.30, 13.45
דקל — החשוד 9.30, 7.00
הדייב אין — ללא מוצא 9.30, 7.15, סרט סקס 12.00
חן 1 — מעקב צמוד 2—5, 7.30, 9.50
חן 2 — תרגילים בחיזור 5.00, 7.25, 9.50
חן 3 — אי אפשר לקנות אהבה 5.00, 7.25, 9.50
חן 4 — משוק הלבבות 11—2—5, 7.25, 9.50
חן 5 — יום בכלוכרות 11—2—5, 7.25, 9.50
לימור — ללא מוצא 7.15, 9.30
לב 1 — תוספה בכפר 2—5, 7.40, 9.55
לב 2 — מלאכים בשמי ברלין 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 3 — מגדל הדבורים 5.00, 7.30, שמט של מרסין גר 2.00, 9.50
לב 4 — שמשתי 2.00, 7.40 נערות עובדות 5—10
מוזיאון ת"א — עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.30
מקסים — עבבי הבאים 7.30, 4.30, 9.30
הנזות הירושלית — אורות הכרך 10.00
סינמטק ישראלי — לבבות העולם 7.00, התאבדות מפלה 9.30
פאר — דוהר לחוף תל אביב לוס אנג'לס 5.00, 7.30, 9.30
פריז — יהושע יהושע 4.2"12, 7.15, גלוריה 11.30 בלילה 9.30
צפון הסודות — מאגון 7—4.30, 9.30
שחף — הזעקה לחופש 5.45, 9.15
תכלת — קו הסיקה 7.00, 9.30
תכלת — עשבי בר 5.00, 7.25, 9.45
ת"א — צרק הפלה 5.00, 7.15, 9.30
סוקס (ירמו־אביב) — מלך הסכמה 8.00, שבת הדוקן 10.00

פתח־תקוה

היכל 1 — היזור גודלי 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2 — הזעקה לחופש 6.00, 9.00
היכל 3 — שגעון בחלל 5, 7.15, 9.30

רמת השרון

כוכב — בילבי 4.30 אהבה במלון ראוה 7.00 שם הורד 9.30

ירושלים

אדיסון — הזעקה לחופש 5.45, 9.00
אור־ביל — מעקב צמוד 4.30, 7.00, 9.15
אורנע — לילה מגביב 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון — לידיך בן 4.00 ראסטי ב־ליימס 5.45, 19.00, 7.15 חלק א' 19.00, חלק ב' 9.50 השוטר מבבלי הילס 2 12.00
כפיר — היוזר גודלי 4.30, 7.30
זר גודלי 4.30, 7, 9.30
מיטשל — בחום הגוף 7.00, 9.00
רון — החשוד 7—4.30, 9.15
תיאטרון ירושלים — תקוה ותהילה 7.00, 9.30
עדן — אבא רד מכבי 4.30, 7, 9
סמדר — נערות עובדות 7.00, 9.15
סינמטק 1 — גבר בהמבה 7.00 יפורים 9.30
סינמטק 2 — נמר בפסיקה 8.00 א. ילדה גדולה + ב. עורבים 9.45

עפולה

מתפתחון — עבבי הבאים 9.00
היכל התרבות — תל אביב לוס אנג'לס 7.00, 9.15

חולון

מכבי — היזור גודלי 4.30, 7.00, 9.30
רינה — המשיכה על הפשע 7.15, 9.30
מגדל — הקיסר האחרון 6.00, 9.00
ארמון — דוהר מחוף תל אביב לוס אנג'לס 5.00, 7.30, 9.30

ראשל"צ

ג.ג. רון 1 — היוזר גודלי 4.30, 7, 9.30
ג.ג. רון 2 — זיוג בשמים 5.00, 7.15, 9.30

רחובות

בית העם — הצגת מעבר לשינה 8.30
הוד — עבבי הבאים 7.15, 9.15
רון — משגלה מות 4 7.15, 9.15 היפוך הזמן 4.30

בת־ים

אורנים — המשיכה על הפשע 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות — היזור גודלי 4.30, 7.00, 9.30

נהריה

הוד — לאן דה פלורט 7.00, 9.15
רון — יהושע יהושע 7—9
היכל התרבות — ריקוד מרשות 7.00, 9.15

כפר סבא

רון — ללא מוצא 7.00, 9.15
עמל — ריקוד מרשות 7.00, 9.15

באר שבע

רון — היזור גודלי 7.00, 9.15
היכל התרבות — הבלתי משוחדים 7.00, 9.30

נתניה

שרון — תל אביב לוס אנג'לס 5.00
מגדיר — חופשה בכפר 5—7, 9.15
הוד — הוכבות רחוב 7.15, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — אורות הכרך 4.30—7, 9.15
אורלי — יופיו של הוטא 6.45, 9.00
און — אבא רד מכבי 4.30, 6.45, 9.00
סינמטק — ירח שחור 5.00 בשמו מראי 7.00 אטלנטיק סיטי 9.30 עצמון 1 — היזור גודלי 4.15, 6.45, 9.00
בית העם — תל אביב לוס אנג'לס 7.00, 9.15
עצמון 2 — זעם של כבוד 4.30, 7, 9.15
עצמון 3 — זעקת הבשרים 4.30, 6.45, 9.10
פאר — המורמת מגן פרנציסקו 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור המסתורש — דוהר נמש תל אביב לוס אנג'לס 4.30, 7.00, 9.15
כיכן — יופיו של הוטא 7.00, 9.15
רון — הזעקה לחופש 6.00, 9.00
רב בת 1 — החשוד 6.30, 9.00
רב בת 2 — הקיסר האחרון 5.00, 8.15
אורות — תל אביב לוס אנג'לס 7, 9.15
מבוין — הנסיכה מבבלי הילס 7.00, 9.15
מפיר — יהושע יהושע 7.00, 9.15
שביט — תל אביב לוס אנג'לס 7, 9
היכל — שגעון בחלל 7.00

הרצליה

דוד — תל אביב לוס אנג'לס 4.30, 7.15, 9.30
מלון דניאל — מלאכים בשמי ברלין 7.00, 9.30
רן אביהו — לחישה רועמת 7.00, 9.30
היכל — מלתעות 4 — הנקמה 6.00, 7.15, 9.30
תפארת — לילה מגביב 7.15, 9.15

רמת גן

ארמון — סרין 7.30, 9.45
אורדע — הזעקה לחופש 6.30, 9.15
הוד — היזור גודלי 4.30, 7.00, 9.30
לילי — תל אביב לוס אנג'לס 5.00, 7.15, 9.30
שביט — המשפחה 7.15, 9.30
רב גן 1 — מעקב צמוד 5, 7.30, 9.50
רב גן 2 — ללא מוצא 5.00, 7.30, 9.30
רב גן 3 — ריקוד מרשות 5, 7.25, 9.45
רב גן 4 — הקיסר האחרון 6.00, 9.00

צפת

בית אלון — זיווג בשמים 7.00, 9.15

בית שאן

מתנ"ס — אני והחברה 9.15

חדרה

חדרה — ריקוד מרשות 7.00, 9.15
חן — בחולון העיר הגיעות 7.00, 9.15

עכו

אודיטוריום — מאגון 7.00, 9.15

קרית אונו

בית קהילתי — בילבי 4.30 לו היית כאן 8.00

אשקלון

אסתר — ללא מוצא 4.45, 7.30, 9.30